

Briselē, 17.10.2018.
COM(2018) 692 final

ANNEX 1

PIELIKUMS

dokumentam

Priekšlikums Padomes lēmumam

**par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu Brīvās tirdzniecības nolīgumu starp
Eiropas Savienību un Vjetnamas Sociālistisko Republiku**

BRĪVĀS TIRDZNIECĪBAS NOLĪGUMS
STARP EIROPAS SAVIENĪBU
UN VJETNAMAS SOCIĀLISTISKO REPUBLIKU

PREAMBULA

Eiropas Savienība, turpmāk “Savienība”,

un

Vjetnamas Sociālistiskā Republika, turpmāk “Vjetnama”,

turpmāk kopā sauktas “Puses” vai atsevišķi “Puse”,

ATZĪSTOT savu ilgstošo un ciešo partnerību, kuras pamatā ir kopīgi principi un vērtības, kas atspoguļoti Partnerības un sadarbības nolīgumā, un savas svarīgās ekonomiskās, tirdzniecības un ieguldījumu attiecības;

VĒLOTIES vēl vairāk stiprināt savas ekonomiskās attiecības kā daļu no to vispārējām attiecībām un atbilstīgi tām un pārliecībā par to, ka šis nolīgums radīs jaunus apstākļus tirdzniecības un ieguldījumu attīstībai starp Pusēm;

ATZĪSTOT, ka šis nolīgums papildinās un veicinās reģiona ekonomiskās integrācijas centienus;

APŅEMOTIES stiprināt ciešās ekonomiskās, tirdzniecības un ieguldījumu attiecības atbilstīgi ilgspējīgas attīstības mērķim tā ekonomikas, sociālajā un vides dimensijā un iespējami augstā vides aizsardzības un darba aizsardzības līmenī veicināt tirdzniecību un ieguldījumus saskaņā ar šo nolīgumu, ievērojot attiecīgos starptautiski atzītos standartus un nolīgumus;

VĒLOTIES paaugstināt dzīves līmeni, veicināt ekonomikas izaugsmi un stabilitāti, radīt jaunas nodarbinātības iespējas un uzlabot vispārējo labklājību un tādēļ atkārtoti apstiprinot apņemšanos veicināt tirdzniecību un ieguldījumu liberalizēšanu;

PĀRLIECĪBĀ PAR TO, ka šis nolīgums radīs plašāku un drošu preču un pakalpojumu tirgu un stabilu un paredzamu vidi tirdzniecībai un ieguldījumiem, tādējādi veicinot to uzņēmumu konkurētspēju pasaules tirgos;

ATKĀRTOTI APSTIPRINOT apņemšanos ievērot 1945. gada 26. jūnijā Sanfrancisko parakstītos *Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtus* un Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas 1948. gada 10. decembrī pieņemto *Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju*;

ATZĪSTOT, ka pārredzamība starptautiskajā tirdzniecībā ir nozīmīga un ka no tās iegūst visas ieinteresētās personas;

TIECOTIES noteikt skaidrus un savstarpēji izdevīgus noteikumus, kas reglamentē to tirdzniecības un ieguldījumu jomu, un mazināt vai likvidēt šķēršļus savstarpējai tirdzniecībai un ieguldījumiem;

APŅEMOTIES ar šo nolīgumu veicināt harmonisku pasaules tirdzniecības attīstību un paplašināšanu, likvidējot šķēršļus tirdzniecībai, un izvairīties no tādu jaunu šķēršļu radīšanas tirdzniecībai vai ieguldījumiem Pušu starpā, kuri varētu mazināt ieguvumus no šā nolīguma;

PAMATOJOTIES uz savām attiecīgajām tiesībām un pienākumiem, kas izriet no PTO līguma un citiem daudzpusējiem, reģionāliem un divpusējiem nolīgumiem un režīmiem, kuru dalībnieces tās ir;

VĒLOTIES veicināt savu uzņēmumu konkurētspēju, nodrošinot tiem paredzamu tiesisko regulējumu to tirdzniecības un ieguldījumu attiecībām,

IR VIENOJUŠĀS PAR TURPMĀKO.

1. NODAĻA

MĒRĶI UN VISPĀRĪGĀS DEFINĪCIJAS

1.1. PANTS

Brīvās tirdzniecības zonas izveide

Atbilstīgi *GATT* 1994 XXIV pantam un *GATS* V pantam Puses ar šo izveido brīvās tirdzniecības zonu.

1.2. PANTS

Mērķi

Šā nolīguma mērķi ir saskaņā ar šā nolīguma noteikumiem liberalizēt un atvieglot tirdzniecību un ieguldījumus Pušu starpā.

1.3. PANTS

Partnerības un sadarbības nolīgums

Šajā nolīgumā “Partnerības un sadarbības nolīgums” ir *Pamatnolīgums par visaptverošu partnerību un sadarbību starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Vjetnamas Sociālistisko Republiku, no otras puses*, kas parakstīts Briselē 2012. gada 27. jūnijā.

1.4. PANTS

PTO nolīgumi

Šajā nolīgumā:

- a) “Nolīgums par lauksaimniecību” ir *Nolīgums par lauksaimniecību*, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā;
- b) “Nolīgums par valsts iepirkumu” ir *Nolīgums par valsts iepirkumu*, kas ietverts PTO līguma 4. pielikumā;
- c) “Līgums par pirmsnosūtīšanas inspekciju” ir *Līgums par pirmsnosūtīšanas inspekciju*, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā;

- d) “Nolīgums par izcelsmes noteikumiem” ir *Nolīgums par izcelsmes noteikumiem*, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā;
- e) “Antidempinga nolīgums” ir *Nolīgums par 1994. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību VI panta īstenošanu*, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā;
- f) “Muitas vērtējuma nolīgums” ir *Nolīgums par 1994. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību VII panta īstenošanu*, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā;
- g) “VSI” ir *Vienošanās par noteikumiem un procedūrām, kas reglamentē strīdu izšķiršanu*, kura ietverta PTO līguma 2. pielikumā;
- h) “GATS” ir Vispārējā vienošanās par pakalpojumu tirdzniecību, kas ietverta PTO līguma 1.B pielikumā;
- i) “GATT 1994” ir 1994. gada Vispārējā vienošanās par tarifiem un tirdzniecību, kas ietverta PTO līguma 1.A pielikumā;
- j) “Importa licencēšanas līgums” ir Līgums par importa licencēšanas procedūrām, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā;
- k) “Aizsardzības pasākumu nolīgums” ir Vienošanās par aizsardzības pasākumiem, kas ietverta PTO līguma 1.A pielikumā;

- l) “SKP nolīgums” ir Nolīgums par subsīdijām un kompensācijas pasākumiem, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā;
- m) “SFS līgums” ir Līgums par sanitāro un fitosanitāro pasākumu piemērošanu, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā;
- n) “TBT nolīgums” ir Nolīgums par tehniskajiem šķēršļiem tirdzniecībai, kas ietverts PTO līguma 1.A pielikumā;
- o) “TRIPS līgums” ir Līgums par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem, kas ietverts PTO līguma 1.C pielikumā, un
- p) “PTO līgums” ir *Līgums par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu*, kas noslēgts Marrakešā 1994. gada 15. aprīlī.

1.5. PANTS

Vispārīgās definīcijas

Šajā nolīgumā, ja vien nav norādīts citādi:

- a) “diena” ir kalendārā diena;

- b) “iekšzemes” attiecībā uz tiesību aktiem un normatīvajiem aktiem ir attiecīgi Savienības un tās dalībvalstu un Vjetnamas¹ tiesību akti un normatīvie akti centrālā, reģionālā vai vietējā līmenī;
- c) “preces” ir produkti *GATT* 1994 nozīmē, ja vien šajā nolīgumā nav noteikts citādi;
- d) “harmonizētā sistēma” ir preču aprakstīšanas un kodēšanas harmonizētā sistēma, ieskaitot visas juridiskās piezīmes un to grozījumus (turpmāk “HS”);
- e) “SVF” ir Starptautiskais Valūtas fonds;
- f) “pasākums” ir Puses pasākums tiesību akta, normas, noteikuma, procedūras, lēmuma, administratīvas rīcības vai kādā citā formā;
- g) “Puses fiziska persona” ir kādas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Vjetnamas valstspiederīgais saskaņā ar to attiecīgajiem tiesību aktiem²;
- h) “persona” ir fiziska vai juridiska persona;

¹ Lielākai noteiktībai — attiecībā uz Vjetnamu konkrētie tiesību aktu vai normatīvo aktu veidi centrālā un vietējā līmenī ir noteikti 2015. gada 22. jūnija Likumā Nr. 80/2015/QH13 par tiesību un normatīvo aktu izsludināšanu.

² Termins “fiziska persona” ietver fiziskas personas, kas pastāvīgi dzīvo Latvijā, nav Latvijas vai citas valsts pilsoņi, bet kam saskaņā ar Latvijas tiesību aktiem ir tiesības saņemt nepilsoņa pasi.

- i) “trešā valsts” ir valsts vai teritorija ārpus šā nolīguma teritoriālās piemērošanas jomas, kā tā definēta 17.24. pantā (Teritoriālā piemērošana);
- j) “UNCLOS” ir *Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencija*, kas pieņemta Montegobejā 1982. gada 10. decembrī;
- k) “WIPO” ir Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācija un
- l) “PTO” ir Pasaules Tirdzniecības organizācija.

2. NODAĻA

VALSTS REŽĪMS UN PREČU PIEKĻUVE TIRGUM

2.1. PANTS

Mērķis

Puses pakāpeniski liberalizē preču tirdzniecību un uzlabo piekļuvi tirgum pārejas laikā, sākot no šā nolīguma spēkā stāšanās dienas, saskaņā ar šā nolīguma noteikumiem un atbilstoši *GATT* 1994 XXIV pantam.

2.2. PANTS

Darbības joma

Izņemot, ja šajā nolīgumā ir noteikts citādi, šīs nodaļas noteikumi attiecas uz preču tirdzniecību starp Pusēm.

2.3. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā

- a) “lauksaimniecības eksporta subsīdijas” ir subsīdijas, kā tās definētas Nolīguma par lauksaimniecību 1. panta e) punktā, tai skaitā minētā panta grozījumos;
- b) “lauksaimniecības prece” ir Nolīguma par lauksaimniecību 1. pielikumā uzskaitīts produkts;
- c) “konsulārās formalitātes” ir procedūra, kurā no importētājas Puses konsula eksportētājas Puses teritorijā vai trešās puses teritorijā saņem konsulāro rēķinu vai konsulāro vīzu preču pārdošanas pavadrēķinam, izcelsmes sertifikātam, manifestam, nosūtītāja eksporta deklarācijai un citiem muitas dokumentiem saistībā ar preču importu;

- d) “muitas nodoklis” ietver visus nodokļus vai jebkāda veida maksājumus, ko uzliek precēm, tās importējot, vai saistībā ar preču importēšanu, tostarp visu veidu papildnodokļus vai uzcenojumus, kurus uzliek šādai importēšanai vai saistībā ar to, taču tie neietver:
- i) maksu, kas līdzvērtīga iekšējam nodoklim, kuru piemēro saskaņā ar 2.4. pantu (Valsts režīms);
 - ii) nodokli, ko piemēro saskaņā ar 3. nodaļu (Tirdzniecības aizsardzības instrumenti);
 - iii) nodokļus, ko piemēro saskaņā ar *GATT* 1994 VI pantu, XVI pantu un XIX pantu, Antidempinga nolīgumu, SKP nolīgumu, Aizsardzības pasākumu nolīgumu, Nolīguma par lauksaimniecību 5. pantu un VSI-, un
 - iv) nodevas vai citus maksājumus, ko piemēro saskaņā ar 2.18. pantu (Administratīvās maksas, citi maksājumi par importu un eksportu un formalitātes saistībā ar to);
- e) “eksporta licencēšanas procedūras” ir administratīvas procedūras¹, ko izmanto eksporta licencēšanas režīmu darbībā kā priekšnoteikumu eksportam no eksportētājas Puses teritorijas pieprasot iesniegt attiecīgajai administratīvajai iestādei pieteikumu vai citus dokumentus, kuri nav muitas procedūrām nepieciešamie dokumenti;

¹ Tās procedūras, kas minētas kā “licencēšana”, kā arī citas līdzīgas administratīvas procedūras.

- f) “ importa licencēšanas procedūras” ir administratīvas procedūras¹, ko izmanto importa licencēšanas režīmu darbībā kā priekšnoteikumu importam no importētājās Puses teritorijas pieprasot iesniegt attiecīgajai administratīvajai iestādei pieteikumu vai citus dokumentus, kuri nav muitas procedūrām nepieciešamie dokumenti;
- g) “neautomātiskas eksporta licencēšanas procedūras” ir eksporta licencēšanas procedūras, kurās pieteikumu apstiprina ne visām juridiskajām un fiziskajām personām, kas atbilst attiecīgās Puses prasībām, lai iesaistītos tādu produktu eksporta darbībā, uz kurām attiecas eksporta licencēšanas procedūras;
- h) “neautomātiskas importa licencēšanas procedūras” ir importa licencēšanas procedūras, kurās pieteikumu apstiprina ne visām juridiskajām un fiziskajām personām, kas atbilst attiecīgās Puses prasībām, lai iesaistītos tādu produktu importa darbībā, uz kurām attiecas importa licencēšanas procedūras;
- i) “noteiktas izcelsmes” attiecas uz preces izcelsmi, ko nosaka saskaņā ar izcelsmes noteikumiem, kuri izklāstīti 1. protokolā (Par jēdziena “noteiktas izcelsmes ražojumi” definīciju un administratīvās sadarbības metodēm);
- j) “veiktspējas prasība” ir prasība, kas:
 - i) nosaka, ka tiek eksportētas preces noteiktā daudzumā, vērtībā vai procentuālā apjomā;

¹ Tās procedūras, kas tiek sauktas par "licencēšanu", kā arī citas līdzīgas administratīvas procedūras.

- ii) nosaka, ka Puses, kura piešķirusi importa licenci, preces tiek aizstātas ar importētām precēm;
 - iii) nosaka, ka persona, kas saņēmusi importa licenci, iegādājas citas preces tās Puses teritorijā, kura piešķirusi importa licenci, vai tiek piešķirts labvēlības režīms attiecībā uz vietējā ražojuma precēm;
 - iv) nosaka, ka persona, kas saņēmusi importa licenci, ražo preces, noteiktā daudzumā, vērtībā vai procentuālā apjomā izmantojot vietējos resursus, tās Puses teritorijā, kura piešķirusi importa licenci, vai
 - v) jebkādā veidā ir saistīta ar importa apjomu vai vērtību, ar eksporta apjomu vai vērtību vai ar ārvalstu valūtas plūsmu summu un
- k) “atjaunota prece” ir prece, kas klasificēta HS 84., 85., 87., 90. vai 9402. nodaļā, izņemot 2-A-5. papildinājumā uzskaitītās preces (Preces, kas izslēgtas no atjaunotu preču definīcijas), un kas:
- i) pilnībā vai daļēji sastāv no detaļām, kuras iegūtas no precēm, kuras tikušas izmantotas iepriekš, un
 - ii) nodrošina līdzīgu veiktspēju un darbības nosacījumus, kā arī paredzamo kalpošanas ilgumu kā sākotnējā jaunā prece, un tai ir tāda pati garantija kā jaunai precei.

2.4. PANTS

Valsts režīms

Katra Puse saskaņā ar *GATT* 1994 III pantu, tostarp tā piezīmēm un papildnoteikumiem, piemēro valsts režīmu otras Puses precēm. Tādēļ pienākumi, kas noteikti *GATT* 1994 III pantā, tostarp piezīmēs un papildnoteikumos, *mutatis mutandis* tiek iekļauti šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu.

2.5. PANTS

Preču klasifikācija

Preču klasifikācija Pušu savstarpējā tirdzniecībā ir saskaņā ar katras Puses attiecīgo tarifu nomenklatūru atbilstoši HS.

2.6. PANTS

Atjaunotas preces

Puses nodrošina atjaunotām precēm tādu pašu režīmu kā jaunām precēm. Puse var pieprasīt uzlikt atjaunotām precēm īpašu marķējumu, lai novērstu patērētāju maldināšanu. Katra Puse īsteno šo pantu pārejas periodā, kas nepārsniedz trīs gadus no šā nolīguma spēkā stāšanās dienas.

2.7. PANTS

Muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana

1. Izņemot, ja šajā nolīgumā ir noteikts citādi, katra Puse samazina vai atceļ muitas nodokļus otras Puses izcelsmes precēm saskaņā ar tās attiecīgo sarakstu 2.-A pielikuma (Muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana) 2-A-1. papildinājumā (Savienības tarifu saraksts) un 2-A-2. papildinājumā (Vjetnamas tarifu saraksts).
2. Lai aprēķinātu secīgos samazinājumus saskaņā ar 1. punktu, muitas nodokļu pamatlīdzība katrai precei ir likme, kas noteikta sarakstā 2.-A pielikuma (Muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana) 2-A-1. papildinājumā (Savienības tarifu saraksts) un 2-A-2. papildinājumā (Vjetnamas tarifu saraksts). Saskaņā ar 2-A-2. papildinājumu (Vjetnamas tarifu saraksts) noteikto tarifu atcelšanu nepiemēro lietotiem mehāniskajiem transportlīdzekļiem, kurus klasificē ar HS kodiem 8702, 8703 un 8704.
3. Ja Puse tās piemērotu lielākās labvēlības režīma muitas nodokļa likmi samazina līdz apmēram, kas ir zemāks par muitas nodokļa likmi, kuru piemēro saskaņā ar attiecīgo sarakstu 2.-A pielikuma (Muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana) 2-A-1. papildinājumā (Savienības tarifu saraksts) un 2-A-2. papildinājumā (Vjetnamas tarifu saraksts), otras Puses izcelsmes precēm pienākas piemērot minēto zemāko likmi.

4. Izņemot, ja šajā nolīgumā ir noteikts citādi, Puse nepalielina spēkā esošus muitas nodokļus, ko piemēro saskaņā ar tās attiecīgo sarakstu 2.-A pielikuma (Muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana) 2-A-1. papildinājumā (Savienības tarifu saraksts) un 2-A-2. papildinājumā (Vjetnamas tarifu saraksts), vai nepieņem nekādus jaunus muitas nodokļus attiecībā uz otras Puses izcelsmes precī.

5. Puse var vienpusēji paātrināti samazināt vai atcelt tos muitas nodokļus otras Puses izcelsmes precēm, ko piemēro saskaņā ar tās attiecīgo sarakstu 2.-A pielikuma (Muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana) 2-A-1. papildinājumā (Savienības tarifu saraksts) un 2-A-2. papildinājumā (Vjetnamas tarifu saraksts). Ja Puse apsver šādu paātrinātu risinājumu, tā informē otru Pusi iespējami drīz, pirms stājas spēkā jaunā likme. Vienpusēja paātrināšana neliedz Pusei katrā samazināšanas vai atcelšanas posmā paaugstināt muitas nodokli līdz spēkā esošajai likmei saskaņā ar tās attiecīgo sarakstu 2.-A pielikuma (Muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana) 2-A-1. papildinājumā (Savienības tarifu saraksts) un 2-A-2. papildinājumā (Vjetnamas tarifu saraksts).

6. Pēc kādas Puses pieprasījuma Puses apspriežas par iespēju paātrināt vai paplašināt to muitas nodokļu samazināšanas vai atcelšanas tvērumu, kurus piemēro saskaņā ar Pušu attiecīgajiem sarakstiem 2.-A pielikuma (Muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana) 2-A-1. papildinājumā (Savienības tarifu saraksts) un 2-A-2. papildinājumā (Vjetnamas tarifu saraksts). Ja Puses vienojas grozīt šo nolīgumu, lai paātrinātu vai paplašinātu šādu tvērumu, šāda vienošanās aizstāj jebkādu nodokļa likmi vai posmu kategoriju, kas šādai precei noteikta atbilstoši Pušu sarakstiem. Šāds grozījums stājas spēkā saskaņā ar 17.5. pantu (Grozījumi).

2.8. PANTS

Administratīvo kļūdu labošana

Ja kompetentās iestādes pieļauj kļūdu eksporta preferenču sistēmas pienācīgā pārvaldīšanā un jo īpaši piemērojot 1. protokolu (Par jēdziena “noteiktas izcelsmes ražojumi” definīciju un administratīvās sadarbības metodēm), ja šāda kļūda rada sekas attiecībā uz ievad muitas nodokļiem, importētāja Puse var pieprasīt Tirdzniecības komitejai, kas izveidota saskaņā ar 17.1. pantu (Tirdzniecības komiteja) izvērtēt iespējas pieņemt atbilstīgus pasākumus situācijas atrisināšanai.

2.9. PANTS

Īpaši pasākumi attiecībā uz preferenciāla tarifa režīmu

1. Puses sadarbojas, lai apkarotu muitas pārkāpumus saistībā ar preferenciāla tarifa režīmu, kas piešķirts saskaņā ar šo nodaļu.

2. Panta 1. punkta nolūkiem katra Puse kā daļu no preferenciāla tarifa režīma īstenošanas un kontroles piedāvā otrai Pusei administratīvu sadarbību un savstarpēju administratīvu palīdzību muitas un saistītos jautājumos, un tas ietver šādus pienākumus:

- a) pārbaudīt konkrētā ražojuma vai ražojumu noteiktas izcelsmes statusu;
- b) veikt izcelsmes apliecinājuma turpmāku pārbaudi un minētās pārbaudes rezultātus sniegt otrai Pusei un
- c) piešķirt atļauju importētājam Pusei veikt inspekcijas apmeklējumus, lai pārbaudītu dokumentu autentiskumu vai tās informācijas pareizību, kas ir būtiska konkrētā preferenciālā režīma piešķiršanai.

3. Gadījumos, kad saskaņā ar noteikumiem par administratīvo sadarbību vai savstarpējo administratīvo palīdzību muitas jomā un saistītos jautājumos, kas minēti 2. punktā, importētāja Puse konstatē, ka izcelsmes apliecinājums ir izsniegts nepamatoti, jo nav tikušas izpildītas 1. protokolā (Par jēdziena “noteiktas izcelsmes ražojumi” definīciju un administratīvās sadarbības metodēm) noteiktās prasības, minētā Puse var atteikt preferenciāla tarifa režīmu deklarētājam, kurš to bija pieprasījis attiecībā uz precēm, kam eksportētājā Pusē bijis izsniegts izcelsmes apliecinājums.

4. Ja importētāja Puse uzskata, ka atteikums piešķirt preferenciāla tarifa režīmu atsevišķiem sūtījumiem, kas minēti 3. punktā, nav pietiekams, lai īstenotu un kontrolētu preferenciāla tarifa režīmu attiecībā uz konkrētu produktu, minētā Puse var saskaņā ar 5. punktā noteikto procedūru uz laiku apturēt attiecīgo preferenciāla tarifa režīmu konkrētajiem produktiem šādos gadījumos:

- a) ja minētā Puse konstatē, ka regulāri tikuši pārkāpti muitas noteikumi attiecībā uz preferenciālā tarifu režīma pieprasīšanu saskaņā ar šo nolīgumu, vai
- b) ja minētā Puse konstatē, ka eksportētāja Puse regulāri nav pildījusi pienākumus saskaņā ar 2. punktu.

5. Importētājas Puses kompetentā iestāde savus konstatējumus bez liekas kavēšanās paziņo eksportētājas Puses kompetentajai iestādei, sniedz pārbaudāmu informāciju, kas bijusi konstatējumu pamatā, un iesaistās apspriedēs ar eksportētājas Puses kompetento iestādi nolūkā panākt abpusēji pieņemamu risinājumu.

6. Ja kompetentās iestādes 30 dienās pēc 5. punktā minētā paziņojuma nav panākušas abpusēji pieņemamu risinājumu, importētāja Puse bez liekas kavēšanās iesniedz šo jautājumu Tirdzniecības komitejai.

7. Ja Tirdzniecības komitejā 60 dienās pēc jautājuma iesniegšanas nepanāk pieņemamu risinājumu, importētāja Puse var uz laiku apturēt attiecīgo preferenciāla tarifa režīmu konkrētajiem produktiem.

Importētāja Puse saskaņā ar šo punktu preferenciāla tarifa režīmu var apturēt uz laiku, kas nepieciešams vienīgi Puses finansiālo interešu aizsardzībai, līdz eksportētāja Puse sniedz pārliecinošus pierādījumus par savu spēju izpildīt 2. punktā noteiktos pienākumus un nodrošināt pietiekamu kontroli pār minēto pienākumu izpildi.

Pagaidu apturēšana nepārsniedz trīs mēnešus. Ja pēc trim mēnešiem joprojām pastāv apstākļi, kas bijuši par iemeslu sākotnējai apturēšanai, importētāja Puse var pieņemt lēmumu atjaunot apturēšanu vēl uz trim mēnešiem. Jebkāda apturēšana periodiski ir jāapspriež Tirdzniecības komitejā.

8. Importētāja Puse saskaņā ar tās iekšējām procedūrām publisko informāciju importētājiem par visiem paziņojumiem un lēmumiem par 4. punktā minēto pagaidu apturēšanu. Importētāja Puse bez liekas kavēšanās informē eksportētāju Pusi un Tirdzniecības komiteju.

2.10. PANTS

Remontētas preces

1. Puse nepiemēro muitas nodokli precei, neatkarīgi no tās izcelsmes, ko ieved atpakaļ tās teritorijā pēc tam, kad šī prece uz laiku tikusi eksportēta no tās teritorijas uz otras Puses teritoriju remonta nolūkā, neatkarīgi no tā, vai šādu remontu varētu veikt tās Puses teritorijā, no kuras prece uz laiku tika eksportēta remonta nolūkā.

2. Šā panta 1. punktu nepiemēro precēm, kas importētas ar muitas zīmi brīvās tirdzniecības zonā vai ar līdzīgu statusu un ko pēc tam eksportē remonta nolūkā un neieved atpakaļ ar muitas zīmi brīvās tirdzniecības zonā vai ar līdzīgu statusu.
3. Puse nepiemēro muitas nodokli precei, neatkarīgi no tās izcelsmes, kas uz laiku importēta no otras Puses teritorijas remonta nolūkā.
4. Šajā pantā termins “remonts” nozīmē jebkādu apstrādes darbību, kas veikta precei, lai novērstu darbības defektus vai būtisku kaitējumu, un iever preces atjaunošanu, lai tā pildītu savas sākotnējās funkcijas vai lai nodrošinātu tās atbilstību lietošanas tehniskajām prasībām, bez kā preci vairs nevarētu izmantot parastā veidā nolūkam, kādam tā bijusi paredzēta. Preces remonts ietver atjaunošanu un uzturēšanu. Tas neietver darbību vai procesu, kas:
- a) iznīcina preces pamatīpašības vai rada jaunu vai komerciāli atšķirīgu preci;
 - b) pārveido nepabeigtu preci gatavā precē vai
 - c) tiek veikts, lai uzlabotu vai paaugstinātu preces tehnisko veiktspēju.

2.11. PANTS

Izvedmuitas nodokļi, citi nodokļi vai maksājumi

1. Puse nepatur spēkā vai nepieņem nekādas jebkāda veida nodevas, nodokļus vai citus maksājumus, ko piemēro preču eksportam uz otras Puses teritoriju vai saistībā ar to, kuri pārsniegtu tos, kas piemēroti līdzīgām precēm, kuras paredzētas vietējam patēriņam, izņemot saskaņā ar sarakstu, kas iekļauts 2.-A pielikuma (Muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana) 2-A-3. papildinājumā (Vjetnamas izvedmuitas nodokļu saraksts).
2. Ja Puse preces eksportam vai saistībā ar to piemēro nodevas, nodokļu vai maksājumu likmi, kas ir zemāka par likmi, kuru aprēķina saskaņā ar sarakstu 2.-A pielikuma (Muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana) 2-A-3. papildinājumā (Vjetnamas izvedmuitas nodokļu saraksts), un tik ilgi, kamēr likme ir zemāka, piemēro minēto zemāko likmi. Šo punktu nepiemēro labvēlīgākam režīmam, kas saskaņā ar preferenciālas tirdzniecības nolīgumu ir piešķirts jebkurai trešai personai,
3. Pēc vienas Puses pieprasījuma Tirdzniecības komiteja pārskata visas jebkāda veida nodevas, nodokļus vai citus maksājumus, ko piemēro preču eksportam uz otras Puses teritoriju vai saistībā ar to, ja Puse saskaņā ar preferenciālas tirdzniecības nolīgumu ir piešķīrusi labvēlīgāku režīmu jebkurai trešai personai.

2.12. PANTS

Lauksaimniecības eksporta subsīdijas

1. Daudzpusējā kontekstā Pusēm ir kopīgs mērķis vienlaicīgi likvidēt visu veidu eksporta subsīdijas un noteikumus, kam ir līdzvērtīga ietekme uz lauksaimniecības precēm, un nepieļaut to atkārtotu ieviešanu attiecībā uz visiem eksporta pasākumiem. Tādēļ Puses sadarbosies ar mērķi pastiprināt daudzpusējos noteikumus attiecībā uz eksportējošiem lauksaimniecības valsts uzņēmumiem, starptautisko pārtikas palīdzību un eksporta finansēšanas atbalstu.
2. Stājoties spēkā šim nolīgumam, eksportētāja Puse neievieš un nepatur spēkā nekādas eksporta subsīdijas vai citus pasākumus, kam ir līdzvērtīga ietekme uz jebkādu lauksaimniecības preci, uz kuru attiecas importētājas Puses veikta muitas nodokļu atcelšana vai samazināšana saskaņā ar 2.-A pielikuma (Muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana) un kura ir paredzēta importētājas Puses teritorijai.

2.13. PANTS

Tirdzniecības noteikumu administrēšana

Saskaņā ar *GATT* 1994 X pantu katra Puse vienoti, objektīvi un saprātīgi pārvalda visus savus tiesību aktus, noteikumus, tiesu nolēmumus un administratīvos lēmumus, kas attiecas uz:

- a) preču klasificēšanu vai muitas vērtības noteikšanu;
- b) nodevu, nodokļu vai citu maksājumu likmēm;
- c) prasībām, ierobežojumiem vai aizliegumiem attiecībā uz importu vai eksportu;
- d) maksājumu pārvedumiem un
- e) jautājumiem, kas skar preču pārdošanu, izplatīšanu, transportēšanu, apdrošināšanu, noliktavu inspicēšanu, preču izstādīšanu, apstrādi, jaukšanu vai citādu izmantošanu muitas vajadzībām.

2.14. PANTS

Importa un eksporta ierobežojumi

1. Izņemot, ja šajā nolīgumā ir noteikts citādi, Puse nepieņem un nepatur spēkā nekādus aizliegumus vai ierobežojumus attiecībā uz otras Puses jebkādas preces importu vai jebkādas preces eksportu vai pārdošanu eksportam uz otras Puses teritoriju saskaņā ar *GATT* 1994 XI pantu, tai skaitā tā piezīmēm un papildnoteikumiem. Tādēļ *GATT* 1994 XI pants, tai skaitā tā piezīmes un papildnoteikumi *mutatis mutandis* tiek iekļauti šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu.
2. Panta 1. punkts aizliedz kādai Pusei pieņemt vai paturēt spēkā
 - a) importa licenču izsniegšanu ar nosacījumu par kādas izpildes prasības izpildi vai
 - b) patvaļīgus eksporta ierobežojumus.
3. Panta 1. un 2. punktu nepiemēro precēm, kas uzskaitītas 2-A-4. papildinājumā (Konkrēti Vjetnamas pasākumi, kas reglamentē preču importu un eksportu). Jebkādus grozījumus Vjetnamas normatīvajos aktos, kuri samazina to preču klāstu, kas uzskaitītas 2-A-4. papildinājumā (Konkrēti Vjetnamas pasākumi, kas reglamentē preču importu un eksportu), automātiski piemēro saskaņā ar šo nolīgumu. Visas preferences, ko Vjetnama piešķirusi jebkādam citam tirdzniecības partnerim saistībā ar 2-A-4. papildinājumā (Konkrēti Vjetnamas pasākumi, kas reglamentē preču importu un eksportu) uzskaitīto preču klāstu, automātiski piemēro saskaņā ar šo nolīgumu. Vjetnama paziņo Savienībai katru grozījumu vai preferenci, kas minēts šajā pantā.

4. Saskaņā ar PTO līgumu Puse var īstenot jebkādu pasākumu pret otru Pusi, ko atļāvusi PTO Strīdu izšķiršanas padome.

5. Ja Puse pieņem vai patur spēkā aizliegumus vai ierobežojumus attiecībā uz importu vai eksportu, Puse nodrošina to pilnīgu pārredzamību.

2.15. PANTS

Tirdzniecības tiesības un saistītās tiesības attiecībā uz zālēm

1. Vjetnama pieņem un patur spēkā attiecīgus tiesību aktus, kas ļauj ārzemju farmācijas uzņēmumiem izveidot uzņēmumus ar ārvalstu kapitālu ar mērķi importēt zāles, par kurām Vjetnamas kompetentās iestādes ir izsniegušas tirdzniecības atļauju. Neskarot Vjetnamas sarakstus, kas iekļauti 8.-B pielikumā (Vjetnamas īpašo saistību saraksts), šādiem uzņēmumiem ar ārvalstu kapitālu ir atļauts pārdot zāles, kuras ir likumīgi importētas izplatītājiem vai vairumtirgotājiem, kam ir tiesības izplatīt zāles Vjetnamā.

2. Panta 1. punktā minētajiem uzņēmumiem ar ārvalstu kapitālu ir atļauts:

a) uzbūvēt savas noliktavas to zāļu glabāšanai, ko tie ir likumīgi importējuši Vjetnamā saskaņā ar Veselības ministrijas vai tās pēcteces noteikumiem,

- b) saskaņā ar Veselības ministrijas vai tās pēcteces un citu Vjetnamas kompetento iestāžu izdotiem noteikumiem sniegt informāciju veselības aprūpes speciālistiem saistībā ar zālēm, ko uzņēmumi ir likumīgi importējuši Vjetnamā, un
- c) veikt klīniskos pētījumus un pārbaudes atbilstīgi 3. pantam (Starptautiskie standarti) 2.-C pielikumā (Farmācijas ražojumi/zāles un medicīniskās ierīces) un saskaņā ar Veselības ministrijas vai tās pēcteces noteikumiem, lai nodrošinātu, ka zāles, ko uzņēmumi ir likumīgi importējuši Vjetnamā, ir piemērotas vietējam patēriņam.

2.16. PANTS

Importa licencēšanas procedūras

1. Puses apstiprina savas tiesības un pienākumus, kas izriet no Importa licencēšanas nolīguma.
2. Katra Puse paziņo otrai Pusei savas spēkā esošās importa licencēšanas procedūras, tai skaitā juridisko pamatu un attiecīgo oficiālo tīmekļa vietni, 30 dienu laikā pēc šā nolīguma stāšanās spēkā, izņemot gadījumus, kad tās jau bija paziņotas saskaņā ar Importa licencēšanas nolīguma 5. pantu vai 7. panta 3. punktu. Paziņojumā norāda to pašu informāciju, kas minēta Importa licencēšanas nolīguma 5. pantā un 7. panta 3. punktā.

3. Katra Puse paziņo otrai Pusei par jebkādiem jauniem noteikumiem vai izmaiņām tās importa licencēšanas procedūrā, kurus Puse grasās pieņemt, ne vēlāk kā 45 dienas pirms jaunās procedūras vai izmaiņu stāšanās spēkā. Nekāda gadījumā Puse nesniedz šādu paziņojumu vēlāk kā 60 dienas pēc jaunā noteikuma vai izmaiņu publiskošanas, izņemot gadījumus, kad tas jau bija paziņots saskaņā ar Importa licencēšanas nolīguma 5. pantu. Paziņojumā norāda to pašu informāciju, kas minēta Importa licencēšanas nolīguma 5. pantā.
4. Katra Puse oficiālā tīmekļa vietnē publisko visu informāciju, kas ir jāpublisko saskaņā ar Importa licencēšanas nolīguma 1. panta 4. punkta a) apakšpunktu.
5. Pēc otras Puses pieprasījuma Puse 60 dienu laikā atbild uz pamatotu pieprasījumu par jebkādu importa licencēšanas procedūru, ko tā grasās pieņemt vai ir pieņēmusi vai paturējusi spēkā, kā arī par kritērijiem importa licenču izsniegšanai vai piešķiršanai, tai skaitā personu, uzņēmumu un iestāžu atbilstību šādu pieteikumu iesniegšanai, administratīvo struktūru vai struktūrām, kurās jāvēršas, un to produktu sarakstu, uz kuriem attiecas importa licencēšanas prasība.
6. Puses ievieš un administrē importa licencēšanas procedūras saskaņā ar:
 - a) Importa licencēšanas nolīguma 1. panta 1.–9. punktu;
 - b) Importa licencēšanas nolīguma 2. pantu un
 - c) Importa licencēšanas nolīguma 3. pantu.

Tādēļ a), b) un c) apakšpunktā minētie noteikumi *mutatis mutandis* tiek iekļauti šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu.

7. Puse automātiskas importa licencēšanas procedūras kā nosacījumu importam tās teritorijā pieņem vai patur spēkā tikai, lai sasniegtu likumīgus mērķus, un pēc attiecīga ietekmes novērtējuma veikšanas.
8. Puse piešķir importa licences pienācīga ilguma laikposmam, kas nav īsāks par tajos iekšzemes tiesību aktos paredzēto, kuros ir noteiktas importa licencēšanas prasības un nav aizliegts imports.
9. Ja Puse ir noraidījusi importa licences pieteikumu attiecībā uz otras Puses precī, pirmā Puse pēc pieteikuma iesniedzēja pieprasījuma un nekavējoties pēc pieprasījuma saņemšanas sniedz pieteikuma iesniedzējam rakstisku paskaidrojumu par atteikuma iemesliem. Pieteikuma iesniedzējam ir tiesības apstrīdēt lēmumu vai prasīt tā pārskatīšanu saskaņā ar importētājas Puses iekšzemes tiesību aktiem vai procedūrām.
10. Puses automātiskas importa licencēšanas procedūras pieņem vai patur spēkā tikai, lai īstenotu pasākumu, kas ir saderīgs ar šo nolīgumu, tai skaitā 2.22. pantu (Vispārīgi izņēmumi). Puse, kas pieņem neautomātiskas importa licencēšanas procedūras, skaidri norāda šādu licencēšanas procedūru mērķi.

2.17. PANTS

Eksporta licencēšanas procedūras

1. Katra Puse paziņo otrai Pusei savas spēkā esošās eksporta licencēšanas procedūras, tai skaitā juridisko pamatu un attiecīgo oficiālo tīmekļa vietni, 30 dienu laikā pēc šā nolīguma stāšanās spēkā.
2. Katra Puse paziņo otrai Pusei par jebkādiem jauniem noteikumiem vai izmaiņām tās eksporta licencēšanas procedūrā, kurus Puse grasās pieņemt, ne vēlāk kā 45 dienas pirms jaunās procedūras vai izmaiņu stāšanās spēkā. Nekāda gadījumā Puse nesniedz šādu paziņojumu vēlāk kā 60 dienas pēc jaunā noteikuma vai izmaiņu publiskošanas.
3. Panta 1. un 2. punktā minētajā paziņojumā iekļauj šādu informāciju:
 - a) eksporta licencēšanas procedūra, tai skaitā visu to izmaiņu teksts;
 - b) produkti, uz kuriem attiecas katra eksporta licencēšanas procedūra;
 - c) katrai eksporta licencēšanas procedūrai apraksts par:
 - i) eksporta licencei piemērojamo procesu un
 - ii) kritērijiem, kādiem jāatbilst pieteikuma iesniedzējam, lai tas būtu tiesīgs pieprasīt eksporta licenci;

- d) kontaktpunkts vai punkti, kuros ieinteresētās personas var saņemt papildu informāciju par nosacījumiem eksporta licences saņemšanai;
- e) administratīvā struktūra vai struktūras, kurās jāiesniedz pieteikums un citi attiecīgie dokumenti;
- f) laikposms, kurā būs spēkā eksporta licencēšanas procedūra;
- g) ja Puse grasās izmantot eksporta licencēšanas procedūru eksporta kvotas administrēšanai – kopējais daudzums un, kur tas praktiski iespējams, kvotas vērtība un kvotas sākuma un beigu datums, un
- h) visi izņēmumi vai atkāpes no eksporta licencēšanas prasības, informāciju par kārtību minēto izņēmumu vai atkāpju pieprasīšanai un kritērijiem to piešķiršanai.

4. Katra Puse publisko ikvienu eksporta licencēšanas procedūru, tai skaitā juridisko pamatu un atsauci uz attiecīgo oficiālo tīmekļa vietni. Katra Puse arī publisko visas jaunās eksporta licencēšanas procedūras vai jebkādas izmaiņas tās eksporta licencēšanas procedūrā cik drīz vien iespējams, bet jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 45 dienas pēc to pieņemšanas un vismaz 25 darba dienas pirms to stāšanās spēkā.

5. Pēc otras Puses pieprasījuma Puse 60 dienu laikā atbild uz pamatotu pieprasījumu par jebkādu eksporta licencēšanas procedūru, ko tā grasās pieņemt vai ir pieņēmusi vai paturējusi spēkā, kā arī par kritērijiem eksporta licenču izsniegšanai vai piešķiršanai, tai skaitā personu, uzņēmumu un iestāžu atbilstību šādu pieteikumu iesniegšanai, administratīvo struktūru vai struktūrām, kurās jāvēršas, un to produktu sarakstu, uz kuriem attiecas eksporta licencēšanas prasība.

6. Puses ievieš un administrē eksporta licencēšanas procedūras saskaņā ar:

- a) Importa licencēšanas nolīguma 1. panta 1.–9. punktu;
- b) Importa licencēšanas nolīguma 2. pantu;
- c) Importa licencēšanas nolīguma 3. pantu, izņemot 5. punkta a), c), j) un k) apakšpunktu.

Tādēļ a), b) un c) apakšpunktā minētie noteikumi *mutatis mutandis* tiek iekļauti šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu.

7. Katra Puse nodrošina, ka visas eksporta licencēšanas procedūras piemēro neitrāli un administrē taisnīgi, objektīvi, nediskriminējoši un pārredzami.

8. Puse piešķir eksporta licences pienācīga ilguma laikposmam, kas nav īsāks par tajos iekšzemes tiesību aktos paredzēto, kuros ir noteiktas eksporta licencēšanas prasības un nav aizliegts eksports.

9. Ja Puse ir noraidījusi eksporta licences pieteikumu attiecībā uz otras Puses precī, pirmā Puse pēc pieteikuma iesniedzēja pieprasījuma un nekavējoties pēc pieprasījuma saņemšanas sniedz pieteikuma iesniedzējam rakstisku paskaidrojumu par atteikuma iemesliem. Pieteikuma iesniedzējam ir tiesības apstrīdēt lēmumu vai prasīt tā pārskatīšanu saskaņā ar eksportētājas Puses iekšzemes tiesību aktiem vai procedūrām.

10. Puse automātiskas eksporta licencēšanas procedūras kā nosacījumu eksportam no tās teritorijas pieņem vai patur spēkā tikai, lai sasniegtu likumīgus mērķus, un pēc attiecīga ietekmes novērtējuma veikšanas.

11. Puses automātiskas eksporta licencēšanas procedūras pieņem vai patur spēkā tikai, lai īstenotu pasākumu, kas ir saderīgs ar šo nolīgumu, tai skaitā 2.22. pantu (Vispārīgi izņēmumi). Puse, kas pieņem neautomātiskas eksporta licencēšanas procedūras, skaidri norāda šādu licencēšanas procedūru mērķi.

2.18. PANTS

Administratīvās maksas, citi maksājumi par importu un eksportu un formalitātes saistībā ar to

1. Katra Puse nodrošina, ka nodevas, maksājumi, formalitātes un prasības, kas nav ievedmuītas un izvedmuītas nodokļi un pasākumi, kuri uzskaitīti 2.3. panta (Definīcijas) d) punkta i), ii) un iii) apakšpunktā, ir saskanīgas ar Puses pienākumiem, kas izriet no *GATT* 1994 VIII panta, tai skaitā no tā piezīmēm un papildnoteikumiem.

2. Puse nodevas un maksājumus par pakalpojumiem piemēro tikai pakalpojumiem, kas sniegti saistībā ar preču importu un eksportu. Nodevas un maksājumus neaprēķina procentuāli un tie nepārsniedz sniegtā pakalpojuma aptuvenās izmaksas. Katra Puse publisko informāciju par nodevām un maksājumiem, ko tā saistībā ar preču importu un eksportu piemēro saskaņā ar 4.10. pantu (Nodevas un maksājumi).

3. Puse saistībā ar preču importu vai eksportu neprasa segt konsulāras formalitātes, tai skaitā ar tām saistītas nodevas un maksājumus. Trīs gadus pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas Puse neprasa konsulāru autentifikāciju preču importam, uz ko attiecas šis nolīgums.

2.19. PANTS

Izcelsmes marķējums

Izņemot, ja šajā nolīgumā ir noteikts citādi, gadījumos, kad Vjetnama nosaka obligātas izcelsmes valsts marķēšanas prasības attiecībā uz Savienības produktiem, kas nav lauksaimniecības produkti, Vjetnama atzīst, ka marķējums “Ražots ES” vai līdzīgs marķējums vietējā valodā izpilda šādas prasības.

2.20. PANTS

Valsts tirdzniecības uzņēmumi

1. Puses apstiprina savas pašreizējās tiesības un pienākumus, kas izriet no *GATT 1994* XVII panta, tai skaitā no tā piezīmēm un papildnoteikumiem, un Vienošanās par *GATT 1994* XVII panta interpretāciju, kas *mutatis mutandis* tiek iekļauti šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu.
2. Ja kāda Puse pieprasa otrai Pusei informāciju par atsevišķiem gadījumiem saistībā ar valsts tirdzniecības uzņēmumiem un to darbību, tai skaitā informāciju par to divpusējo tirdzniecību, pieprasījumu saņēmusī Puse nodrošina pārredzamību, ievērojot *GATT 1994* XVII panta 4. punkta d) apakšpunktu.

2.21. PANTS

Nozarei specifisku netarifa pasākumu atcelšana

1. Puses pilda savas saistības attiecībā uz nozarei specifiskiem netarifa pasākumiem, kas attiecas uz precēm, kā izklāstīts 2.-B. pielikumā (Mehāniskie transportlīdzekļi un mehānisko transportlīdzekļu detaļas un aprīkojums) un 2.-C pielikumā (Farmācijas ražojumi/zāles un medicīniskās ierīces).

2. Izņemot, ja šajā nolīgumā ir noteikts citādi, pēc 10 gadiem no šā nolīguma stāšanās spēkā un pēc otras Puses pieprasījuma Puses saskaņā ar to iekšējām procedūrām sāk sarunas ar mērķi paplašināt Pušu saistību tvērumu attiecībām uz nozarei specifiskiem netarifa pasākumiem precēm.

2.22. PANTS

Vispārīgi izņēmumi

1. Neviens šīs nodaļas noteikums neliedz Pusei veikt pasākumus saskaņā ar *GATT* 1994 XX pantu, tai skaitā tā piezīmēm un papildnoteikumiem, kas *mutatis mutandis* tiek iekļauti šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu.
2. Pušu izpratnē pirms jebkādu *GATT* 1994 XX panta i) un j) punktā paredzēto pasākumu veikšanas eksportētāja Puse, kas plāno veikt šādus pasākumus, sniedz otrai Pusei visu attiecīgo informāciju. Puses pēc pieprasījuma apspriežas ar mērķi panākt pieņemamu risinājumu. Puses var vienoties par jebkādiem līdzekļiem, kas nepieciešami grūtību atrisināšanai. Ja ārkārtēju un kritisku apstākļu dēļ, kuros nepieciešama tūlītēja rīcība, iepriekšēja informēšana vai izskatīšana nav iespējama, tad eksportētāja Puse var piemērot nepieciešamos piesardzības pasākumus un nekavējoties informē par tiem otru Pusi.

2.23. PANTS

Preču tirdzniecības komiteja

1. Preču tirdzniecības komiteju, kas izveidota saskaņā ar 17.2. pantu (Specializētās komitejas), veido Pušu pārstāvji.
2. Preču tirdzniecības komiteja izskata jebkuru jautājumu, kas izriet no šīs nodaļas un 1. protokola (Par jēdziena “noteiktas izcelsmes ražojumi” definīciju un administratīvās sadarbības metodēm).
3. Preču tirdzniecības komiteja saskaņā ar 17.2. pantu (Specializētās komitejas) veic šādus uzdevumus:
 - a) pārskatīt un pārraudzīt 2. punkta noteikumu īstenošanu un darbību;
 - b) identificēt un ieteikt pasākumus, lai novērstu jebkādas nesaskaņas, kas varētu rasties, un sekmēt, atvieglot un uzlabot piekļuvi tirgum, tai skaitā paātrināti īstenojot tarifu saistības, kuras izriet no 2.7. panta (Muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana);
 - c) ieteikt Tirdzniecības komitejai izveidot darba grupas, ja tā to uzskata par nepieciešamu;
 - d) veikt jebkādu papildu darbu, ko tai var uzticēt Tirdzniecības komiteja, un

- e) ierosināt lēmumus, kas jāpieņem Tirdzniecības komitejai, lai grozītu smaržīgo rīsu šķirņu sarakstu, kurš iekļauts 2.-A pielikuma (Muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana) B iedaļas (Tarifu kvotas) 1. apakšiedaļas (Savienības tarifu kvotas) 5. punkta c) apakšpunktā.

3. NODAĻA

TIRDZNIECĪBAS AIZSARDZĪBAS INSTRUMENTI

A IEDAĻA

ANTIDEMPINGA UN KOMPENSĀCIJAS MAKSĀJUMI

3.1. PANTS

Vispārīgi noteikumi

1. Puses apstiprina savas tiesības un pienākumus, kas izriet no *GATT* 1994 VI panta, Antidempinga līguma un SKP nolīguma.-

2. Puses, atzīstot, ka antidempinga un kompensācijas pasākumus iespējams izmantot ļaunprātīgi, lai ierobežotu tirdzniecību, vienojas, ka:

- a) tirdzniecības aizsardzības pasākumi būtu jāizmanto pilnīgā saskaņā ar attiecīgajām PTO prasībām, un to pamatā vajadzētu būt taisnīgai un pārredzamai sistēmai, un
 - b) būtu rūpīgi jāizvērtē otras Puses intereses, ja kāda Puse apsver šāda pasākuma piemērošanu.
3. Šajā iedaļā izcelsmi nosaka saskaņā ar Nolīguma par izcelsmes noteikumiem 1. pantu.

3.2. PANTS

Pārredzamība

1. Neskarot Antidempinga nolīguma 6. panta 5. punktu un SKP nolīguma 12. panta 4. punktu, Puses nekavējoties pēc jebkāda pagaidu pasākuma noteikšanas un jebkurā gadījumā pirms galīgā lēmuma pieņemšanas sniedz ieinteresētajām personām pilnīgu un jēgpilnu informāciju par visiem būtiskajiem faktiem un apsvērumiem, kas ir lēmuma par pasākuma piemērošanu pamatā. Informāciju sniedz rakstiski un nodrošina, lai ieinteresētajām personām būtu pietiekami daudz laika iesniegt piezīmes.

2. Visām ieinteresētajām personām tiek dota iespēja tikt uzklautām, lai tās paustu savu viedokli antidempinga vai kompensāciju izmeklēšanā ar noteikumu, ka tas nevajadzīgi neaizkavē izmeklēšanu.

3.3. PANTS

Sabiedrības interešu ievērošana

Puse nepiemēro antidempinga vai kompensācijas pasākumus, ja, pamatojoties uz informāciju, kas darīta pieejama izmeklēšanā, var nepārprotami secināt, ka šādu pasākumu piemērošana nav sabiedrības interesēs. Nosakot sabiedrības intereses, Puse ņem vērā stāvokli iekšzemes ražošanas nozarē, importētājus un to pārstāvības apvienības, reprezentatīvus lietotājus un patērētāju pārstāvības organizācijas, pamatojoties uz izmeklēšanas iestādēm sniegto attiecīgo informāciju.

3.4. PANTS

Mazākā maksājuma noteikums

Puses noteikts antidempinga vai kompensācijas maksājuma apmērs nepārsniedz dempinga vai kompensējamo subsīdiu starpību, un Puse cenšas nodrošināt, ka maksājuma apmērs ir mazāks par minēto starpību, ja šāds mazāks maksājums būtu pietiekams, lai likvidētu kaitējumu iekšzemes ražošanas nozarei.

3.5. PANTS

Domstarpību izšķiršanas nepiemērošana

Uz šīs iedaļas noteikumiem neattiecas 15. nodaļa (Domstarpību izšķiršana).

B IEDAĻA

GLOBĀLIE AIZSARDZĪBAS PASĀKUMI

3.6. PANTS

Vispārīgi noteikumi

1. Puses apstiprina savas tiesības un pienākumus, kas izriet no *GATT* 1994 XIX panta, Aizsardzības pasākumu nolīguma un Nolīguma par lauksaimniecību 5. panta.
2. Puse attiecībā uz vienu un to pašu preci vienlaicīgi nepiemēro:
 - a) divpusēju aizsardzības pasākumu, kas izriet no šīs nodaļas C iedaļas (Divpusējo aizsardzības pasākumu klauzula), un

- b) pasākumu, kas izriet no *GATT* 1994 XIX panta un Aizsardzības pasākumu nolīguma.
- 3. Šajā iedaļā izcelsmi nosaka saskaņā ar Nolīguma par izcelsmes noteikumiem 1. pantu.

3.7. PANTS

Pārredzamība

1. Neatkarīgi no 3.6. panta (Vispārīgi noteikumi) Puse, kas sāk globālu aizsardzības izmeklēšanu vai plāno piemērot globālus aizsardzības pasākumus, nekavējoties sniedz, ja otra Puse to pieprasa un ja tai ir būtiska interese, *ad hoc* rakstisku paziņojumu ar visu atbilstošo informāciju, kas bijusi globālās aizsardzības izmeklēšanas sākšanas pamatā, un attiecīgā gadījumā – priekšlikuma par aizsardzības pasākumu piemērošanu pamatā, tai skaitā attiecīgā gadījumā par pagaidu konstatējumiem. Tas neskar Aizsardzības pasākumu nolīguma 3.2. pantu.
2. Nosakot globālus aizsardzības pasākumus, Puses cenšas tos piemērot tā, lai vismazāk ietekmētu divpusējo tirdzniecību.

3. Panta 2. punkta nolūkiem, ja kāda Puse uzskata, ka ir izpildītas tiesību aktu prasības galīgo aizsardzības pasākumu noteikšanai, tā informē otru Pusi un dod iespēju divpusēji apspriesties. Ja 30 dienu laikā pēc informēšanas nav panākts apmierinošs risinājums, Puse var pieņemt galīgos globālos aizsardzības pasākumus. Lai apmainītos ar viedokļiem par 1. punktā minēto informāciju, būtu jāpiedāvā otram Pusei iespēja apspriesties.

3.8. PANTS

Domstarpību izšķiršanas nepiemērošana

Uz šīs iedaļas noteikumiem, kas atsaucas uz PTO tiesībām un pienākumiem, neattiecas 15. nodaļa (Domstarpību izšķiršana).

C IEDAĻA

DIVPUSĒJU AIZSARDZĪBAS PASĀKUMU KLAUZULA

3.9. PANTS

Definīcijas

Šajā iedaļā:

- a) terminu “iekšzemes ražošanas nozare” lieto saskaņā ar Aizsardzības pasākumu nolīguma 4. panta 1. punkta c) apakšpunktu. Tādēļ Nolīguma par aizsardzības pasākumiem 4. panta 1. punkta c) apakšpunkts *mutatis mutandis* tiek iekļauts šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu;
- b) terminus “nopietns kaitējums” un “nopietna kaitējuma draudi” lieto Nolīguma par aizsardzības pasākumiem 4. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkta nozīmē; tādēļ Nolīguma par aizsardzības pasākumiem 4. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts *mutatis mutandis* tiek iekļauts šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu, un
- c) “pārejas periods” ir 10 gadu periods no šā nolīguma stāšanās spēkā.

3.10. PANTS

Divpusēja aizsardzības pasākuma piemērošana

1. Ja pēc tam, kad muitas nodoklis ir samazināts vai atcelts atbilstoši šim nolīgumam, jebkāda prece, kuras izcelsme ir kādas Puses teritorijā, tiek importēta otras Puses teritorijā tādos palielinātos daudzumos absolūtā izteiksmē vai attiecībā pret vietējo ražošanas apjomu un ar tādiem nosacījumiem, ka izraisa vai draud izraisīt nopietnu kaitējumu iekšzemes ražošanas nozarei, kas ražo līdzīgas vai tieši konkurējošas preces, tad importētāja Puse 2. punktā paredzētos pasākumus saskaņā ar šajā sadaļā izklāstītajiem nosacījumiem un procedūrām var pieņemt tikai pārejas periodā, izņemot, ja 3.11. panta (Nosacījumi un ierobežojumi) 6. punkta c) apakšpunktā ir noteikts citādi.
2. Importētāja Puse var noteikt divpusēju aizsardzības pasākumu, ar kuru:
 - a) aptur attiecīgajai precei piemērojamās muitas nodokļa likmes turpmāku samazināšanu, kā noteikts 2.-A pielikumā (Muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana), vai
 - b) paaugstina muitas nodokļa likmi precei līdz apmēram, kas nepārsniedz mazāko no šādiem nodokļiem:
 - i) to lielākās labvēlības režīma muitas nodokļa likmi precei, kas ir spēkā pasākuma īstenošanas laikā, vai

- ii) muitas nodokļa pamatlīkmi, kas noteikta 2.-A pielikuma (Muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana) sarakstā, saskaņā ar 2.6. pantu (Muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana).

3.11. PANTS

Nosacījumi un ierobežojumi

1. Nolūkā pārskatīt izmeklēšanas laikā gūto informāciju un apmainīties ar viedokļiem par pasākumu, Puse rakstiski informē otru Pusi par 2. punktā minētās izmeklēšanas sākšanu un apspriežas ar otru Pusi pēc iespējas ātrāk pirms divpusēja aizsardzības pasākuma piemērošanas.
2. Puse piemēro divpusēju aizsardzības pasākumu tikai pēc tam, kad tās kompetentās iestādes ir veikušas izmeklēšanu saskaņā ar Aizsardzības pasākumu nolīguma 3. pantu un 4. panta 2. punkta c) apakšpunktu. Tādēļ Aizsardzības pasākumu nolīguma 3. pants un 4. panta 2. punkta c) apakšpunkts *mutatis mutandis* tiek iekļauts šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu.
3. Veicot 2. punktā minēto izmeklēšanu, Puse ievēro Aizsardzības pasākumu nolīguma 4. panta 2. punkta a) apakšpunktā noteiktās prasības. Tādēļ Nolīguma par aizsardzības pasākumiem 4. panta 2. punkta a) apakšpunkts *mutatis mutandis* tiek iekļauts šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu.

4. Izmeklēšanā ar objektīviem pierādījumiem arī parāda, ka starp palielinātiem importa apjomiem un nopietnu kaitējumu vai tā draudiem pastāv cēloņsakarība. Tāpat izmeklēšanā ņem vērā ne tikai palielinātos importa apjomus, bet arī jebkādus citus faktorus, kas vienlaicīgi arī var nodarīt kaitējumu.
5. Katra Puse nodrošina, ka tās kompetentās iestādes pabeidz 2. punktā minēto izmeklēšanu viena gada laikā pēc tās uzsākšanas.
6. Puse nepiemēro divpusēju aizsardzības pasākumu:
 - a) kas pārsniedz apjomu un laiku, kurš ir būt nepieciešams, lai novērstu vai labotu nopietnu kaitējumu un atvieglotu situācijas labošanu;
 - b) laikposmā, kas ilgāks par diviem gadiem, izņemot gadījumus, kad laikposmu var pagarināt vēl līdz diviem gadiem, ja importētājas Puses kompetentās iestādes saskaņā ar šajā pantā noteiktajām procedūrām nosaka, ka pasākums joprojām ir nepieciešams, lai novērstu vai labotu nopietnu kaitējumu un lai atvieglotu situācijas labošanu, un ja ir gūti pierādījumi, ka situācija nozarē uzlabojas, ar nosacījumu, ka kopējais aizsardzības pasākuma piemērošanas laiks, ieskaitot sākotnējās piemērošanas periodu un tā pagarinājumu, nepārsniedz četrus gadus, vai
 - c) pēc pārejas perioda beigām, izņemot gadījumus, kad otra Puse tam ir piekritusi.

7. Lai atvieglotu situācijas labošanu apstākļos, kad sagaidāms, ka divpusējs aizsardzības pasākums būs ilgāks par diviem gadiem, Puse, kas piemēro pasākumu, to ar regulāriem starplaikiem pakāpeniski liberalizē visā piemērošanas laikā.

8. Kad Puse pārtrauc divpusēju aizsardzības pasākumu, piemēro muitas nodokļa likmi, kas būtu spēkā saskaņā ar tās sarakstu 2.-A pielikumā (Muitas nodokļu samazināšana vai atcelšana), ja pasākums netiktu īstenots.

3.12. PANTS

Pagaidu pasākumi

Kritiskos apstākļos, kad kavēšanās varētu kaitēt tādā mērā, ka to būtu grūti labot, un ja iepriekš ir gūti skaidri pierādījumi, ka otras Puses izcelsmes preču imports ir palielinājies tāpēc, ka ir samazināts vai atcelts muitas nodoklis, uz kuru attiecas šis nolīgums, un šis imports izraisa nopietnu kaitējumu iekšzemes ražošanas nozarei vai šāda kaitējuma draudus, Puse var piemērot pagaidu divpusēju aizsardzības pasākumu. Pagaidu pasākuma ilgums nepārsniedz 200 dienas, kuru laikā Puse ievēro 3.11. panta (Nosacījumi un ierobežojumi) 2. un 3. punkta prasības. Puse nekavējoties atmaksā tarifa palielinājumu, ja 3.11. panta (Nosacījumi un ierobežojumi) 2. punktā minētajā izmeklēšanā netiek konstatēts, ka ir izpildītas 3.10. panta (Divpusēja aizsardzības pasākuma piemērošana) 1. punkta prasības. Pagaidu pasākuma ilgumu ieskaita 3.11. panta (Nosacījumi un ierobežojumi) 5. punkta b) apakšpunktā noteiktajā periodā.

3.13. PANTS

Kompensācija

1. Puse, kura piemēro divpusēju aizsardzības pasākumu, apspriežas ar otru Pusi, lai ar to vienotos par atbilstīgu tirdzniecības liberalizācijas kompensāciju tādu koncesiju veidā, kam pēc būtības ir līdzvērtīga ietekme uz tirdzniecību, vai tādu koncesiju veidā, kuras ir līdzvērtīgas gaidāmajiem nodokļiem, ko radīs aizsardzības pasākuma īstenošana. Puse, kura piemēro divpusēju aizsardzības pasākumu, nodrošina iespēju veikt šādu apspriešanos ne vēlāk kā 30 dienas no divpusējā aizsardzības pasākuma piemērošanas.
2. Ja 30 dienu laikā no 1. punktā noteiktās apspriešanās sākuma netiek panākta vienošanās par tirdzniecības liberalizācijas kompensāciju, Puse, uz kuras precēm attiecas divpusējais aizsardzības pasākums, var attiecībā uz tās Puses precēm, kura piemēro divpusēju aizsardzības pasākumu, apturēt koncesiju piemērošanu ar divpusējam aizsardzības pasākumam pēc būtības līdzvērtīgu ietekmi uz tirdzniecību. Pienākums sniegt kompensāciju, kas ir saistošs Pusei, kura piemēro divpusēju aizsardzības pasākumu, un otras Puses tiesības apturēt koncesijas saskaņā ar šo punktu izbeidzas tajā pašā dienā, kad beidzas divpusējais aizsardzības pasākums.
3. Panta 2. punktā paredzētās apturēšanas tiesības nevar īstenot divpusēja aizsardzības pasākuma pirmo 24 mēnešu spēkā esamības laikā ar noteikumu, ka aizsardzības pasākums atbilst šā nolīguma noteikumiem.

3.14. PANTS

Angļu valodas izmantošana

Lai nodrošinātu no šīs nodaļas izrietošo tirdzniecības aizsardzības noteikumu maksimālu efektivitāti, Pušu izmeklēšanas iestādes, veicot starp Pusēm izmeklēšanu par tirdzniecības aizsardzību, saziņā un dokumentu apmaiņā izmanto angļu valodu.

4. NODAĻA

MUITA UN TIRDZNIECĪBAS ATVIEGLOŠANA

4.1. PANTS

Mērķi

1. Puses atzīst muitas un tirdzniecības atvieglošanas jautājumu nozīmību mainīgajā globālās tirdzniecības vidē. Puses pastiprina sadarbību šajā jomā nolūkā nodrošināt, ka to attiecīgie tiesību akti un procedūras muitas jomā sasniedz tirdzniecības atvieglošanas mērķi, vienlaikus nodrošinot efektīvu muitas kontroli.

2. Puses vienojas, ka to tiesību akti ir nediskriminējoši un ka muitas procedūru pamatā ir modernas metodes un efektīvas kontroles, lai apkarotu krāpšanu un aizsargātu likumīgu tirdzniecību.
3. Puses atzīst, ka nedrīkst mazināt likumīgo sabiedriskās politikas mērķu nozīmi, ieskaitot tos, kas saistīti ar drošību, drošumu un krāpšanas novēršanu.

4.2. PANTS

Sadarbība muitas jomā un savstarpēja administratīva palīdzība

1. Lai nodrošinātu 4.1. punktā (Mērķi) izklāstīto mērķu sasniegšanu, Pušu attiecīgās iestādes sadarbojas muitas jautājumos.
2. Puses uzlabo sadarbību muitas jomā, *inter alia*:
 - a) apmainoties ar informāciju par tiesību aktiem muitas jomā, to īstenošanu un muitas procedūrām, jo īpaši šādās jomās:
 - i) muitas procedūru vienkāršošana un modernizēšana;
 - ii) intelektuālā īpašuma tiesību piemērošana pie robežas, ko veic muitas dienesti;

- iii) tranzīta kustības un pārkraušanas darbību atvieglošana un
 - iv) attiecības ar darījumu aprindām;
- b) izpētot kopīgas iniciatīvas, kas saistītas ar importa, eksporta un citām muitas procedūrām, tai skaitā tehnisko palīdzību, lai nodrošinātu reālu pakalpojumu sniegšanu darījumu aprindām;
 - c) pastiprinot savu sadarbību muitas jomā starptautiskās organizācijās, piemēram, PTO un Pasaules Muitas organizācijā (turpmāk “PMO”), un
 - d) kur tas ir būtiski un lietderīgi — savstarpēji atzīstot tirdzniecības partnerības programmas un muitas kontroles, tai skaitā līdzvērtīgus tirdzniecības atvieglošanas pasākumus.
3. Puses viena otrai sniedz savstarpēju administratīvo palīdzību muitas jomā saskaņā ar 2. protokolu (Savstarpējā administratīvā palīdzība muitas lietās).

4.3. PANTS

Tiesību akti un procedūras muitas jomā

1. Puses nodrošina, ka to attiecīgo tiesību aktu un procedūru muitas jomā pamatā ir starptautiski instrumenti un standarti, kas piemērojami muitas un tirdzniecības jomā, tai skaitā būtiskie elementi *Pārskatītajā Kioto konvencijā par muitas procedūru vienkāršošanu un harmonizēšanu*, kas noslēgta Briselē 1999. gada 26. jūnijā, *Starptautiskā konvencija par preču aprakstīšanas un kodēšanas harmonizēto sistēmu* (turpmāk “HS konvencija”), *PMO Pamatstandarti pasaules tirdzniecības nodrošināšanai un sekmēšanai un Muitas datu modelis*.
2. Pušu tiesību akti un procedūras muitas jomā:
 - a) tiecas aizsargāt likumīgu tirdzniecību, nodrošinot tiesību aktu prasību efektīvu izpildi un atbilstību tām;
 - b) izvairās no nevajadzīga vai diskriminējoša sloga ekonomikas dalībniekiem un paredz papildu tirdzniecības atvieglojumus uzņēmējiem, kuri panākuši lielu atbilstību prasībām, un
 - c) nodrošina aizsardzības pasākumus pret krāpšanu un nelikumīgām vai kaitnieciskām darbībām.

3. Puses vienojas, ka to tiesību akti un procedūras muitas jomā, tai skaitā tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir samērīgi un nediskriminējoši, un to piemērošana nepamatoti neaizkavē preču izlaišanu.

4. Lai uzlabotu darba metodes, kā arī lai attiecībā uz darbībām nodrošinātu nediskrimināciju, pārredzamību, efektivitāti, viengabalainību un pārskatatbildību, Puses:

- a) kur vien iespējams, vienkāršo un pārskata prasības un formalitātes attiecībā uz preču ātru izlaišanu un muietošanu un
- b) cenšas panākt turpmākus vienkāršojumus un to datu un dokumentācijas standartizāciju, kuri vajadzīgi muitā un citās aģentūrās.

4.4. PANTS

Preču izlaišana

1. Katra Puse nodrošina, ka tās muitas dienesti izvirza prasības un piemēro procedūras, kas paredz preču izlaišanu laikposmā, kurš nav ilgāks kā nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstību tās muitas un citiem ar tirdzniecību saistītiem tiesību aktiem un formalitātēm. Katra Puse strādā pie tā, lai vēl turpinātu samazināt šo laikposmu un izlaistu preces bez liekas kavēšanās.

2. Puses *inter alia* atļauj preču izlaišanu bez muitas nodokļu samaksas, ar nosacījumu, ka ir sniegta garantija, ja saskaņā ar Pušu tiesību aktiem tā vajadzīga, lai nodrošinātu muitas nodokļu galīgo samaksu.

3. Katra Puse nodrošina, ka tās muitas dienesti nodrošina informācijas elektronisku iesniegšanu un galīgo apstrādi pirms faktiskās preču pienākšanas (iepriekšēja apstrāde), lai preces varētu izlaist tūlīt pēc pienākšanas.

4.5. PANTS

Vienkāršotas muitas procedūras

1. Lai ekonomikas dalībniekiem, ieskaitot mazos un vidējos uzņēmumus, samazinātu izmaksas un palielinātu paredzamību, katra Puse paredz vienkāršotas muitas procedūras, kas ir pārredzamas un efektīvas. Apstiprinātiem tirgotājiem atbilstoši objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem tiek nodrošināta vieglāka piekļuve vienkāršotām muitas procedūrām.

2. Lai nokārtotu formalitātes, kas vajadzīgas, lai uz precēm attiecinātu muitas procedūru, izmanto vienotu administratīvu dokumentu vai tā elektronisku ekvivalentu.

3. Lai vienkāršotu un atvieglotu preču ieviešanu un izlaišanu, Puses izmanto modernus muitas paņēmienus, ieskaitot riska novērtēšanas un pēcmuitošanas pārbaudes metodes.-

4. Puses veicina tādu sistēmu pakāpenisku izstrādi un izmantošanu, kuru pamatā ir informācijas tehnoloģijas un kuru uzdevums ir atvieglot datu elektronisku apmaiņu tirgotāju, muitas administrāciju un citu saistīto aģentūru starpā.

4.6. PANTS

Tranzīts un pārkraušana

1. Katra Puse savā teritorijā nodrošina pārkraušanas darbību un tranzīta kustības atvieglošanu un efektīvu kontroli.
2. Katra Puse savā teritorijā nodrošina visu attiecīgo iestāžu un aģentūru sadarbību un koordināciju, lai atvieglotu tranzīta satiksmi.

4.7. PANTS

Riska pārvaldība

1. Katra Puse savas pārbaudes un izlaišanas procedūras un pēcmuitošanas revīzijas procedūras balsta uz riska novērtēšanas principiem un revīzijām, nevis visaptveroši pārbauda, vai katrs sūtījums atbilst importam noteiktajām prasībām.

2. Puses attiecībā uz precēm pieņem un piemēro savas importa, eksporta, tranzīta un pārkraušanas kontroles prasības un procedūras, pamatojoties uz riska pārvaldības principiem, kurus piemēro, koncentrējoties uz atbilstības panākšanas pasākumiem attiecībā uz operācijām, kas pelna uzmanību.

4.8. PANTS

Pārredzamība

1. Katra Puse nodrošina, ka tās muitas un citi ar tirdzniecību saistītie tiesību akti, noteikumi un vispārējās administratīvās procedūras un citas prasības, tostarp attiecībā uz nodevām un maksājumiem, ir pieejami visām ieinteresētajām personām, un, ja tas ir iespējams, oficiālā tīmekļa vietnē.

2. Katra Puse samērīgā laikā nosaka vai saglabā vienu vai vairākus uzzīņu vai informācijas centrus, lai izskatītu ieinteresēto personu pieprasījumus, kas attiecas uz muitas un citiem ar tirdzniecību saistītiem jautājumiem.

4.9. PANTS

Iepriekšēji nolēmumi

1. Pēc tirgotāju rakstiska pieprasījuma katras Puses muitas dienesti pirms preču importēšanas Puses teritorijā izdod saskaņā ar saviem normatīvajiem aktiem rakstiskus iepriekšējus nolēmumus par tarifu klasifikāciju vai jebkuriem citiem jautājumiem, par ko Puses var vienoties.

2. Ievērojot visus konfidencialitātes nosacījumus, kas noteikti katras Puses normatīvajos aktos, katra Puse publicē, piemēram, oficiālā tīmekļa vietnē savus iepriekšējus nolēmumus par tarifu klasifikāciju vai jebkuriem citiem jautājumiem, par ko Puses var vienoties.
3. Lai sekmētu tirdzniecību, Puses ietver to divpusējā dialogā regulāru jaunāko informāciju par izmaiņām to attiecīgajos normatīvajos aktos attiecībā uz iepriekšējiem nolēmumiem.

4.10. PANTS

Nodevas un maksājumi

1. Katra Puse informāciju par nodevām un maksājumiem publicē, izmantojot oficiāli noteiktus saziņas līdzekļus, un, ja iespējams, oficiālā tīmekļa vietnē. Šajā informācijā norāda piemērojamās nodevas un maksājumus, to pamatojumu attiecībā uz sniegto pakalpojumu, atbildīgo iestādi, maksu vai maksājumu veikšanas termiņu un veidu.
2. Katra Puse jaunas vai grozītas nodevas un maksājumus piemēro tikai tad, kad 1. punktā noteiktā informācija ir publiskota un ir brīvi pieejama.

4.11. PANTS

Muitas aģenti

Puses vienojas, ka to attiecīgie tiesību akti un procedūras muitas jomā neprasa obligāti izmantot muitas aģentus. Licencējot muitas aģentus, Puses piemēro pārredzamus, nediskriminējošus un proporcionālus noteikumus.

4.12. PANTS

Muitas vērtības noteikšana

1. Puses nosaka preču muitas vērtību saskaņā ar *GATT* 1994 VII pantu un Muitas vērtējuma nolīgumu.
2. Puses sadarbojas, lai nodrošinātu kopēju pieeju ar muitas vērtības noteikšanu saistītiem jautājumiem.

4.13. PANTS

Pirmsnosūtīšanas inspekcijas

Puses vienojas, ka to attiecīgie tiesību akti un procedūras muitas jomā neprasa obligāti izmantot pirmsnosūtīšanas inspekcijas, kas definētas Nolīgumā par pirmsnosūtīšanas inspekciju, vai kādu citu inspekcijas darbību, kuru privāti uzņēmumi veic galamērķī pirms muitošanas.

4.14. PANTS

Pārskatīšana un pārsūdzēšana

Katra Puse paredz efektīvas, ātras, nediskriminējošas un viegli pieejamas procedūras, kas garantē tiesības pārsūdzēt muitas vai citas aģentūras administratīvu rīcību, nolēmumus un lēmumus, kuri ietekmē preču importu vai eksportu vai tranzīta preces.

4.15. PANTS

Attiecības ar darījumu aprindām

Puses vienojas:

- a) par nepieciešamību laikus apspriesties ar tirdzniecības pārstāvjiem par tiesību aktu priekšlikumiem un vispārīgām procedūrām, kas saistītas ar muitu un tirdzniecības atvieglošanas jautājumiem. Šim nolūkam notiek atbilstošas apspriedes starp katras Puses administrāciju un darījumu aprindām;
- b) pirms piemērošanas publicēt vai darīt pieejamus citādi (cik iespējams ar elektroniskiem līdzekļiem) visus jaunos tiesību aktus un vispārīgās procedūras, kas saistītas ar muitu un tirdzniecības atvieglošanas jautājumiem, kā arī izmaiņas minētajos tiesību aktos un procedūrās un to interpretācijas. Tās arī publisko attiecīgos administratīva rakstura paziņojumus, ieskaitot aģentūru prasības un ieviešanas procedūras, darba laiku un darba procedūras muitas iestādēm ostās un robežšķērsošanas punktos, kā arī informācijas pieprasīšanas kontaktpunktus;
- c) par nepieciešamību paredzēt saprātīgu laikposmu starp brīdi, kad tiek publicēti jauni vai grozīti tiesību akti, procedūras un maksas vai maksājumi, un brīdi, kad tie stājas spēkā, un
- d) nodrošināt, ka to attiecīgajās muitas un saistītajās prasībās un procedūrās arī turpmāk tiktu ievērotas darījumu aprindu vajadzības un paraugprakse un tās pēc iespējas mazāk ierobežotu tirdzniecību.

4.16. PANTS

Muitas jautājumu komiteja

1. Muitas jautājumu komiteju, kas izveidota saskaņā ar 17.2. pantu (Specializētās komitejas), veido Pušu pārstāvji.
2. Muitas jautājumu komiteja nodrošina šīs nodaļas pienācīgu darbību un to, ka muitas jomā tiek piemērotas intelektuālā īpašuma tiesības, kas noteiktas 12. nodaļas (Intelektuālais īpašums) C iedaļas (Intelektuālā īpašuma tiesību piemērošana) 4. apakšiedaļā (Izpilde uz robežas), 1. protokolā (Par jēdziena “noteiktas izcelsmes ražojumi” definīciju un administratīvās sadarbības metodēm), 2. protokolā (Savstarpējā administratīvā palīdzība muitas lietās) un visos papildu noteikumos saistībā ar muitu pēc Pušu vienošanās.
3. Muitas jautājumu komiteja izskata nepieciešamību pieņemt lēmumus, atzinumus, priekšlikumus vai ieteikumus un pieņem tos par visiem jautājumiem, kas izriet no 2. punktā minēto noteikumu īstenošanas. Tai ir tiesības pieņemt lēmumus par riska pārvaldības paņēmieni, riska kritēriju un standartu, drošības pārbaužu un tirdzniecības partnerības programmu savstarpēju atzīšanu, ieskaitot tādus aspektus kā datu pārraide un savstarpēji saskaņoti ieguvumi.

5. NODAĻA

TEHNISKIE ŠĶĒRŠĻI TIRDZNIECĪBAI

5.1. PANTS

TBT nolīguma apstiprināšana

Puses apstiprina savas tiesības un pienākumus vienai pret otru, kuri izriet no *TBT* nolīguma, kas *mutatis mutandis* tiek iekļauts šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu.

5.2. PANTS

Mērķi

1. Šīs nodaļas mērķis ir atvieglot un palielināt preču divpusējo tirdzniecību, nepieļaujot, identificējot un novēršot nevajadzīgus šķēršļus tirdzniecībā *TBT* nolīguma darbības jomā, un stiprināt divpusējo sadarbību starp Pusēm.
2. Puses izveido un stiprina tehniskās spējas un institucionālo satvaru to jautājumu risināšanai, kas skar tehniskos šķēršļus tirdzniecībai.

5.3. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Šī nodaļa attiecas uz to standartu, tehnisko noteikumu un atbilstības novērtēšanas procedūru izstrādi, pieņemšanu un piemērošanu, kā definēts *TBT* nolīguma 1. pielikumā, kas var ietekmēt preču tirdzniecību starp Pusēm, izņemot šādus:
 - a) iepirkuma specifikācijas, ko izstrādā valsts institūcijas savām ražošanas vai patēriņa vajadzībām, vai
 - b) sanitāros un fitosanitāros pasākumus, kā tie definēti SFS līguma A pielikumā.
2. Katrai Pusei ir tiesības izstrādāt, pieņemt un piemērot standartus, tehniskos noteikumus un atbilstības novērtēšanas procedūras saskaņā ar šo nodaļu un *TBT* nolīgumu.
3. Šajā nodaļā piemēro *TBT* nolīguma 1. pielikuma definīcijas.

5.4. PANTS

Tehniskie noteikumi

1. Katra Puse apņemas izmantot labu regulējuma praksi, kā tas paredzēts *TBT* nolīgumā un šajā nodaļā, jo īpaši:
 - a) saskaņā ar *TBT* nolīguma 2.2. pantu izvērtējot pieejamās regulatīvās un citas alternatīvas attiecībā uz ierosinātiem tehniskiem noteikumiem, kas izpildītu Puses likumīgos mērķus; cenšoties, *inter alia*, izvērtēt ierosināto tehnisko noteikumu ietekmi, veicot regulējuma ietekmes novērtējumu, kā to ieteikusi Tehnisko šķēršļu tirdzniecībai komiteja, kura izveidota saskaņā ar *TBT* nolīguma 13. pantu;
 - b) izmantojot attiecīgos starptautiskos standartus, piemēram, tos, ko izstrādājusi Starptautiskā Standartizācijas organizācija, Starptautiskā Elektrotehnikas komisija, Starptautiskā Telesakaru savienība un Pārtikas kodeksa komisija, par pamatu saviem tehniskajiem noteikumiem, izņemot gadījumus, kad šādi starptautiski standarti būtu neefektīvi vai nepiemēroti Puses iecerēto likumīgo mērķu sasniegšanai. Ja kāda Puse nav izmantojusi starptautiskos standartus par pamatu saviem tehniskajiem noteikumiem, tā pēc otras Puses pieprasījuma norāda jebkuras būtiskas novirzes no attiecīgajiem starptautiskajiem standartiem un paskaidro iemeslus, kādēļ minētie standarti ir tikuši atzīti par nepiemērotiem vai neefektīviem konkrētā mērķa sasniegšanai;

- c) neskarot *TBT* nolīguma 2.3. pantu, pārskatot tehniskos noteikumus nolūkā palielināt to konverģenci ar attiecīgajiem starptautiskajiem standartiem. Veicot šo pārskatīšanu, Puses, *inter alia*, ņem vērā visas jaunās attiecīgo starptautisko standartu attīstības tendences un to, vai turpina pastāvēt apstākļi, kas rada novirzes no visiem attiecīgajiem starptautiskajiem standartiem;
- d) precizējot tehniskos noteikumus, kuru pamatā ir ražojuma veikspējas prasības, nevis konstrukcijas vai aprakstoši parametri.

2. Saskaņā ar *TBT* nolīguma 2.7. pantu Puse ar labvēlīgu attieksmi apsver iespēju pieņemt par līdzvērtīgiem otras Puses tehniskos noteikumus, pat ja minētie noteikumi atšķiras no pirmās Puses noteikumiem, ja šī Puse uzskata, ka minētie noteikumi atbilstoši sasniedz tās noteikumu mērķus.

3. Puse, kas sagatavojusi tehnisko noteikumu, kuru tā uzskata par līdzvērtīgu otras Puses tehniskajam noteikumam, jo tam ir savietojams mērķis un aptverto ražojumu klāsts, var rakstiski lūgt, lai otra Puse atzīst šo noteikumu par līdzvērtīgu. Minēto lūgumu iesniedz rakstveidā un sīki izklāsta iemeslus, kāpēc tehniskie noteikumi būtu jāuzskata par līdzvērtīgiem, tai skaitā norādot iemeslus attiecībā uz ražojumu klāstu. Puse, kas nepiekrīt tam, ka tehniskie noteikumi ir līdzvērtīgi, pēc otras Puses pieprasījuma sniedz tai sava lēmuma pamatojumu.

5.5. PANTS

Standarti

1. Puses apstiprina savus pienākumus, kas izriet no *TBT* nolīguma 4.1. panta, nodrošināt, ka to standartizācijas iestādes akceptē un izpilda *TBT* nolīguma 3. pielikumā ietverto Standartu sagatavošanas, pieņemšanas un piemērošanas labas prakses kodeksu. Puses arī apstiprina savu piekrišanu principiem, kas ietverti kopš 1995. gada 1. janvāra pieņemtajos *PTO Tehnisko šķēršļu tirdzniecībai komitejas lēmumos un ieteikumos*, G/TBT/1/rev.12, 2015. gada 21. janvāris (turpmāk "dokuments"), tai skaitā *Komitejas lēmumā par starptautisko standartu, pamatnostādņu un ieteikumu izstrādi saistībā ar Nolīguma 2. un 5. pantu un 3. pielikumu*, kurš minēts dokumenta 1. daļas pielikumos.
2. Lai iespējami plaši harmonizētu standartus, Puses mudina savas standartizācijas iestādes, kā arī reģionālās standartizācijas iestādes, kurās tās vai to standartizācijas iestādes ir locekles:
 - a) savu resursu robežās piedalīties to starptautisko standartu sagatavošanā, ko izstrādā attiecīgās starptautiskās standartizācijas iestādes;

- b) izmantot attiecīgos starptautiskos standartus par pamatu to izstrādātajiem standartiem, izņemot gadījumus, kad minētie starptautiskie standarti būtu neefektīvi vai nepiemēroti kādas Puses likumīgo mērķu sasniegšanai, piemēram, tie nenodrošina pietiekamu aizsardzības līmeni vai pastāv fundamentāli klimata vai ģeogrāfiski faktori vai fundamentālas tehnoloģiskas problēmas;
 - c) izvairīties no to darbību dublēšanās vai pārklāšanās, ko veic starptautiskās standartizācijas iestādes;
 - d) regulāri pārskatīt valsts un starptautiskos standartus, kuru pamatā nav attiecīgie starptautiskie standarti, nolūkā palielināt to konvergenci ar attiecīgajiem starptautiskajiem standartiem un
 - e) sadarboties ar attiecīgajām otras Puses standartizācijas iestādēm starptautiskās standartizācijas darbībās. Minētā sadarbība var notikt starptautiskajās standartizācijas iestādēs vai reģionālā līmenī.
3. Puses apmainās ar informāciju par šādiem jautājumiem:
- a) standartu izmantošana tehnisko noteikumu atbalstam;
 - b) Pušu standartizācijas procesi un apmērs, kādā tās starptautiskos standartus vai reģionālos standartus izmanto par pamatu to valsts standartiem, un

c) katras Puses īstenotie sadarbības nolīgumi standartizācijas jomā, tai skaitā par standartizācijas jautājumiem starptautiskos nolīgumos ar trešām personām — ciktāl minētie nolīgumi to skaidri neaizliedz.

4. Puses atzīst, ka saskaņā ar *TBT* nolīguma 1. pielikumu standartu ievērošana ir brīvprātīga. Ja kāda Puse nosaka, ka standartu ievērošana ir obligāta, to nosakot tehniskos noteikumus vai atbilstības novērtēšanas procedūrās vai pieņemot tos, piemēro 5.7. pantu (Pārredzamība).

5.6. PANTS

Atbilstības novērtēšanas procedūras

1. Attiecībā uz obligātajām atbilstības novērtēšanas procedūrām Puses *mutatis mutandis* piemēro 5.4. panta (Tehniskie noteikumi) 1. punktu ar mērķi izvairīties no nevajadzīgiem šķēršļiem tirdzniecībai un nodrošināt pārredzamību un nediskrimināciju.

2. Saskaņā ar *TBT* nolīguma 5.1.2. punktu, ja importētāja Puse pieprasa pozitīvu apliecinājumu par atbilstību tās piemērojamajiem tehniskajiem noteikumiem vai standartiem, tad Puses atbilstības novērtēšanas procedūras nav stingrākas vai netiek piemērotas stingrāk, kā vajadzīgs, lai šai Pusei dotu pienācīgu pārliecību par to, ka ražojumi atbilst tās piemērojamajiem tehniskajiem noteikumiem vai standartiem, ņemot vērā riskus, ko varētu izraisīt neatbilstība.

3. Puses atzīst, ka pastāv dažādi mehānismi, lai veicinātu otras Puses teritorijā veikto atbilstības novērtēšanas procedūru rezultātu atzīšanu, tai skaitā:

- a) importētājas Puses paļaušanās uz piegādātāja atbilstības deklarāciju;
- b) nolīgumi par atbilstības novērtēšanas procedūru rezultātu savstarpēju akceptēšanu attiecībā uz īpašiem tehniskajiem noteikumiem, ko īsteno otras Puses teritorijā esošas institūcijas;
- c) akreditācijas izmantošana, lai kvalificētu katras Puses teritorijā esošas atbilstības novērtēšanas institūcijas;
- d) valdības veikta atbilstības novērtēšanas institūciju, arī otras Puses teritorijā esošu, norīkošana;
- e) otras Puses teritorijā veiktu atbilstības novērtēšanas procedūru rezultātu vienpusēja atzīšana;
- f) brīvprātīgas vienošanās starp katras Puses teritorijā esošām atbilstības novērtēšanas iestādēm un
- g) tādu reģionālu un starptautisku daudzpusēju atzīšanas nolīgumu un režīmu izmantošana, kuru dalībnieces ir šā nolīguma Puses.

4. Jo īpaši ņemot vērā 3. punktā minētos apsvērumus, Puses:
- a) pastiprina informācijas apmaiņu par 3. punkta minētajiem mehānismiem un līdzīgiem mehānismiem, lai atvieglotu atbilstības novērtēšanas rezultātu akceptēšanu;
 - b) apmainās ar informāciju par atbilstības novērtēšanas procedūrām un jo īpaši par kritērijiem, ko izmanto, izvēloties piemērotas atbilstības novērtēšanas procedūras konkrētiem ražojumiem;
 - c) uzskata piegādātāja atbilstības deklarāciju par vienu no atbilstības apliecinājumiem saskaņā ar iekšzemes tiesību aktiem;
 - d) apsver pasākumus par atbilstības novērtēšanas procedūru rezultātu savstarpēju akceptēšanu saskaņā ar 5. punktā izklāstīto procedūru;
 - e) apmainās ar informāciju par akreditācijas politiku un apsver, kā pēc iespējas efektīvāk izmantot starptautiskos akreditācijas standartus un starptautiskos nolīgumus, kuros iesaistītas Pušu akreditācijas iestādes, piemēram, izmantojot tādus mehānismus kā Starptautiskā Laboratoriju akreditācijas sadarbība un Starptautiskais Akreditācijas forums;
 - f) apsver iespēju pievienoties vai attiecīgā gadījumā mudina savas testēšanas, inspekciju un sertifikācijas struktūras pievienoties spēkā esošiem starptautiskiem nolīgumiem vai vienošanās par atbilstības novērtēšanas rezultātu harmonizēšanu vai akceptēšanas veicināšanu;

- g) nodrošina, ka ekonomikas dalībniekiem ir iespēja izvēlēties starp atbilstības novērtēšanas iestādēm, ko institūcijas norīkojušas iekšzemes tiesību aktos noteikto uzdevumu veikšanai atbilstības nodrošināšanai;
- h) cenšas izmantot akreditāciju, lai kvalificētu atbilstības novērtēšanas iestādes, un
- i) nodrošina atbilstības novērtēšanas iestāžu un akreditācijas iestāžu neatkarību un to, ka starp tām nepastāv interešu konflikts.

5. Pēc kādas Puses lūguma otra Puse var nolemt sākt apspriešanos ar mērķi izstrādāt nozares iniciatīvas attiecībā uz atbilstības novērtēšanas procedūru izmantošanu vai atbilstības novērtēšanas rezultātu akceptēšanas atvieglošanu attiecīgajās nozarēs. Pusei, kas iesniedz lūgumu, būtu jāsniedz attiecīga informācija par to, kā šī nozares iniciatīva atvieglotu tirdzniecību. Ja otra Puse noraida minēto lūgumu, tā pēc otras Puses pieprasījuma sniedz sava lēmuma pamatojumu.

6. Puses apstiprina savus pienākumus, kas izriet no *TBT* nolīguma 5.2.5. panta, attiecībā uz to, ka maksa par importēto ražojumu obligāto atbilstības novērtēšanu ir līdzvērtīga maksai, kuru nosaka, veicot vietējo vai citu valstu izcelsmes līdzīgu ražojumu atbilstības novērtēšanu, ņemot vērā sakaru, transporta un citas izmaksas, kas radušās tāpēc, ka pieteikuma iesniedzēja ražotne un atbilstības novērtēšanas iestādes atrodas dažādās vietās.

5.7. PANTS

Pārredzamība

Puses apliecina to, cik svarīga ir pārredzamība attiecībā uz standartu, tehnisko noteikumu un atbilstības novērtēšanas procedūru sagatavošanu, pieņemšanu un piemērošanu. Šim nolūkam Puses apstiprina savus pienākumus attiecībā uz pārredzamību saskaņā ar *TBT* nolīgumu. Katra Puse:

- a) ja daļa no tehnisko noteikumu izstrādes procesa ir atvērta sabiedriskajai apspriešanai — ņem vērā otras Puses viedokli un pēc pieprasījuma savlaicīgi sniedz rakstiskas atbildes uz otras Puses izteiktajām piezīmēm;
- b) nodrošina, ka otras Puses uzņēmēji un citas ieinteresētās personas drīkst piedalīties visās oficiālās sabiedriskās apspriešanās saistībā ar tehnisko noteikumu izstrādi saskaņā ar noteikumiem, kas ir ne mazāk labvēlīgi par tiem, kādus tā piemēro savām juridiskajām vai fiziskajām personām;
- c) papildus 5.4. panta (Tehniskie noteikumi) 1. punkta a) apakšpunktam gadījumos, kad tiek veikts ietekmes novērtējums — informē otru Pusi pēc tās pieprasījuma par ierosināto tehnisko noteikumu ietekmes novērtējuma rezultātiem;

- d) sniegt paziņojumus saskaņā ar *TBT* nolīguma 2.9.2. vai 5.6.2. pantu:
- i) pēc otras Puses informēšanas atvēl vismaz 60 dienas, kurās sniegt rakstiskas piezīmes par priekšlikumu, un, ja iespējams, pienācīgi izvērtē pamatotus lūgumus pagarināt minēto laikposmu;
 - ii) sniedz paziņotā teksta elektronisku versiju;
 - iii) gadījumā, ja paziņotais teksts nav vienā no PTO valodām, sniedz pasākuma satura detalizētu un visaptverošu aprakstu PTO paziņojuma formātā;
 - iv) sniedz rakstisku atbildi uz otras Puses rakstiskajām piezīmēm par priekšlikumu ne vēlāk kā dienā, kad tiek publicēts galīgais tehniskais noteikums vai atbilstības novērtēšanas procedūra, un
 - v) sniedz informāciju par paziņota pasākuma pieņemšanu un stāšanos spēkā un pieņemto galīgo tekstu, sākotnējam paziņojumam pievienojot papildinājumu;
- e) no tehnisko noteikumu publiskošanas līdz to spēkā stāšanās dienai otras Puses ekonomikas dalībniekiem atvēl pietiekamu pielāgošanās laiku, izņemot gadījumus, kad rodas vai var rasties steidzami risināmas problēmas saistībā ar drošību, veselību, vides aizsardzību vai valsts drošību;

- f) nodrošina, ka visi pieņemtie un spēkā esošie tehniskie noteikumi un obligātās atbilstības novērtēšanas procedūras ir publiski un bez maksas pieejamas oficiālās tīmekļa vietnēs, un
- g) nodrošina, ka informācijas punkti, kas izveidoti saskaņā ar *TBT* nolīguma 10.1. pantu, sniedz informāciju un atbildes kādā no oficiālajām PTO valodām uz otras Puses vai otras Puses ieinteresēto personu pamatotiem pieprasījumiem par pieņemtajiem tehniskajiem noteikumiem, atbilstības novērtēšanas procedūrām un standartiem.

5.8. PANTS

Tirgus uzraudzība

Puses:

- a) apmainās viedokļiem par tirgus uzraudzību un īstenošanas darbībām;
- b) nodrošina, ka tirgus uzraudzības funkcijas pilda kompetentās iestādes un ka starp tirgus uzraudzības funkciju un atbilstības novērtēšanas funkciju nepastāv interešu konflikts, un
- c) nodrošina, ka starp tirgus uzraudzības iestādēm un kontrolei vai uzraudzībai pakļautajiem ekonomikas dalībniekiem nepastāv interešu konflikts.

5.9. PANTS

Marķēšana un etiķetēšana

1. Puses atzīmē, ka tehniskie noteikumi var ietvert tikai marķēšanas vai etiķetēšanas prasības vai attiekties tikai uz tām. Ja kādas Puses tehniskie noteikumi paredz obligātu marķēšanu vai etiķetēšanu, minētā Puse ievēro *TBT* 2.2. pantu un jo īpaši nodrošina, ka tehniskās prasības netiek sagatavotas ar mērķi izveidot nevajadzīgus šķēršļus starptautiskajai tirdzniecībai vai arī neizraisa šādas sekas, un neierobežo tirdzniecību vairāk nekā vajadzīgs kāda likumīga mērķa sasniegšanai.
2. Pieprasot ražojumu obligātu marķēšanu vai etiķetēšanu, Puse:
 - a) pieprasa tikai tādu informāciju, kas ir būtiska ražojuma patērētājiem vai lietotājiem vai kas norāda ražojuma atbilstību obligātajām tehniskajām prasībām;
 - b) kā priekšnosacījumu ražojumu pārdošanai savā tirgū neprasa ražojumu etiķetes un marķējumus iepriekš apstiprināt vai sertificēt, ja ražojumi atbilst Puses obligātajām tehniskajām prasībām, ja vien tas nav nepieciešams, ņemot vērā ar ražojumu saistīto risku cilvēku, dzīvnieku vai augu veselībai vai dzīvībai, videi vai valsts drošībai; šis noteikums neskar Puses tiesības pieprasīt iepriekš apstiprināt konkrētu informāciju, kuru norāda uz etiķetes vai marķējuma, ievērojot attiecīgos iekšzemes noteikumus;

- c) gadījumā, kad Puse pieprasa, lai uzņēmēji izmanto unikālu identifikācijas numuru, tā bez liekas kavēšanās un diskriminācijas piešķir šādu numuru otras Puses uzņēmējiem;
- d) ja vien turpmāk minētais nav maldinošs, pretrunīgs vai neskaidrs saistībā ar informāciju, kas tiek pieprasīta preču importētājā Pusē, atļauj norādīt:
 - i) informāciju citās valodās papildus valodai, kas jāizmanto preču importētājā Pusē;
 - ii) starptautiski akceptētas nomenklatūras, piktogrammas, simbolus vai attēlus vai
 - iii) informāciju papildus tai, kas tiek prasīta preču importētājā Pusē;
- e) akceptē, ka etiķetēšanu, tai skaitā papildus etiķetēšanu vai etiķetējuma labojumus attiecīgā gadījumā veic apstiprinātās telpās, piemēram, importēšanas vietas muitas noliktavās vai licencētās noliktavās importētājā Pusē pirms ražojumu izplatīšanas un pārdošanas; Puse var pieprasīt, ka tiek saglabāts oriģinālais etiķetējums;
- f) ja tā uzskata, ka tādējādi netiek apdraudēti *TBT* nolīguma likumīgie mērķi, cenšas akceptēt nepastāvīgās vai noņemamās etiķetes vai marķējumu vai etiķetējumu, kas ietverts pavaddokumentācijā, nevis ir fiziski piestiprināts produktam.

5.10. PANTS

Sadarbība un tirdzniecības atvieglošana

1. Puses stiprina sadarbību standartu, tehnisko noteikumu un atbilstības novērtēšanas procedūru jomā ar nolūku uzlabot savstarpējo izpratni par to attiecīgajām sistēmām un atvieglot tirdzniecību starp Pusēm. Šim nolūkam tās var iesaistīties dialogos par reglamentēšanas jautājumiem horizontālā un nozaru līmenī.
2. Puses tiecas identificēt, izstrādāt un veicināt tādas divpusējas iniciatīvas attiecībā uz standartiem, tehniskajiem noteikumiem un atbilstības novērtēšanas procedūrām, kuras ir piemērotas konkrētiem jautājumiem vai nozarēm un kuras atvieglo tirdzniecību. Minētās iniciatīvas var būt šādas:
 - a) veicināt labu regulatīvo praksi, izmantojot regulatīvo sadarbību, tai skaitā apmainoties ar informāciju, pieredzi un datiem nolūkā uzlabot Pušu attiecīgo standartu, tehnisko noteikumu un atbilstības novērtēšanas procedūru kvalitāti un efektivitāti un efektīvi izmantot regulatīvos resursus;
 - b) atbilstības novērtēšanā izmantot uz risku balstītu pieeju, piemēram, paļaujoties uz piegādātāja atbilstības deklarāciju zema riska produktiem un attiecīgā gadījumā samazinot standartu, tehnisko noteikumu un atbilstības novērtēšanas procedūru sarežģītību;
 - c) palielināt Pušu standartu, tehnisko noteikumu un atbilstības novērtēšanas procedūru konverģenci ar attiecīgiem starptautiskajiem standartiem, norādēm vai ieteikumiem;

- d) izvairīties no nevajadzīgi atšķirīgas pieejas standartiem, tehniskajiem noteikumiem un atbilstības novērtēšanas procedūrām gadījumos, kad nepastāv starptautiski standarti, norādes vai ieteikumi;
- e) veicināt vai pastiprināt sadarbību starp Pušu attiecīgajām privātajām vai publiskajām organizācijām, kas atbildīgas par standartizāciju, atbilstības novērtēšanu un metroloģiju;
- f) nodrošināt efektīvu regulatīvo iestāžu mijiedarbību reģionālā vai starptautiskā līmenī un
- g) ciktāl tas iespējams, apmainīties ar informāciju par tām vienošanās un pasākumiem saistībā ar tehniskiem šķēršļiem tirdzniecībai, kuriem Puses pievienojušās starptautiskā līmenī.

3. Pēc vienas Puses lūguma otra Puse pienācīgi izskata pirmās Puses sadarbības priekšlikumus, uz kuriem attiecas šī nodaļa. Šo sadarbību īsteno, *inter alia*, iesaistoties dialogos attiecīgajos forumos, kopīgos projektos, tehniskās palīdzības un spēju veidošanas programmās par standartiem, tehniskajiem noteikumiem un atbilstības novērtēšanas procedūrām pēc savstarpējas vienošanās izraudzītās rūpniecības jomās.

5.11. PANTS

Apspriešanās

1. Vienas Puses pieprasījumu apspriesties par jautājumiem, kas saistīti ar šīs nodaļas īstenošanu, otra Puse izskata ātri un ar labvēlīgu attieksmi.
2. Panta 1. punktā minēto jautājumu noskaidrošanai vai atrisināšanai Tirdzniecības komiteja var izveidot darba grupu ar mērķi identificēt realizējamu un praktisku risinājumu tirdzniecības veicināšanai. Darba grupu veido Pušu pārstāvji.

5.12. PANTS

Īstenošana

1. Katra Puse nozīmē kontaktpunktu — attiecīgi Vjetnamas Zinātnes un tehnoloģiju ministrijā un Eiropas Komisijā — un sniedz otrai Pusei tā biroja vai ierēdņa, kas atbildīgs par šajā nodaļā ietvertajiem jautājumiem, kontaktinformāciju, tai skaitā tālruņa numuru, faksa numuru, e-pasta adresi un citu svarīgu informāciju.
2. Katra Puse nekavējoties paziņo otrai Pusei par jebkādām izmaiņām attiecībā uz tās kontaktpunktu un 1. punkta minēto informāciju.

3. Kontaktpunkti, *inter alia*, veic šādas darbības:
- a) pārtrauga šīs nodaļas īstenošanu un administrēšanu;
 - b) atvieglo attiecīgus sadarbības pasākumus saskaņā ar 5.10. pantu (Kopīga sadarbība un tirdzniecības atvieglošana);
 - c) ātri risina otras Puses uzdotos jautājumus saistībā ar standartu, tehnisko noteikumu vai atbilstības novērtēšanas procedūru izstrādi, piemērošanu vai pieņemšanu;
 - d) pēc kādas Puses pieprasījuma konsultē par jautājumiem, kas izriet no šīs nodaļas;
 - e) veic jebkuras citas darbības, ar ko var palīdzēt Pusēm šīs nodaļas īstenošanā, un
 - f) pilda citas funkcijas, ko tiem var deleģēt Preču tirdzniecības komiteja.
4. Saskaņā ar *TBT* nolīguma 10.1. pantu izveidotie informācijas punkti veic šādas darbības:
- a) veicina informācijas apmaiņu starp Pusēm par standartiem, tehniskajiem noteikumiem un atbilstības novērtēšanas procedūrām, atbildot uz otras Puses visiem pamatotiem šādas informācijas pieprasījumiem, un
 - b) otras Puses pieprasījumus nodod attiecīgajām regulatīvajām iestādēm.

6. NODAĻA

SANITĀRIE UN FITOSANITĀRIE PASĀKUMI

6.1. PANTS

Darbības joma

1. Šī nodaļa attiecas uz kādas Puses visu to sanitāro un fitosanitāro (turpmāk "SFS") pasākumu sagatavošanu, pieņemšanu un piemērošanu, kas var tieši vai netieši ietekmēt tirdzniecību starp Pusēm.
2. Šī nodaļa neskar Pušu tiesības, kas izriet no 5. nodaļas (Tehniskie šķēršļi tirdzniecībai) attiecībā uz pasākumiem, kuri neietilpst šīs nodaļas darbības jomā.

6.2. PANTS

Mērķi

Šīs nodaļas mērķi ir šādi:

- a) uzlabot SFS līguma principu un jomu un attiecīgo starptautisko organizāciju izstrādāto starptautisko standartu, vadlīniju un ieteikumu efektīvu īstenošanu;

- b) atvieglojot tirdzniecību starp Pusēm, vienlaikus katras Puses teritorijā aizsargāt cilvēku, dzīvnieku un augu dzīvību un veselību un nodrošināt, ka katras Puses pieņemtie SFS pasākumi nerada nevajadzīgus šķēršļus tirdzniecībai;
- c) pastiprināt saziņu un sadarbību to SFS jautājumu jomā un risināšanā, kas ietekmē tirdzniecību starp Pusēm, un par citiem saskaņotiem savstarpējas intereses jautājumiem, un
- d) veicināt lielāku pārredzamību katras Puses SFS pasākumu piemērošanā un izpratni par to.

6.3. PANTS

Definīcijas

- 1. Šajā nodaļā:
 - a) piemēro SFS līguma A pielikumā ietvertās definīcijas;
 - b) "kompetentās iestādes" ir katras Puses iestādes, kas atbildīgas par SFS pasākumu izstrādi, īstenošanu un administrēšanu Puses teritorijā, un
 - c) SFS komiteja ir Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteja, kas minēta 6.11. pantā (Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteja) un kas izveidota saskaņā ar 17.2. pantu (Specializētās komitejas).

2. Puses var vienoties par citām definīcijām, kas vajadzīgas šīs nodaļas piemērošanai, ņemot vērā attiecīgu starptautisku organizāciju, piemēram, Pārtikas kodeksa komisijas (turpmāk “Pārtikas kodekss”), Pasaules Dzīvnieku veselības organizācijas (turpmāk “OIE”) un Starptautiskās augu aizsardzības konvencijas (turpmāk “IPPC”) glosārijus un definīcijas.

6.4. PANTS

Vispārīgi noteikumi

1. Puses apstiprina savas spēkā esošās tiesības un pienākumus atbilstīgi SFS līgumam.
2. Katra Puse piemēro SFS līgumu, izstrādājot, piemērojot vai atzīstot jebkuru SFS pasākumu ar mērķi atvieglot tirdzniecību starp Pusēm, vienlaikus aizsargājot cilvēku, dzīvnieku un augu dzīvību un veselību Puses teritorijā.

6.5. PANTS

Kompetentās iestādes un kontaktpunkti

1. Lai nodrošinātu ciešas un efektīvas darba attiecības starp Pusēm nolūkā sasniegt šīs nodaļas mērķus, kompetentās iestādes ir šādas:

a) Vjetnamā atbildība par SFS jautājumiem ir sadalīta starp valdības aģentūrām šādi:

- i) Lauksaimniecības un lauku attīstības ministrija vai tās pēctece ir atbildīga par dzīvnieku un augu veselību; tā vada uzraudzības un kontroles pasākumus, lai novērstu tādu slimību ievazāšanu, kuras negatīvi ietekmē cilvēku un dzīvnieku veselību; tā vada arī visaptverošu programmu tādu slimību un kaitēkļu uzbrukuma kontrolei un profilaksei, kuri negatīvi ietekmē augu veselību un ekonomiku, turklāt attiecībā uz eksportam paredzētiem dzīvnieku un augu izcelsmes produktiem tā ir arī atbildīga par inspekcijām, karantīnu un tādu sertifikātu izsniegšanu, kas apliecina atbilstību saskaņotajiem standartiem un Savienības prasībām, un

ii) Veselības ministrija, Lauksaimniecības un lauku attīstības ministrija un Rūpniecības un Tirdzniecības ministrija vai to attiecīgās pēcteces — to konkrēto kompetenču jomā — ir atbildīgas par cilvēku patēriņam paredzētās pārtikas nekaitīgumu; attiecībā uz pārtikas importu šīs ministrijas vada uzraudzības un kontroles pasākumus, tai skaitā valsts tehnisko noteikumu un apstiprināšanas procedūru izstrādi, produktu riska novērtējuma veikšanu un uzņēmumu inspicēšanu, lai nodrošinātu atbilstību saskaņotajiem standartiem un Vjetnamas prasībām; attiecībā uz pārtikas eksportu šīs ministrijas ir atbildīgas arī par inspekcijām un veselības sertifikātu izsniegšanu;

b) Savienībā atbildība ir dalīta starp dalībvalstu pārvaldes iestādēm un Eiropas Komisiju šādi:

- i) saistībā ar eksportu uz Vjetnamu dalībvalstis ir atbildīgas par ražošanas apstākļu un prasību kontroli, ieskaitot obligātās inspekcijas un veselības (vai dzīvnieku labturības) sertifikātu izsniegšanu, kas apliecina atbilstību Vjetnamas standartiem un prasībām;
- ii) attiecībā uz importu no Vjetnamas dalībvalstis ir atbildīgas par kontroli attiecībā uz importa atbilstību Savienības importa nosacījumiem;
- iii) Eiropas Komisija ir atbildīga par vispārīgu koordinēšanu, inspekciju sistēmu pārbaudēm un revīzijām un likumdošanas pasākumiem, kas nepieciešami, lai nodrošinātu standartu un prasību vienotu piemērošanu Savienības iekšējā tirgū.

2. No šā nolīguma spēkā stāšanās dienas katras Puses kompetentās iestādes informē viena otru par kontaktpunktu saziņai par visiem jautājumiem, kas izriet no šīs nodaļas. Kontaktpunktiem ir šādas funkcijas:

- a) uzlabot saziņu starp Pušu aģentūrām un ministrijām, kas atbildīgas par SFS jautājumiem, un
 - b) sekmēt informācijas apmaiņu nolūkā veicināt izpratni par katras Puses SFS pasākumiem, regulatīvajiem procesiem saistībā ar minētajiem pasākumiem un to ietekmi uz attiecīgo produktu tirdzniecību starp Pusēm.
3. Puses nodrošina, ka informācija, ko tās sniedz saskaņā ar 1. un 2. punktu, tiek aktualizēta.

6.6. PANTS

Importa prasības un procedūras

1. Puses vispārīgie importa noteikumi ir piemērojami visā eksportētājas Puses teritorijā, neskarot importētājas Puses spēju pieņemt lēmumus un pasākumus saskaņā ar kritērijiem, kas izklāstīti 6.9. pantā (Ar dzīvnieku un augu veselību saistīti pasākumi).

2. Katra Puse pieņem tikai tādos pasākumus, kas ir zinātniski pamatoti, atbilstoši saistītajam riskam, no pieejamajiem pasākumiem vismazāk ierobežojoši un kā rezultātā tiek radīti minimāli traucējumi tirdzniecībai.
3. Importētāja Puse nodrošina, ka tās importa prasības un procedūras tiek piemērotas proporcionāli un bez diskriminācijas.
4. Importa procedūru mērķis ir samazināt negatīvu ietekmi uz tirdzniecību un paātrināt muietošanas procesu, vienlaikus ievērojot importētājas Puses prasības un procedūras.
5. Importētāja Puse nodrošina tās importa prasību un procedūru pilnīgu pārredzamību.
6. Eksportētāja Puse nodrošina atbilstību importētājas Puses importa prasībām.
7. Katra Puse izveido un aktualizē reglamentētu kaitīgo organismu sarakstu, izmantojot zinātnisku terminoloģiju, un dara šādus sarakstus pieejamus otrai Pusei.
8. Fitosanitārās importa prasības tiek ierobežotas līdz pasākumiem, kas nodrošina importētājai Pusei atbilstošu aizsardzības līmeni, un tās attiecas tikai uz tiem reglamentētajiem kaitīgajiem organismiem, kuri ir svarīgi importētājai Pusei. Neskarot *IPPC* 6. pantu, Puse nepiemēro vai nepatur spēkā fitosanitāros pasākumus attiecībā uz nereglamentētiem kaitīgiem organismiem.

9. Pēc eksportētājas Puses pieprasījuma otra Puse bez liekas kavēšanās veic kaitīgo organismu riska analīzi. Ja rodas grūtības, Puses SFS komitejā vienojas par grafiku kaitīgo organismu riska analīzes veikšanai.
10. Importētājai Pusei ir tiesības veikt importa pārbaudes, pamatojoties uz SFS riskiem, kas saistīti ar importu. Minētās pārbaudes veic bez liekas kavēšanās un radot minimālus traucējumus tirdzniecībai. Ja produkti neatbilst importētājas Puses prasībām, jebkāda importētājas Puses rīcība atbilst starptautiskajiem standartiem un ir proporcionāla attiecīgā produkta radītajam riskam.
11. Importētāja Puse dara pieejamu informāciju par to importa pārbažu biežumu, kuras tā veic attiecībā uz produktiem. Šo biežumu var pielāgot pārbažu vai importa pārbažu rezultātā vai Pusēm savstarpēji vienojoties.
12. Maksas, kas noteiktas par procedūrām saistībā ar produktu importu saskaņā ar šo nodaļu, atbilst maksām, ko iekasē attiecībā uz līdzīgiem vietējiem produktiem, un nepārsniedz pakalpojuma faktiskās izmaksas.

6.7. PANTS

Pārbaudes

1. Lai iegūtu vai saglabātu pārlicību par šīs nodaļas efektīvu īstenošanu, importētājai Pusei ir tiesības veikt pārbaudes, tai skaitā:
 - a) veikt pārbaudes apmeklējumus eksportētājā Pusē, kuru mērķis ir pārbaudīt visu eksportētājas Puses kontroles sistēmu vai tās daļu saskaņā ar attiecīgajiem starptautiskajiem standartiem, Pārtikas kodeksa komisijas, *OIE* un *IPPC* vadlīnijām un ieteikumiem; šādu pārbaudes apmeklējumu izmaksas sedz Puse, kas veic pārbaudes apmeklējumu, un
 - b) iesniegt eksportētājai Pusei informācijas pieprasījumus par Puses kontroles sistēmu un minētās sistēmas ietvaros veikto kontroļu rezultātiem.
2. Katra Puse sniedz otrai Pusei rezultātus un secinājumus attiecībā uz pārbaudes apmeklējumiem, ko tā veikusi otras Puses teritorijā.
3. Ja importētāja Puse izlemj veikt pārbaudes apmeklējumu eksportētājā Pusē, tad importētāja Puse paziņo eksportētājai Pusei par šo apmeklējumu vismaz 60 darba dienas pirms šāda pārbaudes apmeklējuma, ja vien Puses nav vienojušās citādi. Puses savā starpā vienojas par visām izmaiņām šādā pārbaudes apmeklējumā.

4. Importētāja Puse iesniedz eksportētājai Pusei pārbaudes apmeklējuma ziņojuma projektu 45 darba dienu laikā pēc pārbaudes pabeigšanas. Eksportētājai Pusei ir 30 darba dienas, kurās sniegt piezīmes par ziņojuma projektu. Eksportētājas Puses sniegtās piezīmes pievieno galīgajam pārbaudes ziņojumam vai attiecīgos gadījumos iekļauj tajā, bet galīgo ziņojumu iesniedz 30 darba dienu laikā. Ja pārbaudes laikā importētāja Puse konstatē nozīmīgu risku cilvēku, dzīvnieku vai augu veselībai, tā iespējami drīz un katrā ziņā 10 darba dienu laikā pēc pārbaudes beigām informē eksportētāju Pusi.

6.8. PANTS

Procedūra uzņēmumu saraksta sagatavošanai

1. Eksportētāja Puse pēc importētājas Puses lūguma sniedz tai to uzņēmumu sarakstu, kuri atbilst importētājas Puses prasībām attiecībā uz apstiprināšanu un par kuriem ir sniegtas pietiekamas sanitārās garantijas saskaņā ar 6.-A pielikumu (Prasības un procedūras to uzņēmumu apstiprināšanai, kuri ražo produktus).
2. Pēc eksportētājas Puses lūguma importētāja Puse, iepriekš neveicot atsevišķu uzņēmumu inspicēšanu, 45 darba dienu laikā apstiprina 1. punktā minēto uzņēmumu sarakstu.

3. Ja importētāja Puse pieprasa papildu informāciju, 2. punktā minēto laikposmu pagarina līdz 30 darba dienām. Pēc uzņēmumu saraksta apstiprināšanas importētāja Puse saskaņā ar tās piemērojamajām juridiskajām procedūrām veic pasākumus, kas nepieciešami attiecīgo produktu importam.

4. Ja importētāja Puse noraida apstiprināšanas lūgumu, tai nekavējoties vajadzētu informēt eksportētāju Pusi par atteikuma iemesliem.

6.9. PANTS

Ar dzīvnieku un augu veselību saistīti pasākumi

1. Puses atzīst šādus jēdzienus — “no slimības brīva teritorija”, “slimības zemas izplatības teritorija” un “nodalījumu veidošana” — saskaņā ar SFS līgumu un *OIE* standartiem, vadlīnijām vai ieteikumiem. Puses arī atzīst jēdzienu “dzīvnieku veselības statuss”, kā to definējusi *OIE*.

2. Puses atzīst šādus jēdzienus — “no kaitīgiem organismiem brīva teritorija”, “kaitīgā organisma zemas izplatības teritorija”, “aizsargājamās zonas” un “no kaitīgiem organismiem brīva ražotne” — saskaņā ar SFS līgumu un *IPPC* standartiem, vadlīnijām vai ieteikumiem.

3. Puses izvērtē tādos faktorus kā atrašanās vieta, ekosistēmas, epidemioloģiskā uzraudzība un SFS pārbaūžu efektivitāte.

4. SFS komiteja detalizētāk nosaka procedūru 1. un 2. punktā minēto jēdzienu atzīšanai, ņemot vērā SFS līgumu, *OIE* un *IPPC* standartus, vadlīnijas vai ieteikumus.
5. Kad importētāja Puse izskata eksportētājas Puses vērtējumu par tās dzīvnieku vai augu veselības statusu, tā savu vērtējumu principā balsta uz eksportētājas Puses dzīvnieku vai augu veselības statusu vai tā daļām, pamatojoties uz eksportētājas Puses informāciju, ko tā sniegusi saskaņā ar SFS līgumu, *OIE* un *IPPC* standartiem, vadlīnijām vai ieteikumiem. Importētāja Puse par savu lēmumu cenšas informēt eksportētāju Pusi bez liekas kavēšanās pēc novērtējuma pieprasījuma.
6. Ja importētāja Puse neatzīst eksportētājas Puses vērtējumu par tās dzīvnieku vai augu veselības statusu, tā paskaidro iemeslus un pēc eksportētājas Puses pieprasījuma iespējami drīz sāk apspriešanos alternatīva risinājuma panākšanai.
7. Eksportētāja Puse sniedz attiecīgus pierādījumus, lai objektīvi parādītu importētājai Pusei, ka minētajās teritorijās dzīvnieku vai augu veselības statuss varētu saglabāties nemainīgs. Šim nolūkam eksportētāja Puse pēc importētājas Puses pieprasījuma nodrošina tai pienācīgu piekļuvi, lai veiktu inspicēšanu, testēšanu un citas attiecīgas procedūras.

6.10. PANTS

Līdzvērtīgi pasākumi

1. Puses atzīst, ka SFS līguma 4. pantā noteiktā līdzvērtīguma piemērošana ir nozīmīgs rīks tirdzniecības atvieglošanai un ka tas sniedz abpusējus ieguvumus gan eksportējošām, gan importējošām valstīm.
2. Līdzvērtīgumu var atzīt attiecībā uz konkrētu SFS pasākumu vai pasākumiem, kas saistīti ar konkrētu produktu, vai konkrētām produktu kategorijām, vai uz sistēmaptveroša pamata.
3. Importētāja Puse akceptē eksportētājas Puses SFS pasākumu un sistēmu līdzvērtīgumu, ja eksportētāja Puse objektīvi parāda, ka tās pasākumi sasniedz importētājai Pusei pienācīga līmeņa SFS aizsardzību. Lai veicinātu līdzvērtīguma atzīšanu, importētāja Puse pēc pieprasījuma paskaidro otrai Pusei jebkura nepieciešama SFS pasākuma mērķi.
4. Trīs mēnešu laikā no dienas, kad importētāja Puse ir saņēmusi eksportētājas Puses pieprasījumu, Puses apspriežas, lai noteiktu SFS pasākumu un sistēmu līdzvērtīgumu.
5. Importētāja Puse bez liekas kavēšanās veic līdzvērtīguma atzīšanu pēc tam, kad eksportētāja Puse parādījusi ierosināto SFS pasākumu un sistēmu līdzvērtīgumu.

6. Importētāja Puse paātrina līdzvērtīguma atzīšanu jo īpaši attiecībā uz tiem produktiem, kurus tā vēsturiski ir importējusi no eksportētājas Puses.
7. Ja eksportētāja Puse ir iesniegusi vairākus pieprasījumus, Puses SFS komitejā vienojas par grafiku procesa sākšanai.
8. Saskaņā ar SFS līguma 9. pantu importētāja Puse pilnībā ņem vērā eksportētājas Puses pieprasījumus pēc tehniskās palīdzības, lai sekmētu šā panta īstenošanu. Šī palīdzība, *inter alia*, var būt palīdzība to pasākumu noteikšanā un īstenošanā, kas var tikt atzīti par līdzvērtīgiem vai kā citādi var uzlabot piekļuvi tirgum.
9. Tas, ka importētāja Puse izskata eksportētājas Puses pieprasījumu par tās SFS pasākumu attiecībā uz konkrētu produktu līdzvērtīguma atzīšanu, pats par sevi nav iemesls tam, lai pārtrauktu vai apturētu minētā produkta importu no eksportētājas Puses. Kad importētāja Puse ir atzinusi līdzvērtīgumu, Puses formāli to reģistrē un nekavējoties piemēro savstarpējā tirdzniecībā attiecīgajā jomā.

6.11. PANTS

Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteja

1. SFS komiteju, kas izveidota saskaņā ar 17.2. pantu (Specializētās komitejas), veido Pušu kompetento iestāžu pārstāvji. Visus SFS komitejas lēmumus pieņem, savstarpēji vienojoties.

2. SFS komiteja tiekas klātienē gada laikā pēc šā nolīguma stāšanās spēkā. Tās sanāksmes notiek vismaz reizi gadā vai pēc Pušu savstarpējas vienošanās. Pirmās sanāksmes laikā komiteja pieņem savu reglamentu. SFS komitejas sanāksmes notiek klātienē, izmantojot telefonkonferenci, videokonferenci vai citus līdzekļus pēc Pušu savstarpējas vienošanās.

3. SFS komiteja var ierosināt Tirdzniecības komitejai izveidot darba grupas, kuras apzina un risina tehniskus un zinātniskus jautājumus, kas izriet no šīs nodaļas, un izpēta iespējas tālākai sadarbībai savstarpējas intereses SFS jautājumos.

4. SFS komiteja var izskatīt visus jautājumus, kas saistīti ar šīs nodaļas piemērošanu, tai skaitā par saziņas veicināšanu un sadarbības stiprināšanu starp Pusēm. Tai jo īpaši ir šādi pienākumi un funkcijas:

- a) izstrādāt šīs nodaļas īstenošanai nepieciešamās procedūras vai noteikumus;
- b) uzraudzīt, kā noris šīs nodaļas īstenošana;
- c) kalpot par forumu, kurā apspriež problēmas, kas izriet no konkrētu SFS pasākumu piemērošanas, lai atrastu abpusēji pieņemamus risinājumus un ātri risinātu jautājumus, kuri varētu radīt nevajadzīgus šķēršļus tirdzniecībai starp Pusēm;
- d) kalpot par forumu, kurā apmainās ar informāciju, īpašām zināšanām un pieredzi SFS jautājumu jomā;

- e) identificēt, uzsākt un pārskatīt tehniskās palīdzības projektus un darbības starp Pusēm, un
- f) pildīt jebkuras citas funkcijas pēc Pušu savstarpējas vienošanās.

5. Ar SFS komitejas lēmumu Puses var pieņemt ieteikumus un lēmumus, kuri saistīti ar importa atļaujām, informācijas apmaiņu, pārredzamību, reģionalizācijas atzīšanu, līdzvērtību un alternatīviem pasākumiem un ikvienu citu jautājumu, kas minēts šajā pantā.

6.12. PANTS

Pārredzamība un informācijas apmaiņa

1. Puses:
 - a) nodrošina pārredzamību attiecībā uz savstarpējai tirdzniecībai piemērojamajiem SFS pasākumiem;
 - b) uzlabo savstarpējo izpratni par katras Puses SFS pasākumiem un to piemērošanu;
 - c) lai mazinātu SFS pasākumu negatīvo ietekmi uz tirdzniecību, apmainās ar informāciju par jautājumiem, kas saistīti ar SFS pasākumu izstrādi un piemērošanu, tai skaitā iegūtajiem jaunajiem zinātniskajiem pierādījumiem, kuri ietekmē vai var ietekmēt tirdzniecību starp Pusēm;

- d) pēc kādas Puses lūguma 15 darba dienu laikā paziņo konkrētu produktu importam piemērojamās importa prasības, un
 - e) pēc kādas Puses lūguma 15 darba dienu laikā pēc tam, kad saņemts pieprasījums par kāda konkrēta produkta atļaušanu, informē par to, kā norit pieprasījuma apstrāde.
2. Ja Puse dara pieejamu informāciju, to paziņojot PTO saskaņā ar attiecīgiem tās noteikumiem un procedūrām vai publiskojot savās oficiālajās un bez maksas pieejamajās tīmekļa vietnēs, nav nepieciešama informācijas apmaiņa saskaņā ar 1. punkta c), d) un e) apakšpunktu.
3. Visus paziņojumus, uz kuriem attiecas šī nodaļa, sniedz 6.5. pantā (Kompetentās iestādes un kontaktpunkti) minētajiem kontaktpunktiem.

6.13. PANTS

Apspriešanās

1. Ja kāda Puse uzskata, ka nepieciešams papildus apspriest kādu SFS pasākumu, kas ietekmē divpusējo tirdzniecību, Puse var ar 6.5. pantā (Kompetentās iestādes un kontaktpunkti) minēto kontaktpunktu starpniecību pieprasīt minētā SFS pilnīgu skaidrojumu un nepieciešamības gadījumā pieprasīt apspriešanos par to. Otra Puse uz šādiem ieprasījumiem atbild nekavējoties.

2. Puses dara visu iespējamo, lai apspriešanās rezultātā saskaņotā laikposmā panāktu abpusēji pieņemamu risinājumu. Ja apspriešanās rezultātā jautājumu nav iespējams atrisināt, to skata SFS komiteja.

6.14. PANTS

Ārkārtas pasākumi

1. Katra Puse divu darba dienu laikā rakstiski informē otru Pusi par nopietnu vai nozīmīgu tādu risku cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvībai vai veselībai, ieskaitot ar pārtiku saistītas ārkārtas situācijas, kas ietekmē produktus, ar kuriem notiek tirdzniecība starp Pusēm.
2. Ja kādai Pusei rodas nopietnas bažas par tādu risku cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvībai vai veselībai, kas ietekmē produktus, ar kuriem notiek tirdzniecība starp Pusēm, tā var pieprasīt apspriešanos saskaņā ar 6.13. pantu (Apspriešanās). Apspriešanās notiek iespējami drīz. Katra Puse cenšas savlaicīgi sniegt visu informāciju, kas nepieciešama, lai novērstu tirdzniecības traucējumus.
3. Importētāja Puse, iepriekš to nepaziņojot, var veikt pasākumus, kas vajadzīgi cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvības vai veselības aizsardzībai. Attiecībā uz Pušu savstarpēju sūtījumu pārvadājumiem importētāja Puse atbild vispiemērotāko un samērīgāko risinājumu, kā izvairīties no nevajadzīgiem tirdzniecības traucējumiem.

4. Puse, kas veic pasākumus, iespējami drīz un katrā ziņā ne vēlāk kā 24 stundas pēc pasākuma pieņemšanas informē par to otru Pusi. Jebkura Puse var pieprasīt jebkādu informāciju, kas saistīta ar SFS situāciju un jebkuru pieņemto pasākumu. Otra Puse atbild, tiklīdz pieprasītā informācija ir pieejama.

5. Pēc jebkuras Puses pieprasījuma un saskaņā ar šā nolīguma 6.13. pantu (Apspriešanās) Puses apspriežas par situāciju 10 darba dienu laikā no 1. punktā minētā paziņojuma. Apspriešanās mērķis ir novērst nevajadzīgus tirdzniecības traucējumus. Puses var apsvērt iespējas, kā atvieglot SFS pasākumu īstenošanu vai aizstāt tos.

6.15. PANTS

Tehniskā palīdzība un īpaša un diferencēta pieeja

1. Savienība sniedz tehnisku palīdzību, kas vērsta uz Vjetnamas konkrētām vajadzībām, lai atbilstu Savienības SFS pasākumiem, tai skaitā attiecībā uz pārtikas nekaitīgumu, dzīvnieku un augu veselību un starptautisko standartu izmantošanu.

2. Saskaņā ar SFS līguma 10. pantu, ja tiek pieņemts jauns SFS pasākums, Savienība ņem vērā Vjetnamas konkrētas vajadzības, lai saglabātu Vjetnamas eksporta iespējas, vienlaikus tiecoties panākt Savienības aizsardzības līmeni. Ja kāda no Pusēm to pieprasa, SFS komiteja apspriežas un pieņem lēmumus par šādiem jautājumiem:

- a) pagarināti termiņi atbilstības nodrošināšanai;
- b) alternatīvi importa nosacījumi līdzvērtīguma kontekstā un
- c) tehniskās palīdzības darbības.

7. NODAĻA

NETARIFA ŠĶĒRŠĻI TIRDZNIECĪBAI UN IEGULDĪJUMIEM ENERĢIJAS RAŽOŠANĀ NO ATJAUNOJAMIEM ENERGORESURSIEM

7.1. PANTS

Mērķi

Atbilstīgi globālajiem centieniem samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas Pusēm ir kopīgi mērķi veicināt, attīstīt un palielināt enerģijas ražošanu no atjaunojamiem un ilgtspējīgiem avotiem, jo īpaši atvieglojot tirdzniecību un ieguldījumus. Tādēļ Puses sadarbojas netarifa šķēršļu likvidēšanā vai mazināšanā un sadarbības veicināšanā, ņemot vērā attiecīgi reģionālos un starptautiskos standartus.

7.2. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā

- a) “prasība par vietējo resursu izmantošanu” ir
 - i) attiecībā uz precēm – prasība uzņēmumam pirkt vai izmantot vietējas izcelsmes preces vai preces no vietēja avota, kuras norāda kā noteiktus ražojumus, ražojumu apjomu vai vērtību, vai kā daļu no vietējās produkcijas apjoma vai vērtības;
 - ii) attiecībā uz pakalpojumiem — prasība, kas ierobežo pakalpojumu sniedzēju izvēli vai sniegto pakalpojumu par sliktu otras Puses pakalpojumiem vai pakalpojumu sniedzējiem;
- b) “pasākumi, kas prasa izveidot partnerību ar vietējiem uzņēmumiem” ir jebkādas prasības ar vietējiem uzņēmumiem kopīgi izveidot vai pārvaldīt juridisku personu, partnerību saskaņā ar iekšzemes tiesību aktiem, kopuzņēmumu vai kopīgi stāties līgumattiecībās, piemēram, sadarbības komercīgumos ar vietējiem uzņēmumiem;
- c) “kompensācija” ir apņemšanās, kas liek izmantot prasību par vietējo resursu izmantošanu, vietējos piegādātājus, tehnoloģijas nodošanu, ieguldījumus, prečmaiņu vai līdzīgas darbības, lai veicinātu attīstību vietējā līmenī;

- d) “atjaunojami un ilgtspējīgi avoti” ir šādi avoti: vējš, saule, ģeotermālā, hidrotermālā un okeāna enerģija, hidroenerģija (ar 50 MW vai mazāku jaudu), biomasas, atkritumu gāzes, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu gāzes un biogāzes enerģija; tie neietver produktus, no kuriem tiek ražota enerģija, un
- e) “pakalpojumu sniedzējs” ir Puses fiziska vai juridiska persona, kas sniedz pakalpojumu.

7.3. PANTS

Darbības joma

1. Šī nodaļa attiecas uz pasākumiem, kas var ietekmēt Pušu savstarpējo tirdzniecību un ieguldījumus, kuri saistīti ar enerģijas ražošanu no atjaunojamiem un ilgtspējīgiem avotiem.
2. Šī nodaļa neattiecas uz pētniecības un izstrādes projektiem un demonstrējumu projektiem, kas veikti nekomerciālos nolūkos.
3. Šī nodaļa neattiecas uz projektiem, kurus finansē un pārvalda nolīgumi ar starptautiskām organizācijām vai ārvalstu valdībām un kuriem piemēro minēto līdzekļu devēju procedūras vai nosacījumus.

4. Ievērojot 5. punktu, šī nodaļa neskar attiecīgo citu šā nolīguma noteikumu, tostarp izņēmumu, atrunu vai ierobežojumu, piemērošanu *mutatis mutandis* 1. punktā minētajiem pasākumiem.

Lielākai noteiktībai — ja šī nodaļa nav saderīga ar citiem šā nolīguma noteikumiem, tad, ciktāl pastāv neatbilstība, prevalē minētie noteikumi.

5. Nolīguma 7.4. panta (Principi) a) un b) punktu piemēro no brīža, kad pagājuši pieci gadi no šā nolīguma spēkā stāšanās dienas.

7.4. PANTS

Principi

Puse:

- a) atturas pieņemt pasākumus, kas paredz prasības par vietējo resursu izmantošanu vai kādu citu kompensāciju, kura ietekmē otras Puses ražojumus, pakalpojumu sniedzējus, ieguldītājus vai uzņēmumus;
- b) atturas pieņemt pasākumus, kas prasa partnerību izveidi kopā ar vietējiem uzņēmumiem, ja vien šādas partnerības netiek uzskatītas par nepieciešamām tehnisku iemeslu dēļ un ja minētā Puse pēc otras Puses lūguma var parādīt minētos iemeslus;

- c) nodrošina, lai visi pasākumi, kas attiecas uz atļauju, sertifikācijas un licencēšanas procedūrām, kuras jo īpaši tiek piemērotas iekārtām, elektrostacijām un saistītajai pārvades tīklu infrastruktūrai, ir objektīvi, pārredzami, nepatvaļīgi un nediskriminē Pušu pieteikuma iesniedzējus;
- d) nodrošina, ka administratīvajām maksām un maksājumiem, ko uzliek:
 - i) otras Puses izcelsmes preču importam un izmantošanai, kuru veic otras Puses piegādātāji, piemēro 2.16. pantu (Administratīvās maksas, citi maksājumi par importu un eksportu un formalitātes saistībā ar to) un 4.10. pantu (Nodevas un maksājumi) un
 - ii) otras Puses pakalpojumu sniedzēju sniegtajiem pakalpojumiem vai saistībā ar tiem piemēro 8.19. pantu (Darbības joma un definīcijas), 8.20. pantu (Licencēšanas un kvalificēšanas nosacījumi) un 8.21. pantu (Licencēšanas un kvalificēšanas procedūras), un
- e) nodrošina, ka noteikumi, nosacījumi un procedūras, kas attiecas uz pievienošanos un piekļuvi elektroenerģijas pārvades tīkliem, ir pārredzami un nediskriminē otras Puses piegādātājus.

7.5. PANTS

Standarti, tehniskie noteikumi un atbilstības novērtēšana

1. Šo pantu piemēro ražojumiem, kas ietilpst 7.-A pielikumā (Tarifu pozīciju saraksts) uzskaitītajās tarifu pozīcijās. Puses vēstuļu apmaiņā var vienoties par to, ka šajā sarakstā iekļauj citus ražojumus.

2. Ja pastāv Starptautiskās Standartizācijas organizācijas vai Starptautiskās Elektrotehnikas komisijas izstrādāti attiecīgi starptautiski standarti, Puses izmanto minētos starptautiskos standartus vai to attiecīgās daļas par pamatu jebkādiem standartiem, tehniskajiem noteikumiem vai atbilstības novērtēšanas procedūrām, izņemot gadījumus, kad minētie starptautiskie standarti vai to attiecīgās daļas būtu neefektīvi vai nepiemēroti līdzekļi iecerēto likumīgo mērķu sasniegšanai. Minētajos gadījumos Puse pēc otras Puses pieprasījuma norāda tās vietas attiecīgajos standartos, tehniskajos noteikumos vai atbilstības novērtēšanas procedūrās, kuras būtiski atšķiras no attiecīgā starptautiskā standarta, un pamato atšķirību iemeslus.
3. Attiecīgos gadījumos Puses precizē tehniskos noteikumus, kuru pamatā ir ražojumam noteiktās veikspējas prasības (ieskaitot drošības un ekoloģiskos raksturlielumus), nevis konstrukcijas vai aprakstoši parametri.
4. Puse, kas akceptē piegādātāja atbilstības deklarāciju kā pozitīvu apliecinājumu par atbilstību, necenšas pieprasīt pārbaudes rezultātu iesniegšanu.
5. Ja kāda Puse pieprasa pārbaudes ziņojumu kā atsevišķu pamatu vai kopā ar citu atbilstības apliecinājumu vai kā pozitīvu apliecinājumu par ražojuma atbilstību tās attiecīgajiem standartiem vai tehniskajiem noteikumiem, tā cenšas akceptēt pārbaudes ziņojumus, kas noformēti Starptautiskās elektrotehniskās komisijas Elektrotehnisko iekārtu un sastāvdaļu atbilstības pārbaudes shēmu sistēmas (*IECEE CB* shēma) pārbaudes ziņojumu formā, neprasot turpmākas pārbaudes.

6. Ja kāda Puse pieprasa trešās personas izsniegtu sertifikātu ražojumam, tā cenšas akceptēt derīgu *CB* pārbaudes sertifikātu atbilstoši *IECEE CB* shēmai kā pietiekamu atbilstības apliecinājumu, neprasot turpmāku atbilstības novērtēšanu vai administratīvas procedūras vai apstiprinājumus.

7. Šis pants neskar iespēju Pusēm piemērot prasības, kas nav saistītas ar attiecīgajiem ražojumiem, piemēram, zonējuma noteikumus vai būvnormatīvus.

7.6. PANTS

Izņēmumi

1. Uz šo nodaļu attiecas 2.22. pants (Vispārīgi izņēmumi), 8.54. pants (Vispārīgi izņēmumi) un 9.3. pants (Drošība un vispārīgi izņēmumi).

2. Neko šajā nodaļā neinterpretē tā, ka tas liegtu kādai Pusei pieņemt vai īstenot pasākumus, kas nepieciešami konkrēto energotīklu drošai ekspluatācijai, energoapgādes drošībai, ar nosacījumu, ka minētos pasākumus nepiemēro tādā veidā, ka tie izraisītu savstarpēju patvaļīgu vai neattaisnojamu diskrimināciju starp Pušu produktiem, pakalpojumu sniedzējiem vai ieguldītājiem vienādos apstākļos vai slēptus tirdzniecības vai ieguldījumu ierobežojumus starp Pusēm.

7.7. PANTS

Īstenošana un sadarbība

1. Puses sadarbojas un apmainās ar informāciju par jebkuriem jautājumiem, kas ir būtiski šīs nodaļas īstenošanai, attiecīgajās specializētajās komitejās, kuras izveidotas saskaņā ar 17.2. pantu (Specializētās komitejas). Šim nolūkam Tirdzniecības komiteja var lemt par atbilstīgu īstenošanas pasākumu pieņemšanu.
2. Puses apmainās ar informāciju, pieredzi regulējuma jomā un paraugpraksi tādās jomās kā:
 - a) tādu pasākumu izstrāde un nediskriminējoša īstenošana, kuri veicina enerģijas no atjaunojamiem avotiem izmantošanu;
 - b) tehniskie noteikumi, standarti un atbilstības novērtēšanas procedūras, kas attiecas uz tīkla kodeksa prasībām.
3. Attiecīgos reģionālos forumos Puses veicina sadarbību attiecībā uz iekšzemes vai reģionāliem tehniskiem noteikumiem, regulējuma koncepcijām, standartiem, prasībām un atbilstības novērtēšanas procedūrām, kuras atbilst starptautiskiem standartiem.

8. NODAĻA

IEGULDĪJUMU LIBERALIZĀCIJA, PAKALPOJUMU TIRDZniecība UN ELEKTRONISKĀ KOMERCIJA

A IEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

8.1. PANTS

Mērķi un piemērošanas joma

1. Puses, apstiprinot to attiecīgās saistības saskaņā ar PTO līgumu un apņemšanos radīt labvēlīgu vidi tirdzniecības un ieguldījumu attīstībai starp Pusēm, ar šo nosaka nepieciešamos pasākumus pakāpeniskai ieguldījumu un pakalpojumu tirdzniecības liberalizācijai un sadarbībai elektroniskās komercijas jomā.
2. Atbilstoši šīs nodaļas noteikumiem katra Puse patur tiesības pieņemt, paturēt spēkā un īstenot pasākumus, kas nepieciešami likumīgu politikas mērķu sasniegšanai, piemēram, vides un sabiedrības veselības aizsardzība, sociālā politika, finanšu sistēmas integritāte un stabilitāte, drošības un drošuma veicināšana un kultūru daudzveidības veicināšana un aizsardzība.

3. Šī nodaļa neattiecas uz pasākumiem, kas skar fiziskas personas, kuras vēlas piekļūt kādas Puses darba tirgum, un uz pasākumiem saistībā ar pilsonību, pastāvīgu uzturēšanos vai nodarbinātību.
4. Nekas šajā nodaļā neliedz Pusei piemērot pasākumus, kas reglamentē fizisko personu ieceļošanu vai pagaidu uzturēšanos tās teritorijā, tai skaitā pasākumus, kas vajadzīgi, lai aizsargātu robežu neaizskaramību un nodrošinātu to, ka fiziskās personas likumīgi šķērso tās robežas, ar nosacījumu, ka šādus pasākumus nepiemēro tā, ka tie likvidē vai mazina priekšrocības,¹ kuras otrai Pusei rodas šajā nodaļā un tās pielikumos paredzētu konkrētu saistību dēļ.
5. Neko šajā nodaļā neinterpretē tā, ka tas ierobežo Pušu saistības saskaņā ar 9. nodaļu (Publiskais iepirkums) vai uzliek kādus papildu pienākumus saistībā ar publisko iepirkumu.
6. Šī nodaļa neattiecas uz Pušu² piešķirtām subsīdijām, izņemot 8.8. pantā (Veiktspējas prasības) minētās.

¹ Tas vien, ka konkrētu valstu fiziskām personām tiek prasīta vīza, bet citu valstu fiziskām personām tā netiek prasīta, netiek uzskatīts par priekšrocību likvidēšanu vai mazināšanu konkrētu saistību dēļ.

² Attiecībā uz Savienību “subsīdija” ietver “valsts atbalstu”, kā tas definēts Savienības tiesību aktos. Attiecībā uz Vjetnamu “subsīdija” ietver stimulus ieguldījumiem un ieguldījumu atbalstu, piemēram, palīdzība ražotnēm, cilvēkresursu apmācība un konkurences uzlabošanas darbības, proti, palīdzība tehnoloģiju jomā, pētniecībai un izstrādei, juridiska palīdzība, tirgus informācija un popularizēšana.

7. Puses lēmums nepiešķirt, neatjaunot vai nesaglabāt subsīdiju vai dotāciju nav 8.8. panta (Veiktspējas prasības) pārkāpums šādos apstākļos:

- a) ja nav kādas Puses konkrētas apņemšanās pret ieguldītāju, kas izriet no tiesību aktiem vai līguma, piešķirt, atjaunot vai saglabāt minēto subsīdiju vai dotāciju vai
- b) saskaņā ar jebkādiem noteikumiem vai nosacījumiem, kas saistīti ar subsīdijas vai dotācijas izsniegšanu, atjaunošanu vai saglabāšanu.

8. Šī nodaļa neattiecas uz Pušu attiecīgajām sociālā nodrošinājuma sistēmām vai tādām darbībām katras Puses teritorijā, kas regulāri vai neregulāri ir saistītas ar valsts varas īstenošanu.

8.2. PANTS

Definīcijas

1. Šajā nodaļā:

- a) “gaisa kuģu remonta un apkopes pakalpojumi, kuru laikā gaisa kuģi neizmanto” ir tādi pasākumi, kas tiek veikti gaisa kuģim vai tā daļai, kamēr to neizmanto, un tie neietver tā saukto līnijas tehnisko apkopi;

- b) “datoru rezervācijas sistēmas (CRS) pakalpojumi” ir pakalpojumi, ko sniedz datorizētās sistēmas, kuras satur informāciju par gaisa pārvadātāju grafikiem, pieejamību, braukšanas maksām un noteikumiem, kurus izmantojot var veikt rezervēšanu vai izsniegt biļetes;
- c) “pakalpojumu pārrobežu sniegšana” ir pakalpojuma sniegšana:
 - i) no vienas Puses teritorijas otras Puses teritorijā vai
 - ii) vienas Puses teritorijā otras Puses pakalpojuma patērētājam;
- d) “saimnieciska darbība” ietver rūpnieciska, tirdznieciska un profesionāla rakstura darbības un amatnieku darbības, bet neietver darbības, ko veic, īstenojot valsts pilnvaras;
- e) “uzņēmums” ir juridiska persona, filiāle¹ vai pārstāvniecība, kas izveidota uzņēmējdarbības ietvaros;
- f) “uzņēmējdarbība” ir juridiskas personas izveide, tai skaitā iegādes ceļā, vai filiāles vai pārstāvniecības izveide attiecīgi Savienībā vai Vjetnamā² nolūkā izveidot vai uzturēt noturīgas ekonomiskās saites;

¹ Lielākai noteiktībai — kādas trešās valsts juridiskas personas filiāle netiek uzskatīta par Puses uzņēmumu.

² Lielākai noteiktībai — tas neietver uzņēmuma darbību kā definēts m) apakšpunktā.

- g) “apkalpošanā uz zemes” ir turpmāk minēto pakalpojumu sniegšana kādā lidostā:
aviosabiedrību pārstāvēšana, administrēšana un uzraudzība; pasažieru apkalpošana; bagāžas apstrāde; trapa pakalpojumi; gatavo ēdienu piegāde; gaisa kravu un pasta apstrāde; gaisa kuģu uzpilde ar degvielu, gaisa kuģa apkalpošana un tīrīšana; virszemes transports; lidojuma operācijas, apkalpju administrēšana un lidojumu plānošana. Apkalpošanā uz zemes neietilpst drošības pakalpojumi, gaisa kuģu remonts un apkope vai lidostas centralizētās infrastruktūras darbība vai vadība, piemēram, atledošanas iekārtas, degvielas uzpildes sistēmas, bagāžas apstrādes sistēmas un stacionāras lidostas iekšējās transporta sistēmas;
- h) “ieguldītājs” ir kādas Puses fiziska vai juridiska persona, kas otras Puses teritorijā vēlas izveidot¹, izveido vai ir izveidojusi uzņēmumu;
- i) “juridiska persona” ir jebkura juridiska vienība, kas noteiktajā kārtībā dibināta vai citādi organizēta saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem peļņas gūšanai vai citā nolūkā un kas pieder privātai personai vai valstij, tostarp jebkāda korporācija, fonds, personālsabiedrība, kopuzņēmums, viena īpašnieka uzņēmums vai asociācija;

¹ Lielākai noteiktībai — ieguldītājs, kas “vēlas izveidot” uzņēmumu, ir kādas Puses uzņēmējs, kurš veicis aktīvas darbības uzņēmuma izveidei otras Puses teritorijā, piemēram, piesaistot resursus vai kapitālu ar mērķi uzsākt darījumdarbību, vai iesniedz pieteikumu atļaujas vai licences saņemšanai.

- j) “Puses juridiska persona” ir Savienības juridiska persona vai Vjetnamas juridiska persona, kas izveidota saskaņā ar iekšzemes normatīvajiem aktiem, kuri ir spēkā attiecīgi Savienībā vai tās dalībvalstīs vai Vjetnamā, un kas veic vērienīgu darījumdarbību¹ attiecīgi Savienības vai Vjetnamas teritorijā;
- k) “Puses pieņemts vai spēkā paturēts pasākums” ir pasākums, ko veic:
- i) centrālā, reģionālā vai vietējā valdība un iestādes un
 - ii) nevalstiskas organizācijas, kas īsteno centrālās, reģionālās vai vietējās valdības vai iestāžu deleģētās pilnvaras;
- l) “fiziska persona” ir kādas Puses fiziska persona, kā tā definēta 1.5. panta h) apakšpunktā;

¹ Atbilstīgi tās paziņojumam PTO par Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu (WT/REG39/1) Savienības izpratnē jēdziens “faktiska un pastāvīga saikne” ar kādas Savienības dalībvalsts ekonomiku, kas nostiprināts Līguma par Eiropas Savienības darbību 54. pantā, ir līdzvērtīgs jēdzienam “vērienīga darījumdarbība”. Tādējādi priekšrocības, kas izriet no šā nolīguma, Savienība uz juridisku personu, kura izveidota saskaņā ar Vjetnamas normatīvajiem aktiem un kurai Vjetnamas teritorijā ir tikai juridiskā adrese vai centrālā administrācija, attiecina tikai tad, ja šai personai ir reāla un pastāvīga ekonomiska saikne ar Vjetnamas teritoriju.

- m) “darbība” attiecībā uz uzņēmumu ir vadība, pārvaldība, uzturēšana, izmantošana, labuma gūšana un pārdošana vai cits uzņēmuma atsavināšanas veids¹;
- n) “gaisa pārvadājumu pakalpojumu pārdošana un tirgzinība” ir attiecīgā gaisa pārvadātāja iespējas brīvi pārdot un tirgot savus gaisa pārvadājumu pakalpojumus, tostarp visi tādi tirdzniecības aspekti kā tirgus izpēte, reklāma un izplatīšana; minētās darbības neietver ne gaisa pārvadājumu pakalpojumu cenu noteikšanu, ne arī piemērojamās nosacījumus;
- o) “pakalpojumi” ietver jebkuru pakalpojumu jebkurā nozarē, izņemot pakalpojumus, ko sniedz, īstenojot valsts pilnvaras;
- p) “sniegtie pakalpojumi un veiktās darbības, īstenojot valsts pilnvaras” ir sniegti pakalpojumi vai veiktas darbības, ko neveic ne uz komerciāla pamata, ne konkurējot ar vienu vai vairākiem ekonomikas dalībniekiem;
- q) Puses “pakalpojumu sniedzējs” ir kādas Puses fiziska vai juridiska persona, kas sniedz pakalpojumu, un

¹ Lielākai noteiktībai — tas neietver soļus, ko veic laikā, kad saskaņā ar piemērojamajiem normatīvajiem aktiem tiek pabeigtas saistītā uzņēmuma izveidei nepieciešamās procedūras, vai pirms šā laika.

r) Puses juridiskās personas “meitasuzņēmums” ir juridiska persona, ko saskaņā ar attiecīgās Puses iekšzemes normatīvajiem aktiem kontrolē cita minētās Puses juridiska persona¹.

2. Juridiska persona ir persona, kas:

a) “pieder” vienas Puses fiziskām vai juridiskām personām, ja vairāk nekā 50 procenti tās kapitāla daļu faktiski pieder otras Puses personām, vai

b) atrodas vienas Puses fizisku vai juridisku personu “kontrolē”, ja šādām personām ir pilnvaras iecelt vairākumu savu direktoru vai kā citādi likumīgi vadīt tās darbību.

3. Neatkarīgi no “Puses juridiskas personas” definīcijas 1. punkta j) apakšpunktā šī nodaļa attiecas arī uz tām kuģošanas sabiedrībām, kas veic uzņēmējdarbību ārpus Savienības vai Vjetnamas un kas ir Savienības dalībvalsts vai Vjetnamas valstspiederīgo kontrolē, ja šo sabiedrību kuģi ir reģistrēti saskaņā ar attiecīgajiem konkrētās dalībvalsts vai Vjetnamas iekšzemes normatīvajiem aktiem un tie kuģo attiecīgi ar minētās dalībvalsts vai Vjetnamas karogu.

¹ Lielākai noteiktībai — Puses juridiskas personas meitasuzņēmums var būt arī juridiska persona, kura ir minētās Puses juridiskas personas meitasuzņēmuma meitasuzņēmums.

B IEDAĻA

IEGULDĪJUMU LIBERALIZĀCIJA

8.3. PANTS

Darbības joma

1. Šo iedaļu piemēro Puses pieņemtiem vai spēkā paturētiem pasākumiem, kas ietekmē otras Puses uzņēmuma izveidi vai darbību pirmās Puses teritorijā, kura pieņēmusi vai paturējusi spēkā minētos noteikumus.
2. Šī iedaļa neattiecas uz:
 - a) audiovizuālajiem pakalpojumiem;
 - b) kodolmateriālu ieguvī, ražošanu un pārstrādi¹;
 - c) ieroču, munīcijas un militārā aprīkojuma ražošanu vai tirdzniecību;

¹ Lielākai noteiktībai — kodolmateriālu pārstrāde ietver visas darbības, kas iekļautas *Starptautiskajā standartizētajā visu ekonomiskās darbības veidu klasifikācijā*, kā noteikts Apvienoto Nāciju Organizācijas Statistikas biroja statistikas dokumentu M sērijā, Nr. 4, *ISIC REV 3.1*, 2002, kods 2330.

- d) iekšzemes jūras kabotāžu¹;
- e) regulārus un neregulārus iekšzemes un starptautiskus gaisa pārvadājumu pakalpojumus un pakalpojumus, kas tieši saistīti ar satiksmes tiesību izmantošanu, izņemot:
 - i) gaisa kuģu remonta un apkopes pakalpojumus, kuru laikā gaisa kuģi neizmanto;
 - ii) gaisa pārvadājumu pakalpojumu pārdošanu un tirgzinību;
 - iii) datorizētas rezervēšanas sistēmas (*CRS*) pakalpojumus un
 - iv) apkalpošanu uz zemes;un
- f) sniegtos pakalpojumus un veiktās darbības, īstenojot valsts pilnvaras.

¹ Neskarot to pasākumu tvērumu, kuri saskaņā ar iekšzemes normatīvajiem aktiem atbilst kabotāžai, iekšzemes jūras kabotāža saskaņā ar šo iedaļu aptver pasažieru vai preču pārvadājumus starp ostu vai vietu Savienības dalībvalsts vai Vjetnamas teritorijā un citu ostu vai vietu, kura atrodas tajā pašā Savienības dalībvalstī vai Vjetnamā, ieskaitot tās kontinentālo šelfu, kā paredzēts *UNCLOS*, un pārvadājumus, kuri sākas un beidzas vienā un tajā pašā ostā vai vietā, kas atrodas Savienības dalībvalstī vai Vjetnamā.

8.4. PANTS

Piekļuve tirgum

1. Attiecībā uz piekļuvi tirgum uzņēmējdarbības ietvaros un izmantojot uzņēmumu, katra Puse piešķir ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, kādu piešķir atbilstoši noteikumiem, ierobežojumiem un nosacījumiem, kas saskaņoti un detalizēti norādīti attiecīgās Puses īpašo saistību sarakstos 8.-A pielikumā (Savienības īpašo saistību saraksts) un 8.-B pielikumā (Vjetnamas īpašo saistību saraksts).
2. Nozarēs, kurās Puses ir uzņēmušās saistības attiecībā uz piekļuvi tirgum, pasākumus, ko Puse nepieņem vai nepatur spēkā kādā reģionā vai visā savā teritorijā, ja vien nav paredzēts citādi tās īpašo saistību sarakstā attiecīgi 8.-A pielikumā (Savienības īpašo saistību saraksts) un 8.-B pielikumā (Vjetnamas īpašo saistību saraksts), definē šādi:
 - a) uzņēmumu, kuri var veikt konkrētu ekonomisko darbību, skaita ierobežojumi skaitlisku kvotu, monopolu, ekskluzīvu tiesību vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasību veidā;
 - b) operāciju vai aktīvu kopējās vērtības ierobežojumi skaitlisku kvotu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasību veidā;

- c) operāciju kopskaita vai sniegto pakalpojumu apjoma ierobežojumi, kas izteikti noteiktās skaitliskās vienībās, kvotu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasību veidā;
- d) ārvalstu kapitāla līdzdalības ierobežojumi, kas izpaužas kā ārvalstu akciju daļas vai atsevišķu vai kopējo ārvalstu ieguldījumu maksimālās procentuālās daļas limits;
- e) pasākumi, kas nosaka ierobežojumus attiecībā uz konkrēta veida juridisku personu vai kopuzņēmumu vai nosaka konkrētu šādu juridisku personu vai kopuzņēmumu veidu, ar kuru starpniecību otras Puses ieguldītājs var veikt saimniecisku darbību, un
- f) fizisko personu kopskaita, kuras var nodarbināt konkrētā nozarē vai kuras uzņēmums var nodarbināt un kuras ir nepieciešamas ekonomiskās darbības veikšanai un tieši saistītas ar to, ierobežojumi skaitlisku kvotu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasību veidā.

8.5. PANTS

Valsts režīms

1. Nozarēs, kuras iekļautas Pušu īpašo saistību sarakstos attiecīgi 8.-A pielikumā (Savienības īpašo saistību saraksts) un 8.-B pielikumā (Vjetnamas īpašo saistību saraksts), un ievērojot jebkādu tajos noteiktu nosacījumu un kvalifikācijas prasību, katra Puse attiecībā uz uzņēmējdarbību tās teritorijā otras Puses ieguldītājiem un to uzņēmumiem piešķir režīmu, kas nav mazāk labvēlīgs par to, ko tā līdzīgos apstākļos piešķir saviem ieguldītājiem un to uzņēmumiem.
2. Puse attiecībā uz uzņēmumu darbību otras Puses ieguldītājiem un to uzņēmumiem¹ piešķir ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, kādu tā līdzīgos apstākļos piešķir saviem ieguldītājiem un to uzņēmumiem.

¹ Šajā punktā un 8.6. pantā (Lielākās labvēlības režīms) “to uzņēmumi” ir Puses ieguldītāju uzņēmumi, kas pastāv otras Puses teritorijā šā nolīguma spēkā stāšanās dienā vai kas izveidoti vai iegādāti pēc tās, un kas veic uzņēmējdarbību saskaņā ar piemērojamajiem minētās otras Puses normatīvajiem aktiem.

3. Neskarot 2. punktu un Vjetnamas gadījumā ievērojot 8.-C pielikumu (Vjetnamas izņēmumi attiecībā uz valsts režīmu), Puse var pieņemt vai paturēt spēkā jebkādu pasākumu attiecībā uz uzņēmuma darbību ar nosacījumu, ka šāds pasākums ir saderīgs ar saistībām, kas izklāstītas attiecīgi 8.-A pielikumā (Savienības īpašo saistību saraksts) un 8.-B pielikumā (Vjetnamas īpašo saistību saraksts), ja šāds pasākums ir:

- a) pasākums, kas pieņemts šā nolīguma spēkā stāšanās dienā vai pirms tās;
- b) pasākums, kas minēts a) apakšpunktā un tiek turpināts, aizstāts vai grozīts pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas, ja vien pasākums pēc turpināšanas, aizstāšanas vai grozīšanas nav mazāk saderīgs ar 2. punktu kā pasākums, kurš piemērots pirms turpināšanas, aizstāšanas vai grozīšanas, vai
- c) pasākums, kas nav minēts a) vai b) apakšpunktā, ar nosacījumu, ka to nepiemēro attiecībā uz uzņēmumiem, kas izveidoti Puses teritorijā pirms šāda pasākuma spēkā stāšanās dienas, vai tādā veidā, ka tas izraisa zaudējumus vai kaitējumu minētajiem uzņēmumiem¹.

¹ Šā apakšpunkta nolūkos Puses uzskata, ka tad, ja viena Puse ir nodrošinājusi samērīgu ieviešanas periodu pasākuma īstenošanai vai ja minētā Puse ir centusies kā citādi risināt pasākuma ietekmi uz uzņēmumiem, kas izveidoti pirms šāda pasākuma spēkā stāšanās dienas, minētos faktorus ņem vērā, nosakot, vai pasākums izraisa zaudējumus vai kaitējumu uzņēmumiem, kuri izveidoti pirms pasākuma spēkā stāšanās dienas.

8.6. PANTS

Lielākās labvēlības režīms

1. Katra Puse attiecībā uz minēto uzņēmumu darbību tās teritorijā otras Puses ieguldītājiem un to uzņēmumiem piešķir ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, kādu tā līdzīgos apstākļos piešķir trešās valsts ieguldītājiem un to uzņēmumiem.
2. Panta 1. punktu piemēro šādām nozarēm:
 - a) sakaru pakalpojumi, izņemot pasta pakalpojumus un telesakaru pakalpojumus;
 - b) rekreācijas, kultūras un sporta pakalpojumi;
 - c) zvejniecība un akvakultūra;
 - d) mežsaimniecība un medniecība un
 - e) dabas resursu, tai skaitā naftas un gāzes ieguve.
3. Panta 1. punktu neinterpretē tā, ka Pusei tiek uzlikts pienākums uz otras Puses ieguldītājiem vai to uzņēmumiem attiecināt tāda režīma priekšrocības, kas piešķirts saskaņā ar jebkuru divpusēju, reģionālu vai daudzpusēju nolīgumu, kurš stāties spēkā pirms šā nolīguma spēkā stāšanās dienas.

4. Panta 1. punktu neinterpretē tā, ka Pusei tiek uzlikts pienākums Pusei uz otras Puses ieguldītājiem vai to uzņēmumiem attiecināt šādas priekšrocības:

- a) režīmu, kas piešķirts saskaņā ar jebkuru divpusēju, reģionālu vai daudzpusēju nolīgumu, kurā ietvertas saistības būtībā atcelt starp to dalībniekiem visus šķēršļus uzņēmumu darbībai vai prasības tuvināt dalībnieku tiesību aktus vienā vai vairākās tautsaimniecības nozarēs¹;
- b) režīmu, kas izriet no jebkāda starptautiska nolīguma par nodokļu dubultas uzlikšanas novēršanu vai cita starptautiska nolīguma vai vienošanās, kas pilnīgi vai galvenokārt attiecas uz nodokļiem, vai
- c) jebkādu režīmu, kas izriet no pasākumiem, kuri paredz kvalifikācijas atzīšanu, licences vai piesardzības pasākumus saskaņā ar *GATS VII* pantu vai tā pielikumu par finanšu pakalpojumiem.

5. Lielākai noteiktībai — 1. punktā minētais “režīms” neietver domstarpību izšķiršanas procedūras vai mehānismus, piemēram, ieguldījumu strīdu izšķiršanu starp ieguldītājiem un valstīm, kuri ir paredzēti citos divpusējos, reģionālos vai daudzpusējos nolīgumos. Šādos nolīgumos noteikti materiāltiesiski pienākumi paši par sevi nav “režīms” un tādēļ tos nevar ņemt vērā, izvērtējot šā panta pārkāpumu. Pasākumus, ko Puse veikusi saskaņā ar minētajiem materiāltiesiskajiem pienākumiem, uzskata par “režīmu”.

¹ Lielākai noteiktībai — *ASEAN* ekonomikas kopiena ietilpst "reģionāla nolīguma" konceptā atbilstoši šim apakšpunktam.

6. Šo pantu interpretē saskaņā ar *ejusdem generis*¹ principu.

8.7. PANTS

Īpašo saistību saraksts

Nozares, ko katra Puse liberalizējusi saskaņā ar šo apakšsadaļu, un noteikumi, ierobežojumi, nosacījumi un kvalifikācijas prasības, kuras minētas 8.4. pantā (Piekļuve tirgum), 8.5. pantā (Valsts režīms) un 8.8. pantā (Veiktspējas prasības), ir izklāstītas attiecīgi 8.-A pielikumā (Savienības īpašo saistību saraksts) vai 8.-B pielikumā (Vjetnamas īpašo saistību saraksts).

¹ Lielākai noteiktībai — šo punktu neinterpretē tā, ka tas liedz attiecīgā gadījumā interpretēt citus šā nolīguma noteikumus saskaņā ar *ejusdem generis* principu.

8.8. PANTS

Veiktspējas prasības

1. Nozarēs, kas iekļautas Pušu īpašo saistību sarakstos attiecīgi 8.-A pielikumā (Savienības īpašo saistību saraksts) un 8.-B pielikumā (Vjetnamas īpašo saistību saraksts), un ievērojot jebkādu tajos noteiktu nosacījumu un kvalifikācijas prasību, Puse saistībā ar otras Puses vai kādas trešās personas ieguldītāju jebkādu uzņēmumu uzņēmējdarbību vai darbību tās teritorijā nepiemēro vai neīsteno nevienu no turpmāk minētajām prasībām, kuras ir obligātas vai īstenojamas saskaņā ar iekšzemes tiesību aktiem vai administratīviem nolēmumiem, lai:

- a) eksportētu konkrētu preču vai pakalpojumu apjomu vai procentuālo daudzumu;
- b) sasniegtu konkrētu vietējā satura apjomu vai procentuālo daudzumu;
- c) pirktu vai izmantotu tās teritorijā ražotas preces vai sniegtus pakalpojumus vai piešķirtu tiem priekšrocību, vai lai pirktu preces vai pakalpojumus no fiziskām personām vai uzņēmumiem tās teritorijā;
- d) jebkādā veidā saistītu importa apjomu vai vērtību ar eksporta apjomu vai vērtību vai ar ārvalstu valūtas plūsmu summu, kas saistītas ar šādu uzņēmumu;
- e) ierobežotu to preču vai pakalpojumu pārdošanu savā teritorijā, ko saražo vai sniedz šāds uzņēmums, jebkādā veidā saistot minēto pārdošanu ar tās eksporta vai ārvalstu valūtas ieņēmumu apjomu vai vērtību;

- f) nodotu tehnoloģijas, ražošanas procesu vai citas savas zināšanas fiziskai personai vai uzņēmumiem tās teritorijā vai
- g) piegādātu tikai no Puses teritorijas uzņēmuma saražotas preces vai sniegtus pakalpojumus konkrētam reģionālam vai pasaules tirgum.

2. Nozarēs, kas iekļautas Pušu īpašo saistību sarakstos attiecīgi 8.-A pielikumā (Savienības īpašo saistību saraksts) un 8.-B pielikumā (Vjetnamas īpašo saistību saraksts), un ievērojot jebkādu tajos noteiktu nosacījumu un kvalifikācijas prasību, Puse nenosaka, ka priekšrocības saņemšanai un turpināšanai saistībā ar otras Puses vai kādas trešās personas ieguldītāju jebkādu uzņēmumu uzņēmējdarbību vai darbību tās teritorijā nepieciešams izpildīt šādas prasības:

- a) sasniegtu konkrētu vietējā satura apjomu vai procentuālo daudzumu;
- b) pirkt vai izmantot tās teritorijā saražotās preces vai piešķirt tām priekšrocību, vai pirkt preces no ražotājiem tās teritorijā;
- c) jebkādā veidā saistīt importa apjomu vai vērtību ar eksporta apjomu vai vērtību vai ar ārvalstu valūtas plūsmu summu, kas saistītas ar šādu uzņēmumu, vai
- d) ierobežot to preču vai pakalpojumu pārdošanu savā teritorijā, ko saražo vai sniedz šāds uzņēmums, jebkādā veidā saistot minēto pārdošanu ar tās eksporta vai ārvalstu valūtas ieņēmumu apjomu vai vērtību.

3. Panta 2. punktu neinterpretē tā, ka tas liedz Pusei noteikt, ka priekšrocības saņemšana vai saņemšanas turpināšana saistībā ar jebkuru uzņēmumu tās teritorijā ir atkarīga no atbilstības prasībai par ražošanas izvietojumu, pakalpojuma sniegšanu, darbinieku apmācību vai nodarbināšanu, konkrētas infrastruktūras būvniecību vai paplašināšanu vai pētniecības un attīstības veikšanu tās teritorijā.
4. Panta 1. punkta f) apakšpunktu neinterpretē tā, ka tas liedz nodrošināt piemērotu prasību vai saistības vai pasākumu, ko noteikusi tiesa, administratīvā tiesa vai konkurences iestāde, lai labotu konkurences tiesību iespējamu pārkāpumu.
5. Panta 1. punkta a) līdz c) apakšpunktu un 2. punkta a) un b) apakšpunktu nepiemēro precēm vai pakalpojumiem izvirzāmām kvalifikācijas prasībām attiecībā uz dalību eksporta veicināšanas un ārvalstu palīdzības programmās.
6. Lielākai noteiktībai — 2. punkta a) un b) apakšpunktu nepiemēro prasībām, ko importētāja Puse noteikusi attiecībā uz preču saturu, kas nepieciešams, lai kvalificētos preferenciāliem tarifiem vai preferenciālām kvotām.
7. Lielākai noteiktībai — 1. un 2. punktu piemēro tikai šajā punktā izklāstītajām prasībām.
8. Šo pantu nepiemēro pasākumiem, ko kāda Puse ir pieņēmusi vai paturējusi spēkā saskaņā ar *GATT* 1994 III panta 8. punkta b) apakšpunktu.

C IEDAĻA

PAKALPOJUMU PĀRROBEŽU SNIEGŠANA

8.9. PANTS

Darbības joma

Šo iedaļu piemēro Pušu veiktajiem pasākumiem, kuri ietekmē pakalpojumu pārrobežu sniegšanu visās nozarēs, izņemot:

- a) audiovizuālos pakalpojumus;
- b) iekšzemes jūras kabotāžu¹ un

¹ Neskarot to pasākumu tvērumu, kuri saskaņā ar iekšzemes normatīvajiem aktiem atbilst kabotāžai, iekšzemes jūras kabotāža saskaņā ar šo iedaļu aptver pasažieru vai preču pārvadājumus starp ostu vai vietu Vjetnamas vai Savienības dalībvalsts teritorijā un citu ostu vai vietu, kura atrodas Vjetnamā vai tajā pašā Savienības dalībvalstī, ieskaitot tās kontinentālo šelfu, kā paredzēts *UNCLOS*, un pārvadājumus, kuri sākas un beidzas vienā un tajā pašā ostā vai vietā, kas atrodas Vjetnamā vai Savienības dalībvalstī.

- c) regulārus un neregulārus iekšzemes un starptautiskus gaisa pārvadājumu pakalpojumus un pakalpojumus, kas tieši saistīti ar satiksmes tiesību izmantošanu, izņemot:
 - i) gaisa kuģu remonta un apkopes pakalpojumus, kuru laikā gaisa kuģi neizmanto;
 - ii) gaisa pārvadājumu pakalpojumu pārdošanu un tirgzinību;
 - iii) datorizētas rezervēšanas sistēmas (CRS) pakalpojumus un
 - iv) apkalpošanu uz zemes.

8.10. PANTS

Piekļuve tirgum

1. Attiecībā uz piekļuvi tirgum pakalpojumu pārrobežu sniegšanā katra Puse otras Puses pakalpojumiem un to sniedzējiem piešķir ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, kāds paredzēta saskaņotajos noteikumos, ierobežojumos un nosacījumos, kas precizēti īpašo saistību sarakstā.

2. Nozarēs, kurās Puses ir uzņēmušās saistības attiecībā uz piekļuvi tirgum, pasākumus, ko Puse nepieņem vai nepatur spēkā kādā reģionā vai visā savā teritorijā, ja vien nav paredzēts citādi tās īpašo saistību sarakstā, definē šādi:

- a) pakalpojumu sniedzēju skaita ierobežojumi skaitlisku kvotu, monopolu, ekskluzīvu pakalpojumu sniedzēju vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasību veidā;
- b) pakalpojumu darījumu vai aktīvu kopējās vērtības ierobežojumi skaitlisku kvotu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasības veidā un
- c) pakalpojumu darbību kopskaita vai pakalpojumu izlaides ierobežojumi, kas izteikti noteiktās skaitliskās vienībās kvotu veidā vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasības veidā.

8.11. PANTS

Valsts režīms

1. Nozarēs, kas iekļautas īpašo saistību sarakstā, un ievērojot jebkādu tajos noteiktu nosacījumu un kvalifikācijas prasību, katra Puse attiecībā uz visiem pasākumiem, kuri ietekmē pakalpojumu pārrobežu sniegšanu, otras Puses pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem piešķir ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, kādu tā piešķir līdzīgiem saviem pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem.

2. Puse var izpildīt 1. punktā norādīto prasību, piešķirot otras Puses pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem formāli identisku režīmu vai formāli atšķirīgu režīmu no tā, kādu tā piešķir līdzīgiem saviem pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem.
3. Formāli identisks vai formāli atšķirīgs režīms uzskatāms par mazāk labvēlīgu, ja tas izmaina konkurences apstākļus par labu vienas Puses pakalpojumiem vai pakalpojumu sniedzējiem salīdzinājumā ar otras Puses līdzīgiem pakalpojumiem vai pakalpojumu sniedzējiem.
4. Konkrētas saistības, ko Puses uzņēmušās saskaņā ar šo pantu, nav uzskatāmas par prasību kādai no Pusēm kompensēt neizdevīgus konkurences apstākļus, kuri rodas attiecīgo pakalpojumu vai pakalpojumu sniedzēju ārvalsts statusa dēļ.

8.12. PANTS

Īpašo saistību saraksts

Nozares, ko katra Puse liberalizējusi saskaņā ar šo iedaļu, un noteikumi, ierobežojumi, nosacījumi un kvalifikācijas prasības, kuras minētas 8.10. pantā (Piekļuve tirgum) un 8.11. pantā (Valsts režīms), ir izklāstītas attiecīgi 8.-A pielikuma (Savienības īpašo saistību saraksts) 8-A-1. papildinājumā vai 8.-B pielikuma (Vjetnamas īpašo saistību saraksts) 8-B-1. papildinājumā.

D IEDAĻA

FIZISKU PERSONU PAGaidu KLĀTBŪTNE DARĪJUMDARBĪBAS VAJADZĪBĀM

8.13. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Šo iedaļu piemēro Pušu pasākumiem attiecībā uz darījumu nolūkos ieceļojošu personu, uzņēmuma ietvaros pārceltu darbinieku, tirdzniecības pārstāvju, līgumpakalpojumu sniedzēju un neatkarīgo speciālistu ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos Puses teritorijā.
2. Šajā iedaļā:
 - a) “tirdzniecības pārstāvji” ir fiziskas personas, kuras pārstāv Puses preču vai pakalpojumu sniedzēju, kuras vēlas ieceļot un uz laiku uzturēties otras Puses teritorijā, lai minētā preču vai pakalpojumu sniedzēja uzdevumā risinātu sarunas par pakalpojumu vai preču pārdošanu vai slēgtu līgumus par preču vai pakalpojumu pārdošanu, un kuras neiesaistās pakalpojumu sniegšanā vai preču piegādē; tās nenodarbojas ar tiešu pārdošanu plašai sabiedrībai un nesaņem atlīdzību no avota, kas atrodas uzņēmējā Pusē, un nav arī tirdzniecības aģenti;

- b) "darījumdarbības viesdarbinieki, kas atbild par uzņēmējdarbības izveidi" ir fiziskas personas, kuras kādas Puses juridiskā personā strādā vadošā amatā un kuras ir atbildīgas šādas juridiskas personas uzņēmuma izveidi, ar nosacījumu, ka tās nepiedāvā un nesniedz pakalpojumus un neveic nekādu saimniecisku darbību, kas nav uzņēmējdarbības izveides nolūkā, un nesaņem atlīdzību no avota uzņēmējā Pusē;
- c) "līgumpakalpojumu sniedzēji" ir fiziskas personas, kuras nodarbina vienas Puses juridiska persona, kas pati nav darbā iekārtošanas un personāla nodrošināšanas pakalpojumu aģentūra, nedarbojas ar šādas aģentūras starpniecību un neveic uzņēmējdarbību otras Puses teritorijā, un ir labā ticībā parakstījusi tādu līgumu¹ ar galīgo patērētāju par pakalpojumu sniegšanu otrajā Pusē, kura izpildei ir vajadzīga tās darbinieku pagaidu klātbūtne šajā Pusē;
- d) "neatkarīgi speciālisti" ir fiziskas personas, kas nodarbojas ar pakalpojuma sniegšanu un veic uzņēmējdarbību pašnodarbinātas personas statusā kādas Puses teritorijā, kas neveic uzņēmējdarbību otras Puses teritorijā un kas ir labā ticībā parakstījušas tādu līgumu² (bez darbā iekārtošanas un personāla nodrošināšanas pakalpojumu aģentūras starpniecības) ar galīgo patērētāju par pakalpojumu sniegšanu šajā otrajā Pusē, kura izpildei ir vajadzīga šo personu pagaidu klātbūtne minētajā Pusē;

¹ Līgums par pakalpojumu sniegšanu atbilst tās Puses normatīvajiem aktiem un prasībām, kurā līgumu izpilda.

² Līgums par pakalpojumu sniegšanu atbilst tās Puses normatīvajiem aktiem un prasībām, kurā līgumu izpilda.

- e) “uzņēmuma ietvaros pārcelti darbinieki” ir fiziskas personas, kuras nodarbina juridiska persona vai tās filiāle, vai kuras vismaz vienu gadu ir bijuši partneri un kuras uz laiku pārceltas uz juridiskās personas uzņēmumu otras Puses teritorijā, ar nosacījumu, ka attiecīgās fiziskās personas ietilpst vadītāju vai izpilddirektoru, speciālistu vai praktikantu kategorijā;
- f) “vadītāji vai izpilddirektori” ir fiziskas personas, kuras kādas Puses juridiskā personā strādā vadošā amatā, kuras galvenokārt dod rīkojumus otrā Pusē esoša uzņēmuma vadībai¹, kuru darbības vispārēju pārraudzību veic un norādījumus sniedz uzņēmuma direktoru padome vai akcionāri vai līdzvērtīgas struktūras un kuras pilda vismaz šādas funkcijas:
 - i) vada uzņēmumu vai tā departamentu vai apakšstruktūru;
 - ii) pārrauga un kontrolē citu pārraugošo, profesionālo vai vadošo darbinieku darbu un
 - iii) īsteno personiskas pilnvaras pieņemt darbā un atlaist vai ieteikt pieņemt darbā un atlaist darbiniekus, vai veikt citas ar personālu saistītas darbības;

¹ Lielākai noteiktībai — lai arī vadītāji un izpilddirektori tieši neveic ar pakalpojumu faktisku sniegšanu saistītus uzdevumus, tas neliedz viņiem, pildot tiešos pienākumus, veikt uzdevumus, kas var būt nepieciešami pakalpojumu sniegšanai.

- g) “kvalifikācija” ir diplomī, atestāti un citas formālās kvalifikācijas apliecības, ko izdevusi iestāde, kura nozīmēta, ievērojot normatīvos un administratīvos aktus, un kas apliecina sekmīgu profesionālās izglītības pabeigšanu;
- h) “speciālisti” ir fiziskas personas, kas strādā juridiskā personā un kam ir speciālas zināšanas, kuras ir būtiskas uzņēmuma darbības jomām, metodēm vai vadībai; novērtējot šādas zināšanas, ņem vērā ne tikai zināšanas, kas ir specifiskas uzņēmumam, bet arī to, vai personai ir augsts kvalifikācijas līmenis, tostarp atbilstīga profesionālā pieredze, attiecībā uz darba veidu vai darbību, kuras veikšanai ir vajadzīgas specifiskas tehniskas zināšanas, tostarp iespējama piederība akreditētai profesijai, un
- i) “darbinieki stažieri” ir fiziskas personas, kuras vismaz vienu gadu ir nodarbinājuši juridiska persona vai tās filiāle un kurām ir akadēmiskais grāds, un kuras ir uz laiku pārceltas karjeras attīstības mērķiem vai mācībām darba metodēs vai paņēmienos¹.

¹ Uzņemošajam uzņēmumam var uzlikt pienākumu iepriekšējai apstiprināšanai iesniegt mācību programmu, kurā aptverts uzturēšanās laiks un parādīts, ka uzturēšanās nolūks ir mācības. Attiecībā uz Čehijas Republiku, Spāniju, Franciju, Ungāriju un Austriju mācībām jābūt saistītām ar saņemto akadēmisko grādu.

8.14. PANTS

Darījumdarbības viesdarbinieki, kas atbild par uzņēmējdarbības izveidi, un uzņēmuma ietvaros pārcelti darbinieki

1. Katrā nozarē, ko liberalizē saskaņā ar B iedaļu (Ieguldījumu liberalizācija), katra Puse ļauj otras Puses ieguldītājiem viņu uzņēmumos nodarbināt minētās otrās Puses fiziskās personas, ja šie darbinieki ir darījumdarbības viesdarbinieki, kas atbild par uzņēmējdarbības izveidi, vai uzņēmuma ietvaros pārcelti darbinieki¹.
2. Ieceļošana un pagaidu uzturēšanās ir spēkā:
 - a) vadītājiem un izpilddirektoriem uz laikposmu līdz trim gadiem;
 - b) speciālistiem uz laikposmu līdz trim gadiem;
 - c) darbiniekiem stažieriem uz laikposmu līdz vienam gadam un
 - d) darījumdarbības viesdarbiniekiem, kas atbild par uzņēmējdarbības izveidi – uz laikposmu līdz 90 dienām².

¹ Attiecībā uz Vjetnamu no šīs iedaļas izrietošās saistības attiecībā uz darbiniekiem stažieriem stājas spēkā pēc trīs gadiem no šā nolīguma spēkā stāšanās dienas.

² Attiecībā uz Savienību laikposmu līdz 90 dienām aprēķina jebkurā 12 mēnešu periodā.

3. Katrā nozarē, ko liberalizē saskaņā ar B iedaļu (Ieguldījumu liberalizācija), Puse nepieņem vai nepatur spēkā kādā reģionā vai visā savā teritorijā ierobežojumus attiecībā uz kopējo fizisko personu skaitu, kuras ieguldītājs konkrētā nozarē var nodarbināt kā darījumdarbības viesdarbiniekus, kas atbild par uzņēmējdarbības izveidi, un uzņēmuma ietvaros pārceltus darbiniekus, skaitlisku kvotu vai prasības veikt ekonomisko vajadzību pārbaudi un diskriminējošu ierobežojumu veidā, ja vien attiecīgi 8.-A pielikuma (Savienības īpašo saistību saraksts) 8-A-3. papildinājumā un 8.-B pielikuma (Vjetnamas īpašo saistību saraksts) 8-B-2. papildinājumā nav noteikts citādi.

8.15. PANTS

Tirdzniecības pārstāvji

Katrā nozarē, ko liberalizē saskaņā ar B iedaļu (Ieguldījumu liberalizācija) vai C iedaļu (Pakalpojumu pārrobežu sniegšana) un uz ko attiecas visas atrunas, kuras uzskaitītas attiecīgi 8.-A pielikuma (Savienības īpašo saistību saraksts) 8-A-3. papildinājumā un 8.-B pielikuma (Vjetnamas īpašo saistību saraksts) 8-B-2. papildinājumā, katra Puse atļauj tirdzniecības pārstāvjiem ieceļot un uzturēties uz laiku līdz 90 dienām¹.

¹ Attiecībā uz Savienību laikposmu līdz 90 dienām aprēķina jebkurā 12 mēnešu periodā.

8.16. PANTS

Līgumpakalpojumu sniedzēji

1. Puses apstiprina savus attiecīgos pienākumus, kas izriet no saistībām saskaņā ar *GATS* attiecībā uz līgumpakalpojumu sniedzēju ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos.
2. Katra Puse atļauj otras Puses līgumpakalpojumu sniedzējiem sniegt pakalpojumus savā teritorijā, ievērojot 3. punktā minētos nosacījumus un visas atrunas, kas uzskaitītas attiecīgi 8.-A pielikuma (Savienības īpašo saistību saraksts) 8-A-3. papildinājumā un 8.-B pielikuma (Vjetnamas īpašo saistību saraksts) 8-B-2. papildinājumā, attiecībā uz šādām nozarēm un apakšnozarēm:
 - a) arhitektūras pakalpojumi;
 - b) pilsētplānošanas un ainavu arhitektūras pakalpojumi;
 - c) inženiertehniskie pakalpojumi;
 - d) integrētie inženiertehniskie pakalpojumi;
 - e) datorpakalpojumi un saistīti pakalpojumi;
 - f) augstākās izglītības pakalpojumi (vienīgi privāti finansēti pakalpojumi);

g) svešvalodu mācības un

h) vides pakalpojumi.

3. Uz saistībām, ko uzņēmušās Puses, attiecas šādi noteikumi:

- a) fiziskās personas ir iesaistītas pagaidu pakalpojumu sniegšanā kā tādas juridiskas personas darbinieki, kas ir ieguvusi tādu līgumu par pakalpojumu sniegšanu, kurš nepārsniedz 12 mēnešus;
- b) fiziskajām personām, kas ieceļo otrā Pusē, būtu jāpiedāvā šādi pakalpojumi kā tādas juridiskas personas darbiniekiem, kura minētos pakalpojumus piedāvā jau vismaz divus gadus tieši pirms pieteikuma iesniegšanas ieceļošanai otrā Pusē, un turklāt dienā, kad iesniegts pieteikums ieceļošanai otrā Pusē, šīm fiziskajām personām ir vismaz piecu gadu profesionālā pieredze¹ tajā darbības nozarē, kas ir līguma priekšmets;

¹ Lielākai noteiktībai — šo laikposmu aprēķina no brīža, kad fiziska persona ir sasniegusi pilngadību.

- c) fiziskajām personām, kuras ieceļo otrā Pusē, ir:
- i) akadēmiskais grāds vai kvalifikācija, kas apliecina līdzvērtīgu zināšanu līmeni¹, un
 - ii) profesionālā kvalifikācija gadījumā, ja tā ir vajadzīga darba veikšanai saskaņā ar tās Puses tiesību aktiem, noteikumiem vai prasībām, kurā sniedz pakalpojumu;
- d) fiziskā persona nesaņem citu atlīdzību par pakalpojumu sniegšanu otras Puses teritorijā, kā tikai to atlīdzību, ko maksā juridiskā persona, kas nodarbina šo fizisko personu;
- e) fizisku personu ieceļošana un pagaidu uzturēšanās attiecīgās Puses teritorijā ilgst kumulatīvu laikposmu, kas nepārsniedz sešus mēnešus² vai līguma darbības laiku – atkarībā no tā, kas ir īsāks;
- f) piekļuve, kuru piešķir saskaņā ar šo pantu, attiecas tikai uz pakalpojumu darbību, kas ir līguma priekšmets, un nedod tiesības izmantot tās Puses teritorijā pastāvošo profesionālo nosaukumu, kurā pakalpojums tiek sniegts;

¹ Ja grāds vai kvalifikācija nav iegūta Pusē, kur tiek sniegti pakalpojumi, minētā Puse var izvērtēt, vai šis grāds vai kvalifikācija ir līdzvērtīgi akadēmiskajam grādam, kas tiek prasīts tās teritorijā.

² Attiecībā uz Savienību kumulatīvo laikposmu, kas nepārsniedz sešus mēnešus, aprēķina jebkurā 12 mēnešu periodā.

- g) līguma par pakalpojumu sniegšanu aptverto personu skaits nedrīkst būt lielāks par līguma izpildei nepieciešamo, kas var būt noteikts tās Puses normatīvajos aktos vai citos pasākumos, kurā tiek sniegti pakalpojumi, un
- h) citi diskriminējoši ierobežojumi, tai skaitā fizisku personu skaita ierobežojumi ekonomisko vajadzību pārbaudes prasību veidā, kas norādīti 8.-A pielikuma (Savienības īpašo saistību saraksts) 8-A-3. papildinājumā un 8.-B pielikuma (Vjetnamas īpašo saistību saraksts) 8-B-2. papildinājumā.

8.17. PANTS

Neatkarīgi speciālisti

Piecus gadus pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas Puses pārskata šo iedaļu, lai apsvērtu iespējas izstrādāt kārtību, kādā šīs iedaļas noteikumus attiecina arī uz neatkarīgiem speciālistiem.

E IEDAĻA

TIESISKAIS REGULĒJUMS

1. APAKŠIEDAĻA

IEKŠZEMES REGULĒJUMS

8.18. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Šī apakšiedaļa attiecas uz Pušu pasākumiem, kas saistīti ar licencēšanas prasībām un procedūrām, kā arī ar kvalifikācijas prasībām un procedūrām, kuras ietekmē:
 - a) pakalpojumu pārrobežu sniegšanu;
 - b) juridisku vai fizisku personu uzņēmējdarbību un uzturēšanu un
 - c) noteiktu kategoriju fizisko personu pagaidu uzturēšanos Pušu attiecīgajās teritorijās.

2. Šo apakšiedaļu piemēro tikai nozarēm, kurās attiecīgā Puse ir uzņēmusies īpašās saistības, un tikai tādā apmērā, kādā piemēro šīs īpašās saistības.
3. Šo apakšiedaļu nepiemēro pasākumiem, ciktāl šādi pasākumi ir ierobežojumi, kas paredzēti 8.4. pantā (Piekļuve tirgum), 8.5. pantā (Valsts režīms), 8.10. pantā (Piekļuve tirgum) vai 8.11. pantā (Valsts režīms).
4. Šajā iedaļā:
 - a) “kompetentā iestāde” ir jebkura centrālā, reģionālā vai vietējā valdība, iestāde vai nevalstiska organizācija, kura īsteno pilnvaras, ko tai deleģējusi centrālā vai reģionālā vai vietējā valdība vai iestādes, un kura pieņem lēmumu par atļauju sniegt pakalpojumu, tai skaitā uzņēmējdarbības ietvaros, vai par atļauju veikt saimniecisko darbību jomā, kas nav pakalpojumu sniegšana;
 - b) “licencēšanas procedūras” ir administratīvi vai procesuāli noteikumi, kas, lai parādītu licencēšanas prasību izpildi, jāievēro fiziskai vai juridiskai personai, kura vēlas saņemt atļauju 1. punktā minēto darbību veikšanai, tai skaitā licences grozīšanai vai atjaunošanai;
 - c) “licencēšanas prasības” ir pamatprasības, kas nav kvalifikācijas prasības un kas jāievēro fiziskai vai juridiskai personai, lai saņemtu, grozītu vai atjaunotu atļauju veikt 1. punktā minētās darbības;

- d) “kvalifikācijas procedūras” ir administratīvi vai procedūras noteikumi, kas jāievēro fiziskai personai, lai demonstrētu atbilstošo kvalifikācijas prasību izpildi nolūkā iegūt atļauju sniegt pakalpojumu, un
- e) “kvalifikācijas prasības” ir tādas pamatprasības attiecībā uz fiziskas personas kompetenci sniegt pakalpojumu, kuras ir jādemonstrē nolūkā iegūt atļauju sniegt pakalpojumu.

8.19. PANTS

Licencēšanas un kvalificēšanas nosacījumi

1. Katra Puse nodrošina, lai pasākumu, kas attiecas uz licencēšanas prasībām un procedūrām, kā arī kvalifikācijas prasībām un procedūrām, pamatā ir kritēriji, kuri ir:
 - a) skaidri;
 - b) objektīvi un pārredzami un
 - c) iepriekš noteikti un pieejami sabiedrībai un ieinteresētajām personām.

2. Atļauju vai licenci atkarībā no pieejamības piešķir, tiklīdz atbilstīgas pārbaudes rezultātā ir konstatēts, ka ir izpildīti nosacījumi atļaujas vai licences iegūšanai.

3. Katra Puse saglabā vai izveido tiesas, šķīrējtiesas vai administratīvās tiesas vai procedūras, kas ļauj pēc skartā ieguldītāja vai pakalpojumu sniedzēja pieprasījuma nekavējoties izskatīt administratīvus lēmumus par uzņēmējdarbību, pakalpojumu pārrobežu sniegšanu vai fizisku personu pagaidu klātbūtni darījumdarbības nolūkā, un attiecīgos gadījumos nodrošināt atbilstīgos tiesiskās aizsardzības līdzekļus attiecībā uz tiem. Ja šādas procedūras nav neatkarīgas no iestādes, kurai uzticēts attiecīgais administratīvais lēmums, katra Puse nodrošina, lai procedūras ļauj izskatīt lietu objektīvi un taisnīgi.

Šo punktu neinterpretē kā prasību kādai Pusei izveidot šādas tiesas vai procedūras, ja tas nebūtu saderīgi ar tās konstitucionālo struktūru vai tās tiesību sistēmas veidu.

8.20. PANTS

Licencēšanas un kvalificēšanas procedūras

1. Licencēšanas un kvalificēšanas procedūras un formalitātes pašas par sevi nav ierobežojums pakalpojumu sniegšanai vai jebkādas saimnieciskās darbības veikšanai. Katra Puse cenšas panākt, lai šādas procedūras un formalitātes būtu iespējami vienkāršas un nepamatoti neapgrūtinātu vai nekavētu pakalpojuma sniegšanu. Licencēšanas maksas¹, kas pieteikuma dēļ varētu rasties pieteikuma iesniedzējam, ir samērīgas un pašas par sevi neierobežo attiecīgā pakalpojuma sniegšanu.
2. Katra Puse nodrošina, lai licencēšanas vai atļaujas piešķiršanas procesā kompetento iestāžu izmantotās procedūras un lēmumi ir taisnīgi pret visiem pieteikuma iesniedzējiem. Kompetentajai iestādei tās lēmumu pieņemšanā vajadzētu būt neatkarīgai un tai nebūtu jāatskaitās nevienai personai, kas sniedz pakalpojumus vai veic citu saimniecisko darbību, kurai nepieciešama licence vai atļauja.
3. Ja katras Puses normatīvajos aktos ir noteikti konkrēti pieteikšanās termiņi, pieteikuma iesniedzējam atvēl samērīgu termiņu pieteikuma iesniegšanai. Kompetentā iestāde sāk pieteikuma izskatīšanu bez liekas kavēšanās. Ja iespējams, pieteikumi elektroniskā formā būtu jāpieņem ar tādiem pašiem autentiskuma nosacījumiem kā pieteikumi uz papīra.

¹ Licencēšanas maksa neietver ne maksu saistībā ar izsolēm, konkursiem vai citām nediskriminējošām koncesiju piešķiršanas metodēm, ne arī obligātos maksājumus saistībā ar universālā pakalpojuma sniegšanu.

4. Katra Puse nodrošina, ka pieteikuma apstrāde, tostarp galīgā lēmuma pieņemšana, tiek pabeigta samērīgā laikā no pilnīga pieteikuma iesniegšanas brīža. Katra Puse cenšas noteikt parasto grafiku pieteikuma apstrādei.
5. Kompetentā iestāde samērīgā laikposmā pēc tāda pieteikuma saņemšanas, ko tā uzskata par nepilnīgu, informē pieteikuma iesniedzēju un, ciktāl iespējams, norāda nepieciešamo papildu informāciju, lai pieteikums būtu pilnīgs, un dod iespēju novērst nepilnības.
6. Kad vien tas iespējams, dokumentu oriģinālu vietā būtu jāpieņem arī apliecinātas kopijas.
7. Ja kompetentā iestāde pieteikumu noraida, tad bez liekas kavēšanās rakstiski informē pieteikuma iesniedzēju. Parasti pieteikuma iesniedzēju pēc viņa pieprasījuma informē arī par pieteikuma noraidīšanas iemesliem. Būtu jāļauj pieteikuma iesniedzējam samērīgā termiņā pieteikumu iesniegt atkārtoti.
8. Katra Puse nodrošina, ka licence vai atļauja pēc tās piešķiršanas stājas spēkā bez liekas kavēšanās saskaņā ar noteikumiem, kas tajā norādīti.

2. APAKŠIEDAĻA

VISPĀRĒJI PIEMĒROJAMI NOTEIKUMI

8.21. PANTS

Profesionālo kvalifikāciju savstarpēja atzīšana

1. Nekas šajā pantā neliedz Pusei pieprasīt, lai fiziskām personām būtu nepieciešamā kvalifikācija un profesionālā pieredze, kas attiecīgajā darbības nozarē noteikta teritorijā, kurā tiek sniegts pakalpojums.
2. Puses mudina attiecīgi saistītās profesionālās institūcijas vai atbilstošās iestādes to teritorijās izstrādāt kopīgu ieteikumu par profesionālo kvalifikāciju savstarpēju atzīšanu un iesniegt tos Ieguldījumu, pakalpojumu tirdzniecības, elektroniskās komercijas un publiskā iepirkuma komitejai, kas izveidota saskaņā ar 17.2. pantu (Specializētās komitejas). Šādus kopīgus ieteikumus pamato ar:
 - a) paredzētā profesionālo kvalifikāciju savstarpējās atzīšanas nolīguma (turpmāk “Savstarpējās atzīšanas nolīgums”) ekonomisko vērtību un

- b) attiecīgo režīmu saderību, piemēram, ciktāl ir saderīgi katras Puses kritēriji, ko piemēro atļauju izsniegšanai uzņēmējiem un pakalpojumu sniedzējiem, viņu licencēšanai, darbībai un sertifikācijai.
3. Saņemot kopīgo ieteikumu, Ieguldījumu, pakalpojumu tirdzniecības, elektroniskās komercijas un publiskā iepirkuma komiteja samērīgā laikposmā izskata kopīgo ieteikumu, lai noteiktu, vai tas ir saderīgs ar šo nolīgumu.
4. Ja, pamatojoties uz 2. punktā paredzēto informāciju, tiek atzīts, ka kopīgais ieteikums ir saderīgs ar šo nolīgumu, Puses veic visu, kas nepieciešams, lai ar savu kompetento iestāžu vai Pušu iecelto personu starpniecību risinātu sarunas par savstarpējas atzīšanas nolīgumu.

3. APAKŠIEDAĻA

DATORPAKALPOJUMI

8.22. PANTS

Datorpakalpojumu jēdziens

1. Tādā apmērā, kādā datorpakalpojumi ir liberalizēti saskaņā ar B iedaļu (Ieguldījumu liberalizācija), C iedaļu (Pakalpojumu pārrobežu sniegšana) un D iedaļu (Fizisku personu pagaidu klātbūtne darījumdarbības nolūkā), Puses ievēro 2. un 4. punktu.
2. Pušu izpratnē ANO kods *CPC*¹ 84, kuru izmanto datorpakalpojumu un saistītu pakalpojumu aprakstīšanai, aptver pamatfunkcijas, ko izmanto visu datorpakalpojumu un saistītu pakalpojumu sniegšanā. Tehnoloģiju attīstība ir ļāvusi arvien vairāk piedāvāt šos pakalpojumus kā saistītu pakalpojumu kopumu vai pakotni, kur var būt iekļautas dažas vai visas šīs pamatfunkcijas. Piemēram, tādi pakalpojumi kā tīmekļa vai domēna mitināšana, datizrace un režģiskā skaitļošana katrs ir datorpakalpojumu pamatfunkciju kombinācija.

¹ Ar *CPC* apzīmē Centrālo preču klasifikāciju, kas izklāstīta Apvienoto Nāciju Organizācijas Statistikas biroja statistikas dokumentu M sērijā Nr. 77, *CPC prov.*, 1991.

3. Datorpakalpojumi un saistīti pakalpojumi, neatkarīgi no tā, vai tos sniedz tīklā, tostarp internetā, ir visi pakalpojumi, kas nodrošina:

- a) datoru vai datorsistēmu konsultēšanu, stratēģiju, analīzi, plānošanu, specifikāciju, projektēšanu, attīstību, uzstādīšanu, īstenošanu, integrāciju, izmēģināšanu, atklūdošanu, atjaunināšanu, atbalstu, tehnisko palīdzību vai pārvaldību;
- b) ar datorprogrammām saistītu konsultēšanu, stratēģiju, analīzi, plānošanu, specifikāciju izstrādi, projektēšanu, izstrādi, instalēšanu, ieviešanu, integrēšanu, testēšanu, atklūdošanu, atjaunināšanu, adaptāciju, apkopi, atbalstu, tehnisko palīdzību, pārvaldību vai lietošanu;
- c) datu apstrādes, datu glabāšanas, datu mitināšanas vai datubāzu pakalpojumus;
- d) apkopes un labošanas pakalpojumus biroju iekārtām un aprīkojumam, tostarp datoriem, vai
- e) tādus mācību pakalpojumus klientu personālam saistībā ar datorprogrammām, datoriem vai datorsistēmām, kas nav citur klasificēti.

4. Pušu izpratnē daudzos gadījumos datorpakalpojumi un saistīti pakalpojumi nodrošina citu pakalpojumu¹ sniegšanu gan elektroniskiem, gan citiem līdzekļiem. Šajos gadījumos ir svarīgi noskaidrot datorpakalpojumus un saistītus pakalpojumus (piemēram, tīmekļa mitināšanu vai lietotnes mitināšanu) un pārējos pakalpojumus, ko nodrošina datorpakalpojumi un saistīti pakalpojumi. Uz pārējiem pakalpojumiem neatkarīgi no tā, vai tos nodrošina datorpakalpojumi un saistīti pakalpojumi, neattiecas *CPC* 84.

4. APAKŠIEDAĻA

PASTA PAKALPOJUMI²

8.23. PANTS

Pret konkurenci vērstas prakses novēršana pasta pakalpojumu nozarē

Katra Puse patur spēkā vai ievieš piemērotus pasākumus, lai neļautu uzsākt vai turpināt pret konkurenci vērstu praksi piegādātājiem, kuri, izmantodami savu stāvokli tirgū, pa vienam vai kopā spēj būtiski ietekmēt dalības noteikumus konkrētajos pasta pakalpojumu tirgos.

¹ Piem., W/120.1.A.b. (pārskatu, revīzijas un grāmatvedības pakalpojumi), W/120.1.A.d. (arhitektu pakalpojumi), W/120.1.A.h. (medicīniskie un zobārstniecības pakalpojumi), W/120.2.D. (audiovizuālie pakalpojumi), W/120.5. (izglītības pakalpojumi).

² Šī apakšiedaļa iedaļa attiecas gan uz *CPC* 7511, gan uz *CPC* 7512.

8.24. PANTS

Licences

1. Ja Puse pasta pakalpojumu sniegšanai prasa licenci, tā dara publiski pieejamu šādu informāciju:
 - a) visus licencēšanas kritērijus un laikposmu, kas parasti vajadzīgs, lai pieņemtu lēmumu par licences pieteikumu, un
 - b) šādas licences noteikumus.
2. Licences atteikuma iemeslus dara zināmus pieteikuma iesniedzējam pēc viņa pieprasījuma, un katra Puse izveido pārsūdzības procedūru attiecīgā regulatīvā iestādē. Pārsūdzības procedūra ir pārredzama, nediskriminējoša un balstīta uz objektīviem kritērijiem.

8.25. PANTS

Pasta regulators

Regulatīvā iestāde ir nošķirta no pasta pakalpojumu sniedzējiem un nav tiem pakļauta. Regulatīvās iestādes lēmumi un izmantotās procedūras ir objektīvas attiecībā uz visiem tirgus dalībniekiem.

5. APAKŠIEDAĻA

TELESAKARU TĪKLI UN PAKALPOJUMI

8.26. PANTS

Darbības joma

1. Šajā apakšiedaļā ir izklāstīti regulējuma principi attiecībā uz visu publisko telesakaru tīklu nodrošināšanu un pakalpojumu sniegšanu, ko liberalizē saskaņā ar B iedaļu (Ieguldījumu liberalizācija), C iedaļu (Pakalpojumu pārrobežu sniegšana) un D iedaļu (Fizisku personu pagaidu klātbūtne darījumdarbības nolūkā).
2. Šo apakšiedaļu nepiemēro pasākumiem, ko kāda Puse ir pieņēmusi vai paturējusi spēkā un kas skar radio vai televīzijas pārraižu pārraidīšanu, izmantojot apraidi¹ vai kabeļizplatīšanu.

¹ Jēdzienu “apraide” definē atbilstoši tam, kā noteikts katras Puses attiecīgajos normatīvajos aktos. Lielākai noteiktībai — apraide neattiecas uz savienojumiem starp operatoriem.

8.27. PANTS

Definīcijas

Šajā apakšiedaļā:

- a) “galalietotājs” ir galapakalpojuma patērētājs vai galapakalpojuma sniedzējs, kuram tiek nodrošināts publisks telesakaru tīkls vai pakalpojums, izņemot tādu, kas izmantojams publisko telesakaru tīkla vai pakalpojuma tālākai nodrošināšanai;
- b) “pamata iekārtas” ir publiskā telesakaru tīkla un pakalpojumu iekārtas, kuras:
 - i) nodrošina tikai vai galvenokārt viens piegādātājs vai ierobežots skaits piegādātāju un
 - ii) nav ekonomiski vai tehniski izdevīgi aizstāt, lai sniegtu pakalpojumu;
- c) “starsavienojums” ir saikne ar pakalpojumu sniedzējiem, kuri nodrošina publiskos telesakaru transporta pakalpojumus, lai viena pakalpojumu sniedzēja lietotāji varētu sazināties ar cita pakalpojumu sniedzēja lietotājiem un piekļūt cita pakalpojumu sniedzēja piedāvātajiem pakalpojumiem;

- d) “nozīmīgs pakalpojumu sniedzējs” ir publisko telesakaru pakalpojumu sniedzējs, kas spēj būtiski ietekmēt dalības nosacījumus cenas un piedāvājuma ziņā attiecīgajā publisko telesakaru pakalpojumu tirgū, jo tas kontrolē būtiskās pamata iekārtas vai izmanto savu stāvokli tirgū;
- e) “numuru pārnesamība” ir publisko telesakaru pakalpojumu galalietotāju spēja, tiem pārejot pie tādas pašas kategorijas publisko telesakaru pakalpojumu sniedzēja, vienā un tajā pašā vietā saglabāt līdzšinējo tālruņa numuru, ja viņi to ir pieprasījuši;
- f) “publisks telesakaru tīkls” ir telesakaru tīkls, kas kādai Pusei nepieciešams publisko telesakaru pakalpojumu sniegšanai starp noteiktiem tīkla pieslēgumpunktiem;
- g) “publisks telesakaru pakalpojums” ir telesakaru pakalpojums, ko kāda Puse skaidri vai faktiski prasa piedāvāt sabiedrībai kopumā;
- h) “regulators” telesakaru nozarē ir struktūra vai struktūras, kam kāda Puse ir uzdevusi regulēt telesakaru jomu;
- i) “telesakaru tīkls” ir pārraides sistēmas un attiecīgos gadījumos komutācijas vai maršrutizācijas ierīces un citi resursi, tostarp tīkla pasīvie elementi, kas nodrošina signālu pārraidi pa vadiem, pa radioviļņiem, ar optiskiem vai citiem elektromagnētiskiem līdzekļiem;

- j) “telesakaru pakalpojumi” ir visi pakalpojumi, kuri ietver elektromagnētisku signālu pārraidi un saņemšanu, bet neietver apraides pakalpojumus un saimniecisko darbību, ko veido tāda satura nodrošināšana, kura pārvietošanai vajadzīgi telesakari, un
- k) “lietotājs” ir pakalpojumu patērētājs vai pakalpojumu sniedzējs.

8.28. PANTS

Regulators

1. Regulators ir nošķirts no visiem publisko telesakaru tīklu nodrošinātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem un nav tiem pakļauts.
2. Regulatora lēmumi un izmantotās procedūras ir objektīvas attiecībā pret visiem tirgus dalībniekiem. Šim nolūkam Puse, kas patur īpašumtiesības vai kontroli pār telesakaru tīklu nodrošinātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem, nodrošina, ka regulatora regulatīvas darbības, lēmumi vai pasākumi attiecībā uz šādiem nodrošinātājiem vai sniedzējiem nediskriminē to konkurentus un tā rezultātā nenostāda tos materiāli neizdevīgā stāvoklī.
3. Regulatoram ir piešķirtas pietiekamas pilnvaras nozares regulēšanai, un tam ir atbilstīgi finanšu resursi un cilvēkresursi tam uzticēto uzdevumu veikšanai.
4. Informāciju par regulatora veicamajiem uzdevumiem dara pieejamus sabiedrībai viegli pieejamā un skaidrā formā, jo īpaši, ja minētie uzdevumi ir uzticēti vairāk nekā vienai institūcijai.

5. Regulators savas pilnvaras izmanto pārredzami un savlaicīgi.
6. Regulatori ir pilnvaroti nodrošināt, ka telesakaru tīklu nodrošinātāji un pakalpojumu sniedzēji pēc pieprasījuma nekavējoties sniedz tiem visu informāciju, tostarp finanšu informāciju, kas ir nepieciešama, lai regulatori varētu veikt savus uzdevumus saskaņā ar šo apakšiedaļu. Pieprasītās informācijas apmērs nepārsniedz to, kas nepieciešams regulatoru uzdevumu veikšanai, un to apstrādā saskaņā ar konfidencialitātes prasībām.

8.29. PANTS

Atļauja telesakaru tīklu nodrošināšanai un pakalpojumu sniegšanai

1. Katra Puse nodrošina, ka licencēšanas procedūras tiek publiskotas, tai skaitā:
 - a) visi licencēšanas kritēriji, noteikumi un procedūras, ko tā piemēro, un
 - b) samērīgs laika posms, kas parasti vajadzīgs, lai pieņemtu lēmumu par licences pieteikumu.

2. Katra Puse nodrošina, lai pieteikuma iesniedzējam pēc viņa pieprasījuma rakstiski sniedz licences atteikuma iemeslus.
3. Licences atteikuma gadījumā licences pieteikuma iesniedzējam ir iespēja vērsties pārsūdzības iestādē.
4. Visas licencēšanas maksas¹, kas licences pieteikuma dēļ varētu rasties pieteikuma iesniedzējam, ir samērīgas un pašas par sevi neierobežo pakalpojuma sniegšanu.

8.30. PANTS

Ierobežoti resursi

1. Visas procedūras attiecībā uz ierobežotu resursu, tostarp frekvenču, numuru un piekļuves tiesību, piešķiršanu un izmantošanu īsteno objektīvi, savlaicīgi, pārredzami un bez diskriminācijas.
2. Datus par pašreizējo situāciju attiecībā uz piešķirtajām frekvenču joslām publisko, bet netiek prasīts sīkāk norādīt datus par radiofrekvenču spektru, kas piešķirts īpašām valsts vajadzībām.

¹ Licencēšanas maksa neietver ne maksu saistībā ar izsolēm, konkursiem vai citām nediskriminējošām koncesiju piešķiršanas metodēm, ne arī obligātos maksājumus saistībā ar universālā pakalpojuma sniegšanu.

3. Lēmumi par spektra sadalīšanu un piešķiršanu un frekvenču pārvaldību nav pasākumi, kas *per se* nav saderīgi ar 8.4. pantu (Piekļuve tirgum), 8.8. pantu (Veiktspējas prasības) un 8.10. pantu (Piekļuve tirgum). Attiecīgi katra Puse patur tiesības īstenot savu spektra un frekvenču pārvaldības politiku, kas var ietekmēt publisko telesakaru pakalpojumu sniedzēju skaitu, ja tas tiek darīts veidā, kurš ir saderīgs ar šo nodaļu. Puses patur arī tiesības sadalīt frekvenču joslas tādā veidā, kurā ņem vērā pašreizējās un turpmākās vajadzības.

8.31. PANTS

Piekļuve publiskajiem telesakaru tīkliem un pakalpojumiem un to izmantošana

1. Katra Puse nodrošina, lai visiem otras Puses pakalpojumu sniedzējiem ir piekļuve visiem nozīmīga piegādātāja¹ publiskajiem telesakaru tīkliem un pakalpojumiem, tai skaitā privātiem nomātiem sakaru kanāliem, un to izmantošanai, kuri tiek piedāvāti minētās Puses teritorijā vai pāri tās robežām ar nediskriminējošiem un pārredzamiem noteikumiem, ieskaitot 2. un 3. punktā izklāstītos.-

¹ Šā panta nolūkiem publisko telesakaru tīklu un pakalpojumu sniedzēju atzīst par nozīmīgu pakalpojumu sniedzēju saskaņā ar katras Puses iekšzemes tiesību aktiem un procedūrām.

2. Katra Puse nodrošina, ka publisko telesakaru pakalpojumu sniedzējiem, kuri pieprasa piekļuvi nozīmīga piegādātāja tīklam, ir atļauts:

- a) pirkt vai nomāt un pievienot termināli vai citu iekārtu, kam ir saskarne ar publisko telesakaru tīklu;
- b) veidot starpsavienojumu starp nomātiem vai īpašumā esošiem privātiem sakaru kanāliem un publiskiem telesakaru kanāliem un pakalpojumiem tās teritorijā vai pāri tās robežām, vai sakaru kanāliem, ko nomā cits pakalpojumu sniedzējs vai kas ir tā īpašumā, un
- c) pēc savas izvēles izmantot darbību protokolus, kas nav protokoli, kuri nepieciešami, lai nodrošinātu telesakaru tīklu un pakalpojumu pieejamību sabiedrībai kopumā.

3. Katra Puse nodrošina, lai otras Puses pakalpojumu sniedzēji var izmantot publiskos telesakaru tīklus un pakalpojumus informācijas aprītei tās teritorijā vai pāri tās robežām, ieskaitot šādu pakalpojumu sniedzēju uzņēmumu iekšējo saziņu un piekļuvi informācijai, kas atrodas datubāzēs vai citādā mašīnlasāmā formā tiek glabāta otras Puses teritorijā. Par ikvienu jaunu vai grozītu Puses pasākumu, kas ievērojami ietekmē šādu izmantošanu, paziņo otrai Pusei, un par to notiek apspriešanās.

4. Katra Puse nodrošina, ka pakalpojumu sniedzēji, kas piekļuves izmantošanas apspriešanas procesā iegūst informāciju no cita pakalpojumu sniedzēja, to izmanto vienīgi tam mērķim, kam tā sniegta, un vienmēr ievēro pārraidītās vai uzglabātās informācijas konfidencialitāti.

8.32. PANTS

Starpsavienojums

1. Katra Puse nodrošina, ka publisko telesakaru pakalpojumu sniedzējiem ir tiesības un, ja to pieprasa cits pakalpojumu sniedzējs, pienākums savstarpējās sarunās vienoties par starpsavienojumu ar mērķi nodrošināt publiskos telesakaru tīklus un pakalpojumus.
2. Katra Puse nodrošina, ka pakalpojumu sniedzēji, kas starpsavienojuma apspriešanas procesā iegūst informāciju no cita pakalpojumu sniedzēja, to izmanto vienīgi tam mērķim, kuram tā sniegta, un vienmēr ievēro pārraidītās vai uzglabātās informācijas konfidencialitāti.
3. Publisko telesakaru pakalpojumiem katra Puse nodrošina starpsavienojumu ar kādu nozīmīgu piegādātāju¹ jebkurā tehniski iespējamā tīkla punktā. Šādu starpsavienojumu nodrošina:
 - a) saskaņā ar nediskriminējošiem noteikumiem, nosacījumiem (tai skaitā tehniskiem standartiem, specifikācijām) un likmēm un ne zemākā kvalitātē, kāda ir līdzīgiem šā nozīmīgā pakalpojumu sniedzēja paša sniegtiem līdzīgiem pakalpojumiem vai nesaistītu sniedzēju līdzīgiem pakalpojumiem vai tā meitasuzņēmumu vai citu saistītu struktūru pakalpojumiem;

¹ Šā panta nolūkiem publisko telesakaru tīklu un pakalpojumu sniedzēju atzīst par nozīmīgu pakalpojumu sniedzēju saskaņā ar katras Puses iekšzemes tiesību aktiem un procedūrām.

- b) savlaicīgi, ar tādiem noteikumiem (tai skaitā attiecībā uz tehniskiem standartiem, specifikācijām) un uz izmaksām orientētām likmēm, kas ir pārredzamas, samērīgas, ņemot vērā ekonomisko pamatojumu, un ir pietiekami atsaistītas, lai pakalpojuma sniedzējam nevajadzētu maksāt par tīkla komponentiem vai iekārtām, kuras viņam nav nepieciešamas attiecīgā pakalpojuma sniegšanai, un
 - c) pēc pieprasījuma — papildus vairākam lietotāju piedāvātajiem tīkla pieslēgumpunktiem punktos par maksu, kas atspoguļo nepieciešamā papildaprīkojuma uzstādīšanas izmaksas.
4. Procedūras, kas piemērojamas starpsavienojumam ar nozīmīgu pakalpojumu sniedzēju, publisko.
5. Galvenie pakalpojumu sniedzēji savus starpsavienojuma nolīgumus vai starpsavienojuma standartpiedāvājumus attiecīgā gadījumā publisko.

8.33. PANTS

Nozīmīgiem pakalpojumu sniedzējiem piemērojamie aizsardzības pasākumi konkurences jomā

Puses ievieš vai patur spēkā attiecīgus pasākumus, lai nepieļautu, ka pakalpojumu sniedzēji, kas atsevišķi vai kopā ir nozīmīgs pakalpojumu sniedzējs, uzsāk vai turpina pret konkurenci vērstu praksi.- Šāda pret konkurenci vērsta prakse Pušu teritorijās jo īpaši ietver:

- a) iesaistīšanos pret konkurenci vērstā šķērssubsidēšanā;

- b) no konkurentiem iegūtas informācijas izmantošanu ar rezultātiem, kas vērsti pret konkurenci, un
- c) tehniskas informācijas par pamataprīkojumu un komerciāli svarīgas informācijas, kas citiem pakalpojumu sniedzējiem nepieciešama pakalpojumu sniegšanai, savlaicīgu nesniegšanu.

8.34. PANTS

Universālais pakalpojums

1. Katrai Pusei ir tiesības noteikt tās universālā pakalpojuma saistības, kuras tā vēlas saglabāt. Katra Puse visas universālā pakalpojuma saistības, kuras tā saglabā, pārvalda pārredzami, bez diskriminācijas un no konkurences viedokļa neitrāli un nodrošina, ka tās universālā pakalpojuma saistības nav apgrūtinošākas, nekā tas nepieciešams Puses definētajam universālā pakalpojuma veidam.
2. Universālā pakalpojuma sniedzējus izraugās ar efektīvu un pārredzamu mehānismu bez diskriminācijas.

8.35. PANTS

Numuru pārnesamība

Katra Puse nodrošina, lai publisko telesakaru tīklu nodrošinātāji vai pakalpojumu sniedzēji tās teritorijā laikus un ar samērīgiem noteikumiem nodrošina numuru pārnesamību mobilajos pakalpojumos un visos citos pakalpojumos, ko noteikusi minētā Puse, ciktāl tas ir tehniski un ekonomiski iespējams.

8.36. PANTS

Informācijas konfidencialitāte

Katra Puse ar publisku telesakaru tīklu un publiski pieejamiem telesakaru pakalpojumiem nodrošina telesakaru un ar tiem saistīto datu plūsmu konfidencialitāti, neierobežojot pakalpojumu tirdzniecību.

8.37. PANTS

Strīdu izšķiršana telesakaru jomā

1. Gadījumā, ja rodas strīds starp publisko telesakaru tīklu nodrošinātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem saistībā ar tiesībām un pienākumiem, kas izriet no šīs apakšiedaļas, regulators pēc jebkuras attiecīgās Puses pieprasījuma pieņem saistošu lēmumu atrisināt strīdu iespējami īsā laikā un jebkurā gadījumā — pieņemamā termiņā, izņemot ārkārtas apstākļus.
2. Ja 1. punktā minētais strīds attiecas uz pakalpojumu pārrobežu sniegšanu, attiecīgās regulatīvās iestādes koordinē centienus, lai domstarpības atrisinātu.
3. Regulatora lēmumu publisko, ņemot vērā darījumdarbības konfidencialitātes prasības. Attiecīgajām personām sniedz pilnu pārskatu par apsvērumiem, uz kuriem lēmums balstīts, un tām ir tiesības lēmumu pārsūdzēt saskaņā ar 5. punktu.
4. Procedūra, kas minēta 1., 2. un 3. punktā, neliedz attiecīgajām personām celt prasību tiesā.

5. Lietotājam vai piegādātājam, kuru skar regulatora lēmums, ir tiesības pārsūdzēt minēto lēmumu pārsūdzības iestādē, kas ir neatkarīga no iesaistītajām personām. Šai iestādei, kas var būt tiesa, ir attiecīga zinātība, lai tā varētu efektīvi pildīt savas funkcijas. Pienācīgi tiek ņemta vērā lietas būtība un nodrošināts efektīvs pārsūdzības mehānisms. Ja pārsūdzības iestāde pēc būtības nav tiesu iestāde, savu lēmumu tā vienmēr pamato rakstiski, un tās lēmumus var pārskatīt objektīva un neatkarīga tiesu iestāde. Pārsūdzības iestāžu pieņemtie lēmumi tiek faktiski izpildīti. Kamēr nav zināms pārsūdzības rezultāts, regulatora lēmums paliek spēkā, ja vien saskaņā ar iekšzemes normatīvajiem aktiem nav noteikti pagaidu pasākumi.

8.38. PANTS

Kopvietošana

1. Katra Puse nodrošina, ka nozīmīgi pakalpojumu sniedzēji tās teritorijā:
 - a) nodrošina otras Puses publisko telesakaru tīklu nodrošinātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem, kam pakalpojumu sniegšanai vajadzīgas iekārtas minētās Puses teritorijā, to iekārtu fizisku kopvietošanu, kuras nepieciešamas starpsavienojumam, un

b) situācijās, kad a) apakšpunktā minētā fiziskā kopvietošana nav praktiska tehnisku iemeslu vai vietas ierobežojumu dēļ, sadarbojas ar tiem otras Puses publisko telesakaru tīklu nodrošinātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem, kuriem pakalpojumu sniegšanai vajadzīgas iekārtas, minētās Puses teritorijā, lai atrastu un īstenotu alternatīvu risinājumu, kas ir praktisks un komerciāli dzīvotspējīgs.

2. Katra Puse nodrošina, ka nozīmīgi pakalpojumu sniedzēji tās teritorijā publisko telesakaru tīklu nodrošinātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem nodrošina fizisku kopvietošanu vai 1. punktā minēto alternatīvo risinājumu, kas ir praktisks un komerciāli dzīvotspējīgs, darot to savlaicīgi un ar ekonomiski pamatotiem, nediskriminējošiem un pārredzamiem noteikumiem, tai skaitā tehniskajiem standartiem un specifikācijām, un likmēm.

3. Katra Puse saskaņā ar saviem iekšzemes normatīvajiem aktiem var noteikt vietas, kur tā savā teritorijā saviem nozīmīgiem pakalpojumu sniedzējiem prasa nodrošināt fizisku kopvietošanu vai 1. punktā minētos alternatīvos risinājumus, kas ir praktiski un komerciāli dzīvotspējīgi.

8.39. PANTS

Sakaru kanālu nomas pakalpojumi

Katra Puse, izņemot gadījumus, kad tas tehniski nav iespējams, nodrošina, ka nozīmīgi pakalpojumu sniedzēji tās teritorijā sakaru kanālu nomas pakalpojumus, kas ir publisko telesakaru pakalpojumi, dara pieejamus otras Puses publisko telesakaru tīklu nodrošinātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem savlaicīgi un ar ekonomiski pamatotiem, nediskriminējošiem un pārredzamiem noteikumiem (tai skaitā tehniskajiem standartiem un specifikācijām) un likmēm.

8.40. PANTS

Atsaistīti tīkla elementi

Katra Puse nodrošina, ka tās telesakaru regulatoram ir pilnvaras pieprasīt, lai nozīmīgi pakalpojumu sniedzēji izpilda publisko telesakaru tīklu nodrošinātāju vai pakalpojumu sniedzēju pamatotus lūgumus nodrošināt piekļuvi konkrētiem tīkla elementiem un to atsaistītu izmantošanu, darot to savlaicīgi un ar pamatotiem, pārredzamiem un nediskriminējošiem noteikumiem.- Katra Puse saskaņā ar tās iekšzemes normatīvajiem aktiem nosaka šādus konkrētus tīkla elementus, ko pieprasa darīt pieejamus tās teritorijā.

6. APAKŠIEDAĻA

FINANŠU PAKALPOJUMI

8.41. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Šajā apakšiedaļā ir izklāstīti regulējuma principi attiecībā uz visiem finanšu pakalpojumiem, ko liberalizē saskaņā ar B iedaļu (Ieguldījumu liberalizācija), C iedaļu (Pakalpojumu pārrobežu sniegšana) un D iedaļu (Fizisku personu pagaidu klātbūtne darījumdarbības nolūkā).
2. Šajā apakšiedaļā:
 - a) “finanšu pakalpojums” ir finansiāla rakstura pakalpojums, ko piedāvā kādas Puses finanšu pakalpojumu sniedzējs; finanšu pakalpojumos ietilpst šādas darbības:
 - i) apdrošināšana un ar to saistītie pakalpojumi:
 - A) tiešā apdrošināšana (tostarp līdzapdrošināšana):
 - 1) dzīvības apdrošināšana un
 - 2) nedzīvības apdrošināšana;

- B) pārapdrošināšana un retrocesija;
 - C) apdrošināšanas starpniecība, piemēram, mākleru un aģentūru pakalpojumi un
 - D) apdrošināšanas palīgpakalpojumi, piemēram, konsultācijas, aktuāra pakalpojumi, riska izvērtēšanas un pretenziju izskatīšanas pakalpojumi;
- ii) banku un citi finanšu pakalpojumi (izņemot apdrošināšanu):
- A) noguldījumu un citu atmaksājamu naudas līdzekļu pieņemšana no iedzīvotājiem;
 - B) visu veidu aizdevumi, tai skaitā patēriņa kredīti, hipotekārie kredīti, faktoringi un komercdarījumu finansēšana;
 - C) finanšu noma;
 - D) visi maksājumu un naudas pārskaitījumu pakalpojumi, ietverot kredītkartes, maksājumu kartes un debetkartes, ceļotāju čekus un bankas pārvedu vekseļus;
 - E) galvojumi un saistības;

- F) tirdzniecība savā vārdā vai klientu vārdā biržā vai ārpusbiržas tirgū vai citādi ar turpmāk minēto:
- 1) naudas tirgus instrumentiem (ieskaitot čekus, vekselus, noguldījumu apliecības);
 - 2) ārvalstu valūtu;
 - 3) atvasinātajiem instrumentiem, tostarp, bet ne tikai, standartizētiem nākotnes līgumiem un iespēju līgumiem;
 - 4) valūtas kursa un procentu likmju instrumentiem, tostarp ar tādiem produktiem kā mijmaiņas darījumi, nestandardizēti procentu likmes nākotnes līgumi;
 - 5) pārvedamiem vērtspapīriem un
 - 6) citiem apgrozāmiem instrumentiem un finanšu aktīviem, ietverot dārgmetālus;
- G) līdzdalība visu veidu vērtspapīru emisijās, ieskaitot riska parakstīšanas un izvietošanas starpniecību kā aģentam (atklātā tirgū vai privāti) un ar šādām emisijām saistīto pakalpojumu sniegšanu;
- H) starpniecība naudas darījumos;

- I) aktīvu pārvaldīšana, piemēram, skaidras naudas vai vērtspapīru portfeļa pārvaldība, visu veidu kolektīvo ieguldījumu pārvaldība, pensiju fondu pārvaldība, pārvaldīšanas, depozitāra un trasta pakalpojumi;
 - J) finanšu aktīvu, tostarp vērtspapīru, atvasināto instrumentu un citu apgrozāmu vērtspapīru norēķinu un tīrvērtes pakalpojumi;
 - K) finanšu informācijas sniegšana un nosūtīšana un finanšu datu apstrāde un ar to saistīta programmatūra, ko nodrošina citu finanšu pakalpojumu sniedzēji, un
 - L) konsultatīvi, starpniecības un citi finanšu palīgpakalpojumi saistībā ar visām darbībām, kas uzskaitītas no 2. punkta a) apakšpunkta ii) punkta A) apakšpunkta līdz 2. punkta a) apakšpunkta ii) punkta K) apakšpunktam, ieskaitot kredītu datu bāzi un analīzi, ieguldījumu un portfeļu analīzi un konsultācijas, konsultācijas par uzņēmumu pārņemšanu, pārstrukturēšanu un stratēģiju;
- b) “finanšu pakalpojuma sniedzējs” ir jebkura Puses fiziska vai juridiska persona, kas vēlas sniegt vai sniedz finanšu pakalpojumus, bet nav publiska struktūra;
- c) “jauns finanšu pakalpojums” ir finansiāla rakstura pakalpojums, tostarp pakalpojumi, kas saistīti ar esošiem un jauniem instrumentiem vai instrumenta sniegšanas veidu, ko nesniedz neviens finanšu pakalpojumu sniedzējs Puses teritorijā, bet kuru sniedz otras Puses teritorijā;

d) “publiska struktūra” ir:

- i) kādas Puses valdība, centrālā banka vai monetārā iestāde vai Puses īpašumā vai kontrolē esoša struktūra, kas galvenokārt veic valsts pārvaldes funkcijas vai darbības valsts pārvaldes vajadzībām, izņemot struktūras, kuras galvenokārt nodarbojas ar finanšu pakalpojumu sniegšanu uz komerciāliem noteikumiem, vai
- ii) privāta struktūra, kas veic funkcijas, kuras parasti veic centrālā banka vai monetārā iestāde, ja tā pilda šīs funkcijas,

un

- e) “pašregulējoša organizācija” ir nevalstiska institūcija, vērtspapīru vai standartizētu nākotnes līgumu birža vai tirgus, tīrvērtes aģentūra vai kāda cita organizācija vai asociācija, kas saskaņā ar tiesību aktiem vai deleģējumu no centrālās, reģiona vai attiecīgā gadījumā vietējās valdības īsteno regulēšanas vai uzraudzības pilnvaras pār finanšu pakalpojumu sniedzējiem.

8.42. PANTS

Piesardzības atkāpe

1. Neko šajā nolīgumā neinterpretē tā, ka tas liegtu kādai Pusei pieņemt vai paturēt spēkā, pasākumus, piemēram, šādu piesardzības apsvērumu dēļ:
 - a) ieguldītāju, noguldītāju, apdrošinājuma ņēmēju vai tādu personu aizsardzība, pret kurām finanšu pakalpojuma sniedzējam ir fiduciāri pienākumi, vai
 - b) Puses finanšu sistēmas viengabalainības un stabilitātes nodrošināšana.
2. Panta 1. punktā minētie pasākumi nav apgrūtinājoši, nekā tas nepieciešams to mērķa sasniegšanai.
3. Neko šajā nolīgumā neinterpretē kā prasību kādai Pusei atklāt informāciju, kas saistīta ar individuālu klientu darījumiem vai kontiem, vai jebkādu konfidenciālu vai aizsargātu informāciju, kura ir publisku struktūru rīcībā.

4. Katra Puse cenšas nodrošināt, ka tās teritorijā īsteno un piemēro starptautiski saskaņotus standartus attiecībā uz regulējumu un uzraudzību finanšu pakalpojumu jomā un attiecībā uz cīņu pret nodokļu apiešanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas. Šādi starptautiski saskaņoti standarti *inter alia* ir Bāzeles komitejas *Pamatprincipi attiecībā uz banku efektīvu uzraudzību*, Starptautiskās apdrošināšanas uzraudzības iestāžu asociācijas *Apdrošināšanas pamatprincipi*, Starptautiskās Vērtspapīru komisiju organizācijas *Vērtspapīru regulējuma mērķi un principi*, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas *Nolīgums par informācijas apmaiņu nodokļu lietās*, G20 valstu *Paziņojums par pārredzamību un informācijas apmaiņu nodokļu jomā* un Finanšu darījumu darba grupas *Cetrdesmit ieteikumi nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanai* un *Deviņi īpašie ieteikumi terorisma finansēšanas apkarošanai*.

5. Puses pieņem zināšanai *Desmit galvenos informācijas apmaiņas principus*, kurus publiskojuši G7 valstu finanšu ministri.

6. Neskarot citus finanšu pakalpojumu pārrobežu tirdzniecības piesardzīgas uzraudzības līdzekļus, Puse var pieprasīt, ka otras Puses pārrobežu finanšu pakalpojumu sniedzējiem un finanšu instrumentiem nepieciešama reģistrācija vai atļauja.

8.43. PANTS

Regulējuma pārredzamība

Katra Puse dara ieinteresētajām personām pieejamas savas prasības attiecībā uz pieteikumu aizpildīšanu saistībā ar finanšu pakalpojumu sniegšanu.

Pēc pieteikuma iesniedzēja lūguma Puse informē pieteikuma iesniedzēju par tā pieteikuma statusu. Ja attiecīgajai Pusei nepieciešama papildu informācija no pieteikuma iesniedzēja, tā bez liekas kavēšanās paziņo par to pieteikuma iesniedzējam.

8.44. PANTS

Jauni finanšu pakalpojumi

Puse ļauj otras Puses finanšu pakalpojumu sniedzējam sniegt jebkādus jaunus finanšu pakalpojumus, ko pirmā Puse ļautu sniegt saviem finanšu pakalpojumu sniedzējiem atbilstīgi tās iekšzemes normatīvajiem aktiem līdzīgos apstākļos, ar nosacījumu, ka, ieviešot jaunus finanšu pakalpojumus, nav jāpieņem jauni vai jāgroza spēkā esoši tiesību akti. Puse var noteikt institucionālo un juridisko formu, kādā attiecīgo pakalpojumu var sniegt, un var pieprasīt atļaujas izdošanu pakalpojuma sniegšanai. Ja tāda atļauja tiek pieprasīta, lēmumu pieņem samērīgā laikā un atļauju var noraidīt tikai piesardzības apsvērumu dēļ.

8.45. PANTS

Datu apstrāde

1. Katra Puse pieņem vai patur spēkā attiecīgus aizsardzības pasākumus, lai aizsargātu personas datus un privātumu, tai skaitā personas ierakstus un kontus.
2. Ne vēlāk kā pēc diviem gadiem no šā nolīguma spēkā stāšanās dienas katra Puse atļauj otras Puses finanšu pakalpojumu sniedzējiem¹ uz tās teritoriju un no tās teritorijas pārsūtīt informāciju elektroniskā vai citādā formā datu apstrādes nolūkos, ja šāda apstrāde nepieciešama šādu finanšu pakalpojumu sniedzēju parastajai darījumdarbībai.
3. Nekas šajā pantā neierobežo kādas Puses tiesības aizsargāt personas datus un privāto dzīvi, ciktāl šādas tiesības neizmanto, lai apietu šo nolīgumu.

¹ Lielākai noteiktībai — Vjetnamā saskaņā ar tās iekšzemes normatīvajiem aktiem, kas ir spēkā nolīguma parakstīšanas dienā, nevienai fiziskai personai nav tiesību nosūtīt datus.

8.46. PANTS

Īpaši izņēmumi

1. Neko šajā nodaļā neinterpretē tā, ka tas liegtu kādai Pusei, tostarp tās publiskajām struktūrām, tās teritorijā ekskluzīvi veikt darbības vai sniegt pakalpojumus, kas ietverti valsts pensiju plānā vai tiesību aktos noteiktā sociālā nodrošinājuma sistēmā, izņemot gadījumus, kad minētās darbības saskaņā ar attiecīgās Puses iekšzemes normatīvajiem aktiem var veikt finanšu pakalpojumu sniedzēji, konkurējot ar publiskām struktūrām vai privātām institūcijām.
2. Nekas šajā nolīgumā, izņemot B iedaļu (Ieguldījumu liberalizācija), uz kuru attiecas 3. punkts, neattiecas uz darbībām, ko veic centrālā banka vai monetārā iestāde, vai kāda cita publiska struktūra, īstenojot monetāro vai valūtas maiņas likmes politiku.
3. Nekas B iedaļā (Ieguldījumu liberalizācija) neattiecas uz nediskriminējošiem vispārpiemērojamiem pasākumiem, ko pieņēmusi jebkura publiska struktūra, īstenojot monetāro vai valūtas maiņas likmes politiku
4. Neko šajā nodaļā neinterpretē tā, ka tas liegtu kādai Pusei, tostarp tās publiskajām struktūrām, tās teritorijā ekskluzīvi veikt darbības vai sniegt pakalpojumus uz Puses vai tās publisko tiesību subjektu rēķina, ar to garantiju vai izmantojot to finanšu resursus, izņemot gadījumus, kad minētās darbības saskaņā ar attiecīgās Puses iekšzemes normatīvajiem aktiem var veikt finanšu pakalpojumu sniedzēji, konkurējot ar publiskām struktūrām vai privātām institūcijām.

5. Lielākai noteiktībai — Pušu izpratnē 1. un 4. punktu neinterpretē tā, ka tas ļauj Pusēm, neaizsargājot skarto ieguldītāju tiesības vai ieguldījumus, piemērot šajos punktos minētos pasākumus, ja tajos minētās darbības vai pakalpojumi ir tikuši liberalizēti vai tos atbilstīgi Puses iekšzemes normatīvajiem aktiem var sniegt finanšu pakalpojumu sniedzēji, konkurējot ar publiskām struktūrām vai privātām iestādēm.

8.47. PANTS

Pašregulējošas organizācijas

Ja kāda Puse pieprasa dalību vai darbību kādā pašregulējošā organizācijā vai pievienošanās tai, lai otras Puses finanšu pakalpojumu sniedzēji varētu sniegt finanšu pakalpojumus pirmās Puses teritorijā vai uz šo teritoriju, tad šī Puse nodrošina, ka tiek ievērotas saistības, kas izriet no 8.5. panta (Valsts režīms), 8.6. panta (Lielākās labvēlības režīms) un 8.11. panta (Valsts režīms).

8.48. PANTS

Tīrvērtes un maksājumu sistēmas

Saskaņā ar noteikumiem, ar kuriem piešķir valsts režīmu, kā noteikts 8.5. pantā (Valsts režīms) un 8.11. pantā (Valsts režīms), katra Puse otras Puses finanšu pakalpojumu sniedzējiem, kas veic uzņēmējdarbību tās teritorijā, piešķir piekļuvi publisku struktūru vadītām maksājumu un tīrvērtes sistēmām, kā arī oficiālām finansēšanas un refinansēšanas iespējām, kuras pieejamas, veicot parastu darījumdarbību. Šis pants nenodrošina piekļuvi Puses pēdējās instances aizdevēju iespējām.

7. APAKŠIEDAĻA

STARPTAUTISKĀ JŪRAS TRANSPORTA PAKALPOJUMI

8.49. PANTS

Darbības joma, definīcijas un principi

1. Šajā apakšiedaļā ir izklāstīti regulējuma principi attiecībā uz starptautiskā jūras transporta pakalpojumiem, ko liberalizē saskaņā ar B iedaļu (Ieguldījumu liberalizācija), C iedaļu (Pakalpojumu pārrobežu sniegšana) un D iedaļu (Fizisku personu pagaidu klātbūtne darījumdarbības nolūkā).

2. Šajā apakšiedaļā:

- a) “konteineru izvietojšanas un glabāšanas pakalpojumi” ir darbības, kas ietver konteineru glabāšanu ostas teritorijā vai iekšzemē ar mērķi tos piepildīt vai izkraut, labot un sagatavot pārvadāšanai;
- b) “muitošanas pakalpojumi” jeb “muitas brokeru pakalpojumi” ir darbības, kas ietver muitas formalitāšu kārtšanu citas personas vārdā attiecībā uz kravu importu, eksportu vai tranzītu neatkarīgi no tā, vai šis pakalpojums ir pakalpojumu sniedzēja pamatdarbības veids vai tā pamatdarbības parasts papildinājums;
- c) “palīgdienestu pakalpojumi” ir starptautisku kravu, jo īpaši konteinerkravu, sagatavošana un transportēšana pa jūru, starp kādas Puses ostām ceļā (*en route*) uz galamērķi ārpus minētās Puses teritorijas;
- d) “kravu nosūtīšanas pakalpojumi” ir darbības, kas ietver kravu pārvadājumu organizēšanu un uzraudzību nosūtītāju vārdā, veicot transporta un saistītu pakalpojumu iegādi, sagatavojot dokumentus un sniedzot ar darījumdarbību saistītu informāciju;
- e) “starptautiska krava” ir krava, ko pārvadā starp vienas Puses ostu un otras Puses vai trešās valsts ostu, vai starp vienas Savienības dalībvalsts ostu un citas Savienības dalībvalsts ostu;

- f) “starptautiskā jūras transporta pakalpojumi” ir pasažieru vai kravas pārvadājumi ar jūras kuģiem starp vienas Puses ostu un otras Puses vai trešās valsts ostu, un tie ietver tiešus līgumus ar citu transporta pakalpojumu sniedzējiem, lai veiktu tiešus vai multimodālus pārvadājumus ar vienotu transporta dokumentu, bet neietver tiesības sniegt citus šādus transporta pakalpojumus;
- g) “jūras pārvadājumu palīgpakalpojumi” ir jūras kravu apkalpošanas pakalpojumi, muitošanas pakalpojumi, konteineru izvietošanas un novietošanas pakalpojumi, jūras aģentūru pakalpojumi un kravu nosūtīšanas pakalpojumi;
- h) “jūras kravu apstrādes pakalpojumi” ir darbības, ko veic stividoru kompānijas, tostarp termināļu apsaimniekotāji, bet neietver ostas strādnieku tiešās darbības, ja šis darbaspēks tiek organizēts neatkarīgi no stividoru darbībām vai termināļa apsaimniekošanas uzņēmumiem; ietvertās darbības ir arī šādu darbību organizēšana un pārraudzība:
- i) kravas iekraušana kuģī vai izkraušana no tā;
 - ii) kravas piestiprināšana vai atsaitēšana un
 - iii) kravas pieņemšana vai nodošana un uzglabāšana pirms nosūtīšanas vai pēc saņemšanas;
- un
- i) “multimodālie pārvadājumi” ir kravas pārvadājumi ar vienotu starptautisku pārvadājumu dokumentu, izmantojot vairāk nekā vienu pārvadājumu veidu, tai skaitā jūras pārvadājumu.

3. Ievērojot Pušu starpā panākto liberalizācijas pakāpi attiecībā uz starptautisko jūras transportu:
- a) Puses uz komerciāla pamata un bez diskriminācijas efektīvi piemēro neierobežotas piekļuves principu starptautiskajiem jūras pārvadājumu tirgiem un tirdzniecībai;
 - b) katra Puse kuģiem, kuri kuģo ar otras Puses karogu vai kurus ekspluatē otras Puses pakalpojumu sniedzēji, piešķir ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, kādu Puse piešķir saviem kuģiem, *inter alia*, attiecībā uz piekļuvi ostām, ostu infrastruktūras un jūras pārvadājumu palīgpakalpojumu izmantošanu, kā arī saistītām nodevām un maksājumiem, piekļuvi muitas punktiem un piekļuvi piestātnēm un iekraušanas un izkraušanas iekārtām;
 - c) katra Puse ļauj otras Puses starptautisko jūras pārvadājumu pakalpojumu sniedzējiem izveidot uzņēmumu tās teritorijā, ievērojot uzņēmējdarbības veikšanas un darbības nosacījumus, kas izklāstīti Puses īpašo saistību sarakstā;
 - d) Puses otras Puses starptautiskā jūras transporta pakalpojumu sniedzējiem ar pieņemamiem un nediskriminējošiem noteikumiem dara pieejamus šādus ostu pakalpojumus: loča pakalpojumus, vilkšanas un velkoņu palīdzību, apgādi, degvielas un ūdens piegādi, atkritumu savākšanu un balasta atlikumu aizvākšanu, ostas kapteiņa pakalpojumus, navigācijas līdzekļus, avārijas remonta iekārtas, enkurvietas, piestātņu un pietauvošanas pakalpojumus, kā arī krasta operatīvos pakalpojumus, kas ir būtiski kuģu ekspluatācijai, ietverot sakarus, ūdens un elektrības piegādi;

- e) Savienība ar tās kompetento iestāžu atļauju Vjetnamas starptautiskā jūras transporta pakalpojumu sniedzējiem ļauj pārvietot viņu īpašumā esošus vai nomātus tukšus konteinerus, kuri netiek pret atlīdzību pārvadāti kā krava un tiek transportēti, lai ārējās tirdzniecības ietvaros tos izmantotu viņu kravu pārvietošanai starp kādas Savienības dalībvalsts ostām;
- f) Vjetnama ar tās kompetento iestāžu atļauju¹ Savienības vai tās dalībvalstu starptautiskā jūras transporta pakalpojumu sniedzējiem ļauj pārvietot viņu īpašumā esošus vai nomātus tukšus konteinerus, kuri netiek pret atlīdzību pārvadāti kā krava un tiek transportēti, lai ārējās tirdzniecības ietvaros tos izmantotu viņu kravu pārvietošanai starp *Quy Nhon* ostu un *Cai Mep-Thi Vai* ostu. Pēc pieciem gadiem no šā nolīguma spēkā stāšanās dienas Vjetnama Savienības vai tās dalībvalstu starptautiskā jūras transporta pakalpojumu sniedzējiem atļauj pārvietot viņu īpašumā esošus vai nomātus tukšus konteinerus, kuri netiek pret atlīdzību pārvadāti kā krava un tiek transportēti, lai ārējās tirdzniecības ietvaros tos izmantotu viņu kravu pārvietošanai starp tās valsts ostām ar nosacījumu, ka pakalpojumu saņēmējiem kuģiem (proti, bāzes kuģiem) būtu jāiebrauc visās Vjetnamas ostās;

¹ Lielākai noteiktībai — atļaujas piešķiršana ir administratīva procedūra, kuras uzdevums ir nodrošināt visu būtisko prasību izpildi. Atļauju piešķir, tiklīdz atbilstīgā pārbaudē ir konstatēts, ka ir izpildīti atļaujas piešķiršanas nosacījumi. Atļauja nevar būt slēpts ierobežojums pakalpojumu sniegšanai.

- g) Savienība ar tās kompetento iestāžu atļauju Vjetnamas starptautiskā jūras transporta pakalpojumu sniedzējiem ļauj sniegt palīgdienestu pakalpojumus starp to valsts ostām;
 - h) Vjetnama ar tās kompetento iestāžu atļauju¹ Savienības vai tās dalībvalstu starptautiskā jūras transporta pakalpojumu sniedzējiem ļauj sniegt palīgdienestu pakalpojumus starp *Quy Nhon* ostu un *Cai Mep-Thi Vai* ostu, pakalpojumus sniedzot pašu kuģiem, ar nosacījumu, ka pakalpojumu saņēmējiem kuģiem (proti, bāzes kuģiem) būtu jāiebrauc *Cai Mep-Thi Vai* ostā.
4. Piemērojot 3. punkta a) un b) apakšpunktā minētos principus, Puses:
- a) neievieš kravas dalīšanas režīmu turpmākos divpusējos nolīgumos ar trešām valstīm attiecībā uz jūras transporta pakalpojumiem, ieskaitot sauso un šķidro beztaras preču tirdzniecību un līnijpārvadājumus, un samērīgā laikā izbeidz šādu kravas dalīšanas režīmu, ja tas pastāvējis iepriekšējos nolīgumos, un
 - b) no šā nolīguma spēkā stāšanās dienas atturas ieviest vai piemērot jebkādas vienpusējus pasākumus vai administratīvus, tehniskus un citus šķēršļus, kas varētu izraisīt slēptu ierobežojumu vai radīt diskrimināciju brīvā pakalpojumu sniegšanā starptautiskā jūras transporta jomā.

¹ Lielākai noteiktībai — atļaujas piešķiršana ir noteikta administratīva procedūra, kuras uzdevums ir nodrošināt visu būtisko prasību izpildi. Atļauju piešķir, tiklīdz atbilstīgā pārbaudē ir konstatēts, ka ir izpildīti atļaujas piešķiršanas nosacījumi. Atļauja nevar būt slēpts ierobežojums pakalpojumu sniegšanai.

F IEDAĻA

ELEKTRONISKĀ KOMERCIJA

8.50. PANTS

Mērķis un principi

Puses, atzīstot, ka elektroniskā komercija paplašina tirdzniecības iespējas daudzās nozarēs, veicina savstarpējo elektronisko komerciju, jo īpaši sadarbojoties jautājumos, kas elektroniskajā komercijā rodas saistībā ar šīs nodaļas noteikumiem.

8.51. PANTS

Muitas nodokļi

Puses neuzliek muitas nodokļus par elektronisku nosūtīšanu.

8.52. PANTS

Sadarbība elektroniskās komercijas regulējuma jomā

1. Puses uztur dialogu par elektroniskās komercijas izraisītajiem regulējuma jautājumiem, *inter alia* risinot šādus jautājumus:
 - a) sabiedrībai izdoto elektronisko parakstu sertifikātu atzīšana un pārrobežu sertifikācijas pakalpojumu atvieglināšana;
 - b) starpnieku pakalpojumu sniedzēju atbildība saistībā ar informācijas pārraidi vai glabāšanu;
 - c) nevēlamu elektronisku komercpaziņojumu apstrāde;
 - d) patērētāju aizsardzība elektroniskās komercijas vidē un
 - e) citi jautājumi, kas attiecas uz elektroniskās komercijas attīstību.
2. Šāds dialogs var būt informācijas apmaiņa par attiecīgajiem Pušu normatīvajiem aktiem 1. punktā minētajos jautājumos, kā arī par šādu normatīvo aktu īstenošanu.

G IEDAĻA

IZŅĒMUMI

8.53. PANTS

Vispārīgi izņēmumi

Ievērojot prasību, ka šādus pasākumus nepiemēro tā, ka tie izraisa savstarpēju patvaļīgu vai neattaisnojamu diskrimināciju starp valstīm, kurās pastāv vienādi apstākļi, vai uzņēmuma uzņēmējdarbības veikšanas vai darbības vai pakalpojumu pārrobežu sniegšanas slēptu ierobežojumu, neko šajā nodaļā neinterpretē tā, ka tas liegtu kādai Pusei noteikt vai piemērot pasākumus, kuri:

- a) nepieciešami sabiedriskās drošības vai sabiedrības morāles aizsardzībai, vai sabiedriskās kārtības uzturēšanai;
- b) nepieciešami cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvības vai veselības aizsardzībai;
- c) attiecas uz izsmeļamu dabas resursu saglabāšanu, ja šādus pasākumus piemēro saistībā ar vietējo ieguldītāju vai vietējās pakalpojumu sniegšanas un patēriņa ierobežojumiem;
- d) nepieciešami nacionālo mākslinieciskas, vēsturiskas vai arheoloģiskas vērtības bagātību aizsardzībai;

- e) nepieciešami, lai nodrošinātu atbilstību normatīvajiem aktiem, kas nav nesaderīgi ar šīs nodaļas noteikumiem, ieskaitot tos, kuri attiecas uz:
 - i) krāpnieciskas un maldinošas prakses novēršanu vai līgumsaistību neizpildes sekām;
 - ii) personu privātuma aizsardzību saistībā ar personas datu apstrādi un izplatīšanu un personas ierakstu un kontu konfidencialitātes aizsardzību vai
 - iii) drošību,
- vai

- f) nav saderīgi ar 8.5. panta (Valsts režīms) 1. vai 2. punktu un 8.11. panta (Valsts režīms) 1. punktu, ja režīmu atšķirības mērķis ir nodrošināt efektīvu vai taisnīgu tiešo nodokļu uzlikšanu vai iekasēšanu par otras Puses saimniecisko darbību, ieguldītājiem vai pakalpojumu sniedzējiem¹.

¹ Pasākumiem, kuru mērķis ir nodrošināt līdztiesību vai tiešo nodokļu faktisku uzlikšanu vai iekasēšanu, pieskaitāmi pasākumi, kurus Puse veic atbilstīgi savai nodokļu sistēmai un kuri:

- i) attiecas uz ieguldītājiem un pakalpojumu sniedzējiem, kas nav rezidenti, atzīstot to, ka nerezidentu nodokļu pienākumus nosaka attiecībā uz apliekamām vērtībām, ko ievie no Puses teritorijas vai kas atrodas Puses teritorijā;
- ii) attiecas uz nerezidentiem, lai nodrošinātu nodokļu uzlikšanu vai iekasēšanu Puses teritorijā;
- iii) attiecas uz nerezidentiem vai rezidentiem, lai novērstu nodokļu apiešanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, ietverot atbilstības panākšanas pasākumus;
- iv) attiecas uz tādu pakalpojumu patērētājiem, ko sniedz otras Puses teritorijā vai no tās, ar nolūku nodrošināt no Puses teritorijā esošiem avotiem radušos nodokļu uzlikšanu šādiem patērētājiem vai iekasēšanu no tiem;
- v) nošķir ieguldītājus un pakalpojumu sniedzējus, kas ir nodokļu maksātāji par visā pasaulē apliekamām vienībām, no citiem ieguldītājiem un pakalpojumu sniedzējiem, atzīstot viņu nodokļu bāzes atšķirību, vai
- vi) noteic, piešķir vai iedala ienākumus, peļņu, ieguvumus, zaudējumus, atskaitījumus vai kredītu rezidentu vai filiāļu vai ar vienu un to pašu personu saistīto personu vai filiāļu starpā, lai nodrošinātu Puses nodokļu bāzi.

Nodokļu terminus vai jēdzienus f) apakšpunktā un šajā zemsvītras piezīmē noteic saskaņā ar nodokļu definīcijām un jēdzieniem vai līdzvērtīgām vai līdzīgām definīcijām un jēdzieniem atbilstīgi tās Puses iekšzemes normatīvajiem aktiem, kura veic pasākumu.

H IEDAĻA

INSTITUCIONĀLIE NOTEIKUMI

8.54. PANTS

Ieguldījumu, pakalpojumu tirdzniecības,
elektroniskās komercijas un publiskā iepirkuma komiteja

1. Ieguldījumu, pakalpojumu tirdzniecības, elektroniskās komercijas un publiskā iepirkuma komiteju, kas izveidota saskaņā ar 17.2. pantu (Specializētās komitejas), veido Pušu pārstāvji.
2. Ieguldījumu, pakalpojumu tirdzniecības, elektroniskās komercijas un publiskā iepirkuma komiteja ir atbildīga par šīs nodaļas īstenošanu. Šim nolūkam tā uzrauga un regulāri pārskata to, kā Puses veic īstenošanu, un izskata jebkuru kādas Puses iesniegtu jautājumu saistībā ar šo nodaļu.
3. Atbildība par 9. nodaļu (Publiskais iepirkums) ir noteikta 9.23. pantā (Ieguldījumu, pakalpojumu tirdzniecības, elektroniskās komercijas un publiskā iepirkuma komiteja).

9. NODAĻA

PUBLISKAIS IEPIRKUMS

9.1. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā:

- a) “komerciālas preces vai pakalpojumi” ir tāda veida preces vai pakalpojumi, ko parasti pārdod vai piedāvā pārdošanai un ko komercitirgū parasti pērk nevalstiskas personas nevalstiskām vajadzībām;
- b) “būvniecības pakalpojums” ir pakalpojums, kura mērķis ir inženiertehnisko būvdarbu vai būvdarbu izpilde, izmantojot jebkākus līdzekļus, pamatojoties uz Apvienoto Nāciju Organizācijas Centrālā preču klasifikatora (turpmāk “CPC”) 51. nodaļu;
- c) “elektroniska izsole” ir pastāvīgs process, kurš saistīts ar elektronisko sakaru līdzekļu izmantošanu, lai piegādātāji varētu iesniegt vai nu jaunas cenas, vai skaitliski izsakāmu un ar cenu nesaistītu konkursa elementu jaunas vērtības, kas saistītas ar vērtēšanas kritērijiem, vai gan vienu, gan otru, kā rezultātā tiek klasificēti vai pārklassificēti konkursa piedāvājumi;

- d) “publiskais iepirkums” ir process, kurā l) apakšpunktā definētais iepirkuma veicējs iegādājas preces vai pakalpojumus vai jebkādas to kombinācijas vai to lietojuma tiesības valstiskām vajadzībām un nekomerciālas tālākpārdošanas nolūkā vai nolūkā izmantot pārdošanai vai tālākpārdošanai paredzētu preču ražošanā vai pakalpojumu sniegšanā;
- e) “rakstveida” vai “rakstisks” nozīmē informācijas izteikšanu vārdos vai skaitļos, kuru var nolasīt, reproducēt un pēc tam paziņot tālāk, un tas var ietvert elektroniski pārraidītu un saglabātu informāciju;
- f) “ierobežota konkursa procedūra” ir iepirkuma metode, saskaņā ar kuru iepirkuma veicējs pēc savas izvēles sazinās ar vienu vai vairākiem piegādātājiem;
- g) “pasākums” ir tiesību akts, noteikums, administratīva norāde vai prakse vai jebkāda iepirkuma veicēja darbība saistībā ar aptverto iepirkumu;
- h) “daudzkārt lietojams saraksts” ir to piegādātāju saraksts, kurus iepirkuma veicējs atzinis par atbilstošiem iekļaušanai minētajā sarakstā, ko iepirkuma veicējs plāno izmantot vairāk nekā vienu reizi;
- i) “paziņojums par paredzēto iepirkumu” ir iepirkuma veicēja publicēts paziņojums, kurā ieinteresētie piegādātāji aicināti iesniegt dalības pieteikumu, piedāvājumu vai abus;

- j) “kompensācijas prasības” ir nosacījumi vai pasākumi, kas veicina vietējo attīstību vai uzlabo kādas Puses maksājumu bilances kontus, piemēram, vietējo resursu un vietējo piegādātāju izmantošana, tehnoloģijas licencēšana un nodošana, ieguldījumi, saistības sniegt pretpakalpojumus un tamlīdzīgas darbības vai prasības;
- k) “atklāta konkursa procedūra” ir iepirkuma metode, saskaņā ar kuru piedāvājumu var iesniegt visi ieinteresētie piegādātāji;
- l) “iepirkuma veicējs” ir subjekts, kas ietverts katras Puses pielikumā šai nodaļai;
- m) “publiskot” nozīmē uz papīra vai elektroniski sniegt informāciju, kas ir plaši izplatīta un viegli pieejama vispārējai sabiedrībai;
- n) “kvalificēts piegādātājs” ir piegādātājs, kuru iepirkuma veicējs atzīst par tādu, kas atbilst dalības nosacījumiem;
- o) “selektīva konkursa procedūra” ir iepirkuma metode, saskaņā ar kuru iepirkuma veicējs uzaicina iesniegt piedāvājumu tikai kvalificētos piegādātājus;
- p) “pakalpojumi”, ja vien nav norādīts citādi, ietver būvdarbu pakalpojumus;
- q) “piegādātājs” ir persona vai personu grupa, kas iepirkuma veicējam piegādā preces vai sniedz pakalpojumus vai arī varētu to darīt, un

r) “tehniskā specifikācija” ir konkursa procedūras prasība, kurā:

a) nosaka raksturlielumus attiecībā uz:

i) iepērkamajām precēm, tai skaitā to kvalitāti, veiktspēju, drošumu un izmēriem, vai to ražošanas procesiem un metodēm, vai

ii) sniedzamajiem pakalpojumiem, tai skaitā to kvalitāti, veiktspēju un drošumu, vai to sniegšanas procesiem un metodēm,

vai

b) nosaka terminoloģiju, simbolus, iepakojuma, marķēšanas vai etiķetēšanas prasības attiecībā uz precī vai pakalpojumu.

9.2. PANTS

Darbības joma un tvērums

1. Šī nodaļa attiecas uz ikvienu pasākumu, kas saistīts ar aptverto iepirkumu, neatkarīgi no tā, vai tas pilnībā vai daļēji tiek veikts elektroniski.

2. Šajā nodaļā “aptvertais iepirkums” ir publiskais iepirkums:
 - a) iepērkot preces vai pakalpojumus vai jebkādas to kombinācijas, kā noteikts 9.-A pielikumā (Publiskā iepirkuma tvērums attiecībā uz Savienību) un 9.-B pielikumā (Publiskā iepirkuma tvērums attiecībā uz Vjetnamu);
 - b) izmantojot jebkurus līgumiskus līdzekļus, tostarp pirkšanu, izpirkumnomu vai nomu ar izpirkuma tiesībām vai bez tām;
 - c) preču vai pakalpojumu vērtība, kā novērtēts saskaņā ar 6. līdz 7. punktu, paziņojuma saskaņā ar 9.6. pantu (Paziņojumi) publicēšanas laikā ir līdzvērtīga robežvērtībai, kas minēta katras Puses pielikumā šai nodaļai, vai to pārsniedz, un
 - d) preces vai pakalpojumi nav citādi izslēgti no 3. punkta tvēruma vai katras Puses pielikuma šai nodaļai, vai ar kādu citu attiecīgu šā nolīguma daļu.
3. Izņemot, ja šīs nodaļas katras Puses pielikumā ir paredzēts citādi, šī nodaļa neattiecas uz:
 - a) zemes, esošo ēku vai cita nekustama īpašuma vai ar to saistīto tiesību iegādi vai nomu;

- b) ārpuslīgumiskiem vienošanās aktiem vai Puses, ieskaitot tās iepirkumu veicējus, sniegtu jebkāda veida palīdzību, tostarp sadarbības nolīgumiem, dotācijām, subsīdijām, aizdevumiem, kapitāla ieguldīšanu, garantijām, fiskāliem stimuliem un atbalstu natūrā;
- c) finanšu aģentu vai depozitāru pakalpojumu, likvidācijas un vadības pakalpojumu regulētām finanšu iestādēm un pakalpojumu, kas attiecas uz valsts parāda pārdošanu, izpirkšanu un izplatīšanu, tostarp aizņēmumu un obligāciju, parādzīmju un citu vērtspapīru, iepirkumu vai iegādi,
- d) valsts nodarbinātības līgumiem un
- e) iepirkumu, ko veic:
 - i) ar īpašu nolūku sniegt starptautisku palīdzību, tostarp attīstības palīdzību;
 - ii) atbilstīgi starptautiskas organizācijas īpašai procedūrai vai nosacījumam, vai uz iepirkumu, ko finansē no starptautiskām dotācijām, aizdevumiem vai citāda atbalsta, un saņemotajai Pusei, ieskaitot tās iepirkumu veicējiem, ir pienākums piemērot konkrētas procedūras vai nosacījumus, kurus izvirzījusi starptautiskā organizācija vai cits līdzekļu devējs par labu savām starptautiskajām vai ārzemju dotācijām, aizdevumiem vai citādam atbalstam. Ja procedūras vai nosacījumi, kurus izvirzījusi starptautiskā organizācija vai līdzekļu devējs, neierobežo piegādātāju dalību, iepirkumam piemēro 9.4. panta (Vispārīgi principi) 1. un 2. punktu, vai

- iii) saskaņā ar īpašu procedūru vai nosacījumu starptautiskā nolīgumā, kas attiecas uz karaspēka izvietošānu vai uz parakstītājvalstu projekta kopīgu īstenošanu.

4. Nolīguma 9.-A pielikuma (Publiskā iepirkuma tvērums attiecībā uz Savienību) un 9.-B pielikuma (Publiskā iepirkuma tvērums attiecībā uz Vjetnamu) iedaļās attiecībā uz katru Pusi ir precizēta šāda informācija:

- a) A iedaļā — centrālās pārvaldes struktūras, kuru iepirkumam piemēro šo nodaļu;
- b) B iedaļā — teritoriālā pārvaldes līmeņa struktūras, kuru iepirkumam piemēro šo nodaļu;
- c) C iedaļā — citas struktūras, kuru iepirkumam piemēro šo nodaļu;
- d) D iedaļā — preces, uz kurām attiecas šī nodaļa;
- e) E iedaļā — pakalpojumi, izņemot būvniecības pakalpojumus, uz kuriem attiecas šī nodaļa;
- f) F iedaļā — būvniecības pakalpojumi, uz kuriem attiecas šī nodaļa;
- g) G iedaļā — vispārīgas piezīmes un
- h) H iedaļā — veids, kā publicē informāciju par iepirkumu.

5. Pārejas pasākumi šīs nodaļas piemērošanai ir noteikti 9.-B pielikuma (Publiskā iepirkuma tvērums attiecībā uz Vjetnamu) I iedaļā (Pārejas pasākumi).

6. Ja kādas Puses iekšzemes tiesību akti ļauj, ka iepirkuma veicēja vārdā aptverto iepirkumu veic citas struktūras vai personas, kuru veiktais iepirkums nav aptverts attiecībā uz konkrētajām precēm un pakalpojumiem, šīs nodaļas noteikumi ir vienlīdz piemērojami.

Vērtēšana

7. Aplēšot iepirkuma vērtību ar mērķi noskaidrot, vai tas ir aptvertais iepirkums, iepirkuma veicējs:

- a) iepirkuma vērtības aplēšanai nedala iepirkumu atsevišķos iepirkumos un neizvēlas un neizmanto vērtēšanas metodi ar mērķi pilnībā vai daļēji izslēgt to no šīs nodaļas piemērošanas un
- b) ietver aplēsto iepirkuma maksimālo kopējo vērtību visā tā laikā neatkarīgi no tā, vai šis pasūtījums piešķirts vienam vai vairākiem piegādātājiem vienlaicīgi vai konkrēta laikposma garumā, ņemot vērā visas atlīdzības formas, ieskaitot:
 - i) prēmijas, honorārus, komisijas maksu un procentus, un
 - ii) jebkuras izvēles iespējas klauzulas kopējo vērtību.

8. Atkārtotu līgumu gadījumā, ja individuālu iepirkuma prasību dēļ tiek piešķirtas vairāk nekā viena līguma slēgšanas tiesības vai līgumu slēgšanas tiesības tiek piešķirtas atsevišķās daļās, tad aplēsto maksimālo kopējo vērtību aprēķina, pamatojoties uz:

- a) atkārtotu līgumu vērtību, kas noslēgti par viena veida precēm vai pakalpojumiem un kā slēgšanas tiesības piešķirtas iepriekšējos 12 mēnešos vai iepirkuma veicēja iepriekšējā fiskālajā gadā, un kas iespēju robežās pielāgoti, lai ņemtu vērā plānotās pārmaiņas nākamo 12 mēnešu laikā nodrošināmo preču vai pakalpojumu daudzumos vai vērtībā, vai
- b) atkārtotu to līgumu aplēsto vērtību, kas noslēgti par viena veida precēm vai pakalpojumiem un kā slēgšanas tiesības jāpiešķir 12 mēnešos pēc sākotnējā līguma piešķiršanas vai iepirkuma veicēja fiskālajā gadā.

9.3. PANTS

Drošība un vispārīgi izņēmumi

1. Neko šajā nolīgumā neinterpretē tā, ka tas liegtu kādai Pusei veikt darbības vai neizpaust informāciju, ko tā uzskata par vajadzīgu tai būtisku drošības interešu aizsardzībai saistībā ar ieroču, munīcijas vai militārā aprīkojuma iepirkumu vai iepirkumu, kas nepieciešams valsts drošībai vai valsts aizsardzībai.

2. Ievērojot prasību, ka šādus pasākumus nepiemēro veidā, kas varētu izraisīt slēptu ierobežojumu starptautiskajai tirdzniecībai, neko šajā nolīgumā neinterpretē tā, ka tas liegtu kādai Pusei noteikt vai īstenot pasākumus, kas

- a) nepieciešami sabiedrības morāles, sabiedriskās kārtības vai drošības aizsardzībai;
- b) nepieciešami cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvības vai veselības aizsardzībai;
- c) nepieciešami intelektuālā īpašuma aizsardzībai vai
- d) attiecas uz precēm, ko ražo, vai pakalpojumiem, ko sniedz personas ar invaliditāti, filantropiskas institūcijas, bezpeļņas organizācijas, kuras veic filantropiskas darbības, vai ieslodzījuma vietas.

9.4. PANTS

VISPĀRĪGI PRINCIPI

Valsts režīms un nediskriminācija

1. Attiecībā uz jebkuru pasākumu saistībā ar aptvertu iepirkumu katra Puse, ieskaitot tās iepirkuma veicējus, nekavējoties un bez nosacījumiem otras Puses precēm un pakalpojumiem un otras Puses piegādātājiem, kas piedāvā abu Pušu preces vai pakalpojumus, piešķir ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, kādu šī Puse, tai skaitā tās iepirkuma veicēji, piemēro pašmāju precēm, pakalpojumiem un piegādātājiem.

2. Attiecībā uz jebkuru pasākumu saistībā ar aptverto iepirkumu Puse, ieskaitot tās iepirkuma veicējus:

- a) nepiemēro valsts teritorijā izveidotam piegādātājam mazāk labvēlīgu režīmu kā kādam citam valsts teritorijā izveidotam piegādātājam, pamatojoties uz ārvalstu piederības vai īpašumtiesību līmeni, vai
- b) nediskriminē valsts teritorijā izveidotu piegādātāju, tāpēc ka šis piegādātājs konkrētajā iepirkumā piedāvā otras Puses preces vai pakalpojumus.

Noteikumu ievērošana un iepirkuma veikšana

3. Katra Puse nodrošina, ka tās iepirkumu veicēji, izdarot aptvertos iepirkumus, ievēro šo nodaļu.

4. Iepirkuma veicējs izdara aptverto iepirkumu pārredzamā un objektīvā veidā, kas

- a) atbilst šai nodaļai, izmantojot vienu no turpmāk minētajām metodēm: atklāta konkursa procedūra, selektīva konkursa procedūra vai ierobežota konkursa procedūra, un
- b) saskaņā ar attiecīgajiem iekšzemes normatīvajiem aktiem izvairās no interešu konflikta un nepieļauj korupciju.

5. Nekas šajā nodaļā neliedz kādai Pusei, ieskaitot tās iepirkumu veicējus, izstrādāt jaunu iepirkuma politiku, procedūras vai līgumu slēgšanas veidus, ar nosacījumu, ka tie nav pretrunā šai sadaļai.

Elektronisko līdzekļu izmantošana

6. Puses cenšas veikt aptverto iepirkumu, izmantojot elektroniskos līdzekļus. Tas ietver informācijas par iepirkumu, paziņojumu un iepirkuma procedūras dokumentu publicēšanu, konkursa piedāvājumu pieņemšanu un attiecīgā gadījumā elektronisko izsoļu izmantošanu.

7. Ja aptverto iepirkumu veic, izmantojot elektroniskos līdzekļus, iepirkuma veicējs:

- a) nodrošina, ka iepirkums tiek veikts, izmantojot informācijas tehnoloģijas sistēmas un programmatūru, tostarp ar informācijas autentifikāciju un šifrēšanu saistītas sistēmas un programmatūru, kas ir vispārēji pieejamas un sadarbspējīgas ar citām informācijas tehnoloģijas sistēmām un programmatūru, un
- b) uztur mehānismus, kas nodrošina dalības pieteikumu un konkursa piedāvājumu integritāti, tostarp ļauj konstatēt to saņemšanas laiku un novērš nesankcionētu piekļuvi tiem.

Izcelsmes noteikumi

8. Aptvertā iepirkuma nolūkā Puse nepiemēro precēm vai pakalpojumiem, ko importē vai piegādā no otras Puses, izcelsmes noteikumus, kuri atšķiras no izcelsmes noteikumiem, kurus šī Puse tajā pašā laikā parastās tirdzniecības ietvaros piemēro šo pašu preču vai pakalpojumu importam vai piegādēm no tās pašas Puses.

Kompensācijas

9. Attiecībā uz aptverto iepirkumu un ņemot vērā attiecīgo šīs nodaļas pielikumu, Puse, ieskaitot tās iepirkuma veicējus, necenšas noteikt, neņemt vērā, nenosaka un neizmaksā kompensācijas.

Iepirkumam neraksturīgi pasākumi

10. Panta 1. un 2. punktu nepiemēro:

- a) muitas nodokļiem un visu veidu maksājumiem attiecībā uz vai saistībā ar importu;
- b) šādu nodokļu un maksājumu iekasēšanas metodei un
- c) citiem importa noteikumiem vai formalitātēm un pasākumiem, kas ietekmē pakalpojumu tirdzniecību, izņemot pasākumus, kuri attiecas uz aptverto iepirkumu.

9.5. PANTS

Informācija par iepirkuma sistēmu

1. Katra Puse:

- a) oficiāli izraudzītos elektroniskos vai drukātos plašsaziņas līdzekļos nekavējoties publisko visus attiecībā uz aptverto iepirkumu vispārpiemērojamus pasākumus, tai skaitā līgumu standarta klauzulas, kas paredzētas normatīvajos aktos, un
- b) pēc otras Puses pieprasījuma sniedz, ciktāl tas iespējams, to skaidrojumu.

2. Šīs nodaļas katras Puses pielikuma H iedaļā (Informācijas par iepirkumu publicēšana) ir uzskaitīti drukātie vai elektroniskie plašsaziņas līdzekļi, kuros Puses publisko 1. punktā minēto informāciju un paziņojumus, kas noteikti 9.6. pantā (Paziņojumi), 9.8. panta (Piegādātāju kvalificēšana) 7. punktā un 9.17. panta (Informēšana pēc līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas) 3. punktā.

9.6. PANTS

Paziņojumi

Paziņojums par paredzēto iepirkumu

1. Katram aptvertajam iepirkumam, izņemot 9.14. pantā (Ierobežota konkursa procedūra) minētajos apstākļos, iepirkuma veicējs paziņojumu par paredzēto iepirkumu publicē atbilstošā elektroniskā vai drukātā plašsaziņas līdzeklī, kas uzskaitīts šīs nodaļas pielikumu H iedaļā (Informācijas par iepirkumu publicēšana). Elektroniskajā plašsaziņas līdzeklī publicētais paziņojums ir pieejams vismaz līdz tajā norādītā laikposma beigām. Šie paziņojumi:

- a) iepirkuma veicējiem, uz kuriem attiecas A iedaļa (Centrālās pārvaldes struktūras), ir pieejami bez maksas un elektroniski vienotā piekļuves punktā, kas norādīts H iedaļā (Informācijas par iepirkumu publicēšana), un
- b) iepirkuma veicējiem, uz kuriem attiecas B iedaļa (Teritoriālā pārvaldes līmeņa struktūras) vai C iedaļa (Citas aptvertās struktūras) – ja iespējama piekļuve elektroniski –, tiek nodrošināti, izmantojot saites vienotas vārtejas elektroniskā vietnē, kas ir pieejama bez maksas.

Puses, ieskaitot to iepirkuma veicējus, uz kuriem attiecas B iedaļa (Teritoriālā pārvaldes līmeņa struktūras) vai C iedaļa (Citas aptvertās struktūras), tiek mudinātas publiskot savus paziņojumus bez maksas un elektroniski vienotā piekļuves punktā.

2. Izņemot, ja šajā nodaļā ir noteikts citādi, katrā paziņojumā par paredzēto iepirkumu norāda šādu informāciju:

- a) iepirkuma veicēja vārds/nosaukums, adrese un citas ziņas, kas nepieciešamas, lai sazinātos ar iepirkuma veicēju un saņemtu visus attiecīgos dokumentus par iepirkumu, ieskaitot informāciju par izmaksām, ja tādas ir, un apmaksas noteikumus par minēto dokumentu saņemšanu;
- b) iepirkuma apraksts, ieskaitot iepērkamo preču vai pakalpojumu veidu un daudzumu vai paredzamo daudzumu gadījumā, ja daudzums nav zināms;
- c) attiecībā uz atkārtotiem līgumiem — ja iespējams, paredzētā iepirkuma nākamo paziņojumu aptuvenais laiks;
- d) attiecīgā gadījumā — visu iespēju apraksts;
- e) preču vai pakalpojumu piegādes termiņš vai līguma darbības ilgums;
- f) iepirkuma metode, ko izmantos, un attiecīgā gadījumā informācija par to, vai ir paredzamas sarunas vai elektroniska izsole;
- g) attiecīgā gadījumā — adrese un galīgais termiņš pieteikumu iesniegšanai dalībai iepirkumā;
- h) adrese un galīgais termiņš konkursa piedāvājumu iesniegšanai;

- i) valoda vai valodas, kādās var iesniegt konkursa piedāvājumus vai dalības pieteikumus, ja tos var iesniegt valodā, kas nav oficiālā valoda iepirkuma veicēja atrašanās vietā;
- j) piegādātāju dalības jebkuru nosacījumu saraksts un īss apraksts, attiecīgā gadījumā ietverot visas prasības par konkrētiem dokumentiem vai apliecinājumiem, kas piegādātājiem iesniedzami šajā sakarā, ja vien šādas prasības nav jau iekļautas iepirkuma procedūras dokumentos, kuri ir darīti pieejami visiem ieinteresētajiem piegādātājiem vienlaikus ar paziņojumu par paredzēto iepirkumu;
- k) ja saskaņā ar 9.8. pantu (Piegādātāju kvalificēšana) iepirkuma veicējs iecerējis atlasīt ierobežotu skaitu kvalificēto piegādātāju, kurus uzaicinās iesniegt piedāvājumu — kritēriji, kas tiks lietoti atlasei, un, attiecīgā gadījumā, to piegādātāju skaita ierobežojumi, kuriem tiks atļauts iesniegt piedāvājumu, un
- l) norāde, ka uz iepirkumu attiecas šī nodaļa.

Kopsavilkuma paziņojums

3. Attiecībā uz katru paredzēto iepirkumu iepirkuma veicējs vienlaikus ar paziņojuma par paredzēto iepirkumu publikāciju publisko kopsavilkuma paziņojumu angļu valodā, kurš ir tieši un bez maksas pieejams elektroniskā plašsaziņas līdzeklī, kas uzskaitīts H iedaļā (Informācijas par iepirkumu publicēšana). Kopsavilkuma paziņojumā iekļauj vismaz šādu informāciju:

- a) iepirkuma priekšmets;

- b) konkursa piedāvājumu iesniegšanas galīgais termiņš vai, attiecīgā gadījumā, galīgais termiņš pieteikumu iesniegšanai dalībai iepirkumā vai iekļaušanai daudzkārt lietojamā sarakstā un
- c) adrese, kurā var pieprasīt dokumentus saistībā ar iepirkumu.

4. Savienība sniedz Vjetnamai tehnisku un finansiālu palīdzību ar mērķi izstrādāt, izveidot un uzturēt automatisku sistēmu kopsavilkuma paziņojumu tulkošanai un publicēšanai angļu valodā. Šī sadarbība ir aprakstīta šīs nodaļas 9.21. pantā (Sadarbība). Šā punkta īstenošana ir atkarīga no tā, kā Vjetnamā tiks īstenota iniciatīva par tehnisku un finansiālu palīdzību ar mērķi izstrādāt, izveidot un uzturēt automatisku sistēmu kopsavilkuma paziņojumu tulkošanai un publicēšanai angļu valodā.

Paziņojums par plānoto iepirkumu

5. Iepirkuma veicēji tiek mudināti iespējami drīz katra finanšu gada sākumā publiskot paziņojumu par gaidāmajiem iepirkuma plāniem (turpmāk “paziņojums par plānoto iepirkumu”), kurā būtu jānorāda iepirkuma priekšmets un plānotais datums, kad tiks publicēts paziņojums par paredzēto iepirkumu.

6. Iepirkuma veicējs, uz kuru attiecas B iedaļa (Teritoriālā pārvaldes līmeņa struktūras) vai C iedaļa (Citas aptvertās struktūras), var izmantot paziņojumu par plānotu iepirkumu kā paziņojumu par paredzēto iepirkumu, ja tas paziņojumā iekļauj 2. punktā minēto informāciju tādā apmērā, kādā tā iepirkuma veicējam ir pieejama, un apliecinājumu par to, ka ieinteresētajiem piegādātājiem sava interese par iepirkumu būtu jāizsaka iepirkuma veicējam.

9.7. PANTS

Dalības nosacījumi

1. Iepirkuma veicējs aprobežojas vienīgi ar tiem nosacījumiem dalībai aptvertā iepirkumā, kuri nodrošina, ka piegādātājam ir juridiskās un finansiālās spējas un komerciālās un tehniskās spējas nodrošināt minēto iepirkumu.
2. Nosakot dalības nosacījumus, iepirkuma veicējs:
 - a) neizvirza nosacījumu, ka iepirkumā var piedalīties tikai piegādātājs, kuram kādas konkrētas Puses iepirkuma veicējs iepriekš ir piešķīris viena vai vairāku līgumu slēgšanas tiesības vai kuram ir iepriekšēja darba pieredze minētās Puses teritorijā;
 - b) var pieprasīt attiecīgu iepriekšēju pieredzi, ja tā ir svarīga iepirkuma prasību izpildei.

3. Izvērtējot, vai piegādātājs atbilst dalības nosacījumiem, iepirkuma veicējs:
- a) pamatojoties uz piegādātāja darījumdarbību gan iepirkuma veicēja Puses teritorijā, gan ārpus tās, izvērtē piegādātāja finansiālās, komerciālās un tehniskās spējas un
 - b) balsta savu izvērtējumu vienīgi uz nosacījumiem, ko iepirkuma veicējs iepriekš precizējis paziņojumos vai iepirkuma procedūras dokumentos.
4. Ja ir pamatojoši pierādījumi, Puse, ieskaitot tās iepirkuma veicējus, var izslēgt piegādātāju, pamatojoties uz šādiem iemesliem:
- a) bankrots;
 - b) nepatiesas ziņas;
 - c) būtiski vai konsekventi trūkumi, nespējot izpildīt kādu svarīgu prasību vai pienākumu, kas ietverts iepriekšējā līgumā vai līgumos;
 - d) galīgi spriedumi, kas attiecas uz nopietniem noziegumiem vai citiem nopietniem pārkāpumiem;
 - e) pierādījumi par smagu amatpārkāpumu vai
 - f) nodokļu nemaksāšana.

9.8. PANTS

Piegādātāju kvalificēšana

Reģistrācijas sistēmas un kvalificēšanas procedūras

1. Puse var uzturēt piegādātāju reģistrēšanas sistēmu, kurā ieinteresētajiem piegādātājiem ir jāreģistrējas un jāsniedz konkrēta informācija.
2. Katra Puse nodrošina, ka:
 - a) tās iepirkuma veicēji cenšas līdz minimumam samazināt atšķirības to kvalificēšanas procedūrās un
 - b) ja tās iepirkuma veicēji uztur reģistrācijas sistēmas, tie cenšas līdz minimumam samazināt atšķirības to reģistrācijas sistēmās.
3. Puse nepieņem un nepiemēro reģistrācijas sistēmu vai kvalificēšanas procedūru,
 - a) kuras mērķis vai rezultāts ir radīt nevajadzīgus šķēršļus otras Puses piegādātāju dalībai pirmās Puses iepirkumā, vai

- b) neizmanto šādu sistēmu vai procedūru ar mērķi nepieļaut vai kavēt otras Puses piegādātāju iekļaušanu piegādātāju sarakstā vai kavēt, ka šādi piegādātāji tiek apsvērti konkrētam iepirkumam.

Selektīva konkursa procedūra

- 4. Ja iepirkuma veicējs ir paredzējis izmantot selektīvu konkursa procedūru, tad tas:
 - a) paziņojumā par paredzēto iepirkumu ietver vismaz 9.6. panta (Paziņojumi) 2. punkta a), b), f), g), j), k) un l) apakšpunktā norādīto informāciju un aicina piegādātājus iesniegt dalības lūgumus, un
 - b) sākoties piedāvājumu iesniegšanas periodam, sniedz vismaz 9.6. panta (Paziņojumi) 2. punkta c), d), e), h) un i) apakšpunktā minēto informāciju kvalificētajiem piegādātājiem, ko tas informē atbilstīgi 9.12. panta (Termiņi) 3. punkta b) apakšpunktam-.
- 5. Iepirkuma veicējs:
 - a) publicē paziņojumu pietiekami savlaicīgi pirms iepirkuma, lai ieinteresētie piegādātāji varētu pieteikties dalībai iepirkumā, un

- b) ļauj visiem kvalificētajiem piegādātājiem iesniegt piedāvājumu, izņemot gadījumu, kad iepirkuma veicējs paziņojumā par paredzēto iepirkumu ir norādījis ierobežojumu to piegādātāju skaitam, kuriem tiks ļauts iesniegt piedāvājumus, un kritērijus ierobežota skaita piegādātāju atlasei.

6. Ja iepirkuma procedūras dokumenti nav publiski pieejama no 4. punktā minētā paziņojuma publicēšanas dienas, iepirkuma veicējs nodrošina, ka minētie dokumenti vienlaicīgi ir pieejami visiem kvalificētajiem piegādātājiem, kas atlasīti saskaņā ar 5. punktu.

Daudzkārt lietojami saraksti

7. Iepirkuma veicējs var uzturēt piegādātāju daudzkārt lietojamu sarakstu ar nosacījumu, ka paziņojums ar uzaicinājumu ieinteresētajiem piegādātājiem pieteikties uz iekļaušanu sarakstā:

- a) tiek publicēts katru gadu un
- b) gadījumā, ja to publicē elektroniski, ir nepārtraukti pieejams

attiecīgajā plašsaziņas līdzeklī, kas uzskaitīts šīs nodaļas pielikumu H iedaļā (Informācijas par iepirkumu publicēšana).

8. Panta 7. punktā minētajā paziņojumā norāda šādu informāciju:

- a) to preču, pakalpojumu vai to kategoriju apraksts, kuriem sarakstu var izmantot;

- b) dalības nosacījumi, kas piegādātājiem jāizpilda iekļaušanai sarakstā, un metodes, kuras iepirkuma veicejs izmantos, lai pārbaudītu piegādātāja atbilstību nosacījumiem;
- c) iepirkuma veicēja nosaukums, adrese un citas ziņas, kas nepieciešamas, lai sazinātos ar iestādi un saņemtu visus attiecīgos dokumentus, kuri attiecas uz sarakstu;
- d) saraksta derīguma termiņš un tā pagarināšanas vai izbeigšanas līdzekļi vai, ja derīguma termiņš nav paredzēts – norāde, kā tiks paziņota saraksta izmantošanas izbeigšana, un
- e) norāde, ka sarakstu var izmantot iepirkumam, uz kuru attiecas šis nolīgums.

9. Neatkarīgi no 7. punkta, ja daudzkārt lietojams saraksts ir derīgs ne ilgāk kā trīs gadus, iepirkuma veicējs var publiskot 7. punktā minēto paziņojumu tikai vienreiz, saraksta derīguma termiņa sākumā, ar nosacījumu, ka paziņojums:

- a) ietver norādi par tā derīguma termiņu un informāciju, ka turpmāki paziņojumi publiskoti netiks, un
- b) tiek publiskots elektroniski un tā derīguma termiņa laikā ir nepārtraukti pieejams.

10. Iepirkuma veicējs ļauj visiem piegādātājiem, kas ir iekļauti daudzkārt lietojamā sarakstā, iesniegt konkursa piedāvājumus attiecīgam iepirkumam.

11. Iepirkuma veicējs ļauj piegādātājiem pieteikties jebkurā laikā, lai tos iekļautu daudzkārt lietojamā sarakstā, un pietiekami īsā laikā iekļauj attiecīgajā sarakstā visus atbilstīgos piegādātājus.

12. Ja piegādātājs, kas nav iekļauts daudzkārt lietojamā sarakstā, iesniedz pieteikumu dalībai iepirkumā, kuram izmanto daudzkārt lietojamo sarakstu, un visus nepieciešamos dokumentus 9.12. panta (Termini) 2. punktā paredzētajā termiņā, iepirkuma veicējs izskata pieteikumu.

Iepirkuma veicējs neizslēdz piegādātāju no dalības iepirkumā, pamatojoties uz to, ka iepirkuma veicējam nav pietiekami daudz laika izskatīt pieteikumu, izņemot ārkārtas gadījumus, kad iepirkuma sarežģītības dēļ iepirkuma veicējs nespēj pabeigt pieteikuma izskatīšanu laikposmā, kas atvēlēts konkursa piedāvājumu iesniegšanai.

Teritoriālā pārvaldes līmeņa struktūras un citas aptvertās struktūras

13. Iepirkuma veicējs, uz kuru attiecas šīs nodaļas pielikumu B iedaļa (Teritoriālā pārvaldes līmeņa struktūras) vai C iedaļa (Citas aptvertās struktūras), var izmantot paziņojumu, ar ko uzaicina piegādātājus pieteikties iekļaušanai daudzkārt lietojamā sarakstā, kā paziņojumu par paredzēto iepirkumu, ja:

- a) paziņojums tiek publiskots saskaņā ar 7. punktu un ietver 8. punktā prasīto informāciju, kura nepieciešama paziņojumam par paredzēto iepirkumu saskaņā ar 9.6. panta (Paziņojumi) 2. punktu, tādā apmērā, kāds ir pieejams, un apliecinājumu, ka tas ir paziņojums par paredzēto iepirkumu vai ka turpmākus paziņojumus par iepirkumu, uz ko attiecas daudzkārt lietojams saraksts, saņems tikai piegādātāji, kuri ir iekļauti daudzkārt lietojamā sarakstā, un

- b) iepirkuma veicējs piegādātājiem, kuri tam darījuši zināmu savu interesi par minēto iepirkumu, nekavējoties sniedz pietiekamu informāciju, lai tie varētu izvērtēt savu interesi par dalību iepirkumā, tostarp visu pārējo informāciju, kas paredzēta 9.6. panta (Paziņojumi) 2. punktā, ciktāl šāda informācija ir pieejama.

14. Iepirkuma veicējs, uz kuru attiecas šīs nodaļas pielikumu B iedaļa (Teritoriālā pārvaldes līmeņa struktūras) vai C iedaļa (Citas aptvertās struktūras), var atļaut piegādātājam, kas ir pieteicies iekļaušanai daudzkārt lietojamā sarakstā saskaņā ar 11. punktu, iesniegt piedāvājumu konkrētajam iepirkumam, ja ir pietiekami daudz laika, lai iepirkuma veicējs varētu pārbaudīt, vai piegādātājs atbilst dalības noteikumiem.

Informācija par iepirkuma veicēja lēmumiem

15. Iepirkuma veicējs nekavējoties informē katru piegādātāju, kas iesniedzis pieteikumu dalībai iepirkumā vai pieteikumu iekļaušanai daudzkārt lietojamā sarakstā, par iepirkuma veicēja lēmumu attiecībā uz jebkuru no šādiem pieteikumiem.

16. Ja iepirkuma veicējs noraida piegādātāja pieteikumu dalībai iepirkumā vai pieteikumu iekļaušanai daudzkārt lietojamā sarakstā, vairs neatzīst piegādātāju par atbilstīgu vai svītro to no daudzkārt lietojamā saraksta, iepirkuma veicējs nekavējoties informē piegādātāju un pēc tā pieprasījuma nekavējoties sniedz piegādātājam rakstisku skaidrojumu par sava lēmuma iemesliem.

9.9. PANTS

Tehniskās specifikācijas

1. Iepirkuma veicējs nesagatavo, nepieņem vai nepiemēro tehniskās specifikācijas vai nenosaka jebkādu atbilstības novērtēšanas procedūru ar mērķi radīt nevajadzīgu šķērsli tirdzniecībai starp Pusēm.
2. Nosakot tehniskās specifikācijas iepērkamajām precēm vai pakalpojumiem, iepirkuma veicējs attiecīgos gadījumos:
 - a) izklāsta tehnisko specifikāciju veiktspējas un funkcionālās prasības, nevis konstrukcijas vai aprakstošos parametrus, un
 - b) pamato tehnisko specifikāciju ar starptautiskiem standartiem, ja tādi ir, ja tādu nav – ar valsts tehniskajiem noteikumiem, atzītiem valsts standartiem vai būvnormatīviem.
3. Ja tehniskajās specifikācijās tiek izmantoti konstrukcijas vai aprakstoši parametri, tad iepirkuma veicējs norāda, ka tas izskatīs konkursa piedāvājumus līdzvērtīgu preču vai pakalpojumu piegādei, kuri acīmredzami atbilst iepirkuma prasībām, iekļaujot iepirkuma procedūras dokumentos tādus vārdus kā "vai līdzvērtīgs".

4. Iepirkuma veicējs tehniskajās specifikācijās neizvirza prasības par konkrētas preču zīmes vai tirdzniecības nosaukuma, patentu, autortiesībām, dizainparaugu, tipu, konkrētu izcelsmi, ražotāju vai piegādātāju un neatsaucas uz tiem, ja vien citādi nav iespējams pietiekami precīzi vai saprotami raksturot iepirkuma prasības, ar nosacījumu, ka tādos gadījumos iepirkuma veicējs iepirkuma procedūras dokumentos iekļauj tādus vārdus kā “vai līdzvērtīgs”.
5. Iepirkuma veicējs no personas, kurai var būt komerciāla interese par iepirkumu, neprasa un nepieņem tādus ieteikumus, kas var izslēgt konkurenci un ko var izmantot, gatavojot vai pieņemot tehniskas specifikācijas konkrētam iepirkumam.
6. Lielākai noteiktībai — Puse, ieskaitot tās iepirkuma veicējus, saskaņā ar šo pantu var sagatavot, pieņemt vai piemērot tehniskās specifikācijas, lai veicinātu dabas resursu saglabāšanu vai aizsargātu vidi.

9.10. PANTS

Apspriešanās ar tirgus dalībniekiem

1. Pirms iepirkuma sākšanas iepirkuma veicējs var rīkot apspriešanos ar tirgus dalībniekiem, lai sagatavotu iepirkumu, jo īpaši izstrādātu tehniskās specifikācijas, ar nosacījumu, ka gadījumā, ja tirgus izpēti veic kāds piegādātājs aptvertā iepirkuma ietvaros, uz šādu iepirkumu attiecas šīs nodaļas noteikumi.

2. Šim nolūkam iepirkuma veicēji var lūgt vai saņemt konsultācijas no neatkarīgiem ekspertiem vai iestādēm vai tirgus dalībniekiem. Minētās konsultācijas var izmantot iepirkuma procedūras plānošanā un rīkošanā ar nosacījumu, ka to rezultātā netiek kropļota konkurence un netiek pārkāpts nediskriminācijas un pārredzamības princips.

9.11. PANTS

Iepirkuma procedūras dokumenti

Iepirkuma procedūras dokumenti

1. Iepirkuma veicējs nekavējoties vai pēc pieprasījuma dara pieejamus piegādātājiem iepirkuma procedūras dokumentus, kuros ietverta visa informācija, kas vajadzīga, lai piegādātāji varētu sagatavot un iesniegt atbilstošus konkursa piedāvājumus. Ja vien paziņojumā par paredzēto iepirkumu nav paredzēts citādi, šādā dokumentācijā pilnībā apraksta:

- a) iepirkumu, tostarp iepērkamo preču vai pakalpojumu veidu un daudzumu, vai gadījumā, ja to daudzums nav zināms – aplēsto daudzumu un prasības, kas jāizpilda, tostarp visas tehniskās specifikācijas, atbilstības sertifikātus, plānus, rasējumus vai instrukcijas;
- b) visus piegādātāju dalības nosacījumus, ietverot informācijas un to dokumentu sarakstu, kas piegādātājiem jāiesniedz saistībā ar dalības nosacījumiem;

- c) visus vērtēšanas kritērijus, kas jāņem vērā, piešķirot līgumu slēgšanas tiesības, un minēto kritēriju relatīvo nozīmīgumu, izņemot gadījumus, kad vienīgais kritērijs ir cena;
- d) ja iepirkuma veicējs veiks iepirkumu, izmantojot elektroniskos līdzekļus — visas autentifikācijas un šifrēšanas prasības vai citas prasības, kas saistītas ar informācijas elektronisku iesniegšanu, ar nosacījumu, ka šādas prasības pastāv;
- e) ja iepirkuma veicējs veiks elektronisku izsoli – noteikumus, ar kādiem tiks veikta izsole, tai skaitā identificējot tos konkursa elementus, kas saistīti ar vērtēšanas kritērijiem;
- f) ja piedāvājumi tiks atvērti publiski — atvēršanas datumu, laiku un vietu un, ja kādas Puses iekšzemes tiesību aktos noteikts, ka piedalīties var tikai konkrētas personas – minētās personas;
- g) visus citus noteikumus, ieskaitot samaksas noteikumus un ierobežojumus attiecībā uz līdzekļiem, ar kādiem var iesniegt konkursa piedāvājumus, piemēram, vai tie iesniedzami uz papīra vai elektroniski, un
- h) visus preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas termiņus.

2. Nosakot iepērkamo preču piegādes vai pakalpojumu izpildes datumu, iepirkuma veicējs attiecīgā gadījumā ņem vērā tādus faktorus kā iepirkuma sarežģītība, paredzamo apakšuzņēmumu līgumu apjoms un laiks, kas reāli vajadzīgs preču saražošanai, preču krājumu izņemšanai un transportēšanai no piegādes vietas vai pakalpojumu sniegšanai.

3. Vērtēšanas kritērijos, kas izklāstīti paziņojumā par paredzēto iepirkumu vai iepirkuma procedūras dokumentos, *inter alia*, var ietvert šādus kritērijus: cena vai citi izmaksu faktori, kvalitāte, tehniskā vērtība, vides raksturlielumi un piegādes noteikumi.
4. Iepirkuma veicējs nekavējoties atbild uz pamatotiem informācijas lūgumiem, kurus iesniedzis ieinteresētais piegādātājs vai piegādātājs, kas piedalās konkursā, ja šāda informācija konkrētajam piegādātājam nedod priekšrocības salīdzinājumā ar citiem piegādātājiem.

Izmaiņas

5. Ja pirms līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas iepirkuma veicējs maina kritērijus vai prasības, kas noteiktas paziņojumā par paredzēto iepirkumu vai iepirkuma procedūras dokumentos, kuri izsniegti piegādātājiem, kas piedalās iepirkumā, vai arī groza vai atkārtoti publicē paziņojumu vai iepirkuma procedūras dokumentus, tas rakstiski iesniedz visas šādas izmaiņas vai grozīto vai atkārtoti izdoto paziņojumu, vai iepirkuma procedūras dokumentus:
- a) visiem piegādātājiem, kas izmaiņu, grozījumu vai jauno izdevumu izdarīšanas laikā piedalās konkursā, ja šādi piegādātāji iepirkuma veicējam ir zināmi, vai arī publisko vai sniedz šādus dokumentus tādā pašā veidā, kādā tikusi darīta pieejama sākotnējā informācija, - un
 - b) dara to pietiekami savlaicīgi, lai attiecīgā gadījumā minētie piegādātāji varētu grozīt savus sākotnējos konkursa piedāvājumus un iesniegt grozītus konkursa piedāvājumus.

9.12. PANTS

Termiņi

Vispārīgi

1. Iepirkuma veicējs atbilstīgi tā samērīgām vajadzībām nodrošina piegādātājiem pietiekamu laikposmu, lai tie varētu saņemt iepirkuma procedūras dokumentus, sagatavot un iesniegt dalības pieteikumus un atbilstošus konkursa piedāvājumus, ņemot vērā šādus faktorus:

- a) iepirkuma būtība un sarežģītība;
- b) gaidāmo apakšlīgumu apjoms un
- c) laiks, kas nepieciešams, lai nosūtītu konkursa piedāvājumus ar neelektroniskiem līdzekļiem no ārzemēm, kā arī no vietām iekšzemē, kur elektroniskie līdzekļi netiek lietoti.

Šādi termiņi, tostarp to pagarinājumi, ir vienādi visiem piegādātājiem, kas ir ieinteresēti vai piedalās.

Galīgie termiņi

2. Iepirkuma veicējs, kurš izmanto selektīvu konkursa procedūru, nosaka, ka dalības pieteikumu iesniegšanas galīgais termiņš principā nevar būt mazāks par 25 dienām no dienas, kad publicēts paziņojums par paredzēto iepirkumu. Ja steidzamības dēļ, ko iepirkuma veicējs pienācīgi pamato, minētais termiņš praktiski nav piemērojams, šo termiņu var samazināt līdz termiņam, kurš nav mazāks par 15 dienām.

3. Izņemot gadījumus, kas paredzēti 4., 5. un 7. punktā, iepirkuma veicējs nosaka, ka konkursa piedāvājumu iesniegšanas galīgais termiņš nav mazāks par 40 dienām no dienas, kad

- a) atklātā konkursa procedūrā ir publicēts paziņojums par paredzēto iepirkumu vai
- b) selektīvā konkursa procedūrā iepirkuma veicējs ir paziņojis piegādātājiem, ka tie tiks uzaicināti iesniegt konkursa piedāvājumus neatkarīgi no tā, vai tas izmanto daudzkārt lietojamu sarakstu.

4. Iepirkuma veicējs var saīsināt 3. punktā noteikto piedāvājumu iesniegšanas termiņu līdz mazākais 10 dienām šādos gadījumos:

- a) iepirkuma veicējs ir publicējis paziņojumu par plānoto iepirkumu saskaņā ar 9.6. panta (Paziņojumi) 5. punktu vismaz 40 dienas un ne vairāk kā 12 mēnešus pirms paziņojuma par paredzēto iepirkumu publicēšanas, un paziņojumā par plānoto iepirkumu norādījis:
 - i) iepirkuma aprakstu;

- ii) aptuvenos galīgos termiņus, kuros jāiesniedz konkursa piedāvājumi vai dalības pieteikumi;
 - iii) apliecinājumu, ka ieinteresētajiem piegādātājiem ir jāizsaka iepirkuma veicējam interese piedalīties iepirkumā;
 - iv) adresi, kurā var saņemt dokumentus, kas attiecas uz iepirkumu, un
 - v) informāciju, kura nepieciešama paziņojumam par paredzēto iepirkumu saskaņā ar 9.6. panta (Paziņojumi) 2. punktu, tādā apmērā, kāds ir pieejams,
- b) attiecībā uz atkārtotu iepirkumu iepirkuma veicējs sākotnējā paziņojumā par paredzēto iepirkumu ir norādījis, ka turpmākajos paziņojumos konkursa piedāvājumu iesniegšanai tiks norādīti ar šo punktu pamatoti termiņi;
- c) iepirkuma veicējs iegādājas komerciālas preces vai pakalpojumus vai
- d) steidzamības dēļ, ko iepirkuma veicējs pienācīgi pamato, 3. punktā noteiktais piedāvājumu iesniegšanas termiņš praktiski nav piemērojams.
5. Iepirkuma veicējs var saīsināt 3. punktā noteikto piedāvājumu iesniegšanas termiņu par piecām dienām katrā no turpmāk minētajiem gadījumiem:
- a) paziņojums par paredzēto iepirkumu ir publiskots elektroniskiem līdzekļiem;

b) visi iepirkuma procedūras dokumenti ir pieejami elektroniski no dienas, kad publicēts paziņojums par paredzēto iepirkumu, un

c) iepirkuma veicējs pieņem konkursa piedāvājumus elektroniski.

6. Piemērojot 5. punktu saistībā ar 4. punktu, piedāvājumu iesniegšanas termiņš, kas paredzēts 3. punktā, nekādā gadījumā netiek saīsināts līdz mazāk par 10 dienām no dienas, kad ticis publicēts paziņojums par paredzēto iepirkumu.

7. Ja iepirkuma veicējs, uz kuru attiecas šīs nodaļas pielikumu B iedaļa (Teritoriālā pārvaldes līmeņa struktūras) vai C iedaļa (Citas aptvertās struktūras), ir atlasījis visus kvalificētos piegādātājus vai ierobežotu to skaitu, tad piedāvājumu iesniegšanas termiņu var noteikt, iepirkuma veicējam un atlasītajiem piegādātājiem savstarpēji vienojoties. Ja vienošanās nav, minētais termiņš nav īsāks par 10 dienām.

9.13. PANTS

Sarunas

1. Attiecībā uz aptvertu iepirkumu Puse var paredzēt, ka tās iepirkuma veicēji rīko sarunas:

a) ja iepirkuma veicējs paziņojumā par paredzēto iepirkumu, kas prasīts 9.6. punkta (Paziņojumi) 2. punktā, ir paudis nodomu rīkot sarunas vai

- b) ja, izvērtējot piedāvājumus atbilstīgi paziņojumā par paredzēto iepirkumu vai iepirkuma procedūras dokumentos noteiktajiem kritērijiem, neviens piedāvājums nav acīmredzami visizdevīgākais.

2. Iepirkuma veicējs:

- a) nodrošina, ka piegādātāju, kas piedalās sarunās, izslēgšana tiek izdarīta saskaņā ar novērtēšanas kritērijiem, kuri izklāstīti paziņojumā par paredzēto iepirkumu vai iepirkuma procedūras dokumentos, un
- b) kad sarunas ir pabeigtas, nosaka pārējiem piegādātājiem, kuri piedalās konkursā, vienotu galīgo termiņu jaunu vai pārskatītu konkursa piedāvājumu iesniegšanai.

9.14. PANTS

Ierobežota konkursa procedūra

1. Ar nosacījumu, ka iepirkuma veicējs neizmanto šo noteikumu, lai izvairītos no piegādātāju konkurences, vai tādā veidā, ka tiek diskriminēti otras Puses piegādātāji vai tiek aizsargāti vietējie piegādātāji, iepirkuma veicējs var izmantot ierobežotu konkursa procedūru un nepiemērot 9.6. pantu (Paziņojumi), 9.7. pantu (Dalības nosacījumi), 9.8. pantu (Piegādātāju kvalificēšana), 9.10. pantu (Apspriešanās ar tirgus dalībniekiem), 9.11. pantu (Iepirkuma procedūras dokumenti), 9.12. pantu (Termiņi), 9.13. pantu (Sarunas) un 9.15. pantu (Elektroniskas izsoles) tikai kādā no šādiem apstākļiem:

- a) ja uz paziņojumu par paredzēto iepirkumu vai uzaicinājumu iesniegt piedāvājumu:
 - i) nav iesniegts neviens konkursa piedāvājums vai neviens piegādātājs nav pieteicies dalībai;
 - ii) nav iesniegts neviens konkursa piedāvājums, kas atbilst iepirkuma procedūras dokumentu būtiskajām prasībām;
 - iii) neviens piegādātājs neatbilst dalības nosacījumiem vai
 - iv) iesniegtie konkursa piedāvājumi ir saistīti ar slepenu vienošanos,

ar nosacījumu, ka iepirkuma veicējs būtiski nemaina iepirkuma procedūras dokumentos noteiktās būtiskās prasības;

- b) ja preces vai pakalpojumus var piegādāt vienīgi konkrēts piegādātājs un nepastāv alternatīvas vai aizstājošas preces vai pakalpojumi šādu iemeslu dēļ:
 - i) prasība attiecas uz mākslas darbu;
 - ii) patentu, autortiesību vai citu ekskluzīvu tiesību aizsardzība vai
 - iii) konkurences iztrūkums tehnisku iemeslu dēļ;
- c) attiecībā uz tādu preču vai pakalpojumu papildu piegādēm, ko veic sākotnējais piegādātājs un kas nebija iekļautas sākotnējā iepirkumā, ja piegādātāja maiņa šādu papildu preču vai pakalpojumu piegādei:
 - i) nav iespējama tādu ekonomisku vai tehnisku iemeslu dēļ kā prasības par savstarpēju aizstājamību vai sadarbību ar esošajām iekārtām, programmatūru, pakalpojumiem vai instalācijām, kas iepirkas sākotnējā iepirkumā, un
 - ii) radītu iepirkumu veicējam ievērojamas neērtības vai izmaksu būtisku pieaugumu;
- d) ciktāl tas absolūti nepieciešams, ja ārkārtējas steidzamības apstākļos, ko izraisījuši iepirkuma veicēja neparedzēti notikumi, preces vai pakalpojumus nevarētu iegūt laikā, izmantojot atklāto vai selektīvo konkursa procedūru;

- e) preces tiek iegādātas preču tirgū vai biržā;
- f) iepirkuma veicējs iepērk prototipu vai pirmo preci vai pakalpojumu, kas izstrādāts pēc tā lūguma saistībā ar konkrētu līgumu par pētniecību, izmēģinājumu, pētījumu vai oriģināla izstrādi. Prototipa vai pirmās preces vai pakalpojuma oriģināla izstrāde var ietvert ierobežotu daudzumu ražošanu vai piegādi ar mērķi iekļaut praktisko izmēģinājumu rezultātus un parādīt, ka prece vai pakalpojums ir piemērots ražošanai vai piegādei zināmā daudzumā atbilstīgi pieņemamiem kvalitātes standartiem, bet neietver ražošanu lielos apjomos vai piegādi, kas nodrošina ekonomisku dzīvotspēju vai sedz izpētes un izstrādes izmaksas;
- g) papildu būvniecības pakalpojumi, kas nav bijuši iekļauti sākotnējā līgumā, bet ir bijuši ietverti sākotnējos iepirkuma procedūras dokumentos, neparedzamu apstākļu dēļ ir nepieciešami līgumā aprakstīto būvniecības pakalpojumu izpildei;
- h) pirkumi, kas izdarīti ar īpaši izdevīgiem nosacījumiem, kuri rodas vienīgi ļoti īsā termiņā īpašas realizācijas gadījumā, piemēram, likvidācijas, maksātnespējas administrēšanas vai bankrota dēļ, bet ne attiecībā uz regulāriem pirkumiem no pastāvīgiem piegādātājiem, vai
- i) līguma slēgšanas tiesības piešķir metu konkursa uzvarētājam ar nosacījumu, ka:
 - i) konkurss tika organizēts tā, ka tas ir saderīgs ar šīs nodaļas principiem, jo īpaši attiecībā uz paziņojuma par paredzēto iepirkumu publicēšanu, un

- ii) dalībniekus vērtē neatkarīga žūrija ar mērķi piešķirt uzvarētājam tiesības slēgt dizainparaugu līgumu.

2. Par katru līgumu, kā slēgšanas tiesības piešķirtas saskaņā ar 1. punktu, iepirkuma veicējs sagatavo rakstisku ziņojumu vai saglabā ierakstu par to. Ziņojumā vai ierakstā norāda iepirkuma veicēja nosaukumu, preču vai pakalpojumu vērtību un veidu un paziņojumu, kurā min 1. punktā aprakstītos apstākļus un nosacījumus, uz kuru pamata tikusi izmantota ierobežota konkursa procedūra.

9.15. PANTS

Elektroniskas izsoles

Ja iepirkuma veicējs paredzējis veikt aptvertu iepirkumu, izmantojot elektronisku izsoli, tas pirms elektroniskās izsoles sākšanas katram dalībniekam dara zināmu:

- a) automātiskās izvērtēšanas metodi, kas balstīta uz izvērtēšanas kritērijiem, kuri izklāstīti iepirkuma procedūras dokumentos un izsolē tiks izmantoti automātiskai klasificēšanai vai pārklasificēšanai, un
- b) citu attiecīgu informāciju, kas saistīta ar izsoles norisi.

9.16. PANTS

Konkursa piedāvājumu izskatīšana un līgumu slēgšanas tiesību piešķiršana

Konkursa piedāvājumu izskatīšana

1. Iepirkuma veicējs saņem, atver un izskata visus konkursa piedāvājumus saskaņā ar procedūrām, kuras garantē iepirkuma procesa godīgumu un objektivitāti un piedāvājumu konfidencialitāti.
2. Ja laikposmā no konkursa piedāvājumu atvēršanas līdz līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai iepirkuma veicējs dod iespēju piegādātājam labot neapzinātas formas kļūdas, iepirkuma veicējs tādu pašu iespēju nodrošina visiem piegādātājiem, kuri piedalās konkursā.

Līgumu slēgšanas tiesību piešķiršana

3. Lai varētu izskatīt līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas iespēju, piedāvājumu iesniedz rakstveidā un atvēršanas brīdī tas atbilst būtiskajām prasībām, kas izklāstītas paziņojumos un konkursa dokumentācijā, un to ir iesniedzis piegādātājs, kurš atbilst dalības nosacījumiem.
4. Izņemot gadījumu, kad iepirkuma veicējs sabiedrības interesēs nolemj līguma slēgšanas tiesības nepiešķirt, tas piešķir līguma slēgšanas tiesības tam piegādātājam, kuru atzinis par spējīgu izpildīt līguma noteikumus un kurš, pamatojoties tikai uz paziņojumos un iepirkuma procedūras dokumentos minētajiem izvērtēšanas kritērijiem, ir iesniedzis:
 - a) visizdevīgāko piedāvājumu vai

b) piedāvājumu ar viszemāko cenu, ja cena ir vienīgais kritērijs.

5. Ja iepirkuma veicējs saņem konkursa piedāvājumu, kurā cena ir nesamērīgi zemāka par citos iesniegtajos konkursa piedāvājumos norādīto cenu, tas var konsultēties ar piegādātāju, lai pārliecinātos, ka piegādātājs atbilst dalības nosacījumiem un spēj izpildīt līguma noteikumus.

6. Iepirkuma veicējs neizmanto alternatīvas iespējas, neatceļ aptverto iepirkumu vai neizmaina piešķirtās līgumu slēgšanas tiesības tādā veidā, ka tiek apieti šajā nodaļā minētie pienākumi.

9.17. PANTS

Informēšana pēc līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas

Piegādātājiem sniegtā informācija

1. Iepirkuma veicējs piegādātājiem, kuri piedalās konkursā vai ir iesnieguši pieteikumu dalībai, nekavējoties dara zināmus savus lēmumus par līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu, un pēc piegādātāja lūguma dara to rakstveidā.

2. Ievērojot 9.18. panta (Informācijas izpaušana) 2. un 3. punktu, iepirkuma veicējs neatlasītajam piegādātājam pēc viņa lūguma izskaidro iemeslus, kuru dēļ iepirkuma veicējs nav atlasījis tā konkursa piedāvājumu, un tiem piegādātājiem, kas atbilst dalības nosacījumiem un kā konkursa piedāvājumi atbilst tehniskajām specifikācijām — atlasītā piegādātāja salīdzinošās priekšrocības.

Informācijas par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu publicēšana

3. Ne vēlāk kā 30 dienas pēc katra tāda līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas, uz kuru attiecas šī nodaļa, iepirkuma veicējs publicē paziņojumu attiecīgajā drukātajā vai elektroniskajā plašsaziņas līdzeklī, kas uzskaitīts šīs nodaļas pielikumu H iedaļā (Informācijas par iepirkumu publicēšana). Ja iepirkuma veicējs publisko paziņojumu tikai elektroniskā saziņas līdzeklī, informācija samērīgu laiku saglabājas viegli pieejama. Paziņojumā iekļauj vismaz šādu informāciju:

- a) iepērkamo preču vai pakalpojumu apraksts;
- b) iepirkuma veicēja nosaukums un adrese;
- c) izraudzītā piegādātāja nosaukums un adrese;
- d) izraudzītā piedāvājuma vērtība vai dārgākais un lētākais piedāvājums, kas ņemts vērā, piešķirot līguma slēgšanas tiesības;
- e) līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas diena un
- f) izmantotā iepirkuma metode un gadījumos, kad izmantota ierobežota iepirkuma procedūra saskaņā ar 9.14. pantu (Ierobežota iepirkuma procedūra), to apstākļu apraksts, kuri pamato ierobežota konkursa procedūras izmantojumu.

Ierakstu glabāšana

4. Katrs iepirkuma veicējs saglabā:

- a) iepirkuma procedūru un līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas, kas attiecas uz aptvertu iepirkumu, dokumentāciju, pierakstus un ziņojumus, ieskaitot pierakstus un ziņojumus, kuri prasīti 9.14. pantā (Ierobežota konkursa procedūra), uz vismaz trīs gadu laikposmu pēc līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas, un
- b) datus, kas nodrošina aptvertā iepirkuma pienācīgu izsekojamību ar elektroniskiem līdzekļiem.

Statistika

5. Puses cenšas paziņot pieejamus statistikas datus, kas ir būtiski iepirkumam, uz kuru attiecas šī nodaļa.

9.18. PANTS

Informācijas izpaušana

Informācijas sniegšana

1. Pēc otras Puses pieprasījuma Puse nekavējoties sniedz visu informāciju, kas ir vajadzīga, lai noteiktu, vai iepirkuma procedūra veikta godīgi, objektīvi un saskaņā ar šo nodaļu, tai skaitā un attiecīgā gadījumā informāciju par izraudzītā piedāvājuma parametriem un salīdzinošajām priekšrocībām. Otra Puse šo informāciju neizpauž piegādātājiem, iepriekš neapspriedusies ar Pusi, kas šo informāciju sniegusi, un nesaņēmusi tās piekrišanu.

Informācijas neizpaušana

2. Neatkarīgi no viesiem pārējiem šīs nodaļas noteikumiem Puse, ieskaitot tās iepirkuma veicējus, nesniedz nevienam piegādātajam informāciju, kas varētu skart cita piegādātāja likumīgas komercintereses vai kaitēt taisnīgai konkurencei starp piegādātājiem.

3. Neko šajā nodaļā neinterpretē kā prasību kādai Pusei, ieskaitot tās iepirkuma veicējus, iestādes un pārskatīšanas struktūras, izpaust konfidenciālu informāciju, ja tās izpaušana:

a) kavētu tiesību aktu izpildi;

- b) varētu kaitēt godīgai konkurencei starp piegādātājiem;
- c) kaitētu konkrētu personu likumīgajām komerciālajām interesēm, tostarp intelektuālā īpašuma aizsardzībai, vai
- d) kā citādi būtu pretrunā sabiedrības interesēm.

9.19. PANTS

Iekšējās pārskatīšanas procedūras

1. Katra Puse uztur, izveido vai norīko vismaz vienu neitrālu, no tās iepirkuma veicējiem neatkarīgu administratīvu vai tiesas iestādi, kas bez diskriminācijas, savlaicīgi, pārredzami un efektīvi izskata piegādātāju sūdzības par:

- a) šīs nodaļas noteikumu pārkāpumu vai
- b) gadījumiem, kad iepirkuma veicējs nav ievērojis kādas Puses pasākumus, ar kuriem īsteno šo nodaļu — ja piegādātājam nav tiesību tieši apstrīdēt šīs nodaļas noteikumu pārkāpumu saskaņā ar Puses iekšzemes tiesību aktiem,

kas radušies saistībā ar aptverto iepirkumu, kurā piegādātājs ir vai ir bijis ieinteresēts. Visi apstrīdēšanas procedūras noteikumi ir izklāstīti rakstveidā un ir vispārēji pieejami.

2. Ja piegādātājs saistībā ar aptvertu piedāvājumu, kurā piegādātājs ir vai ir bijis ieinteresēts, iesniedz sūdzību par 1. punktā minēto pārkāpumu vai īstenošanas pasākumu neievērošanu, iepirkuma veicēja Puse attiecīgā gadījumā mudina savu iepirkuma veicēju un piegādātāju šo jautājumu atrisināt, savstarpēji apspriežoties. Iepirkuma veicējs objektīvi un laikus izskata jebkuru šādu sūdzību, neskarot piegādātāja dalību pašreizējā vai turpmākā iepirkumā vai tā tiesības pieprasīt korektīvus pasākumus saskaņā ar administratīvās izskatīšanas procedūru vai izskatīšanu tiesā. Katra Puse vai tās iepirkuma veicēji informāciju par šādiem pārsūdzēšanas mehānismiem dara vispārēji pieejamu.
3. Katram piegādātājam tiek dots pietiekams laiks sagatavot un iesniegt sūdzību, un tas nekādā gadījumā nevar būt mazāks par 10 dienām no brīža, kad apstrīdējuma pamats kļuvis zināms vai kad tam pamatoti vajadzētu būt kļuvušam zināmam piegādātājam.
4. Ja sākotnēji sūdzību izskata institūcija, kas nav 1. punktā minētā iestāde, Puse nodrošina, ka piegādātājs var pārsūdzēt sākotnējo lēmumu neitrālā administratīvā vai tiesu iestādē, kas ir neatkarīga no iepirkuma veicēja, uz kura iepirkumu sūdzība attiecas.
5. Katra Puse nodrošina, ka pārskatīšanas struktūras, kas nav tiesa, lēmumu var pārskatīt tiesā, vai arī tā ievēro procedūras, kas nodrošina, ka:
 - a) iepirkuma veicējs rakstiski atbild uz sūdzību un sniedz visus attiecīgos dokumentus pārskatīšanas struktūrai;

- b) procesa dalībniekiem (turpmāk “dalībnieki”) ir tiesības tikt uzklausītiem, pirms pārskatīšanas struktūra pieņem lēmumu par sūdzību;
 - c) dalībniekiem ir tiesības uz pārstāvību un pavadību;
 - d) dalībnieki var piedalīties visos procesos un
 - e) pārskatīšanas struktūra savlaicīgi un rakstiski pieņem lēmumus par piegādātāja apelāciju un norāda katra lēmuma pamatojumu.
6. Katra Puse pieņem vai patur spēkā procedūras, kurās paredz:
- a) kamēr nav pieņemts lēmums par apstrīdēto jautājumu — tūlītējus pagaidu pasākumus, kas saglabā piegādātājam iespēju piedalīties iepirkumā. Minēto pagaidu pasākumu rezultātā iepirkuma procesu var apturēt. Procedūrās var noteikt, ka, pieņemot lēmumu par to, vai šādi pasākumi būtu jāpieņem, var ņemt vērā sevišķi svarīgas nelabvēlīgas sekas attiecīgām interesēm, ieskaitot sabiedrības intereses. Pamatojumu pasākumu nepieņemšanai sniedz rakstveidā, un
 - b) ja pārskatīšanas struktūra ir konstatējusi, ka ir noticis 1. punktā minētais pārkāpums vai īstenošanas pasākumu neievērošana — korektīvus pasākumus vai kompensāciju par zaudējumiem vai nodarīto kaitējumu. Kompensācija par nodarīto kaitējumu var aprobežoties vai nu ar konkursa piedāvājuma sagatavošanas izmaksām, vai ar apstrīdēšanas izmaksām, vai tiek segtas abas izmaksas.

9.20. PANTS

Piemērošanas jomas grozīšana un labošana

1. Puse rakstiski informē otru Pusi par visiem ierosinātajiem grozījumiem vai labojumiem tās piemērošanas jomā (turpmāk “grozījumi”).
2. Attiecībā uz ikvienu ierosinājumu svītrot iepirkuma veicēju no piemērošanas jomas tāpēc, ka valsts faktiski ir zaudējusi kontroli un ietekmi pār to, Puse, kura ierosina grozījumu (turpmāk “grozījuma ierosinātāja Puse”), paziņojumā iekļauj pierādījumus, ka valsts kontrole vai ietekme ir faktiski zaudēta.
3. Uzskata, ka valsts faktiski ir zaudējusi kontroli un ietekmi pār iepirkuma veicēju, ja grozījuma ierosinātājai Pusei, ieskaitot Savienības gadījumā tās centrālās pārvaldes struktūras un teritoriālā pārvaldes līmeņa struktūras un Vjetnamas gadījumā tās centrālās pārvaldes struktūras un teritoriālā pārvaldes līmeņa struktūras:
 - a) tieši vai netieši nepieder vairāk nekā 50 procenti no iepirkuma veicēja parakstītā kapitāla vai balsīm, kas saistītas ar šā iepirkuma veicēja emitētajām akcijām, un
 - b) tā nevar tieši vai netieši iecelt vairāk nekā pusi locekļu iepirkuma veicēja valdē vai līdzvērtīgā vienībā.

4. Attiecībā uz visiem citiem ierosinātajiem grozījumiem grozījuma ierosinātāja Puse paziņojumā ietver informāciju par izmaiņu iespējamajām sekām attiecībā uz nolīgumā abpusēji saskaņoto piemērošanas jomu. Ja grozījuma ierosinātāja Puse attiecībā uz tās piemērošanas jomu ierosina tikai formāla rakstura tehniskus labojumus vai nelielus grozījumus, kuri neietekmē aptverto iepirkumu, par šādiem grozījumiem paziņo vismaz reizi divos gados.

Ierosinātos piemērošanas jomas grozījumus uzskata par vienīgi formāla rakstura tehniskiem labojumiem vai nelieliem grozījumiem Puses piemērošanas jomā šādos gadījumos:

- a) tiek veiktas izmaiņas iepirkuma veicēja nosaukumā;
- b) notiek viena vai vairāku iepirkuma veicēju, kas uzskaitīti Puses pielikumā šai nodaļai, apvienošana vai
- c) notiek iepirkuma veicēja, kas uzskaitīts šīs nodaļas Puses pielikumā, sadalīšana divos vai vairākos iepirkuma veicējos, kuri tiek pievienoti iepirkuma veicēju sarakstam pielikuma tai pašā iedaļā.

5. Grozījuma ierosinātāja Puse savā paziņojumā var iekļaut kompensējošu pielāgojumu piedāvājumu saistībā ar grozījumiem tās piemērošanas jomā, ja tas nepieciešams piemērošanas jomas saglabāšanai līmenī, kas pielīdzināms tam, kāds tas bijis pirms grozījumiem. Grozījuma ierosinātājai Pusei nav pienākuma piedāvāt kompensējošus pielāgojumus otram Pusei, ja ierosināts grozījums attiecas uz:

- a) iepirkuma veicēju, pār kuru tā faktiski ir zaudējusi kontroli un ietekmi attiecībā uz aptverto iepirkumu, ko veic minētais iepirkuma veicējs, vai

- b) tikai formāliem tehniskiem labojumiem un nelieliem grozījumiem Puses pielikumā šai nodaļai.

Neatkarīgi no a) apakšpunkta — ja grozījuma ierosinātāja Puse no savas piemērošanas jomas svītros būtisku skaitu iepirkuma veicēju, to pamatojot ar to, ka pār šiem iepirkuma veicējiem faktiski ir zaudēta valsts kontrole vai ietekme saskaņā ar 3. punktā izklāstītajiem kritērijiem, un tā rezultātā rodas būtiska nelīdzsvarotība starp Pusēm saskaņotajās piemērošanas jomās, grozījuma ierosinātāja Puse piekrīt sākt sarunas ar otru Pusi nolūkā neierobežoti apspriest kārtību šādas nelīdzsvarotības labošanai.

6. Otrā Puse 45 dienu laikā pēc paziņojuma informē grozījuma ierosinātāju Pusi par visiem iebildumiem pret ierosinātajiem grozījumiem.

7. Ja otra Puse iesniedz iebildumu, abas Puses apspriežoties cenšas atrisināt jautājumu. Apspriežu laikā iebildumu iesniedzēja Puse var pieprasīt papildu informāciju ar mērķi precizēt ierosināto grozījumu, tai skaitā par jebkādas valsts kontroles un ietekmes būtību.

8. Ja jautājums netiek atrisināts apspriedēs saskaņā ar 7. punktu, Puses izmanto 15. nodaļā (Domstarpību izšķiršana) paredzēto domstarpību izšķiršanas mehānismu.

9. Ierosināti grozījumi stājas spēkā tikai tad, ja:

- a) otra Puse 45 dienu laikā pēc ierosināto grozījumu paziņojuma datuma grozījuma ierosinātājam Pusei nav iesniegusi rakstiskus iebildumus pret ierosinātajiem grozījumiem;

- b) Puses ir panākušas vienošanos vai
- c) šķīrējtiesa ir sniegusi galīgo ziņojumu saskaņā ar 15.11. pantu (Galīgais ziņojums), secinot, ka Puses atzīst ierosināta grozījuma stāšanos spēkā.

9.21. PANTS

Sadarbība

1. Puses atzīst kopīgu interesi par sadarbību publiskā iepirkuma tirgu starptautiskās liberalizācijas veicināšanā ar mērķi panākt labāku izpratni par to attiecīgajām publiskā iepirkuma sistēmām un uzlabot piekļuvi to attiecīgajiem tirgiem.
2. Neskarot 9.6. panta (Paziņojumi) 4. punktu, Puses cenšas sadarboties šādos jautājumos:
 - a) apmainīties ar pieredzi un informāciju, piemēram, tiesiskā regulējuma un paraugprakses jomā;
 - b) attīstīt un paplašināt elektronisko līdzekļu izmantošanu publiskā iepirkuma sistēmās;

- c) veidot valsts ierēdņu spējas attiecībā uz paraugpraksi publiskā iepirkuma jomā un
- d) stiprināt iestādes šīs nodaļas mērķu izpildei.

9.22. PANTS

Turpmākās sarunas

Iepirkums, izmantojot elektroniskos līdzekļus

1. Kad Vjetnamas elektroniskā iepirkuma sistēma būs pilnībā izstrādāta, Puses pārskata 9.15. panta (Elektroniskas izsoles) noteikumus, lai ņemtu vērā iespējamās tehnoloģiskās pārmaiņas un jo īpaši apsvērtu citus aspektus, piemēram, matemātisko formulu, ko izmanto automātiskās vērtēšanas metodē, un jebkuras sākotnējās izvērtēšanas iespējamo rezultātu paziņošanu izsoles dalībniekiem.
2. Kad sāks darboties Vjetnamas elektroniskā iepirkuma sistēma, Puses risina turpmākās sarunas par to datu glabāšanas ilgumu, kas saistīti ar iepirkumu, izmantojot elektroniskos līdzekļus.

Piekļuve tirgum

3. Ne vēlāk kā pēc 15 gadiem no šā nolīguma spēkā stāšanās dienas Puses risina turpmākas sarunas par piemērošanas jomu attiecībā uz papildu teritoriālā pārvaldes līmeņa struktūrām.-

9.23. PANTS

Ieguldījumu, pakalpojumu tirdzniecības, elektroniskās komercijas un publiskā iepirkuma komiteja

Ieguldījumu, pakalpojumu tirdzniecības, elektroniskās komercijas un publiskā iepirkuma komiteja, kas izveidota saskaņā ar 17.2. pantu (Specializētās komitejas), ir atbildīga par šīs nodaļas īstenošanu. Konkrēti tā var:

- a) apspriest statistikas datu apmaiņu saskaņā ar 9.17. panta (Informācija pēc līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas) 5. punktu;-
- b) pārskatīt neslēgtos paziņojumus par grozījumiem piemērošanas jomā un apstiprināt iepirkuma veicēju pārskatītos sarakstus šīs nodaļas pielikumu A iedaļā (Centrālās pārvaldes struktūras) vai C iedaļā (Citas aptvertās struktūras);
- c) apstiprināt kompensējošos pielāgojumus, kas izriet no piemērošanas jomas grozījumiem;

- d) izskatīt ar publisko iepirkumu saistītus jautājumus, ko tai iesniegusi kāda Puse, un
- e) apspriest citus ar šīs nodaļas īstenošanu saistītus jautājumus.

10. NODAĻA

KONKURENCES POLITIKA

A IEDAĻA

PRET KONKURENCI VĒRSTA RĪCĪBA

10.1. PANTS

Principi

Puses atzīst to, cik svarīga to tirdzniecības un ieguldījumu attiecībās ir neizkropļota konkurence. Puses atzīst, ka pret konkurenci vērsta rīcība potenciāli var izkropļot tirgu pareizu darbību un mazināt ieguvumus, ko sniedz tirdzniecības liberalizācija.

10.2. PANTS

Tiesiskais regulējums

1. Ar mērķi veicināt ekonomikas efektivitāti un patērētāju labklājību katra Puse pieņem vai patur spēkā visaptverošus tiesību aktus konkurences jomā, ar kuriem aizliedz pret konkurenci vērstu rīcību, un veic atbilstošas darbības pret šādu rīcību.
2. Pušu konkurences tiesības attiecīgajā Pušu teritorijā efektīvi risina šādus jautājumus:
 - a) nolīgumi starp uzņēmumiem, uzņēmumu apvienību lēmumi un saskaņotas darbības, kuru mērķis ir novērst, ierobežot vai izkropļot konkurenci;
 - b) viena vai vairāku uzņēmumu dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana un uzņēmumu koncentrācija, kas būtiski traucētu efektīvai konkurencei.

10.3. PANTS

Īstenošana

1. Katra Puse saglabā autonomiju savu konkurences tiesību aktu izstrādē un izpildē.

2. Katra Puse nodrošina iestādes, kuras ir atbildīgas par konkurences tiesību pilnīgu piemērošanu un efektīvu īstenošanu, un to, ka tām ir pienācīgs aprīkojums un pilnvaras, kas nepieciešamas to pienākumu izpildei.
3. Uz visiem privātajiem un publiskajiem uzņēmumiem attiecas 10.2. pantā (Tiesiskais regulējums) minētās konkurences tiesības.
4. Katra Puse tās konkurences tiesības piemēro pārredzami un bez diskriminācijas, arī attiecībā uz privātajiem un publiskajiem uzņēmumiem, ievērojot procesuālā taisnīguma principu un attiecīgo uzņēmumu tiesības uz aizstāvību.
5. Konkurences tiesību piemērošana juridiski vai faktiski nerada šķēršļus attiecīgajiem uzņēmumiem veikt tiem uzticētos konkrētos sabiedriskas nozīmes uzdevumus. Atbrīvojumi no kādas Puses konkurences tiesību piemērošanas aprobežojas tikai ar sabiedriskas nozīmes uzdevumiem, tie ir proporcionāli sasniedzamajam sabiedriskās politikas mērķim un ir pārredzami.

B IEDAĻA

SUBSĪDIJAS

10.4. PANTS

Principi

1. Puses vienojas, ka Puse var piešķirt subsīdijas, ja tās ir vajadzīgas, lai sasniegtu kādu sabiedriskās politikas mērķi. Puses atzīst, ka konkrētas subsīdijas var izkropļot tirgu pareizu darbību un mazināt ieguvumus, ko sniedz tirdzniecības liberalizācija. Principā Pusēm nevajadzētu piešķirt subsīdijas uzņēmumiem, kuri nodrošina preces vai pakalpojumus, ja šīs subsīdijas negatīvi ietekmē vai varētu negatīvi ietekmēt konkurenci un tirdzniecību.
2. To sabiedriskās politikas mērķu ilustratīvā sarakstā, saistībā ar kuriem Puses var piešķirt subsīdijas, ievērojot šajā iedaļā izklāstītos nosacījumus, ir iekļauti šādi mērķi:
 - a) novērst kaitējumu, ko nodarījušas dabas katastrofas vai ārkārtēji notikumi;
 - b) veicināt ekonomikas attīstības apgabalos, kur dzīves līmenis ir pārāk zems vai kur valda liels bezdarbs;
 - c) novērst nopietnus traucējumus kādas Puses tautsaimniecībā;

- d) veicināt konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, tai skaitā, bet ne tikai, subsīdijas skaidri definētiem pētniecības, izstrādes un inovācijas nolūkiem, subsīdijas mācībām vai darba vietu radīšanai, subsīdijas vides aizsardzības nolūkiem, subsīdijas maziem un vidējiem uzņēmumiem, kā tie definēti Pušu attiecīgajos tiesību aktos, un
 - e) veicināt kultūras un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu.
3. Katra Puse nodrošina, ka uzņēmumi izmanto kādas Puses piešķirtās īpašās subsīdijas tikai tam politikas mērķim, kura sasniegšanai īpašās subsīdijas piešķirtas¹.

10.5. PANTS

Definīcijas un darbības joma

1. Šajā iedaļā subsīdija ir pasākums, kurš atbilst SKP nolīguma 1.1. pantā izklāstītajiem nosacījumiem neatkarīgi no tā, vai subsīdiju piešķir uzņēmumam, kas ražo preces vai sniedz pakalpojumus².

¹ Lielākai noteiktībai — kad Puse šim nolūkam ir izveidojusi nepieciešamo tiesisko regulējumu un administratīvās procedūras, saistības uzskata par izpildītām.

² Šis pants neskar Pušu nostājas un PTO nākotnes sarunu rezultātus attiecībā uz subsīdijām pakalpojumiem. Atkarībā no šo sarunu gaitas PTO līmenī Puses var attiecīgajā komitejā pieņemt lēmumu atjaunināt šo nolīgumu šajā jomā.

2. Šī iedaļa attiecas tikai uz subsīdijām, kas ir īpašas saskaņā ar SKP nolīguma 2. pantu. Par īpašām netiek uzskatītas subsīdijas individuāliem patērētājiem vai vispārīgiem pasākumiem, tai skaitā subsīdijas vai pasākumi, ar kuriem paredzēts sasniegt sociālās politikas mērķus.
3. Šī iedaļa attiecas uz īpašajām subsīdijām, kas piešķirtas gan privātiem, gan publiskiem uzņēmumiem.
4. Šīs iedaļas piemērošana juridiski vai faktiski nerada šķēršļus attiecīgajiem uzņēmumiem veikt tiem uzticētos konkrētos sabiedriskas nozīmes uzdevumus, tai skaitā sabiedrisko pakalpojumu saistības. Atbrīvojumi aprobežojas tikai ar sabiedriskas nozīmes uzdevumiem, ir proporcionāli minētajiem uzņēmumiem piešķirtajiem sabiedriskās politikas mērķiem un pārredzami.
5. Šī iedaļa neattiecas uz darbībām, kas nav saimnieciska darbība.
6. Nolīguma 10.9. panta (Īpašas subsīdijas, uz kurām attiecas nosacījumi) 1. punkts neattiecas uz zivsaimniecības subsīdijām un subsīdijām, kas saistītas ar preču tirdzniecību, uz kurām attiecas Nolīguma par lauksaimniecību 1. pielikums.
7. Šī iedaļa attiecas tikai uz īpašajām subsīdijām, kuru apmērs, kas piešķirts vienam saņēmējam trīs gadu laikā, pārsniedz 300 000 speciālās aizņēmuma tiesības¹.

¹ Lielākai noteiktībai — prasība sniegt paziņojumu neliek ziņotājai Pusei atklāt subsīdijas saņēmēja vārdu/nosaukumu.

8. Attiecībā uz subsīdijām uzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus, 10.7. pants (Pārredzamība) un 10.9. pants (Īpašas subsīdijas, uz kurām attiecas nosacījumi) attiecas tikai uz šādām pakalpojumu nozarēm: pakalpojumi telesakaru, banku, apdrošināšanas, transporta, tai skaitā jūras transporta, enerģijas, datorpakalpojumu, arhitektūras un inženierijas, būvniecības un vides jomā, ievērojot 8. nodaļā (Ieguldījumu liberalizācija, pakalpojumu tirdzniecība un elektroniskā komercija) ietvertās atrunas.-

9. Šī iedaļa neattiecas uz nozarēm vai apakšnozarēm, kuras Puses nav uzskaitījušas 8. nodaļā (Ieguldījumu liberalizācija, pakalpojumu tirdzniecība un elektroniskā komercija).

10. Nolīguma 10.9. pants (Īpašas subsīdijas, uz kurām attiecas nosacījumi) neattiecas uz subsīdijām, par kurām formāla vienošanās panākta vai kuras piešķirtas pirms šā nolīguma stāšanās spēkā vai piecos gados pēc šā nolīguma stāšanās spēkā.

10.6. PANTS

Attiecības ar PTO

Šo iedaļu piemēro, neskarot katras Puses tiesības un pienākumus, kas izriet no *GATT* 1994 VI panta, SKP nolīguma un Nolīguma par lauksaimniecību.

10.7. PANTS

Pārredzamība

1. Katra Puse nodrošina pārredzamību īpašo subsīdiju piešķiršanas jomā. Šim nolūkam katra Puse reizi četros gados paziņo otrai Pusei īpašās subsīdijas juridisko pamatu, formu, summu vai budžetu un, ja iespējams, tās saņēmēju¹.
2. Panta 1. punktā minētais paziņošanas pienākums tiek uzskatīts par izpildītu, ja Puse attiecīgo informāciju dara pieejamu publiski pieejamā tīmekļa vietnē no tā kalendārā gada 31. decembra, kas seko subsīdijas piešķiršanas gadam. Pirmo ziņojumu dara pieejamu ne vēlāk kā pēc četriem gadiem no šā nolīguma spēkā stāšanās dienas.

¹ Lielākai noteiktībai — prasība sniegt paziņojumu neliek ziņotājai Pusei atklāt subsīdijas saņēmēja vārdu/nosaukumu.

10.8. PANTS

Apspriešanās

1. Ja kāda Puse uzskata, ka otras Puses piešķirta īpaša subsīdija, uz kuru neattiecas 10.9. pants (Īpašas subsīdijas, uz kurām attiecas nosacījumi), negatīvi ietekmē vai var negatīvi ietekmēt pirmās Puses tirdzniecības vai ieguldījumu intereses, tā var rakstiski paust savas bažas otrai Pusei un lūgt šo jautājumu apspriest. Pieprasījuma saņēmēja Puse atsaucīgi izskata šo pieprasījumu. Apspriešanās jo īpaši vajadzētu būt vērstai uz šādu jautājumu noskaidrošanu:

- a) konkrētā subsīdija tikusi piešķirta vienīgi kāda sabiedriskās politikas mērķa sasniegšanai;
- b) attiecīgās subsīdijas summa nepārsniedz minimālo summu, kas nepieciešama šā mērķa sasniegšanai;
- c) subsīdijai ir stimulējoša ietekme un
- d) negatīvā ietekme uz pieprasījuma iesniedzējas Puses tirdzniecību un ieguldījumiem ir neliela.

2. Lai atvieglotu apspriešanos, pieprasījuma saņēmēja Puse sniedz informāciju par īpašo subsīdiju 90 dienās no pieprasījuma saņemšanas. Ja pieprasījuma iesniedzēja Puse, saņemusi informāciju par konkrēto subsīdiju, uzskata, ka apspriestā subsīdija nesamērīgā veidā negatīvi ietekmē vai var negatīvi ietekmēt pieprasījuma iesniedzējas Puses tirdzniecības vai ieguldījumu intereses, pieprasījuma saņēmēja Puse dara visu iespējamo, lai novērstu vai mazinātu konkrētās subsīdijas radīto negatīvo ietekmi.

10.9. PANTS

Īpašas subsīdijas, uz kurām attiecas nosacījumi

1. Puses piemēro nosacījumus šādām īpašām subsīdijām:
 - a) juridiska vienošanās, ar ko valdība vai kāda publiska struktūra ir atbildīga par konkrētu uzņēmumu parādu vai saistību dzēšanu, ir atļauta, ja šo parādu vai saistību dzēšana aprobežojas ar šādu parādu vai saistību apmēru vai minētās atbildības ilgumu;
 - b) dažāda veida atbalsts maksātnespējīgiem vai grūtībās nonākušiem uzņēmumiem, piemēram, aizdevumi un garantijas, dotācijas skaidrā naudā, kapitāla iepludināšana, aktīvu nodrošināšana zem tirgus cenas, atbrīvojumi no nodokļiem, kuru termiņš pārsniedz vienu gadu, ir atļauts, ja ir izstrādāts ticams pārstrukturēšanas plāns, kā pamatā ir reālistiski pieņēmumi, lai nodrošinātu, ka attiecīgie uzņēmumi atkal kļūst ilgtermiņā dzīvotspējīgi, un ja tas notiek saprātīgā termiņā un uzņēmums dod ieguldījumu pārstrukturēšanas izmaksu segšanā¹.

¹ Tas neliedz Pusēm piešķirt īslaicīgu atbalstu likviditātei aizdevumu garantiju vai tādu aizdevumu veidā, kas nepārsniedz summu, kura vajadzīga uzņēmuma darbības nodrošināšanai laikā, kas nepieciešams pārstrukturēšanas vai likvidācijas plāna izstrādei.

2. Panta 1. punkts neattiecas uz īpašām subsīdijām, attiecībā uz kurām Puse, kas tās piešķirusi, pēc otras Puses rakstiska pieprasījuma ir parādījusi, ka konkrētā subsīdija nav tāda, kura negatīvi ietekmē vai varētu negatīvi ietekmēt otras Puses tirdzniecību vai ieguldījumus.

3. Panta 1. punkts neattiecas uz īpašām subsīdijām, ko piešķir, lai mazinātu būtisku traucējumu kādas Puses tautsaimniecībā. Traucējums kādas Puses tautsaimniecībā ir uzskatāms par būtisku, ja tam ir izņēmuma un pagaidu raksturs, tas ir nozīmīgs un ietekmē dalībvalsts vai visu Puses tautsaimniecību, ne vien konkrētu reģionu vai tautsaimniecības nozari.

10.10. PANTS

Pārskatīšana

Puses pārskata šo iedaļu ne vēlāk kā piecus gadus pēc šā nolīguma stāšanās spēkā un pēc tam regulāros starplaikos. Puses, ņemot vērā gūto pieredzi un attiecīgo noteikumu pilnveidošanu PTO, savstarpēji apspriežas par nepieciešamību grozīt šo iedaļu. Puses jo īpaši pārskata nepieciešamību iekļaut papildu pakalpojumu nozares šīs iedaļas 10.5. panta (Definīcijas un darbības joma) darbības jomā.

C IEDAĻA

DEFINĪCIJAS UN KOPĪGI PRINCIPI

10.11. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā:

- a) “sabiedriskās politikas mērķis” ir vispārējs mērķis sasniegt rezultātu, kas dod vispārēju labumu sabiedrībai, un
- b) “sabiedriskas nozīmes uzdevumi” ir konkrētas darbības, ar kurām sasniedz rezultātu, kas dod vispārēju labumu sabiedrībai, kurš bez valsts intervences netiktu sniegts vai tiktu sniegts ar atšķirīgiem nosacījumiem pieejamības, kvalitātes, drošības, cenas pieejamības vai vienlīdzīgas attieksmes tirgū ziņā.

10.12. PANTS

Konfidencialitāte

1. Apmainoties ar informāciju saskaņā ar šo nodaļu, Puses ņem vērā ierobežojumus, kas noteikti to attiecīgajos tiesību aktos par profesionālo noslēpumu un komercnoslēpumu, un nodrošina komercnoslēpumu un citas konfidenciālas informācijas aizsardzību.

2. Jebkuru informāciju atbilstīgi šai nodaļai saņēmēja Puse uzskata par konfidenciālu, ja vien otra Puse nav atļāvusi to izpaust vai nav darījusi minēto informāciju pieejamu plašai sabiedrībai.

10.13. PANTS

Domstarpību izšķiršana

Puses neizmanto domstarpību izšķiršanas procedūru saskaņā ar šo nolīgumu, ja tas attiecas uz jebkuru jautājumu, kas izriet no A iedaļas (Pret konkurenci vērsta rīcība) un 10.8. panta (Apspriešanās).

10.14. PANTS

Sadarbība

Lai sasniegtu šīs nodaļas mērķus un sekmētu konkurences noteikumu efektīvu izpildi, Puses apliecina, ka to kopīgās interesēs ir stiprināt sadarbību attiecībā uz konkurences politikas attīstību, tai skaitā meitasuzņēmumu kontroli, ja tam būs pieejams finansējums Pušu sadarbības instrumentos un programmās.

11. NODAĻA

VALSTS UZŅĒMUMI, UZŅĒMUMI, KAM PIEŠĶIRTAS ĪPAŠAS TIESĪBAS UN PRIVILĒĢIJAS, UN STRUKTŪRAS AR MONOPOLA TIESĪBĀM

11.1. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā:

- a) “tirdzniecības darbības” ir darbības, kuru rezultāts ir tādas preces ražošana vai pakalpojuma sniegšana, kuru pārdos attiecīgajā tirgū uzņēmuma noteiktā daudzumā un par uzņēmuma noteiktām cenām, un darbības tiek veiktas ar nolūku gūt peļņu¹;
- b) “komerciāli apsvērumi” ir cena, kvalitāte, pieejamība, pārdošanas iespējamība, transportēšana un citi pirkšanas vai pārdošanas noteikumi vai citi faktori, kas parasti būtu jāņem vērā komerciālu lēmumu pieņemšanā uzņēmumā, kurš attiecīgajā darbības jomā vai rūpniecības nozarē darbojas saskaņā ar tirgus ekonomikas principiem;

¹ Lielākai noteiktībai — darbības, ko veic uzņēmums, kurš darbojas pēc bezpeļņas vai izmaksu segšanas principa, nav darbības, ko veic ar nolūku gūt peļņu.

- c) “noteikt” nozīmē izveidot vai atļaut monopolu vai paplašināt monopola tvērumu, ietverot papildu preci vai pakalpojumu;
- d) “struktūra ar monopola tiesībām” ir struktūra, tostarp struktūru grupa vai valdības aģentūra un to meitasuzņēmumi, kas kādas Puses teritorijā konkrētā tirgū ir noteikts kā vienīgais kādas preces piegādātājs vai pakalpojuma sniedzējs vai pircējs, bet neietver struktūru, kurai ir piešķirtas ekskluzīvas intelektuālā īpašuma tiesības, tikai pamatojoties uz šo piešķirumu;
- e) “uzņēmums, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas” ir jebkurš publisks vai privāts uzņēmums, tostarp meitasuzņēmums, kam Puse juridiski vai faktiski ir piešķīrusi īpašas tiesības vai privilēģijas;
- f) “īpašas tiesības vai privilēģijas” ir tiesības vai privilēģijas, ko Puse ir piešķīrusi nelielam uzņēmumam vai to meitasuzņēmumu skaitam konkrētā ģeogrāfiskā apgabalā vai produktu tirgū un kā rezultātā tiek būtiski ierobežotas jebkura cita uzņēmuma iespējas veikt savu darbību tajā pašā ģeogrāfiskajā apgabalā vai produktu tirgū līdzīgos apstākļos. Licences vai atļaujas piešķiršana nelielam uzņēmumu skaitam ierobežotu resursu sadales apstākļos, izmantojot objektīvus, samērīgus un nediskriminējošus kritērijus, pati par sevi nav uzskatāma par īpašām tiesībām, un

- g) “valsts uzņēmums” ir uzņēmums, tostarp meitasuzņēmums, kurā Puse tieši vai netieši:
- i) ir vairāk nekā 50 procentu no uzņēmuma parakstītā kapitāla īpašniece vai kontrolē vairāk nekā 50 procentus balsu, kas saistītas ar šā uzņēmuma emitētajām akcijām;
 - ii) var iecelt vairāk nekā pusi locekļu uzņēmuma direktoru padomē vai līdzvērtīgā struktūrā vai
 - iii) var īstenot kontroli pār uzņēmuma stratēģiskajiem lēmumiem.

11.2. PANTS

Piemērošanas joma

1. Puses apstiprina savas tiesības un pienākumus, kas izriet no *GATT* 1994 XVII panta 1. līdz 3. punkta, *Vienošanās par 1994. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību XVII panta interpretāciju*, kā arī *GATS* 1994 VIII panta 1., 2. un 5. punkta, kas ar šo *mutatis mutandis* tiek iekļauti šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu.

2. Šo nodaļu piemēro komercdarbībā iesaistītiem valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un struktūrām ar monopola tiesībām. Ja uzņēmums veic gan komerciālu, gan nekomerciālu darbību¹, šī nodaļa attiecas tikai uz minētā uzņēmuma komercdarbību.
3. Šo nodaļu nepiemēro valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un struktūrām ar monopola tiesībām, attiecībā uz ko Puse ir veikusi pagaidu pasākumus, reaģējot uz valsts vai globāla mēroga ārkārtas situāciju ekonomikā.
4. Šo nodaļu nepiemēro valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un struktūrām ar monopola tiesībām, ja kādā no trim iepriekšējiem secīgiem finanšu gadiem gada ieņēmumi, kurus attiecīgais uzņēmums vai struktūra guvusi no komercdarbības, bijuši mazāki par 200 miljoniem speciālo aizņēmuma tiesību². Šo robežvērtību piemēro valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un struktūrām ar monopola tiesībām teritoriālajā pārvaldes līmenī pēc pieciem gadiem no šā nolīguma spēkā stāšanās dienas.
5. Šo nodaļu nepiemēro “aptvertajam iepirkumam”, ko veic Puse vai tās iepirkuma veicēji
- 9.2. panta (Darbības joma un tvērums).

¹ Tas ietver arī sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību izpildi.

² Ieņēmumu aprēķinā iekļauj visu valsts uzņēmumu, uzņēmumu, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un struktūru ar monopola tiesībām attiecīgos ieņēmumus, ieskaitot to meitasuzņēmumu ieņēmumus, kuri iesaistīti komercdarbībā tajos pašos vai saistītos tirgos.

6. Šo nodaļu nepiemēro valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un struktūrām ar monopola tiesībām, kuri pieder tādai Puses valdības iestādei vai atrodas tās kontrolē, kas ir atbildīga par valsts aizsardzību, sabiedrisko kārtību vai sabiedrisko drošību, izņemot gadījumus, kad šie uzņēmumi veic tikai tādu komercdarbību, kura nav saistīta ar valsts aizsardzību, sabiedrisko kārtību vai sabiedrisko drošību.

7. Šo nodaļu nepiemēro pakalpojumam, kuru, īstenojot valsts pilnvaras, sniedz valsts uzņēmumi, uzņēmumi, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un struktūras ar monopola tiesībām¹.

8. Šo nodaļu nepiemēro pasākumiem vai darbībām, kas uzskaitītas 11.-A pielikumā (Īpaši noteikumi Vjetnamai attiecībā uz valstij piederošiem uzņēmumiem).

11.3. PANTS

Vispārīgi noteikumi

1. Nekas šajā nodaļā neskar kādas Puses normatīvos aktus, kas reglamentē tās valsts īpašuma sistēmu.

¹ Terminam “pakalpojums, ko sniedz, īstenojot valsts pilnvaras” ir tāda pati nozīme, kā definēts GATS I panta 3. punkta c) apakšpunktā.

2. Neskarot Pušu tiesības un pienākumus saskaņā ar šo nodaļu, nekas šajā nodaļā neliedz Pusei izveidot vai saglabāt valsts uzņēmumu, piešķirt kādam uzņēmumam īpašas tiesības vai privilēģijas vai noteikt monopolu.

3. Puse valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kuram piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai struktūrām ar monopola tiesībām nepieprasa vai nemudina tās rīkoties veidā, kas nav saderīgs ar šo nodaļu.

11.4. PANTS

Nediskriminācija un komercapsvērumi

1. Katra Puse nodrošina, ka tās valsts uzņēmumi, uzņēmumi, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un struktūras ar monopola tiesībām, iesaistoties komercdarbībā:

a) pērkot vai pārdodot preces vai pakalpojumus, darbojas saskaņā ar komercapsvērumiem, kuri nav pretrunā ar 1. punkta b) apakšpunktu, izņemot, ja tas notiek, lai izpildītu savus publiskās pilnvaras;

b) pērkot preci vai pakalpojumu:

i) piešķir otras Puses uzņēmuma piegādātām precēm vai sniegtiem pakalpojumiem ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, kādu tā piešķir Puses pašas uzņēmumu piegādātām līdzīgām precēm vai sniegtiem līdzīgiem pakalpojumiem, un

- ii) piešķir otras Puses ieguldītāju uzņēmuma piegādātām precēm vai sniegtiem pakalpojumiem Puses teritorijā ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, ko tā piešķir Puses pašas ieguldītāju uzņēmumu piegādātām līdzīgām precēm vai sniegtiem līdzīgiem pakalpojumiem attiecīgajā tirgū Puses teritorijā;

c) pārdodot preci vai pakalpojumu:

- i) piešķir otras Puses uzņēmumam ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, kādu tie piešķir Puses pašas uzņēmumiem, un
- ii) piešķir otras Puses ieguldītāju uzņēmumam Puses teritorijā ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, ko tā piešķir Puses pašas ieguldītāju uzņēmumiem attiecīgajā tirgū Puses teritorijā.

2. Panta 1. punkts neliedz valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai struktūrām ar monopola tiesībām:

- a) pirkt vai piegādāt preces vai pakalpojumus ar atšķirīgiem noteikumiem vai nosacījumiem, tostarp attiecībā uz cenu, vai
- b) atteikties pirkt vai piegādāt preces vai pakalpojumus,

ar nosacījumu, ka šo atšķirīgo atteikuma noteikumu pamatā ir komercapsvērumi.

3. Panta 1. un 2. punktu nepiemēro jomās, kas minētas 8.3. pantā (Darbības joma) un 8.9. pantā (Darbības joma).

4. Panta 1. un 2. punktu piemēro valsts uzņēmumu, uzņēmumu, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai struktūru ar monopola tiesībām komercdarbībai, ja tāda pati darbība ietekmētu pakalpojumu tirdzniecību un ieguldījumus, attiecībā uz kuriem Puse ir uzņēmusies saistības saskaņā ar 8.5. pantu (Valsts režīms), 8.6. pantu (Lielākās labvēlības režīms), 8.11. pantu (Valsts režīms), ievērojot nosacījumus vai kvalifikācijas, kas izklāstīti attiecīgajos īpašo saistību sarakstos 8.-A pielikumā (Savienības īpašo saistību saraksts) un 8.-B pielikumā (Vjetnamas īpašo saistību saraksts) atbilstīgi 8.7. pantam (Īpašo saistību saraksts) un 8.12. pantam (Īpašo saistību saraksts). Lielākai noteiktībai — ja rodas pretruna starp 11.2. panta (Piemērošanas joma) 4. punktu un nosacījumiem vai kvalifikācijām, kas izklāstīti attiecīgajos īpašo saistību sarakstos atbilstīgi 8.7. pantam (Īpašo saistību saraksts) un 8.12. pantam (Īpašo saistību saraksts), prevalē minētie saraksti.

11.5. PANTS

Tiesiskais regulējums

1. Puses cenšas nodrošināt, ka tās valsts uzņēmumi, uzņēmumi, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un struktūras ar monopola tiesībām ievēro starptautiski atzītus korporatīvās pārvaldības standartus.

2. Katra Puse nodrošina, ka tās regulatīvās iestādes un funkcijas nav atbildīgas neviena uzņēmuma vai struktūras priekšā, ko tās reglamentē, lai nodrošinātu regulatīvo iestāžu un funkciju efektivitāti, un ka līdzīgos apstākļos tās darbojas neatkarīgi¹ attiecībā pret visiem uzņēmumiem vai struktūrām, kuras tās reglamentē, tai skaitā valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un struktūrām ar monopola tiesībām².

3. Katra Puse nodrošina, ka tās normatīvie akti tiek īstenoti konsekventi un bez diskriminācijas, tai skaitā attiecībā uz valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, un struktūrām ar monopola tiesībām.-

¹ Lielākai noteiktībai — objektivitāte, ar kādu regulatīvā iestāde īsteno savas regulatīvās funkcijas, ir jāvērtē, ņemot vērā minētās regulatīvās iestādes parasto darbības modeli vai praksi.

² Lielākai noteiktībai — jomās, kurās Puses citās nodaļās ir vienojušās par konkrētām saistībām attiecībā uz regulatīvo iestādi, prevalē citās nodaļās iekļautais attiecīgais noteikums.

11.6. PANTS

Pārredzamība

1. Puse, kurai ir pamatots iemesls uzskatīt, ka tās intereses saskaņā ar šo nodaļu negatīvi ietekmē kāda otras Puses valsts uzņēmuma, uzņēmuma, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai struktūras ar monopola tiesībām komercdarbība, var rakstiski pieprasīt otrai Pusei sniegt informāciju par minētā uzņēmuma vai struktūras darbībām. Pieprasījumā norāda uzņēmumu vai struktūru, produktus vai pakalpojumus un attiecīgos tirgus un ietver norādes, ka uzņēmums vai struktūra iesaistās darbībās, kas kavē tirdzniecību vai ieguldījumus starp Pusēm.
2. Panta 1. punktā minētajā informācijā ietver:
 - a) uzņēmuma vai struktūras īpašniekus un balsošanas struktūru, norādot akciju un balsstiesību procentuālo daļu, kura kumulatīvi pieder Pusei vai kādam valsts uzņēmumam, uzņēmumam, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai struktūrai ar monopola tiesībām;
 - b) aprakstu par jebkādām īpašām akcijām vai īpašām balsstiesībām vai citām tiesībām, kuru turētājs ir Puse vai tās valsts uzņēmums, uzņēmums, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai struktūra ar monopola tiesībām, ja šādas tiesības atšķiras no tiesībām, kuras nodrošina šāda uzņēmuma vai struktūras parastās akcijas;

- c) uzņēmuma vai struktūras organizatorisko struktūru, direktoru padomes vai līdzvērtīgas struktūras, kas tieši vai netieši kontrolē šo uzņēmumu vai struktūru, sastāvu, un savstarpējo līdzdalību un citas saiknes ar dažādiem valsts uzņēmumiem, uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai struktūrām ar monopola tiesībām;
 - d) aprakstu par to, kādas valdības struktūrvienības vai publiskās struktūras regulē vai uzrauga uzņēmumu vai struktūru, aprakstu par ziņošanas kārtību¹, un valdības struktūrvienības vai publisko struktūru tiesības un praksi attiecībā uz vadītāju iecelšanu amatā, atlaišanu un atalgojumu;
 - e) ziņas par gada ieņēmumiem vai kopējiem aktīviem, vai abiem;
 - f) ziņas par izņēmumiem, imunitāti un citiem pasākumiem, tostarp labvēlīgāku režīmu, kuru pieprasījuma saņēmējas Puses teritorijā piemēro jebkuram valsts uzņēmumam, uzņēmumam, kam piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas, vai struktūrai ar monopola tiesībām.
3. Puse var pieprasīt otrai Pusei sniegt papildu informāciju par to, kā tiek aprēķināta 11.2. panta (Piemērošanas joma) 4. punktā minētā ieņēmumu robežvērtība.

¹ Lielākai noteiktībai – Pusei nav pienākuma izpaust ziņojumus vai jebkādu ziņojumu saturu.

4. Panta 1. līdz 3. punkts neliek Pusei izpaust konfidenciālu informāciju, kas būtu pretrunā tās normatīvajiem aktiem, traucētu tiesībaizsardzību vai kā citādi būtu pretrunā sabiedrības interesēm vai kaitētu konkrētu uzņēmumu likumīgajām komercinteresēm.

5. Attiecībā uz Savienību 2. punkta a) līdz e) apakšpunktu nepiemēro uzņēmumiem, kas kvalificējami kā mazi vai vidēji uzņēmumi, kā tas definēts Savienības tiesību aktos.

11.7. PANTS

Tehniskā sadarbība

Atzīstot to, cik svarīgi ir veicināt efektīvu tiesisko regulējumu un reglamentējošos noteikumus attiecībā uz valsts uzņēmumiem, Puses iesaistās savstarpēji saskaņotā tehniskā sadarbībā ar mērķi sekmēt valsts uzņēmumu efektivitāti un pārredzamību, ja ir pieejams finansējums no Puses sadarbības instrumentiem un programmām.-

12. NODAĻA

INTELEKTUĀLAIS ĪPAŠUMS

A IEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI UN PRINCIPI

12.1. PANTS

Mērķi

1. Šīs nodaļas mērķi ir šādi:
 - a) sekmēt inovatīvu un radošu produktu izstrādi, ražošanu un tirdzniecību starp Pusēm, veicinot ilgtspējīgāku un iekļaujošāku katras Puses ekonomiku, un
 - b) panākt atbilstīgu un efektīvu intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības un piemērošanas līmeni.

2. Intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzībai un realizācijas nodrošināšanai jādod ieguldījums tehnoloģisko izgudrojumu veicināšanā un tehnoloģijas tālākā izplatīšanā, lai palielinātu ražotāju un tehnoloģisko zināšanu izmantotāju abpusēju izdevīgumu un tādā veidā sekmētu sociālo un ekonomisko labklājību, kā arī tiesību un pienākumu līdzsvarošanu.

12.2. PANTS

Pienākumu būtība un darbības joma

1. Puses apstiprina tiesības un pienākumus, kas izriet no starptautiskiem nolīgumiem intelektuālā īpašuma jomā, kuros tās ir dalībnieces, tai skaitā *TRIPS* līguma. Puses nodrošina minēto nolīgumu atbilstošu un efektīvu īstenošanu. Šī nodaļa papildina un precizē minētās tiesības un pienākumus Pušu starpā ar mērķi nodrošināt minēto nolīgumu atbilstošu un efektīvu īstenošanu, kā arī līdzsvaru starp intelektuālā īpašuma turētāju tiesībām un sabiedrības interesēm.

2. Šajā nolīgumā jēdziens “intelektuālais īpašums” attiecas vismaz uz visām intelektuālā īpašuma kategorijām, kas minētas *TRIPS* līguma II daļā no 1. iedaļas līdz 7. iedaļai, proti:

- a) autortiesības un blakustiesības;
- b) preču zīmes;
- c) ģeogrāfiskās izcelsmes norādes;

- d) rūpnieciskais dizains;
- e) patentu tiesības;
- f) integrālshēmu konfigurācijas shēmas (topogrāfija);
- g) neizpaustas informācijas aizsardzība un
- h) augu šķirņu aizsardzība.

3. Intelektuālā īpašuma aizsardzība ietver aizsardzību pret negodīgu konkurenci, kā minēts 10.a pantā *Parīzes Konvencijā par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību*, kas noslēgta 1883. gada 20. martā un pēdējo reizi pārskatīta Stokholmā 1967. gada 14. jūlijā (turpmāk “Parīzes konvencija”).

12.3. PANTS

Lielākās labvēlības režīms

Attiecībā uz intelektuālā īpašuma aizsardzību jebkuras priekšrocības, labvēlība, privilēģijas vai imunitāte, ko kāda Puse piešķirusi jebkuras trešās valsts valstspiederīgajiem, nekavējoties un bez jebkādiem nosacījumiem tiek piešķirta otras Puses pilsoņiem, ievērojot izņēmumus, kuri noteikti *TRIPS* līguma 4. un 5. pantā.

12.4. PANTS

Tiesību izsmelšana

Katra Puse var brīvi noteikt savu režīmu attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesību izsmelšanu, ievērojot attiecīgos *TRIPS* līguma noteikumus.

B IEDAĻA

INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBU STANDARTI

1. APAKŠIEDAĻA

AUTORTIESĪBAS UN BLAKUSTIESĪBAS

12.5. PANTS

Piešķirtā aizsardzība

1. Puses ievēro tiesības un pienākumus, kas noteikti šādos starptautiskos nolīgumos:
 - a) *Bernes 1886. gada 9. septembra Konvencija par literatūras un mākslas darbu aizsardzību*, kas pēdējo reizi pārskatīta 1971. gada 24. jūlijā Parīzē (turpmāk "Bernes konvencija");

b) *Starptautiskā Konvencija par izpildītāju, fonogrammu producentu un raidorganizāciju tiesību aizsardzību*, kas parakstīta Romā 1961. gada 26. oktobrī, un

c) *TRIPS* līgums.

2. Trīs gadu laikā pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas Puses pievienojas šādiem starptautiskiem nolīgumiem:

a) *Vispasaules intelektuālā īpašuma organizācijas (WIPO) līgums par autortiesībām*, kas pieņemts Ženēvā 1996. gada 20. decembrī, un

b) *WIPO līgums par izpildījumu un fonogrammām*, kas pieņemts Ženēvā 1996. gada 20. decembrī.

12.6. PANTS

Autori

Katra Puse nodrošina autoriem ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt:

a) viņu darbu pilnīgu vai daļēju, tiešu vai netiešu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā;

b) viņu darbu oriģinālu vai kopiju publisku izplatīšanu jebkādā veidā, tās pārdodot vai kā citādi nododot īpašumtiesības, un

- c) viņu darbu publiskošanu pa vadiem vai bez vadiem, ieskaitot viņu darbu publiskošanu tā, lai sabiedrības locekļi tiem var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā.

12.7. PANTS

Izpildītāji

Katra Puse nodrošina izpildītājiem ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt:

- a) viņu sniegtā izpildījuma fiksāciju;
- b) viņu sniegtā izpildījuma fiksāciju pilnīgu vai daļēju, tiešu vai netiešu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā;
- c) viņu sniegtā izpildījuma fiksāciju publisku izplatīšanu, tās pārdodot vai kā citādi nododot īpašumtiesības;
- d) viņu sniegtā izpildījuma fiksāciju publiskošanu pa vadiem vai bez vadiem tā, lai sabiedrības locekļi tām var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā, un

- e) apraidi bez vadiem un viņu nefiksētu izpildījumu publiskošanu, izņemot gadījumus, kad šis izpildījums ir jau pārraidīts.

12.8. PANTS

Fonogrammu producenti

Katra Puse nodrošina fonogrammu producentiem ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt:

- a) viņu fonogrammu pilnīgu vai daļēju, tiešu vai netiešu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā;
- b) viņu fonogrammu, tai skaitā to kopiju, publisku izplatīšanu, tās pārdodot vai kā citādi nododot īpašumtiesības, un
- c) viņu fonogrammu publiskošanu pa vadiem vai bez vadiem tā, lai sabiedrības locekļi tām var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā.

12.9. PANTS

Raidorganizācijas

Katra Puse nodrošina raidorganizācijām ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt:

- a) savu raidījumu fiksāciju;
- b) savu raidījumu fiksāciju pavairošanu;
- c) savu raidījumu fiksāciju publisku izplatīšanu un
- d) savu raidījumu retranslāciju bez vadiem.

12.10. PANTS

Apraide un publiskošana

Katra Puse nodrošina izpildītājiem un fonogrammu producentiem tiesības, kas nodrošina to, ka lietotājs maksā viņiem vienreizēju taisnīgu atlīdzību, ja komerciālos nolūkos publicētas fonogrammas vai šādas fonogrammas reprodukciju izmanto apraidei bez vadiem vai jebkādai publiskošanai. Katra Puse nodrošina, ka šī atlīdzība tiek sadalīta starp attiecīgajiem izpildītājiem un fonogrammu producentiem. Ja nav noslēgts nolīgums starp izpildītājiem un fonogrammu producentiem, katra Puse var izstrādāt noteikumus par to, kā šo atlīdzību sadalīt viņu starpā.

12.11. PANTS

Aizsardzības termiņš

1. Autora tiesības uz literāru darbu vai mākslas darbu Bernes konvencijas 2. panta nozīmē ir spēkā autora mūžu un ne mazāk kā 50 gadus pēc viņa nāves neatkarīgi no tā, kad darbs ir likumīgi darīts pieejams sabiedrībai.
2. Ja darbam ir vairāki līdzautori, 1. punktā minēto termiņu aprēķina no pēdējā dzīvā autora nāves.
3. Izpildītāju tiesības izbeidzas ne mazāk kā pēc 50 gadiem no attiecīgā izpildījuma dienas. Ja izpildījuma fiksācija šajā laikā ir likumīgi laista klajā vai likumīgi publiskota, minētās tiesības izbeidzas ne mazāk kā pēc 50 gadiem no dienas, kad tā pirmoreiz likumīgi laista klajā vai publiskota – atkarībā no tā, kurš termiņš ir agrāk.
4. Fonogrammu producentu tiesības izbeidzas ne mazāk kā pēc 50 gadiem no brīža, kad izdarīta fiksācija. Ja fonogramma šajā laikposmā ir likumīgi laista klajā, minētās tiesības izbeidzas ne mazāk kā pēc 50 gadiem no pirmās likumīgās laišanas klajā. Ja pirmajā teikumā minētajā laikposmā likumīga laišana klajā nav notikusi un ja minētajā laikposmā ir notikusi fonogrammas likumīga publiskošana, minētās tiesības izbeidzas ne mazāk kā pēc 50 gadiem no pirmās likumīgās publiskošanas.

5. Raidorganizāciju tiesības izbeidzas ne mazāk kā pēc 50 gadiem no raidījuma pirmās pārraides neatkarīgi no tā, vai minētais raidījums ir pārraidīts pa vadiem vai pa gaisu, tostarp pa kabeļiem vai satelītu.

6. Šajā pantā noteiktos termiņus aprēķina no 1. janvāra nākamajā gadā pēc notikuma, kas tos ierosinājis.

12.12. PANTS

Tehnoloģisko pasākumu aizsardzība

1. Katra Puse nodrošina pienācīgu tiesisko aizsardzību pret tādu efektīvu tehnoloģisko pasākumu apiešanu, kurus izmanto jebkādu autortiesību vai blakustiesību subjekti un kurus attiecīgā persona veic, apzinoties savu rīcību, vai ja ir pamatots iemesls uzskatīt, ka tā ir apzinājusies savu rīcību.

2. Katra Puse nodrošina atbilstīgu tiesisko aizsardzību pret tādu ierīču, ražojumu vai komponentu izgatavošanu, importu, izplatīšanu, pārdošanu, nomu, piedāvāšanu sabiedrībai pārdošanai vai nomai, vai turēšanu īpašumā komerciālā nolūkā vai tādu pakalpojumu sniegšanu:

a) kuri tiek veicināti, reklamēti vai pārdoti ar mērķi apiet jebkādus efektīvus tehnoloģiskos pasākumus;

- b) kuru komerciāli nozīmīgais mērķis vai izmantošana, izņemot jebkādu efektīvu tehnoloģisko pasākumu apiešanu, ir ļoti ierobežota vai
- c) kuri galvenokārt ir izstrādāti, ražoti, pielāgoti vai izpildīti ar mērķi rast iespēju apiet jebkādos efektīvus tehnoloģiskos pasākumus vai veicināt to apiešanu.

3. Nodrošinot pienācīgu tiesisko aizsardzību saskaņā ar 1. un 2. punktu, Puse var pieņemt vai paturēt spēkā atbilstošus ierobežojumus vai izņēmumus attiecībā uz pasākumiem, ar ko īsteno minētos punktus. Pienākumi, kas izriet no 1. un 2. punkta, neskar katras Puses iekšzemes tiesību aktos noteiktās tiesības, ierobežojumus, izņēmumus vai aizsardzības pasākumus saistībā ar autortiesību vai blakustiesību pārkāpumiem.

4. Šajā pantā termins “tehnoloģiski pasākumi” nozīmē jebkuru tehnoloģiju, ierīci vai komponentu, kuru parasti izmanto, lai nepieļautu vai ierobežotu tādas darbības attiecībā uz darbiem vai citiem tiesību objektiem, ko nav atļāvis autortiesību vai blakustiesību subjekts, kā noteikts iekšzemes tiesību aktos. Tehnoloģiskus līdzekļus uzskata par “efektīviem”, ja tiesību subjekts kontrolē aizsargātā darba vai cita tiesību objekta izmantošanu ar piekļuves kontroli vai aizsardzības procesu, piemēram, kodēšanu, trokšņu radīšanu vai citu darba vai cita tiesību objekta pārveidošanu, vai ar kopiju kontroles mehānismu, ar ko sasniedz aizsardzības mērķi.

12.13. PANTS

Informācijas par tiesību pārvaldību aizsardzība

1. Katra Puse nodrošina pienācīgu tiesisku aizsardzību pret visām personām, kas bez atļaujas apzināti veic kādu no turpmāk minētajām darbībām:

- a) elektroniskas informācijas par tiesību pārvaldību dzēšana vai mainīšana vai
- b) saskaņā ar šo apakšsadaļu aizsargātu tādu darbu, izpildījumu, fonogrammu vai citu tiesību objektu izplatīšana, importēšana izplatīšanai, apraide, izziņošana vai publiskošana, kuros bez atļaujas ir izdzēsta vai mainīta elektroniskā informācija par tiesību pārvaldību,

ja šī persona apzinās savu rīcību vai ja ir pamatots iemesls uzskatīt, ka tā ir apzinājusies savu rīcību, kuras rezultātā tā ir izraisījusi, ļāvusi, atvieglojusi vai slēpusi iekšzemes tiesību aktos paredzēto autortiesību vai blakustiesību pārkāpšanu.

2. Šajā pantā termins “informācija par tiesību pārvaldību” nozīmē visu informāciju, kuru sniedz tiesību subjekti un ar kuru identificē darbu vai citus tiesību objektus, uz ko attiecas šī apakšsadaļa, autoru vai citu tiesību subjektu, informāciju par darba vai cita tiesību objekta izmantošanas noteikumiem, vai visi numuri vai kodi, ar kuriem apzīmē minēto informāciju.

3. Panta 2. punktu piemēro tad, ja minētā informācija attiecas uz tāda darba vai cita tiesību objekta kopiju, uz ko attiecas šī apakšiedaļa, vai ja minētā informācija parādās saistībā ar to publiskošanu.-

12.14. PANTS

Izņēmumi un ierobežojumi

1. Katra Puse var noteikt ierobežojumus tiesībām vai izņēmumus no tām, kuras izklāstītas no 12.6. panta (Autori) līdz 21.10. pantam (Apraide un publiskošana), tikai dažos īpašos gadījumos, kas nav pretrunā ar tiesību objekta parastu izmantošanu un nepamatoti neskar tiesību subjektu likumīgās intereses saskaņā ar konvencijām un starptautiskajiem nolīgumiem, kuros Puses ir dalībnieces.
2. Katra Puse nodrošina, ka reproducēšanas darbībām, kuras minētas no 12.6. panta (Autori) līdz 21.10. pantam (Apraide un publiskošana), kuras ir īslaicīga vai papildu reproducēšana, tehnoloģiska procesa neatņemama un būtiska daļa un kuru vienīgais mērķis ir nodrošināt:
 - a) starpnieka veiktu pārsūtīšanu tīklā starp trešām personām vai

- b) darbu vai citu tiesību objektu likumīgu izmantošanu, un kurām nav patstāvīgas ekonomiskas nozīmes,

nepiemēro reproducēšanas tiesības, kuras minētas no 12.6. panta (Autori) līdz 21.10. pantam (Apraide un publiskošana).

12.15. PANTS

Mākslinieku tiesības uz mākslas darbu tālākpārdošanu

1. Puse var par labu mākslas oriģināldarba autoram noteikt tālākpārdošanas tiesības, ko definē kā neatsavināmas tiesības, saņemt autoratlīdzību, kuras pamatā ir pārdošanas cena, kas iegūta no darba tālākpārdošanas pēc tam, kad autors šo darbu pirmo reizi nodevis tālāk.
2. Tiesības, kas minētas 1. punktā, piemēro visām tālākpārdošanas darbībām, kurās kā pārdevējus, pircējus vai starpniekus iesaista profesionālus mākslas tirgus speciālistus un kuras veic izsoļu nami, mākslas galerijas un kopumā visa veida mākslas darbu tirgotāji.
3. Puse var noteikt, ka 1. punktā minētās tiesības tālākpārdošanai nepiemēro, ja pārdevējs ir ieguvis attiecīgo darbu tieši no paša autora mazāk nekā pirms trīs gadiem no šīs tālākpārdošanas un ja tālākpārdošanas cena nepārsniedz konkrētu minimālo summu.

4. Panta 1. punktā minēto tiesību izmantošanu kādā Pusē var prasīt tikai tad, ja to ļauj minētas Puses, kurai piederīgs autors, iekšzemes tiesību akti, un tādā apmērā, kādu atļauj tā Puse, kurā tiek prasīta šo tiesību izmantošana. Iekasēšanas procedūru un summas apmēru nosaka iekšzemes tiesību aktos.

12.16. PANTS

Sadarbība tiesību kolektīvā pārvaldībā

Puses cenšas veicināt dialogu un sadarbību starp to attiecīgajām tiesību kolektīvas pārvaldības organizācijām, lai sekmētu darbu un citu aizsargātu tiesību objektu pieejamību Pušu teritorijās un autoratlīdzības nodošanu par šādu darbu vai citu aizsargātu tiesību objektu izmantošanu.

2. APAKŠIEDAĻA

PREČU ZĪMES

12.17. PANTS

Starptautiski nolīgumi

1. Puses apstiprina savas tiesības un pienākumus, kas izriet no *Madrides nolīguma par preču zīmju starptautisko reģistrāciju Madrides protokola*, kurš pieņemts Madridē 1989. gada 27. jūnijā un pēdējo reizi grozīts 2007. gada 12. novembrī.
2. Katra Puse izmanto klasifikāciju, kas sniegta *Nicas Nolīguma par preču un pakalpojumu starptautisko klasifikāciju preču zīmju reģistrācijas vajadzībām*, kurš noslēgts Nicā 1957. gada 15. jūnijā un grozīts 1979. gada 28. septembrī (turpmāk "Nicas klasifikācija")¹.
3. Katra Puse vienkāršo un attīsta tās preču zīmju reģistrācijas procedūras, par atskaites punktiem izmantojot, *inter alia*, *Preču zīmju līgumu*, kas pieņemts Ženēvā 1994. gada 27. oktobrī, un *Singapūras līgumu par preču zīmēm*, kurš noslēgts Singapūrā 2006. gada 27. martā.

¹ Lielākai noteiktībai — Puse izmanto Nicas klasifikācijas atjaunināto versiju, ciktāl *WIPO* ir publicējusi šo atjaunināto versiju un Vjetnamas gadījumā ir publicēts oficiālais tulkojums.

12.18. PANTS

Preču zīmes piešķirtas tiesības

Reģistrēta preču zīme piešķir īpašniekam uz to ekskluzīvas tiesības. Īpašniekam ir tiesības aizliegt visām trešām personām bez viņa piekrišanas darījumos izmantot:

- a) jebkuru apzīmējumu, kas ir identisks preču zīmei, attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kuri ir identiski tiem, attiecībā uz ko ir reģistrēta preču zīme¹, un
- b) jebkuru apzīmējumu, kas ir identisks vai līdzīgs preču zīmei, attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kuri ir identiski vai līdzīgi tiem, attiecībā uz ko ir reģistrēta preču zīme, ja šāda izmantošana radītu sabiedrības locekļiem sajaukšanas iespēju.

12.19. PANTS

Reģistrācijas procedūra

1. Katra Puse nodrošina preču zīmju reģistrācijas sistēmu, kurā katrs galīgs atteikums reģistrēt preču zīmi, ko pieņem attiecīgā preču zīmju pārvalde, tiek paziņots rakstiski un ar pienācīgu pamatojumu.

¹ Lielākai noteiktībai — tas neskar 12.21. pantu (Izņēmumi no preču zīmes piešķirtajām tiesībām).

2. Katra Puse nodrošina iespēju iebilst pret preču zīmju reģistrācijas pieteikumiem, kā arī iespēju preču zīmes pieteikuma iesniedzējam atbildēt uz šādu iebildumu.
3. Katra Puse nodrošina publicēto preču zīmju pieteikumu un reģistrēto preču zīmju elektronisku datubāzi, kas ir pieejama publiski.

12.20. PANTS

Plaši pazīstamas preču zīmes

Lai nodrošinātu plaši pazīstamu preču zīmju aizsardzību, kā noteikts Parīzes konvencijas 6.a pantā un *TRIPS* līguma 16. panta 2. un 3. punktā, Puses ņem vērā *Vienoto rekomendāciju par plaši pazīstamu preču zīmju aizsardzības noteikumiem*, ko pieņēmusi Parīzes Savienības rūpnieciskā īpašuma aizsardzībai asambleja un *WIPO Ģenerālā asambleja WIPO dalībvalstu asambleju* 34. sanāksmju kārtā laikā no 1999. gada 20. septembra līdz 29. septembrim.

12.21. PANTS

Izņēmumi no preču zīmes piešķirtajām tiesībām

Katra Puse:

- a) paredz aprakstošu apzīmējumu¹ godīgu izmantošanu kā ierobežotu izņēmumu no preču zīmju piešķirtajām tiesībām un
- b) var noteikt citus ierobežotus izņēmumus,

ja šajos izņēmumos ņem vērā preču zīmju īpašnieku un trešo personu likumīgās intereses.

¹ Aprakstošu apzīmējumu godīga izmantošana ietver tādas zīmes izmantošanu, kura norāda preču vai pakalpojumu ģeogrāfisko izcelsmi, un šāda izmantošana atbilst godīgai praksei rūpniecībā un komercietās.

12.22. PANTS

Preču zīmes atcelšana¹

1. Katra Puse nosaka, ka reģistrēta preču zīme ir atceļama, ja nepārtrauktā vismaz piecu gadu laikposmā pirms atcelšanas pieprasījuma tās īpašnieks vai īpašnieka licenciāts attiecīgajā teritorijā preču zīmi bez pamatota iemesla nav faktiski² izmantojis saistībā ar precēm un pakalpojumiem, kam tā reģistrēta, izņemot gadījumus, kad tās izmantošana ir uzsākta vai atsākta pirms trīs mēnešiem no atcelšanas pieprasījuma. Puse var noteikt, ka šo izņēmumu neņem vērā, ja gatavošanās izmantošanas uzsākšanai vai atsākšanai tiek veikta tikai tad, kad īpašniekam kļūst zināms, ka varētu tikt iesniegts atcelšanas pieprasījums.
2. Puse var noteikt, ka reģistrēta preču zīme ir atceļama, ja pēc tās reģistrācijas dienas īpašnieka bezdarbības rezultātā tā kļuvusi par sugas vārdu tirdzniecībā ar produktu vai pakalpojumu, attiecībā uz ko tā reģistrēta.

¹ Vjetnamā “atcelšana” nozīmē “izbeigšana”.

² Faktiska izmantošana paredz preču zīmes reālu izmantošanu konkrēto preču tirdzniecībai vai pakalpojumu sniegšanai nolūkā radīt nemateriālo vērtību. Parasti tas nozīmē faktisku pārdošanu, un attiecīgajām laikposmā ir jābūt veiktiem kādiem preču pārdošanas vai pakalpojumu sniegšanas darījumiem. Izmantošana reklāmās var nozīmēt faktisku izmantošanu. Tomēr sagatavošanās darbi vien netiek uzskatīti par preču zīmes faktisku izmantošanu. Faktiska izmantošana ir pretstatīta simboliskai vai mākslīgai izmantošanai, kuras uzdevums ir saglabāt preču zīmi reģistrā.

3. Ja preču zīmes izmantošanas rezultātā, ko veicis tās īpašnieks, vai ja ar viņa piekrišanu notikusi izmantošana attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, uz kurām preču zīme ir reģistrēta, preču zīme varētu maldināt sabiedrību, jo īpaši attiecībā uz minēto preču vai pakalpojumu būtību, kvalitāti vai ģeogrāfisko izcelsmi, preču zīme ir atceļama vai citādi aizliedzama atbilstoši iekšzemes tiesību aktiem.

3. APAKŠIEDAĻA

ĢEOGRĀFISKĀS IZCELSMES NORĀDES

12.23. PANTS

Piemērošanas joma

1. Šī apakšiedaļa attiecas uz ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu atzīšanu un aizsardzību attiecībā uz Pušu teritorijas izcelsmes vīniem, stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem, lauksaimniecības produktiem un pārtiku.

2. Puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kas jāaizsargā otrai Pusei, šo apakšiedaļu piemēro tikai tad, ja tās izcelsmes Puses teritorijā aizsargā kā ģeogrāfiskās izcelsmes norādes saskaņā ar 12.24. pantā (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu reģistrācijas un aizsardzības sistēma) minēto sistēmu.

12.24. PANTS

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu reģistrācijas un aizsardzības sistēma

1. Katra Puse uztur sistēmu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu reģistrācijai un aizsardzībai, kurā ir vismaz šādi elementi:
 - a) reģistrs, kurā uzskaitītas minētās Puses teritorijā aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes;
 - b) administratīva procedūra, kurā pārbauda, vai a) apakšpunktā minētajā reģistrā reģistrētās vai uzturamās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes identificē preces izcelsmi Puses teritorijā, reģionā vai apvidū, ja konkrēta preces kvalitāte, tās reputācija vai cita īpašība galvenokārt ir saistāma ar preces ģeogrāfisko izcelsmi;
 - c) iebildumu procedūra, kas ļauj ņemt vērā ikvienas fiziskas vai juridiskas personas likumīgās intereses, un
 - d) procedūras, ar ko labot un atcelt a) apakšpunktā minētā reģistra ierakstu sekas un kas ņem vērā trešo personu un reģistrēto konkrēto ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu tiesību subjektu likumīgās intereses¹.

¹ Neskarot Puses iekšzemes tiesību aktus attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu reģistrācijas un aizsardzības sistēmu, katra Puse nodrošina tiesiskos līdzekļus ģeogrāfiskās izcelsmes norādes reģistrāciju atzīšanai par nederīgu.

2. Katra Puse savos iekšzemes tiesību aktos var noteikt daudz izvērstāku aizsardzību, nekā prasīts šajā apakšiedaļā, ar nosacījumu, ka šāda aizsardzība nav pretrunā aizsardzībai saskaņā ar šo līgumu.

12.25. PANTS

Esošās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes

1. Pēc tam, kad ir pabeigta iebildumu procedūra un pēc Savienības ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu, kas uzskaitītas 12.-A pielikuma (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksts) A daļā, pārbaudes Vjetnama atzīst, ka minētās norādes ir ģeogrāfiskās izcelsmes norādes *TRIPS* līguma 22. panta 1. punkta nozīmē un ka tās ir reģistrētas Savienībā saskaņā ar sistēmu, kura minēta 12.24. pantā (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu reģistrācija un aizsardzība). Vjetnama aizsargā minētās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes atbilstoši šajā nolīgumā noteiktajam aizsardzības līmenim.
2. Pēc tam, kad ir pabeigta iebildumu procedūra un pēc Vjetnamas ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu, kas uzskaitītas 12.-A pielikuma (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksts) B daļā, pārbaudes Savienība atzīst, ka minētās norādes ir ģeogrāfiskās izcelsmes norādes *TRIPS* līguma 22. panta 1. punkta nozīmē un ka tās ir reģistrētas Vjetnamā saskaņā ar sistēmu, kura minēta 12.24. pantā (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu reģistrācija un aizsardzība). Savienība aizsargā minētās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes atbilstoši šajā nolīgumā noteiktajam aizsardzības līmenim.

12.26. PANTS

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksta grozījumi

1. Puses var grozīt ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu sarakstu 12.-A pielikumā (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksts) saskaņā ar procedūru, kas noteikta 12.63. panta (Darba grupa intelektuālā īpašuma tiesību, tai skaitā ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jautājumos) 3. punkta a) apakšpunktā un 17.5. panta (Grozījumi) 1. punktu, *inter alia*:

- a) svītrojot ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, kuras vairs neaizsargā vai kuras vairs neizmanto to izcelsmes valstī, vai
- b) pievienojot ģeogrāfiskās izcelsmes norādes pēc tam, kad abām Pusēm pieņemami ir pabeigta iebildumu procedūra un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu pārbaude, kā minēts 12.25. pantā (Esošās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes).

2. Vīnu, stipro alkoholisko dzērienu, lauksaimniecības produktu vai pārtikas produktu ģeogrāfiskās izcelsmes norādes principā neiekļauj 12.-A pielikumā (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksts), ja tās ir nosaukumi, kas šā nolīguma parakstīšanas dienā ir iekļauti kādas Puses attiecīgajā reģistrā ar statusu “reģistrēts”.

12.27. PANTS

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzība

1. Katra Puse nodrošina ieinteresētajām personām tiesiskus līdzekļus, lai novērstu:
 - a) otras Puses 12.-A pielikumā (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksts) iekļauto ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu izmantošanu attiecībā uz produktu, kas definēts 12.-B pielikumā (Produktu grupas) un norādīts 12.-A pielikumā (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksts) attiecībā uz minēto ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, un šā produkta
 - i) izcelsme nav valstī, kas norādīta 12.-A pielikumā (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksts) attiecībā uz minēto ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, vai
 - ii) izcelsmes valsts ir norādīta 12.-A pielikumā (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksts) attiecībā uz minēto ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, bet tas nav izgatavots vai ražots saskaņā ar otras Puses normatīvajiem aktiem, kas būtu piemērojami, ja produktu patērētu otrā Pusē;
 - b) preču aprakstā vai noformējumā tādu līdzekļu izmantošanu, kuri norāda vai vedina uz domām, ka konkrētās preces izcelsme ir ģeogrāfiskā teritorijā, kas nav patiesā preces izcelsmes vieta, un tādējādi sabiedrība tiek maldināta attiecībā uz preces ģeogrāfisko izcelsmi vai būtību, un
 - c) norādes izmantošanu jebkādā citā veidā, kas ir negodīgas konkurences darbība Parīzes konvencijas 10.a panta nozīmē.

2. Panta 1. punkta a) apakšpunktā norādīto aizsardzību nodrošina pat tad, ja produkta patiesā izcelsme ir norādīta vai ģeogrāfiskās izcelsmes norāde ir izmantota tulkojumā vai lietota ar tādiem vārdiem kā “veids”, “tips”, “stils”, “imitācija” vai tamlīdzīgiem.
3. Neskarot *TRIPS* līguma 23. pantu, Puses savstarpēji paredz lietošanas praktiskos nosacījumus, saskaņā ar kuriem atšķirami attiecīgo ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu homonīmi, ņemot vērā to, ka jānodrošina vienlīdzīga attieksme pret iesaistītajiem ražotājiem, un to, lai netiktu maldināti patērētāji. Homonīmus, kas maldina patērētājus, liekot domāt, ka produkta izcelsme ir citā teritorijā, neregistrē pat tad, ja nosaukums ir pareizs attiecībā uz šā produkta faktisko izcelsmes teritoriju, reģionu vai vietu.
4. Ja kāda Puse sarunās ar trešo valsti ierosina aizsargāt minētās trešās valsts ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kuras nosaukums ir ar šo apakšsadaļu aizsargātas otras Puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādes homonīms, otra Puse par to tiek informēta, un tai tiek dota iespēja izteikt piezīmes pirms aizsardzības piešķiršanas trešās valsts ģeogrāfiskās izcelsmes norādei.
5. Nekas šajā apakšsadaļā neuzliek pienākumu kādai no Pusēm aizsargāt otras Puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kura nav aizsargāta tās izcelsmes valstī vai kuras aizsardzība šajā valstī beidzas. Ja beidzas kādas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsardzība tās izcelsmes valstī, katra Puse to paziņo otrai Pusei. Šādus paziņojumus iesniedz saskaņā ar 12.63. panta (Darba grupa intelektuālā īpašuma tiesību, tai skaitā ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jautājumos) 3. punktu.

6. Pusei nav pienākuma aizsargāt kā ģeogrāfiskās izcelsmes norādi nosaukumu, kas varētu maldināt patērētāju par attiecīgā produkta patieso izcelsmi gadījumos, kad nosaukums konfliktē ar augu šķirnes vai dzīvnieku šķirnes nosaukumu.

12.28. PANTS

Izņēmumi

1. Neatkarīgi no 12.27. panta (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzība), ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu "*Asiago*", "*Fontina*" un "*Gorgonzola*", kas uzskaitītas 12.-A pielikuma (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksts) A daļā, aizsardzība neliedz izmantot šīs norādes Vjetnamas teritorijā jebkurām personām, tostarp to pēctečiem, kuras līdz 2017. gada 1. janvārim minētās norādes labticīgi izmantojušas faktiskā komerciālā nolūkā attiecībā uz produktiem produktu grupā "sieri".
2. Neatkarīgi no 12.27. panta (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzība), ģeogrāfiskās izcelsmes norādes "*Feta*", kas uzskaitīta 12.-A pielikuma (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksts) A daļā, aizsardzība neliedz izmantot šo norādi Vjetnamas teritorijā jebkurām personām, tostarp to pēctečiem, kuras līdz 2017. gada 1. janvārim minēto norādi labticīgi izmantojušas faktiskā komerciālā nolūkā attiecībā uz produktiem produktu grupā "sieri", kas gatavoti no aitas piena vai aitas un kazas piena.

3. Neatkarīgi no 12.27. panta (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzība), pārejas posmā — 10 gadi pēc šā nolīguma stāšanās spēkā —, ģeogrāfiskās izcelsmes norādes "*Champagne*", kas uzskaitīta 12.-A pielikuma (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksts) A daļā, aizsardzība neliedz izmantot šo norādi vai tās tulkojumu, transliterāciju vai transkripciju Vjetnamas teritorijā jebkurām personām, tostarp to pēctečiem, kuras minēto norādi labticīgi izmantojušas faktiskā komerciālā nolūkā attiecībā uz produktiem produktu grupā "vīni".
4. Puse var noteikt, ka ikviens ar preču zīmes izmantošanu vai reģistrāciju saistīts pieteikums, ko iesniedz saskaņā ar šo apakšiedaļu, ir jāiesniedz piecu gadu laikā pēc tam, kad šīs Puses teritorijā ir kļuvis vispārzināms, ka aizsargātā norāde tiek izmantota ļaunprātīgi, vai pēc preču zīmes reģistrācijas šīs Puses teritorijā ar nosacījumu, ka preču zīme līdz tam laikam jau ir publicēta, ja publicēšana notiek, pirms ir kļuvusi vispārzināma ļaunprātīgā izmantošana šīs Puses teritorijā, ar nosacījumu, ka ģeogrāfiskās izcelsmes norāde netiek izmantota vai reģistrēta negodprātīgi.
5. Šī apakšiedaļa neierobežo personas tiesības tirdzniecības gaitā izmantot savu vai savu priekšgājēju vārdu darījumdarbībā, izņemot gadījumus, kad šo vārdu izmanto tādā veidā, ka tiek maldināta sabiedrība.

12.29. PANTS

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu lietošanas tiesības

Tiklīdz ģeogrāfiskās izcelsmes norāde tiek aizsargāta ar šo nolīgumu, šādas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes likumīga lietošana notiek bez lietotāju reģistrācijas un papildu maksas.

12.30. PANTS

Saistība ar preču zīmēm

1. Ja par preču zīmi labticīgi iesniegts reģistrācijas pieteikums vai tā labticīgi reģistrēta vai iedibināta kādas Puses teritorijā pirms 2. punktā noteiktās piemērošanas dienas, pasākumi, kas pieņemti, īstenojot šo apakšsadaļu minētās Puses teritorijā, neierobežo preču zīmes atbilstību vai derīgumu vai tiesības izmantot preču zīmi, pamatojot ar to, ka preču zīme ir identiska vai līdzīga ģeogrāfiskās izcelsmes norādei.
2. Panta 1. punkta nolūkā piemērošanas diena ir:
 - a) diena, kad šis nolīgums stājas spēkā attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kas minētas 12.25. pantā (Esošās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes), vai

b) diena, kurā kādas Puses kompetentā iestāde saņem otras Puses pieprasījumu ar pilnīgu pieteikumu par papildu ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsardzību, kā minēts 12.26. pantā (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksta grozījumi).

3. Panta 1. punktā minētu preču zīmi var turpināt aizsargāt, izmantot un atjaunot neatkarīgi no ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsardzības ar nosacījumu, ka attiecīgās Puses iekšzemes tiesību aktos preču zīmju jomā nepastāv nekādi iemesli preču zīmes nederīgumam vai atcelšanai.

12.31. PANTS

Aizsardzības īstenošana

1. Katra Puse nolūkā īstenot ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību nodrošina atbilstošu administratīvu rīcību, ciktāl tas paredzēts Puses iekšzemes tiesību aktos, lai aizliegtu personai ražot, gatavot, iepakot, marķēt, pārdot, importēt vai reklamēt pārtikas preces veidā, kas ir nepatiess, maldinošs vai mānīgs vai arī var radīt maldīgu priekšstatu par to izcelsmi.

2. Katra Puse pēc ieinteresētās personas pieprasījuma īsteno vismaz aizsardzību, kas noteikta 12.27. pantā (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzība) un 12.30. pantā (Saistība ar preču zīmēm).

12.32. PANTS

Vispārīgi noteikumi

1. Produkti, uz kuriem ir aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, atbilst produktu specifikācijām, ieskaitot to grozījumus, ko apstiprinājušas tās Puses iestādes, kuras teritorijā ir produkta izcelsme.
2. Visus jautājumus, kuri izriet no reģistrēta produkta specifikācijām, izskata Darba grupa intelektuālā īpašuma tiesību, tai skaitā ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jautājumos, kas minēta 12.63. pantā (Darba grupa intelektuālā īpašuma tiesību, tai skaitā ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jautājumos).

12.33. PANTS

Sadarbība un pārredzamība

1. Puses tieši vai Darba grupā intelektuālā īpašuma tiesību, tai skaitā ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jautājumos, kas minēta 12.63. pantā (Darba grupa intelektuālā īpašuma tiesību, tai skaitā ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jautājumos), uztur kontaktus visos jautājumos, kuri saistīti ar šīs apakšsadaļas īstenošanu un darbību. Jo īpaši Puse var pieprasīt no otras Puses informāciju, kas saistīta ar produktu specifikācijām, ieskaitot to grozījumus, un attiecīgajiem ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu kontroles vai pārvaldības kontaktpunktiem.

2. Katra Puse publisko produkta specifikācijas vai to kopsavilkumu un attiecīgos kontaktpunktus to otras Puses ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu kontrolei vai pārvaldībai, kuras ir aizsargātas saskaņā ar šo apakšiedaļu.

4. APAKŠIEDAĻA

RŪPNIECISKIE DIZAINPARAUGI

12.34. PANTS

Starptautiski nolīgumi

Divu gadu laikā pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas Puses pievienojas *Hāgas vienošanās par dizainparaugu starptautisko reģistrāciju Ženēvas aktam*, kas noslēgts Ženēvā 1999. gada 2. jūlijā.

12.35. PANTS

Reģistrētu rūpniecisko dizainparaugu aizsardzība

1. Puses nodrošina patstāvīgi radītu rūpniecisko dizainparaugu¹, kas ir jauni vai oriģināli², aizsardzību. Šo aizsardzību nodrošina ar reģistrāciju, un tā piešķir to turētājiem ekskluzīvas tiesības saskaņā ar šo apakšiedaļu³.

¹ Puses vienojas, ka tad, ja to nosaka Puses iekšzemes tiesību akti, dizainparaugs nozīmē prečskatu vai ražojuma atdalāmu vai neatdalāmu daļu.

² Puses vienojas, ka tad, ja to nosaka Puses iekšzemes tiesību akti, var arī prasīt, lai dizainparaugiem būtu individuāls raksturs. Tas attiecas uz dizainparaugiem, kas būtiski atšķiras no zināmajiem dizainparaugiem vai zināmo dizainparaugu pazīmju kombinācijas. Savienība uzskata, ka dizainparaugam ir individuāls raksturs, ja kopiespaids, ko tas rada informētiem lietotājiem, atšķiras no kopiespaids, ko šādam lietotājam rada jebkurš dizainparaugs, kurš ir darīts pieejams sabiedrībai.

³ Tiek uzskatīts, ka dizainparaugi nav izslēgti no aizsardzības tikai tāpēc, ka tie ir daļa no izstrādājuma vai ražojuma, ja vien tie ir redzami, atbilst šā punkta kritērijiem un:

- a) atbilst citiem dizainparaugu aizsardzības kritērijiem, un
- b) nav citādi izslēgti no dizainparaugu aizsardzības saskaņā ar Pušu attiecīgajiem iekšzemes tiesību aktiem.

2. Dizainparaugu, ko izmanto vai iekļauj ražojumā, kurš ir kompleksa ražojuma sastāvdaļa, uzskata par jaunu un oriģinālu:
 - a) ja sastāvdaļa, kad tā ir iekļauta kompleksajā ražojumā, paliek redzama minētā ražojuma parastās izmantošanas laikā, un
 - b) tiktāl, ciktāl šīs sastāvdaļas minētās redzamās iezīmes pašas par sevi atbilst novitātes un oriģinalitātes prasībām.
3. Jēdziens “parasta izmantošana” 2. punkta a) apakšpunktā ir galalietotāja veikta izmantošana, izņemot apkopi, apkalpošanu vai remontu.
4. Reģistrēta dizainparauga īpašniekam ir tiesības trešās personas, kam nav īpašnieka atļaujas, atturēt vismaz no tādu ražojumu izgatavošanas, piedāvāšanas tirdzniecībā, pārdošanas, importēšanas vai uzglabāšanas pārdošanai, kuri ir vai kuri iemieso aizsargātu dizainparaugu, ja šādas darbības tiek veiktas komerciālos nolūkos.
5. Aizsardzība ir spēkā vismaz 15 gadus.

12.36. PANTS

Izņēmumi un ierobežojumi

1. Puse var noteikt ierobežotus izņēmumus dizainparaugu aizsardzībai ar noteikumu, ka šādi izņēmumi nav nepamatoti pretrunā ar aizsargāto dizainparaugu parastu izmantošanu un nepamatoti neierobežo aizsargātā dizainparauga īpašnieka likumīgās intereses, ņemot vērā trešo personu likumīgās intereses.
2. Rūpniecisko dizainparaugu aizsardzību neattiecina uz dizainparaugiem, kas veidoti, ņemot vērā galvenokārt tehniskus vai funkcionālus apsvērumus.

12.37. PANTS

Saistība ar autortiesībām

Dizainparaugam nodrošina arī aizsardzību atbilstīgi kādas Puses tiesību aktiem autortiesību jomā, sākot ar dienu, kurā dizainparaugs ir radīts vai citādi fiksēts jebkādā veidā. Minētā Puse nosaka atbilstību aizsardzībai un to, kādā mērā un ar kādiem nosacījumiem, ieskaitot prasīto oriģinalitātes līmeni, šādu aizsardzību piešķir.

5. APAKŠIEDAĻA

PATENTI

12.38. PANTS

Starptautiskie nolīgumi

Puses apstiprina savas tiesības un pienākumus, kas izriet no *Nolīguma par sadarbību patentu jomā*, kurš noslēgts Vašingtonā 1970. gada 19. jūnijā, grozīts 1979. gada 28. septembrī un pēdējo reizi grozīts 2001. gada 3. oktobrī. Katra Puse vienkāršo un attīsta tās patentu reģistrācijas procedūras, par atskaites punktiem izmantojot, *inter alia*, *Līgumu par patentu tiesībām*, kas pieņemts Ženēvā 2000. gada 1. jūnijā.

12.39. PANTS

Patenti un sabiedrības veselība

1. Puses atzīst to, cik svarīga ir *Deklarācija par TRIPS līgumu un sabiedrības veselību*, kas pieņemta PTO ministru konferencē 2001. gada 14. novembrī Dohā. Interpretējot un īstenojot tiesības un pienākumus saskaņā ar šo nodaļu, Puses var atsaukties uz šo deklarāciju.

2. Puses ievēro PTO Vispārējās padomes 2003. gada 30. augusta Lēmumu par to, *kā īstenot 6. punktu Dohas Deklarācijā par TRIPS līgumu un sabiedrības veselību.*

12.40. PANTS

Administratīva atļauja

1. Puses atzīst, ka farmācijas ražojumiem, ko Pušu attiecīgajās teritorijās aizsargā patents, pirms laišanas to attiecīgajos tirgos principā piemēro administratīvu tirdzniecības atļaujas piešķiršanas procedūru (turpmāk “tirdzniecības atļaujas procedūra”).
2. Puses nodrošina atbilstīgu un efektīvu mehānismu, lai kompensētu patenta īpašniekam patenta reālā darbības termiņa samazinājumu, kuru izraisījušas nepamatotas kavēšanās¹ pirmās tirdzniecības atļaujas piešķiršanā Puses attiecīgajā teritorijā. Šāda kompensācija var būt ar patenta aizsardzību piešķirto tiesību termiņa pagarinājums, kas vienāds ar laikposmu, par kādu ir pārkāpts šā punkta zemsvītras piezīmē minētais laikposms. Šis pagarinājums nepārsniedz divus gadus.

¹ Šajā pantā nepamatota kavēšanās, pirmo reizi sniedzot atbildi pieteikuma iesniedzējam, ir kavēšanās vairāk nekā divu gadu garumā, skaitot no tirdzniecības atļaujas pieteikuma iesniegšanas dienas. Visas kavēšanās, kas rodas tirdzniecības atļaujas piešķiršanas procesā pieteikuma iesniedzēja vainas dēļ, vai visus laikposmus ārpus tirdzniecības atļaujas piešķirējas iestādes kontroles neņem vērā, nosakot šādu kavēšanos.

3. Kā alternatīvu 2. punktā minētajam Puse var paredzēt iespēju pagarināt ar patentu piešķirto tiesību termiņu uz laikposmu, kas nepārsniedz piecus gadus¹, lai kompensētu patenta īpašniekam patenta reālā darbības termiņa samazinājumu, kuru izraisījusi tirdzniecības atļaujas piešķiršanas procedūra. Pagarinājums stājas spēkā patenta likumīgā termiņa beigās uz laikposmu, kas ir vienāds ar laikposmu no dienas, kad iesniedz patenta pieteikumu, līdz dienai, kad piešķir pirmo tirdzniecības atļauju laist produktu Puses tirgū, šo laikposmu saīsinot par pieciem gadiem.

6. APAKŠIEDAĻA

NEIZPAUSTAS INFORMĀCIJAS AIZSARDZĪBA

12.41. PANTS

Neizpaustas informācijas aizsardzība

1. Lai īstenotu *TRIPS* līguma 39. pantu un nodrošinot efektīvu aizsardzību pret negodīgu konkurenci, kā to paredz Parīzes Konvencijas 10.a pants, katra Puse aizsargā konfidencialu informāciju un datus, kas iesniegti valdībām vai valdību aģentūrām saskaņā ar šo pantu.

¹ Šo laikposmu var pagarināt vēl par sešiem mēnešiem attiecībā uz zālēm, par kurām ir veikti pediatriski pētījumi, kā rezultāti ir iekļauti zāļu informācijas lapā.

2. Ja Puse kā nosacījumu farmācijas ražojumu vai agroķīmisko preparātu apstiprināšanai tirdzniecībai prasa iesniegt neizpaustus testu rezultātus vai citus datus, kuru sagatavošana ir saistīta ar ievērojamām grūtībām, minētā Puse nodrošina šādu datu aizsardzību pret negodīgu komerciālu izmantošanu. Turklāt katra Puse aizsargā šādus datus pret izpaušanu, izņemot gadījumus, kad nepieciešams aizsargāt sabiedrību.

3. Katra Puse nodrošina, ka attiecībā uz 2. punktā minētajiem datiem, kuri iesniegti Pusei pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas, neviena cita persona, kas pieprasa tirdzniecības atļauju, nedrīkst bez datu sniedzējas personas atļaujas balstīties uz minētajiem datiem, ar kuriem pamatots tirdzniecības atļaujas pieteikums, saprātīgu laikposmu — parasti ne mazāk kā piecus gadus no dienas, kad Puse ir piešķīrusi atļauju personai, kas sagatavojusi datus produkta apstiprināšanai tirdzniecībai.

7. APAKŠIEDAĻA

AUGU ŠĶIRŅU AIZSARDZĪBA

12.42. PANTS

Augu šķirņu aizsardzība

Puses aizsargā augu šķirņu aizsardzības tiesības saskaņā ar *Starptautisko jaunu augu šķirņu aizsardzības konvenciju*, kas pieņemta Parīzē 1961. gada 2. decembrī un pēdējo reizi pārskatīta 1991. gada 19. martā, ieskaitot izņēmumus attiecībā uz selekcionāru tiesībām, kā minēts konvencijas 15. pantā, un sadarbojas, lai veicinātu minētās tiesības un nodrošinātu to izpildi.

C IEDAĻA

INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBU PIEMĒROŠANA

1. APAKŠIEDAĻA

VISPĀRĪGI PIEMĒROŠANAS NOTEIKUMI

12.43. PANTS

Vispārīgi pienākumi

1. Puses apstiprina savas tiesības un pienākumus, kas izriet no *TRIPS* līguma, jo īpaši tā III daļas. Katra Puse šajā iedaļā nosaka papildpasākumus, procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu¹. Minētie pasākumi, procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir taisnīgi un samērīgi un nav nevajadzīgi sarežģīti vai dārgi, un ar tiem nav saistāmi nesamērīgi termiņi vai nepamatotas kavēšanās.

¹ Nolīguma C iedaļas (Intelektuālā īpašuma tiesību piemērošana) 1. apakšiedaļas nolūkiem jēdziens “intelektuālā īpašuma tiesības” ietver vismaz šādas tiesības: autortiesības; blakustiesības; pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju autora tiesības; tiesības uz preču zīmi; tiesības uz dizainparaugu; patentu tiesības; ģeogrāfiskās izcelsmes norādes; funkcionāla modeļa tiesības; augu šķirņu aizsardzība; tirdzniecības nosaukumu aizsardzība, ciktāl attiecīgajos iekšzemes tiesību aktos tās ir aizsargātas kā intelektuālā īpašuma tiesības.

2. Pasākumi, procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kas minēti 1. punktā, ir iedarbīgi un samērīgi, un tos piemēro tā, lai izvairītos no šķēršļu radīšanas likumīgai tirdzniecībai un nodrošinātu, ka tos neizmanto ļaunprātīgi.

12.44. PANTS

Tiesīgie prasītāji

Katra Puse par personām, kas tiesīgas prasīt šajā apakšiedaļā un *TRIPS* līguma III daļā minēto pasākumu, procedūru un tiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērošanu, atzīst:

- a) intelektuālā īpašuma tiesību turētājus saskaņā ar piemērojamo tiesību aktu noteikumiem;
- b) visas citas personas, kas ir pilnvarotas izmantot minētās intelektuālā īpašuma tiesības, jo īpaši licenciātus, ciktāl to pieļauj piemērojamo tiesību aktu noteikumi un saskaņā ar tiem;
- c) intelektuālā īpašuma kolektīvo tiesību pārvaldes iestādes, ko regulāri atzīst par tādām, kuras ir tiesīgas pārstāvēt intelektuālā īpašuma tiesību īpašniekus, ciktāl to ļauj piemērojamo tiesību aktu noteikumi un saskaņā ar tiem, un
- d) profesionālās aizstāvības iestādes, ko regulāri atzīst par tādām, kuras ir tiesīgas pārstāvēt intelektuālā īpašuma tiesību turētājus, ciktāl to ļauj piemērojamo tiesību aktu noteikumi un saskaņā ar tiem.

2. APAKŠIEDAĻA

CIVILTIESISKU LĪDZEKĻU PIEMĒROŠANA

12.45. PANTS

Pagaidu pasākumi

1. Katra Puse nodrošina, ka tās kompetentās tiesu iestādes pēc kādas personas pieprasījuma, kura sniegusi tai pieejamus pierādījumus savas prasības pamatošanai, ka ir pārkāptas vai drīzumā tiks pārkāptas tās intelektuālā īpašuma tiesības, ir pilnvarotas noteikt ātrus un efektīvus pagaidu pasākumus, ar ko:
 - a) novērš jebkuru intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma rašanos un jo īpaši novērš preču, ieskaitot importētās preces tūlīt pēc atmuitošanas, ienākšanu un pārvietošanu tirdzniecības aprītē, kas atrodas to jurisdikcijā:
 - i) tiesa var izdot iepriekšēju izpildrakstu gadījumos pret personu, kuras pakalpojumus nolūkā pārkāpt intelektuālā īpašuma tiesības ir izmantojusi trešā persona un pār kuru attiecīgajai tiesu iestādei ir jurisdikcija, un

- ii) ja iespējams pārkāpums ir izdarīts komerciālā mērogā, Puses nodrošina, ka tad, ja 12.44. pantā (Tiesīgie prasītāji) minētais prasītājs norāda uz apstākļiem, kas varētu apdraudēt zaudējumu piedziņu, tiesu iestādes var dot rīkojumu kā piesardzības pasākumu piemērot iespējamā pārkāpēja kustamā un nekustamā īpašuma apķīlāšanu vai bloķēšanu, tostarp viņa bankas kontu un citu aktīvu bloķēšanu,

un

- b) ievērojot tādas konfidencialas informācijas aizsardzības prasības, kurā var būt ietverts detalizēts apraksts, attiecībā uz iespējamo pārkāpumu saglabā nozīmīgos pierādījumus, ņemot vai neņemot paraugus vai arestējot iespējamās pārkāpuma preces un attiecīgā gadījumā materiālus un darbarīkus, kas izmantoti šo preču ražošanai vai izplatīšanai, un ar tām saistītos dokumentus.

2. Attiecīgos gadījumos, jo īpaši tad, ja kavēšanās to darīt varētu radīt nelabojamu kaitējumu tiesību subjektam vai ja pastāv pierādāms risks, ka tiek iznīcināti pierādījumi, tiesu iestādēm ir pilnvaras attiecīgos gadījumos pieņemt 1. punktā minētos pagaidu pasākumus bez otras Puses uzklauššanas.

3. Šis pants neskar *TRIPS* līguma 50. pantu.

12.46. PANTS

Pierādījumi

1. Katra Puse nodrošina, ka, ja kāda persona, iesniedzot prasību, ir sniegusi tai pieejamus pierādījumus, kuri ir pietiekami prasības pamatošanai, un minētās prasības pamatojumā ir precizējusi pierādījumus, kas ir atbildētājas puses rīcībā, tad kompetentās tiesu iestādes var prasīt atbildētājai pusei sniegt minētos pierādījumus, ievērojot konfidencialas informācijas aizsardzības prasības. Šā punkta nolūkā Puse var noteikt, ka, lai pierādījumus uzskatītu par pamatotiem, kompetentajām tiesu iestādēm ir jāizvērtē paraugi no ievērojama skaita attiecīgā darba vai cita aizsargāta īpašuma priekšmeta kopiju.
2. Ja pārkāpums izdarīts komerciālā mērogā, katra Puse veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai kompetentās tiesu iestādes, saņemot iesniegumu no kādas puses, attiecīgā gadījumā var pieprasīt atbildētājas puses rīcībā esošos banku, finanšu vai tirdzniecības dokumentus, ievērojot konfidencialas informācijas aizsardzības prasības.

12.47. PANTS

Tiesības uz informāciju

1. Neskarot iekšzemes tiesību aktus, kas reglamentē informācijas konfidencialitātes aizsardzību vai personas datu apstrādi, katra Puse nodrošina, ka civilprocesos, kuri attiecas uz intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu, un atbildot uz prasītāja pamatotu un samērīgu lūgumu, kompetentās tiesu iestādes var likt pārkāpējam, iespējamajam pārkāpējam vai kādai citai personai sniegt tās īpašumā vai kontrolē esošo attiecīgo informāciju, kā paredzēts iekšzemes normatīvajos aktos.

Šajā punktā jēdziens “jebkura cita persona” var ietvert personu:

- a) par kuru konstatēts, ka tās rīcībā ir pārkāpuma preces komerciālā mērogā;
- b) par kuru konstatēts, ka tā izmanto pārkāpuma pakalpojumus komerciālā mērogā;
- c) par kuru ir konstatēts, ka tā komerciālā mērogā sniedz pakalpojumus, ko izmanto pārkāpuma darbībās, vai
- d) kuru šajā punktā minētā persona ir norādījusi kā personu, kas iesaistīta pārkāpuma preču izgatavošanā, ražošanā vai izplatīšanā vai pārkāpuma pakalpojumu sniegšanā.

2. Panta 1. punktā minētā informācija var ietvert informāciju par jebkuru personu, kas komerciālā mērogā ir iesaistīta pārkāpumā vai iespējamā pārkāpumā, un attiecībā uz pārkāpuma preču vai pārkāpuma pakalpojumu radīšanas līdzekļiem vai izplatīšanas kanāliem.

12.48. PANTS

Citi tiesiskās aizsardzības līdzekļi

1. Katra Puse nodrošina, ka kompetentajām tiesu iestādēm ir pilnvaras pēc prasītāja lūguma un neskarot pārkāpuma dēļ tiesību subjektam radīto zaudējumu atlīdzināšanu un neparedzot nekādu kompensāciju, tādā veidā, kas līdz minimumam samazinātu turpmāku pārkāpumu riskus, dot rīkojumu:

- a) atsaukt preces no tirdzniecības aprites¹;
- b) atbrīvoties no tām ārpus tirdzniecības aprites vai
- c) iznīcināt

preces, par kurām ir konstatēts, ka tās pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības.

¹ Katra Puse nodrošina, ka šo noteikumu piemēro pārkāpuma precēm, kas atrastas tirdzniecības aprītē, un ka pārkāpējiem liek vismaz atsaukt preces no viņu klientiem, proti, vairumtirgotājiem, izplatītājiem un mazumtirgotājiem.

Kompetentās tiesu iestādes var arī dot rīkojumu par materiālu un rīku, kuri galvenokārt izmantoti pārkāpuma preču radīšanai vai ražošanai, iznīcināšanu vai atbrīvošanos no tiem ārpus tirdzniecības aprites tā, lai līdz minimumam samazinātu turpmāku pārkāpumu riskus.

2. Kompetentajām tiesu iestādēm ir pilnvaras dot rīkojumu, ka 1. punktā minētos tiesiskās aizsardzības līdzekļus vismaz attiecībā uz iznīcināšanu, tai skaitā izņemšanu no tirdzniecības aprites iznīcināšanai, piemēro uz pārkāpēja rēķina, ja vien nav īpašu iemeslu tā nedarīt.

12.49. PANTS

Izpildraksti

Katra Puse nodrošina, ka tad, ja tiesas nolēmumā konstatēts intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums, kompetentās tiesu iestādes pret pārkāpēju un attiecīgos gadījumos pret trešo personu, kuras pakalpojumus ir izmantojis pārkāpējs un pār kuru attiecīgajai tiesu iestādei ir jurisdikcija, izdod izpildrakstu, kura mērķis ir aizliegt pārkāpuma turpināšanu.

12.50. PANTS

Alternatīvi pasākumi

Katra Puse var noteikt, ka attiecīgos gadījumos un pēc tās personas lūguma, uz ko attiecas 12.48. pantā (Citi tiesiskās aizsardzības līdzekļi) vai 12.49. pantā (Izpildraksti) paredzētie pasākumi, kompetentās tiesu iestādes tā vietā, lai piemērotu 12.48. pantā (Citi tiesiskās aizsardzības līdzekļi) un 12.49. pantā (Izpildraksti) paredzētos pasākumus, var minētajai vainīgajai personai likt izmaksāt naudas kompensāciju cietušajai personai, ja vainīgā persona ir rīkojusies neapzināti un bez nolaidības, ja konkrēto pasākumu veikšana minētajai personai radītu nesamērīgu kaitējumu un ja naudas kompensācijas izmaksa šķiet pietiekami apmierinoša.

12.51. PANTS

Zaudējumi

1. Katra Puse nodrošina, ka kompetentās tiesu iestādes ir pilnvarotas dot rīkojumu pārkāpējam, kurš ir veicis pārkāpumu, apzinoties savu rīcību, vai ja ir pamatots iemesls uzskatīt, ka tas ir apzinājies savu rīcību, atlīdzināt tiesību subjektam zaudējumus apmērā, kas kompensē tiesību subjektam ar pārkāpumu nodarīto faktisko kaitējumu.

Nosakot intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma radīto zaudējumu atlīdzības apjomu, kompetentajām tiesu iestādēm ir pilnvaras:

- a) ņemt vērā visus attiecīgos aspektus, piemēram, cietušajai pusei radītās negatīvās ekonomiskās sekas, tai skaitā negūto peļņu, pārkāpēja negodīgi gūto peļņu¹ un attiecīgos gadījumos arī citus elementus, kas nav ekonomiskie faktori², un
- b) attiecīgos gadījumos noteikt vienreizēju maksājumu zaudējumu atlīdzināšanai, pamatojoties uz noteiktiem faktoriem, piemēram, vismaz autoratlīdzības vai maksājumu summu, kas būtu jāsaņem, ja pārkāpējs būtu prasījis atļauju izmantot konkrētās intelektuālā īpašuma tiesības.

2. Ja pārkāpējs pārkāpumu nav veicis, apzinoties savu rīcību, vai ja nav pamatota iemesla uzskatīt, ka tas ir apzinājies savu rīcību, Puse var noteikt, ka tiesu iestādes var dot rīkojumu par labu cietušajai pusei atgūt peļņu vai atlīdzināt zaudējumus, kas var būt iepriekš noteikti.

¹ Aprēķinot negūto peļņu, nedrīkst vēlreiz pieskaitīt pārkāpēja negodīgi gūto peļņu.

² Jēdziens “citi elementi, kas nav ekonomiskie faktori” ietver morālo kaitējumu, kas ar pārkāpumu nodarīts izgudrotāju vai autoru morālajām tiesībām.

12.52. PANTS

Tiesas izdevumi

Katra Puse nosaka, ka kompetentās tiesu iestādes parasti attiecīgos gadījumos ir pilnvarotas dot rīkojumu, lai zaudētāja puse samaksā uzvarētājai pusei tās tiesas izdevumus vai maksas un advokātu honorārus vai citus izdevumus saskaņā ar minētās Puses iekšzemes tiesību aktiem.

12.53. PANTS

Tiesas nolēmumu publiskošana

Kompetentajām tiesu iestādēm ir pilnvaras, ievērojot iekšzemes tiesību aktus un rīcībpolitiku, dot rīkojumu uz pārkāpēja rēķina publiskot vai darīt sabiedrībai pieejamu attiecīgu informāciju par galīgo tiesas nolēmumu.

12.54. PANTS

Pieņemums par autortiesībām vai īpašuma tiesībām

Puses atzīst, ka šajā nodaļā paredzēto pasākumu, procedūru un tiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērošanas nolūkā ir pietiekami, ka literāra darba vai mākslas darba autora vārds un attiecībā uz aizsargāto tiesību objektu — pārējo tiesību subjektu vārds — parastā veidā ir atrodams uz šā darba, lai minēto autoru vai citu tiesību subjektu varētu uzskatīt par tādu, ja vien nav pierādījumu par pretējo, un tādēļ šī persona ir tiesīga uzsākt pārkāpuma procedūru.-

3. APAKŠIEDAĻA

STARPNIEKU PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI

12.55. PANTS

Starpnieku pakalpojumu sniedzēju atbildība

1. Katra Puse saskaņā ar šo pantu savos iekšzemes tiesību aktos paredz ierobežojumus vai izņēmumus attiecībā uz starpnieku pakalpojumu sniedzēju atbildību saistībā ar to pakalpojumu sniegšanu vai izmantošanu, autortiesību vai blakustiesību pārkāpumiem, kas notiek telesakaru tīklos vai tos izmantojot¹.
2. Ierobežojumi vai izņēmumi, kas minēti 1. punktā, attiecas uz vismaz šādām darbībām:
 - a) tādas informācijas nosūtīšana telesakaru tīklā, ko sniedzis pakalpojuma izmantotājs, vai piekļuves telesakaru tīklam nodrošināšana (vienkāršā līnija);

¹ Lielākai noteiktībai — tas ietver internetu.

- b) tādas informācijas nosūtīšana telesakaru tīklā, ko sniedzis pakalpojuma izmantotājs, attiecībā uz minētās informācijas automātisku, starpniecisku un īslaicīgu uzglabāšanu, kas veikta vienīgi nolūkā padarīt efektīvāku tālāku informācijas pārraidīšanu citiem pakalpojuma izmantotājiem pēc to pieprasījuma (superātrā līnija) — ar noteikumu, ka pakalpojuma sniedzējs:
- i) groza informāciju tikai tehnisku apsvērumu dēļ;
 - ii) ievēro nosacījumus par pieeju informācijai;
 - iii) ievēro noteikumus attiecībā uz informācijas atjaunināšanu nozarē plaši atzītā un izmantotā veidā;
 - iv) neiejaucas nozarē plaši atzītas un izmantotas tehnoloģijas likumīgā izmantošanā, lai iegūtu datus par informācijas izmantošanu, un
 - v) izņem informāciju vai liedz pieeju informācijai, ko tas glabā, tiklīdz viņam kļūst zināms¹, ka informācija tās sākotnējā nosūtīšanas avotā ir izņemta no tīkla vai ir liegta piekļuve tai,

un

¹ Nekas šajā nodaļā neliedz nevienai Pusei savos iekšzemes tiesību aktos definēt nosacījumus, kā tiek iegūta informētība par to, ka mitināmā informācija ir nelikumīga.

- c) pakalpojuma izmantotāja sniegtas informācijas glabāšana pēc pakalpojuma izmantotāja pieprasījuma (mitināšana) — ar noteikumu, ka pakalpojuma sniedzējs:
- i) nav informēts par nelikumīgo informāciju un
 - ii) tiklīdz viņam tas kļūst zināms¹ — darbojas ātri, lai izņemtu informāciju vai liegtu pieeju informācijai.
3. Katra Puse savos iekšzemes tiesību aktos var paredzēt nosacījumus, ar kādiem starpnieku pakalpojumu sniedzēji nekvalificējas 2. punktā minētajiem ierobežojumiem vai izņēmumiem.
4. Atbilstības nosacījumos, lai starpnieku pakalpojumu sniedzēji kvalificētos 2. punktā minētajiem ierobežojumiem vai izņēmumiem, var neietvert to, ka starpnieku pakalpojumu sniedzējs uzrauga savu pakalpojumu vai meklē faktus, kas norāda uz pārkāpuma darbību.
5. Katra Puse var noteikt procedūras efektīvai paziņojumu iesniegšanai par iespējamām pārkāpumiem un efektīvai pretpaziņojumu iesniegšanai.
6. Šis pants neietekmē iespējamību, ka tiesa vai administratīva iestāde atbilstoši katras Puses tiesību sistēmai pieprasa starpnieku pakalpojuma sniedzējam izbeigt vai novērst pārkāpumu.

¹ Nekas šajā nodaļā neliedz nevienai Pusei savos iekšzemes tiesību aktos definēt nosacījumus, kā tiek iegūta informētība par to, ka mitināmā informācija ir nelikumīga.

4. APAKŠIEDAĻA

PIEMĒROŠANA UZ ROBEŽAS

12.56. PANTS

Saskanība ar *GATT* 1994 un *TRIPS* līgumu

Muitas dienestiem veicot pasākumus uz robežas nolūkā izpildīt intelektuālā īpašuma tiesības, kā izklāstīts šajā apakšiedaļā, Puses nodrošina, ka pasākumi atbilst tās saistībām saskaņā ar *GATT* 1994 un *TRIPS* līgumu un jo īpaši ar *GATT* 1994 V pantu un 41. pantu un *TRIPS* līguma III daļas 4. iedaļu.

12.57. PANTS

Definīcijas

Šajā apakšiedaļā:

- a) “viltotas preces” ir preces ar viltotu preču zīmi un preces ar viltotu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi;

- b) “preces ar viltotu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi” ir preces (ieskaitot iepakojumu), uz kurām nelikumīgi ir ģeogrāfiskās izcelsmes norāde, kas ir identiska ģeogrāfiskās izcelsmes norādei ar derīgu reģistrāciju attiecībā uz tādu pašu preču veidu vai ko pamataspektos nav iespējams atšķirt no šādas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, un tādējādi preces imports pārkāpj ar konkrēto ģeogrāfiskās izcelsmes norādi saistītās tiesības vai tās eksports būtu bijis šāds pārkāpums saskaņā ar tās Puses tiesību aktiem, kurā preces konstatētas;
- c) “preces ar viltotu preču zīmi” ir preces (ieskaitot iepakojumu), uz kurām nelikumīgi ir preču zīme, kas ir identiska preču zīmei ar derīgu reģistrāciju attiecībā uz tādām pašām precēm vai ko pamataspektos nav iespējams atšķirt no šādas preču zīmes, un tādējādi preces imports pārkāpj konkrētās preču zīmes īpašnieka tiesības vai tās eksports būtu bijis šāds pārkāpums saskaņā ar tās Puses tiesību aktiem, kurā preces konstatētas;
- d) “eksporta preces” ir preces, kas jāizved no kādas Puses teritorijas uz kādu vietu ārpus Puses teritorijas, minētajām precēm paliekot muitas uzraudzībā;
- e) “preces, ar kurām pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības”, ir viltotas preces un pirātiskas autortiesību preces, kuru imports vai eksports saskaņā ar tās Puses tiesību aktiem, kurā preces konstatētas, ir intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums;
- f) “ importa preces” ir preces, kas jāieved kādas Puses teritorijā no kādas vietas ārpus Puses teritorijas, minētajām precēm paliekot muitas uzraudzībā, un

- g) “pirātiskas autortiesību preces” ir preces, kuras ir bez tiesību subjekta vai tiesību subjekta pilnvarotas personas piekrišanas ražotājā valstī izgatavoti pakalpojumi un tieši vai netieši ir izgatavotas no izstrādājuma, ja minētā pakalpojuma izgatavošana, kā arī imports un eksports būtu autortiesību vai blakustiesību pārkāpums saskaņā ar attiecīgi importētājas vai eksportētājas Puses tiesību aktiem.

12.58. PANTS

Robežpasākumu darbības joma

1. Attiecībā uz importa un eksporta precēm katra Puse pieņem vai patur spēkā procedūras, kurām atbilstoši tiesību subjekts var iesniegt pieteikumu, lūdzot muitas dienestiem apturēt to preču importu un eksportu, par kurām ir aizdomas, ka ar tām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības.
2. Muitas dienesti saskaņā ar vietējām procedūrām atliek tādu preču laišanu brīvā apgrozībā, par kurām ir aizdomas, ka ar tām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības.

12.59. PANTS

Muitas dienestu aktīva līdzdalība

Muitas dienesti aktīvi darbojas, lai vērstos pret tādu importa un eksporta preču sūtījumiem, par kurām ir aizdomas, ka ar tām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, un identificētu tos, izmantojot riska analīzes paņēmienus. Tie sadarbojas ar tiesību subjektiem, tai skaitā ļauj sniegt informāciju riska analīzes veikšanai.

12.60. PANTS

Īpaša sadarbība robežpasākumu jomā

1. Neskarot 4.2. panta (Sadarbība muitas jomā un savstarpēja administratīva palīdzība) 2. punkta a) apakšpunktu, Puses attiecīgā gadījumā veicina sadarbību un apmaiņu ar informāciju un paraugpraksi starp to muitas dienestiem, lai nodrošinātu efektīvu robežkontroli nolūkā piemērot intelektuālā īpašuma tiesības, jo īpaši ar mērķi efektīvi īstenot *TRIPS* līguma 69. pantu.
2. Attiecībā uz muitas darbu intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanā Pušu muitas dienesti viens otram sniedz savstarpēju administratīvo palīdzību muitas jomā saskaņā ar 2. protokolu (Savstarpēja administratīvā palīdzība muitas lietās).

3. Neskarot 17.1. pantu (Tirdzniecības komiteja), 17.2. pantā (Specializētās komitejas) minētā Muitas jautājumu komiteja ir atbildīga par to, ka tiek nodrošināta šā panta pienācīga darbība un īstenošana. Muitas jautājumu komiteja nosaka prioritātes un attiecīgās procedūras sadarbībai starp kompetentajām iestādēm.

5. APAKŠIEDAĻA

CITI NOTEIKUMI SAISTĪBĀ AR PIEMĒROŠANU

12.61. PANTS

Rīcības kodeksi

Puses veicina:

- a) tādu rīcības kodeksu izstrādi, ko veic tirdzniecības vai profesionālas asociācijas vai organizācijas, kuru mērķis ir uzlabot intelektuālā īpašuma tiesību izpildi, un
- b) rīcības kodeksu projektu iesniegšanu Pušu kompetentajām iestādēm un minēto rīcības kodeksu piemērošanas izvērtēšanu.

D IEDAĻA

SADARBĪBA UN INSTITUCIONĀLIE NOTEIKUMI

12.62. PANTS

Sadarbība

1. Puses sadarbojas ar mērķi atbalstīt šīs nodaļas īstenošanu.
2. Ievērojot 16. nodaļu (Sadarbība un spēju veidošana), sadarbības jomas ietver šādas, bet ne tikai, darbības:
 - a) informācijas apmaiņa par intelektuālā īpašuma tiesību tiesisko regulējumu un attiecīgajiem tiesību aizsardzības un izpildes noteikumiem, kā arī Savienības un Vjetnamas pieredzes apmaiņa par panākto likumdošanas progresu;
 - b) pieredzes un informācijas apmaiņa starp Savienību un Vjetnamu par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu;
 - c) pieredzes apmaiņa starp Savienību un Vjetnamu par to, kā centrālā un reģionālā līmenī muita, policija, administratīvās un tiesu iestādes nodrošina tiesībaizsardzību, kā arī koordinē, tai skaitā ar citām valstīm, savas darbības, lai novērstu viltotu preču eksportu;

- d) spēju veidošana, darbinieku apmaiņa un apmācība;
- e) informētības veicināšana un informācijas izplatīšana par intelektuālā īpašuma tiesībām, *inter alia*, darījumu aprindās un sociāli profesionālajās un sociālajās organizācijās, kā arī patērētāju un tiesību subjektu izpratnes veicināšana;
- f) sadarbības valdību līmenī pastiprināšana, *inter alia*, starp intelektuālā īpašuma birojiem un
- g) aktīva sabiedrības informētības un izglītības uzlabošana par intelektuālā īpašuma tiesību politiku, izstrādājot efektīvas stratēģijas galveno mērķauditoriju noteikšanai un veidojot informēšanas programmas, lai palielinātu patērētāju un plašsaziņas līdzekļu izpratni par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu ietekmi, tostarp par riskiem saistībā ar veselību un drošību un organizēto noziedzību.

3. Neskarot 1. un 2. punktu, Puses vienojas pēc nepieciešamības risināt jautājumus, kuri ir būtiski šajā nodaļā izklāstīto intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzībai un piemērošanai, kā arī citus atbilstīgus jautājumus Darba grupā intelektuālā īpašuma tiesību, tai skaitā ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jautājumos, kas izveidota saskaņā ar 17.3. pantu (Darba grupas).

12.63. PANTS

Darba grupa intelektuālā īpašuma tiesību,
tai skaitā ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jautājumos

1. Darba grupu intelektuālā īpašuma tiesību, tai skaitā ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jautājumos, kas izveidota saskaņā ar 17.3. pantu (Darba grupas), veido Pušu pārstāvji, un tās mērķis ir pārraudzīt šīs nodaļas īstenošanu, pastiprināt Pušu sadarbību un uzturēt dialogu par intelektuālā īpašuma tiesību, tai skaitā ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jautājumiem.
2. Darba grupa intelektuālā īpašuma tiesību, tai skaitā ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jautājumos, var izskatīt jebkuru jautājumu saistībā ar šīs nodaļas īstenošanu un darbību. Konkrēti tās atbildības jomā ietilpst:
 - a) ieteikumu sagatavošana Pusēm par grozījumiem 12.-A pielikumā (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksts) attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm saskaņā ar 12.26. pantu (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksta grozījumi);
 - b) informācijas apmaiņa par tiesību aktu izmaiņām un politikas virzību ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jomā un par jebkuru citu savstarpējas intereses jautājumu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jomā un
 - c) informācijas apmaiņa par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm nolūkā apsvērt to aizsardzību saskaņā ar B iedaļas (Intelektuālā īpašuma tiesību standarti) 3. apakšiedaļu (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes).

13. NODAĻA

TIRDZniecība un ilgtspējīga attīstība

13.1. PANTS

Mērķi

1. Šīs nodaļas mērķis ir veicināt ilgtspējīgu attīstību, jo īpaši sekmējot ar tirdzniecību un ieguldījumiem saistītu aspektu pienesumu nodarbinātības un vides jautājumiem.
2. Puses atsaucas uz 1992. gada *Rīcības plānu 21. gadsimtam* “Agenda 21” vides un attīstības jomā, 2002. gada *Johannesburgas plānu pasaules samita par ilgtspējīgu attīstību lēmumu īstenošanai*, 2006. gada *ANO Ekonomikas un sociālo lietu padomes Ministru deklarāciju par pilnīgas un produktīvas nodarbinātības radīšanu un pienācīgas kvalitātes nodarbinātību visiem*, *Starptautiskās Darba organizācijas* (turpmāk “SDO”) *Pienācīga darba nodrošināšanas programmu*, 2012. gada *ilgtspējīgai attīstībai veltītās Apvienoto Nāciju Organizācijas konferences noslēguma dokumentu “Nākotne, kuru vēlamies”* un 2015. gada *Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības samita rezultātu dokumentu “Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam”*. Puses apstiprina savu apņemšanos veicināt starptautiskās tirdzniecības attīstību tā, lai sekmētu ilgtspējīgas attīstības mērķi pašreizējo un nākamo paaudžu labklājībai. Ilgtspējīgas attīstības mērķis tiek iekļauts Pušu divpusējās tirdzniecības attiecībās.

3. Puses apstiprina savu apņemšanos turpināt ilgtspējīgu attīstību, kuru veido ekonomikas attīstība, sociālā attīstība un vides aizsardzība, un visas trīs jomas ir savstarpēji atkarīgas un cita citu pastiprinošas. -
4. Puses uzsver priekšrocības, ko rada sadarbība ar tirdzniecību saistītos nodarbinātības¹ un vides jautājumos kā daļa no globālās pieejas tirdzniecībai un ilgtspējīgai attīstībai.
5. Šī nodaļa iemieto sadarbības pieeju, kuras pamatā ir kopīgas vērtības un intereses, ņemot vērā Pušu atšķirīgo attīstības līmeni.

13.2. PANTS

Tiesības reglamentēt un aizsardzības līmeņi

1. Puses atzīst to attiecīgās tiesības:
 - a) noteikt to ilgtspējīgas attīstības mērķus, stratēģijas, rīcībpolitiku un prioritātes;
 - b) pēc saviem ieskatiem noteikt savus vietējos aizsardzības līmeņus vides un sociālajā jomā un

¹ Šajā nodaļā jēdziens “nodarbinātības jautājumi” ir jautājumi, kas ietverti Pienācīga darba nodrošināšanas programmā, kā tas noteikts *SDO Deklarācijā par sociālo taisnīgumu godīgas globalizācijas kontekstā*, kura pieņemta Starptautiskās Darba konferences 97. sesijā Ženēvā 2008. gada 10. jūnijā.

- c) attiecīgi pieņemt vai grozīt Pušu attiecīgos tiesību aktus un rīcībpolitiku veidā, kas ir saderīgs ar starptautiski atzītiem standartiem un nolīgumiem, kuros tā ir dalībniece un kuri minēti 13.4. pantā (Daudzpusēji nodarbinātības standarti un nolīgumi) un 13.5. pantā (Daudzpusēji vides nolīgumi).

2. Katra Puse cenšas nodrošināt, ka tās tiesību aktos un rīcībpolitikā ir noteikti un tiek sekmēti augsti vietējie aizsardzības līmeņi vides un sociālajā jomā, un tā nepārtraukti cenšas uzlabot minētos tiesību aktus un rīcībpolitiku.

13.3. PANTS

Aizsardzības līmeņa saglabāšana

1. Puses uzsver, ka aizsardzības līmeņa vides vai sociālajā jomā vājināšana kaitīgi ietekmē šīs nodaļas mērķus un ka nav pieņemami veicināt tirdzniecību vai ieguldījumus, vājinot vai mazinot aizsardzību, kas nodrošināta ar iekšzemes tiesību aktiem vides vai nodarbinātības jomā.
2. Puse neatsauc savus tiesību aktus vides vai nodarbinātības jomā vai neatkāpjas no tiem, vai nepiedāvā tos atsaukt vai atkāpties no tiem tādā veidā, ka tiek ietekmēta tirdzniecība vai ieguldījumi Pušu starpā.
3. Puse, veicot ilglaicīgas vai regulāras darbības vai neveicot tās, nekavējas faktiski īstenot savus tiesību aktus vides vai nodarbinātības jomā, ja šāda kavēšanās nozīmētu veicināt tirdzniecību un ieguldījumus.

4. Puse tiesību aktus vides un nodarbinātības jomā nepiemēro veidā, kas varētu izraisīt patvaļīgu vai neattaisnotu diskrimināciju Pušu starpā vai slēptu tirdzniecības ierobežojumu.

13.4. PANTS

Daudzpusēji nodarbinātības standarti un nolīgumi

1. Puses atzīst to, cik svarīga ir pilnīga un ražīga nodarbinātība un pienācīgs darbs visiem, jo īpaši reaģējot uz globalizāciju. Puses atkārtoti apstiprina apņemšanos veicināt tirdzniecības izaugsmi tādā veidā, kas sekmē pilnīgu un ražīgu nodarbinātību un pienācīgu darbu visiem, ietverot sievietes un jauniešus. Šajā ziņā Puses attiecīgi apspriežas un sadarbojas savstarpējas intereses ar tirdzniecību saistītos nodarbinātības jautājumos.

2. Katra Puse atkārtoti apstiprina apņemšanos atbilstīgi tās saistībām, kas izriet no dalības SDO un *SDO Deklarācijas par pamatprincipiem un pamattiesībām darbā un tās izpildes pasākumiem*, kas pieņemta Starptautiskās Darba konferences 86. sesijā 1998. gadā, ievērot, veicināt un efektīvi īstenot principus attiecībā uz pamattiesībām darbā, proti:

- a) biedrošanās brīvību un tiesību uz koplīguma slēgšanu faktisku atzīšanu;
- b) jebkāda piespiedu vai obligātā darba izskaušanu;

- c) bērnu darba faktisku likvidēšanu un
- d) diskriminācijas izskaušanu attiecībā uz nodarbinātību un profesiju.

3. Katra Puse:

- a) pastāvīgi un neatlaidīgi cenšas ratificēt, ciktāl tas vēl nav izdarīts, SDO pamatkonvencijas;
- b) ņemot vērā iekšējos apstākļus, apsver iespēju ratificēt arī citas konvencijas, ko SDO ir klasificējusi kā atjauninātas, un
- c) apmainās ar otru Pusi ar informāciju par a) un b) apakšpunktā minēto ratifikāciju.

4. Katra Puse atkārtoti apstiprina savu apņemšanos efektīvi īstenot savos iekšzemes normatīvajos aktos un praksē SDO konvencijas, ko attiecīgi ratificējusi Vjetnama un Eiropas Savienības dalībvalstis.

5. Puses atzīst, ka uz darba pamatprincipu un tiesību pārkāpumiem nevar atsaukties un tos nevar citādi izmantot, lai gūtu likumīgas salīdzinošas priekšrocības, un ka darba standartus nevar izmantot tirdzniecības protekcionisma nolūkā.

13.5. PANTS

Daudzpusēji vides nolīgumi

1. Puses atzīst daudzpusējo vides pārvaldības un nolīgumu nozīmi, starptautiskajai kopienai risinot vides problēmas, un uzsver nepieciešamību pastiprināt to, ka tirdzniecība un vide savstarpēji atbalsta viena otru. Puses attiecīgi apspriežas un sadarbojas attiecībā uz savstarpējas intereses ar tirdzniecību saistītiem jautājumiem.
2. Katra Puse atkārtoti apstiprina savu apņemšanos efektīvi īstenot savos iekšzemes normatīvajos aktos un praksē daudzpusējos vides nolīgumus, kuru dalībniecē tā ir.
3. Puses Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komitejā un attiecīgi izmantojot citas iespējas apmainās ar informāciju un pieredzi par to faktisko situāciju un progresu daudzpusējo vides nolīgumu vai to grozījumu ratifikācijā.
4. Nekas šajā nolīgumā neliedz kādai Pusei pieņemt vai paturēt spēkā pasākumus, ar ko īstenot daudzpusējos vides nolīgumus, kuru dalībniecē tā ir, ar nosacījumu, ka šādus pasākumus nepiemēro veidā, kas varētu izraisīt patvaļīgu vai neattaisnotu diskrimināciju Pušu starpā vai slēptu tirdzniecības ierobežojumu.

13.6. PANTS

Klimata pārmaiņas

1. Lai pievērstos neatliekami risināmajiem klimata pārmaiņu draudiem, Puses atkārtoti apstiprina savu apņemšanos sasniegt 1992. gada *Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām* (turpmāk "UNFCCC") galveno mērķi un efektīvi īstenot UNFCCC, *Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Kioto protokolu*, kas pēdējo reizi grozīts 2012. gada 8. decembrī (turpmāk "Kioto protokols"), un *Parīzes nolīgumu*, kas noslēgts 2015. gada 12. decembrī, kā minēts turpmāk. Puses sadarbojas UNFCCC, Kioto protokola un *Parīzes nolīguma* īstenošanā. Puses attiecīgi sadarbojas un sekmē šīs nodaļas pozitīvo ietekmi, lai saskaņā ar Parīzes nolīgumu pastiprinātu Pušu spējas pārejā uz zemu siltumnīcefekta gāzu emisiju līmeni un tautsaimniecību, kas spēj pielāgoties klimata pārmaiņām.
2. UNFCCC ietvaros Puses atzīst vietējās rīcībpolitikas lomu klimata pārmaiņu problēmu risināšanā. Puses attiecīgi apspriežas un apmainās ar informāciju un pieredzi par prioritāriem vai savstarpējas intereses jautājumiem, tai skaitā:
 - a) paraugpraksi un gūtajām mācībām, izstrādājot, īstenojot un izmantojot mehānismus, lai cenu aprēķinos ņemtu vērā oglekļa emisijas;

- b) vietējo un starptautisko CO2 emisiju tirgu veicināšanu, tostarp izmantojot tādus mehānismus kā emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas un ANO programmu tādu emisiju samazināšanai, kuru iemesls ir atmežošana un mežu degradācija jaunattīstības valstīs, un
- c) energoefektivitātes, mazemisiju tehnoloģiju un atjaunojamo energoresursu enerģijas veicināšanu.

13.7. PANTS

Bioloģiskā daudzveidība

1. Puses atzīst to, cik svarīgi ir nodrošināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu apsaimniekošanu saskaņā ar 1992. gada *Konvenciju par bioloģisko daudzveidību* (turpmāk “KBD”) un *Stratēģisko plānu bioloģiskās daudzveidības jomā 2011.–2020. gadam*, kas pieņemts pušu Nagojas konferences desmitajā sanāksmē 2010. gada 18.-29. oktobrī, *Konvenciju par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām*, kas pēdējo reizi grozīta 1983. gadā Gaborone (turpmāk “CITES”), un citiem attiecīgajiem starptautiskajiem nolīgumiem, kuru dalībnieces ir Puses, kā arī ar to ietvaros pieņemtajiem lēmumiem.

2. Puses saskaņā ar KBD 15. pantu atzīst valstu suverēnās tiesības uz saviem dabas resursiem un to, ka tiesības noteikt pieejamību ģenētiskajiem resursiem paliek valstu valdībām un tiek ievēroti iekšzemes tiesību akti. Puses cenšas radīt priekšnoteikumus, ar ko atvieglo piekļuvi ģenētiskajiem resursiem to izmantošanai videi nekaitīgā veidā, un neizvirza ierobežojumus, kuri ir pretrunā ar KBD mērķiem. Puses atzīst, ka piekļuvei ģenētiskajiem resursiem nepieciešama tās Puses iepriekšēja piekrišana, kura nodrošina ģenētiskos resursus, ja vien minētā Puses nav noteikusi citādi.

3. Šajā nolūkā katra Puse:

- a) saskaņā ar saviem iekšzemes normatīvajiem aktiem veicina tādu produktu tirdzniecību, kuri sekmē bioloģiskās daudzveidības ilgtspējīgu izmantošanu un saglabāšanu;
- b) veicina un sekmē bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu, tai skaitā piekļuvi ģenētiskajiem resursiem un to izmantošanas rezultātā iegūto labumu godīgu un vienlīdzīgu sadali;
- c) apmainās ar informāciju ar otru Pusi par šādām darbībām: tirdzniecības kontekstā nozīmīgām stratēģijām, politikas iniciatīvām, programmām, rīcības plāniem, patērētāju izpratnes veicināšanas kampaņām, kuru mērķis ir apturēt bioloģiskās daudzveidības zudumu un mazināt spiedienu, kam pakļauta bioloģiskā daudzveidība, kā arī vajadzības gadījumā sadarbojas, lai nodrošinātu Pušu īstenotās politikas abpusēju atbalstu un palielinātu tās ietekmi;

- d) pieņem un īsteno efektīvus pasākumus, piemēram, izpratnes veicināšanas kampaņas, monitoringu un īstenošanas pasākumus, kas atbilst Puses saistībām atbilstoši starptautiskajiem nolīgumiem, kuros tā ir dalībniece, un kā rezultātā tiek samazināta savvaļas dzīvnieku un augu nelikumīga tirdzniecība;
- e) attiecīgos gadījumos pastiprina sadarbību ar otru Pusi, lai ierosinātu jaunu dzīvnieku un augu sugu iekļaušanu I un II papildinājumā un *CITES*, un
- f) sadarbojas ar otru Pusi attiecīgi reģionālā un globālā līmenī ar mērķi veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu dabīgās vai lauksaimniecības ekosistēmās, ieskaitot apdraudēto sugu, to biotopu, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un ģenētiskās daudzveidības saglabāšanu; ekosistēmu atjaunošanu; negatīvās ietekmes uz vidi, kas rodas, izmantojot dzīvus vai nedzīvus dabas resursus vai ekosistēmas, likvidēšanu vai samazināšanu;- piekļuvi ģenētiskajiem resursiem un godīgu un vienlīdzīgu to ieguvumu sadali, ko gūst no šo resursu izmantošanas.

13.8. PANTS

Ilgtspējīga mežu apsaimniekošana un meža produktu tirdzniecība

1. Puses atzīst to, cik svarīgi ir nodrošināt mežu saglabāšanu un ilgtspējīgu mežu resursu apsaimniekošanu Pušu ekonomisko, vides un sociālo mērķu sasniegšanā.

2. Šajā nolūkā katra Puse:

- a) sekmē tādu meža produktu tirdzniecību, kas iegūti ilgtspējīgi apsaimniekotos mežos saskaņā ar ieguves valsts iekšzemes tiesību aktiem; tas var ietvert *Brīvprātīga partnerattiecību nolīguma par meža tiesību aktu ieviešanu, pārvaldību un tirdzniecību (FLEGT)* noslēgšanu;
- b) apmainās ar informāciju ar otru Pusi par pasākumiem, lai veicinātu tādu kokmateriālu un koka izstrādājumu patēriņu, kas iegūti ilgtspējīgi apsaimniekotos mežos, un, ja nepieciešams, sadarbojas šādu pasākumu izstrādē;
- c) pieņem pasākumus, kas atbilst iekšzemes tiesību aktiem un starptautiskajiem nolīgumiem, kuros tā ir dalībniece, ar mērķi sekmēt mežu resursu aizsardzību un apkarotu nelikumīgu mežizstrādi un ar to saistītu tirdzniecību;
- d) attiecīgā gadījumā apmainās ar informāciju ar otru Pusi par darbībām, lai uzlabotu meža tiesību aktu ieviešanu, un vajadzības gadījumā sadarbojas, lai nodrošinātu Pušu īstenotās politikas, kas vērsta uz nelikumīgi iegūtu kokmateriālu un koka izstrādājumu izslēgšanu no tirdzniecības plūsmām, abpusēju atbalstu un palielinātu tās ietekmi, un
- e) sadarbojas ar otru Pusi attiecīgi reģionālā un globālā līmenī ar mērķi veicināt visu veidu mežu saglabāšanu un ilgtspējīgu apsaimniekošanu.

13.9. PANTS

Dzīvo jūras resursu un akvakultūras produktu tirdzniecība un ilgtspējīga apsaimniekošana

1. Puses atzīst to, cik svarīgi ir nodrošināt dzīvo jūras resursu un jūras ekosistēmu saglabāšanu un ilgtspējīgu apsaimniekošanu, kā arī atbildīgas un ilgtspējīgas akvakultūras veicināšanā.
2. Šajā nolūkā katra Puse:
 - a) nodrošina atbilstību ilgtermiņa saglabāšanas pasākumiem un zivju krājumu ilgtspējīgai izmantošanai, kas definēti *ANO 1982. gada Jūras tiesību konvencijā*; veicina atbilstību *Nolīgumam par ANO 1982. gada 10. decembra Jūras tiesību konvencijas noteikumu īstenošanu attiecībā uz mainīgas dislokācijas un tālu migrējošo zivju sugu krājumu saglabāšanu un apsaimniekošanu*, kas noslēgts Ņujorkā 1995. gada 24. jūlijā – 4. augustā, *Nolīgumam par zvejas kuģu atbilstības veicināšanu starptautiskajiem saglabāšanas un pārvaldības pasākumiem atklātā jūrā*, kuru apstiprinājusi Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas konference tās 27. sesijā 1993. gada novembrī, *Nolīgumam par ostas valsts pasākumiem, lai aizkavētu, novērstu un izskaustu nelegālu, neregistrētu un neregulētu zveju*, ko apstiprinājusi Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas konference 2009. gada 22. novembrī, un ievēro principus, kas noteikti *Atbildīgas zivsaimniecības rīcības kodeksā*, kuru pieņēmusi Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas konference Kankunā 1995. gada 31. oktobrī;

- b) sadarbojas ar otru Pusi attiecīgi reģionālās zvejniecības pārvaldības organizācijās, kurās Puse ir dalībniece, novērotāja, vai sadarbības partneris, kas nav līgumslēdzēja puse, tai skaitā efektīvi piemērojot šo organizāciju monitoringa, kontroles un uzraudzības un izpildes pasākumus, un attiecīgā gadījumā — īsteno to nozvejas dokumentāciju vai sertifikācijas shēmas;
- c) sadarbojas ar otru Pusi un aktīvi iesaistās cīņā pret nelegālu, neregistrētu un neregulētu (turpmāk “NNN”) zveju un ar zveju saistītām darbībām, īstenojot visaptverošus, efektīvus un pārredzamus pasākumus NNN zvejas apkarošanai. Katra Puse veicina informācijas apmaiņu par NNN zvejas darbībām un īsteno rīcībpolitiku un pasākumus, lai no tirdzniecības plūsmām izslēgtu produktus, kas iegūti NNN zvejas rezultātā;
- d) veicina ilgtspējīgas akvakultūras attīstību, ņemot vērā tās ekonomiskos, sociālos un vides aspektus, un
- e) Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komitejā un, attiecīgi izmantojot citas iespējas, apmainās ar informāciju par visiem tiem jaunajiem pasākumiem dzīvo jūras resursu un zivsaimniecības produktu apsaimniekošanā, kuri var ietekmēt tirdzniecību starp Pusēm.

13.10. PANTS

Tirdzniecība un ieguldījumi, kas veicina ilgtspējīgu attīstību

1. Katra Puse apstiprina savu apņemšanos ar tirdzniecības un ieguldījumu palīdzību sekmēt ilgtspējīgas attīstības mērķa sasniegšanu ekonomikas, sociālajā un vides jomā.
2. Šajā nolūkā Puses:
 - a) atzīst, ka pienācīgas kvalitātes darbam ir labvēlīga ietekme uz ekonomikas efektivitāti, jaunradi un ražīgumu, un tās cenšas panākt lielāku politikas saskaņotību starp tirdzniecības rīcībpolitiku, no vienas puses, un nodarbinātības rīcībpolitiku, no otras puses;
 - b) ar šo nolīgumu saderīgā veidā cenšas sekmēt un veicināt tirdzniecību un ieguldījumus vides preču un pakalpojumu jomā;
 - c) sekmē tirdzniecību un ieguldījumus tādu preču un pakalpojumu jomā, kuri ir īpaši nozīmīgi klimata pārmaiņu mazināšanai, piemēram, ilgtspējīgi atjaunojamie energoresursi un energoefektīvas preces un pakalpojumi, tostarp pieņemot tādu politikas satvaru, kas sekmē labāko pieejamo tehnoloģiju izmantošanu;

- d) atzīst, ka brīvprātīgas iniciatīvas var sekmēt augsta līmeņa vides un darba aizsardzības sasniegšanu un nodrošināšanu un papildināt iekšzemes regulējuma pasākumus; tādēļ katra Puse saskaņā ar saviem iekšzemes tiesību aktiem vai rīcībpolitiku mudina izstrādāt un piedalīties šādās iniciatīvās, tai skaitā brīvprātīgās ilgtspējas nodrošināšanas shēmās, piemēram, godīgas un ētiskas tirdzniecības shēmas un ekomarķējumi, un
- e) saskaņā ar Pušu iekšzemes tiesību aktiem vai politiku vienojas veicināt korporatīvo sociālo atbildību, ar nosacījumu, ka ar to saistītos pasākumus nepiemēro veidā, kas varētu izraisīt patvaļīgu vai neattaisnotu diskrimināciju Pušu starpā vai slēptu tirdzniecības ierobežojumu. Pasākumi korporatīvas sociālas atbildības veicināšanai cita starpā ietver informācijas un paraugprakses apmaiņu, izglītības un mācību darbības un tehniskas konsultācijas. Šajā ziņā katra Puse ņem vērā attiecīgos starptautiski pieņemtus principus, standartus vai vadlīnijas, par kuriem panākta vienošanās vai kuriem tā pievienojusies, piemēram, *Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas vadlīnijas starptautiskiem uzņēmumiem*, *ANO Globālo līgumu un SDO Trīspusējo deklarāciju par principiem attiecībā uz daudznacionāliem uzņēmumiem un sociālo politiku*.

13.11. PANTS

Zinātniska informācija

Sagatavojot un īstenojot pasākumus, kuru mērķis ir aizsargāt vidi un darba apstākļus, kas var ietekmēt tirdzniecību un ieguldījumus, katra Puse ņem vērā attiecīgo pieejamo zinātnisko, tehnisko un ar jaunradi saistīto informāciju un attiecīgus starptautiskos standartus, pamatnostādnes vai ieteikumus, tai skaitā piesardzības principu.

13.12. PANTS

Pārredzamība

Katra Puse saskaņā ar saviem iekšzemes tiesību aktiem un 14. nodaļu (Pārredzamība) nodrošina, lai visi vispārpiemērojamie pasākumi, kuru mērķis ir aizsargāt vidi vai darba apstākļus un kuri var ietekmēt tirdzniecību un ieguldījumus, tiek izstrādāti, ieviesti un īstenoti pārredzamā veidā, pienācīgi informējot ieinteresētās personas un nodrošinot iespējas tām iesniegt viedokļus.

13.13. PANTS

Ietekmes uz ilgtspējību pārskatīšana

Puses kopā vai atsevišķi, izmantojot savas attiecīgās rīcībpolitikas, praksi, līdzdalības procesus un institūcijas, pārskata, pārtrauga un izvērtē šā nolīguma īstenošanas ietekmi uz ilgtspējīgu attīstību.

13.14. PANTS

Kopīgs darbs tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības jomā

1. Atzīstot, ka šīs nodaļas mērķu sasniegšanai svarīgs ir kopīgs darbs ilgtspējīgas attīstības aspektos, kas saistīti ar tirdzniecību, Puses var sadarboties, *inter alia*, šādās jomās:
 - a) tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības aspekti starptautiskos forumos, ieskaitot SDO, Āzijas un Eiropas forumu, Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides programmu un daudzpusējos vides nolīgumus;-
 - b) informācijas un pieredzes apmaiņa attiecībā uz tirdzniecības ilgtspējas metodēm un indikatoriem;

- c) nodarbinātības un vides tiesību aktu, noteikumu, normu un standartu ietekme uz tirdzniecību vai ieguldījumiem, kā arī tirdzniecības vai ieguldījumu noteikumu ietekme uz nodarbinātības un vides tiesību aktiem, tai skaitā uz ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un rīcībpolitikas izstrādi;
- d) pieredzes apmaiņa par tirdzniecībai nozīmīgo pamatkonvenciju, prioritāro un citu atjaunināto SDO konvenciju un daudzpusējo vides nolīgumu ratificēšanu un īstenošanu;--
- e) ar tirdzniecību saistīti aspekti, uz kuriem attiecas *SDO Pienācīga darba nodrošināšanas programma*, jo īpaši attiecībā uz saikni starp tirdzniecību un pilnīgu un ražīgu nodarbinātību visiem, ietverot jauniešus, sievietes un personas ar invaliditāti, darba tirgus pielāgojumiem, galvenajiem un citiem starptautiskiem darba standartiem, nodarbinātības statistiku, cilvēkresursu attīstību un mūžizglītību, sociālo aizsardzību visiem, ietverot neaizsargātas vai nelabvēlīgākā situācijā esošas grupas, piemēram, migrējoši darba ņēmēji, sievietes, jaunieši un personas ar invaliditāti, un sociālo iekļaušanu, sociālo dialogu un dzimumu līdztiesību;-
- f) ar tirdzniecību saistīti aspekti attiecībā uz daudzpusējiem vides nolīgumiem, ieskaitot sadarbību muitas jomā,
- g) ar tirdzniecību saistīti aspekti pašreizējā un turpmākajā starptautiskajā klimata pārmaiņu režīmā, ieskaitot iespējas veicināt zema oglekļa satura tehnoloģijas un energoefektivitāti;
- h) informācijas un pieredzes apmaiņa par sertifikācijas un marķēšanas shēmām, ieskaitot ekomarķējumu;

- i) korporatīvas sociālas atbildības un pārskatatbildības veicināšana, tai skaitā attiecībā uz starptautiski saskaņotiem instrumentiem, kurus katra Puse ir apstiprinājusi vai atbalsta;
 - j) ar tirdzniecību saistīti pasākumi, lai veicinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu, ieskaitot kartēšanu, ekosistēmu un to pakalpojumu izvērtēšana un novērtēšana, un cīnītos pret nelegālu tirdzniecību ar savvaļas dzīvnieku un augu izcelsmes produktiem;
 - k) ar tirdzniecību saistīti pasākumi, lai veicinātu mežu saglabāšanu un ilgtspējīgu apsaimniekošanu nolūkā samazināt atmežošanu un nelikumīgu mežizstrādi;
 - l) ar tirdzniecību saistīti pasākumi, lai veicinātu ilgtspējīgu zvejniecības praksi un tirdzniecību ar zivju produktiem, kas iegūti ilgtspējīgas apsaimniekošanas rezultātā, un
 - m) informācijas un pieredzes apmaiņa par tiem ar tirdzniecību saistītajiem aspektiem, kuri attiecas uz zaļās izaugsmes stratēģiju un rīcībpolitikas definēšanu un īstenošanu, tai skaitā, bet ne tikai, ilgtspējīgu ražošanu un patēriņu, klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tai un videi nekaitīgu tehnoloģiju.
2. Puses apmainās ar informāciju un pieredzi nolūkā izstrādāt un īstenot sadarbības un spēju veidošanas pasākumus tirdzniecībā un ilgtspējīgā attīstībā.

3. Saskaņā ar 16. nodaļu (Sadarbība un spēju veidošana) Puses var sadarboties 1. punktā minētajās jomās, *inter alia* izmantojot šādus līdzekļus:

- a) darbsemināri, semināri, mācības un dialogi, lai apmainītos ar zināšanām, pieredzi un paraugpraksi;
- b) pētījumi un
- c) attiecīgā gadījumā tehniskā palīdzība un spēju veidošana.

Puses var vienoties par citām sadarbības formām.

13.15. PANTS

Institucionālie noteikumi

- 1. Katra Puse savā administrācijā norīko kontaktpunktu šīs nodaļas īstenošanas mērķiem.
- 2. Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komiteju, kas izveidota saskaņā ar 17.2. pantu (Specializētās komitejas), veido katras Puses attiecīgo administrāciju augstākā līmeņa ierēdņi vai Pušu norīkotas amatpersonas.

3. Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komiteja tiekas pirmajā gadā pēc dienas, kad stāties spēkā šis nolīgums, un pēc tam pēc vajadzības, lai izskatītu šīs nodaļas īstenošanu, ieskaitot sadarbību atbilstīgi 13.14. pantam (Kopīgs darbs tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības jomā). Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komiteja pieņem savu reglamentu un izdara secinājumus, savstarpēji vienojoties.

4. Katra Puse sasauc jaunu vai apspriežas ar jau pastāvošu vietējo konsultantu grupu vai grupām ilgtspējīgas attīstības jautājumos, kuru uzdevums ir sniegt padomus saistībā ar šīs nodaļas īstenošanu. Katra Puse pieņem lēmumu par savām procedūrām vietējās konsultantu grupas vai grupu izveidei un šādas grupas vai grupu locekļu iecelšanu. Grupā vai grupās pārstāvētas neatkarīgas organizācijas, nodrošinot ekonomikas, sociālās un vides jomas ieinteresēto personu līdzsvarotu pārstāvību, cita starpā ietverot darba devēju un darba ņēmēju organizācijas, uzņēmumu grupas un vides organizācijas. Katra vietējā konsultantu grupa savai attiecīgajai Pusei pēc savas iniciatīvas iesniedz viedokļus vai ieteikumus par šīs nodaļas īstenošanu.

5. Katras Puses vietējās konsultantu grupas vai grupu locekļi tiekas kopīgā forumā, lai risinātu dialogu par ilgtspējīgas attīstības aspektiem tirdzniecības attiecībās starp Pusēm. Pamatojoties uz kopīgu vienošanos, abu Pušu vietējās konsultantu grupas var iesaistīt citas ieinteresētās personas kopīgā foruma sanāksmēs. Forumā pamatā ir ekonomikas, sociālās un vides jomas ieinteresēto personu līdzsvarotu pārstāvība. Ziņojumu par katru kopīgā foruma sanākumi iesniedz Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komitejai un pēc tam publisko.

6. Ja vien Puses nevienojas citādi, kopīgā foruma sanāksmes notiek reizi gadā un saistībā ar Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komitejas sanāksmēm. Šajās sanāksmēs Puses kopīgajam forumam iesniedz aktualizētus datus par šīs nodaļas īstenošanu. Puses ne vēlāk kā viena gada laikā pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas vienojas par kopīgā foruma darbību.

13.16. PANTS

Apspriešanās valdību līmenī

1. Ja rodas domstarpības par šīs nodaļas jautājumiem, Puses izmanto tikai tās procedūras, kas noteiktas 13.17. pantā (Ekspertu grupa). Izņemot, ja šajā nodaļā ir noteikts citādi, 15. nodaļu (Domstarpību izšķiršana) un tās 15.-C pielikumu (Mediācijas mehānisms) nepiemēro šai nodaļai. Nolīguma 15.-A pielikumu (Reglaments) piemēro *mutatis mutandis* saskaņā ar 13.17. panta (Ekspertu grupa) 2. punktu.

2. Puse var pieprasīt apspriešanos ar otru Pusi par jebkuru no šīs nodaļas izrietošu jautājumu, iesniedzot otras Puses kontaktpunktam rakstisku pieprasījumu. Pieprasījumā skaidri izklāsta problēmu, norādot neskaidros jautājumus un sniedzot īsu kopsavilkumu par jebkādam pretenzijām saistībā ar šo nodaļu, tai skaitā norādi uz tās konkrētajiem noteikumiem un skaidrojumu, kā problēma ietekmē šīs nodaļas mērķus, kā arī jebkādu citu informāciju, ko Puse uzskata par svarīgu. Apspriešanos sāk nekavējoties pēc tam, kad kāda Puse iesniegusi pieprasījumu par apspriešanos.

3. Puses dara visu iespējamo, lai panāktu savstarpēji pieņemamu jautājuma risinājumu. Apspriešanās laikā īpašu uzmanību pievērš tās Puses konkrētajām problēmām un interesēm, kas ir jaunattīstības valsts. Lai pilnībā izskatītu konkrētu jautājumu, attiecīgos gadījumos Puses pienācīgi ņem vērā SDO vai attiecīgo daudzpusējo vides organizāciju vai struktūru darbības un pēc savstarpējas vienošanās var lūgt šo organizāciju vai struktūru viedokli vai kādas citas struktūras vai personas, ko tās uzskata par lietderīgu, viedokli.
4. Ja kāda Puse uzskata, ka jautājuma izskatīšanai nepieciešamas papildu diskusijas, tad minētā Puse var, iesniedzot rakstisku pieprasījumu otras Puses kontaktpunktam, pieprasīt jautājuma izskatīšanai sasaukt Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komiteju. Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komiteja sanāk nekavējoties un cenšas vienoties par jautājuma risinājumu.
5. Attiecīgos gadījumos Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komiteja, lai veicinātu savu analītisko darbu, var prasīt padomu katras Puses vietējai konsultantu grupai vai grupām vai cita veida ekspertu palīdzību.
6. Pušu panāktos jautājuma risinājumus publisko, ja vien Puses nelemj citādi.

13.17. PANTS

Ekspertu grupa

1. Par visiem jautājumiem, kurus Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komiteja nav pienācīgi atrisinājusi 120 dienu laikā vai ilgākā laikposmā, par ko Puses vienojušās, no dienas, kad atbilstoši 16.4. pantam (Saistība ar citām nodaļām) iesniegts pieprasījums par apspriešanos, Puse, iesniedzot rakstisku pieprasījumu otras Puses kontaktpunktam, var pieprasīt, ka jautājuma izskatīšanai tiek izveidota ekspertu grupa.
2. Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komiteja pēc šā nolīguma stāšanās spēkā pieņem ekspertu grupas reglamentu attiecībā uz visiem procesuālajiem jautājumiem, kas nav ietverti šajā pantā. Ja vien Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komiteja nevienojas citādi, līdz šāda reglamenta pieņemšanai *mutatis mutandis* piemēro 15.-A pielikumā (Reglaments) izklāstīto reglamentu, ņemot vērā ekspertu grupas darba īpatnības.

3. Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komiteja savā pirmajā sanāksmē pēc šā nolīguma stāšanās spēkā izveido vismaz piecpadsmit personu sarakstu, kuras vēlas un spēj darboties ekspertu grupā. Sarakstu veido trīs daļas: viens saraksts katrai Pusei un viens to personu saraksts, kuras nav nevienas Puses valstspiederīgie un būs ekspertu grupas priekšsēdētāji.- Katra Puse savā sarakstā piedāvā vismaz piecas personas, kas var būt eksperti. Puses arī izraugās vismaz piecas personas, ko iekļauj priekšsēdētāju kandidātu sarakstā. Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komiteja sanāksmē izskatīs sarakstu un nodrošinās, lai tajā vienmēr būtu vismaz piecpadsmit personas.

4. Panta 3. punktā minētajā sarakstā iekļauj personas ar speciālām zināšanām vai pieredzi darba vai vides tiesību jomā, šīs nodaļas jautājumu jomā vai tādu domstarpību izšķiršanas jomā, kas rodas saistībā ar starptautiskiem nolīgumiem. Attiecībā uz strīdīgo jautājumu tās ir neatkarīgas, rīkojas patstāvīgi, nepilda nevienas organizācijas vai valdības norādījumus un nav saistītas ar nevienas Puses valdību. Ekspertiem, ņemot vērā viņu darba īpatnības, *mutatis mutandis* piemēro 15.- B pielikumā (Šķīrējtiesnešu un mediatoru rīcības kodekss) izklāstītos principus.

5. Ekspertu grupā ietilpst trīs locekļi, ja vien Puses nevienojas citādi. Trīsdesmit dienu laikā no dienas, kad atbildes sniedzēja Puse ir saņēmusi pieprasījumu izveidot ekspertu grupu, Puses apspriežas, lai panāktu vienošanos par tās sastāvu. Ja Puses šajā laikā nespēj vienoties par ekspertu grupas sastāvu, tad tās izvēlas priekšsēdētāju no attiecīgā 3. punktā minētā saraksta, savstarpēji vienojoties vai, ja nevar vienoties septiņu papildu dienu laikā, tad lozējot. Četrpadsmit dienu laikā pēc tam, kad pagājušas minētās 30 dienas, katra Puse izvēlas vienu ekspertu, kas atbilst 4. punktā minētajām prasībām. Puses var vienoties, ka ekspertu grupā darbosies jebkurš cits 4. punkta prasībām atbilstošs eksperts. Ja ekspertu grupu pilnā sastāvā neizveido 44 dienu laikā no dienas, kad atbildes sniedzēja Puse ir saņēmusi pieprasījumu izveidot ekspertu grupu, trūkstošo(-os) ekspertu(-us) izvēlas septiņu dienu laikā, izlozējot no 3. punktā minētā(-ajiem) saraksta(-iem), izvēloties personas, ko ierosinājusi(-ušas) Puse(-s), kura(-s) ir vai nav pabeigusi(-ušas) procedūru. Ja 3. punktā minētais saraksts vēl nav izveidots, ekspertus izvēlas, izlozējot tos no personām, kuras oficiāli ierosinājušas abas Puses vai viena Puse — gadījumā, kad tikai viena Puse ir iesniegusi savu priekšlikumu. Ekspertu grupas izveides diena ir diena, kad izvēlēts pēdējais no minētajiem trim ekspertiem.

6. Ja vien Puses septiņu dienu laikā pēc ekspertu grupas izveidošanas dienas nevienojas citādi, ekspertu grupas pilnvaras ir šādas:

“Ņemot vērā attiecīgos nodaļas par ilgtspējīgu attīstību noteikumus, izskatīt jautājumu, kas minēts pieprasījumā izveidot ekspertu grupu, un saskaņā ar šā panta 8. punktu sniegt ziņojumu, kurā ietverti ieteikumi jautājuma risināšanai”.

7. Attiecībā uz jautājumiem, kas saistīti ar 13.4. pantā (Daudzpusēji nodarbinātības standarti un nolīgumi) un 13.5. pantā (Daudzpusēji vides nolīgumi) minētajiem daudzpusējiem nolīgumiem, ekspertu grupai būtu jālūdz informācija un ieteikumi SDO vai attiecīgo daudzpusējo vides nolīgumu institūcijām. Informāciju, kas iegūta saskaņā ar šo punktu, sniedz abām Pusēm, lai tās iesniegtu savas piezīmes.

8. Ekspertu grupa Pusēm sniedz starpposma un galīgo ziņojumu. Minētajos ziņojumos izklāsta faktu konstatējumus, attiecīgo noteikumu piemērojamību, kā arī konstatējumu un ieteikumu pamatojumu. Ekspertu grupa starpposma ziņojumu Pusēm sniedz ne vēlāk kā 90 dienu laikā no grupas izveides dienas. Katra Puse ekspertu grupai var iesniegt rakstiskas piezīmes par starpposma ziņojumu 45 dienu laikā no tā sniegšanas. Pēc šādu rakstisku piezīmju izvērtēšanas ekspertu grupa var grozīt ziņojumu un, ja uzskata par piemērotu, veikt papildu izskatīšanu. Ekspertu grupa galīgo ziņojumu Pusēm sniedz ne vēlāk kā 150 dienu laikā no grupas izveides dienas. Ja tā uzskata, ka šajā punktā noteikto galīgo termiņu nevar ievērot, tad ekspertu grupas priekšsēdētājs par to rakstiski informē Puses, norādot kavēšanās iemeslus un dienu, kad ekspertu grupa plāno sniegt starpposma vai galīgo ziņojumu. Ekspertu grupa sniedz galīgo ziņojumu ne vēlāk kā 180 dienu laikā no izveides dienas, ja vien Puses nevienojas citādi. Galīgo ziņojumu publisko, ja vien Puses nelemj citādi.

9. Ņemot vērā ekspertu grupas ziņojumu un tajā sniegtos ieteikumus, Puses apspriež īstenojamās atbilstošās darbības vai pasākumus. Attiecīgā Puse informē vietējo konsultantu grupu vai grupas un otru Pusi par saviem lēmumiem, kas attiecas uz jebkādam īstenojamām darbībām vai pasākumiem, ne vēlāk kā 90 dienu laikā vai ilgākā laikposmā, par kuru Puses vienojušās, pēc tam, kad galīgais ziņojums iesniegts Pusēm. Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komiteja pārrauga šādu darbību vai pasākumu turpmāko īstenošanu.- Vietējā konsultantu grupa vai grupas un kopīgais forums var nolemt iesniegt par to apsvērumus Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komitejai.

14. NODAĻA

PĀRREDZAMĪBA

14.1. PANTS

Mērķis un darbības joma

Atzīstot to, kāda ietekme minētajai normatīvajai videi un procedūrām var būt uz tirdzniecību un ieguldījumiem, katra Puse veido paredzamu normatīvo vidi un efektīvas procedūras ekonomikas dalībniekiem, jo īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem.

14.2. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā:

- a) “ieinteresēta persona” ir jebkura fiziska vai juridiska persona, ko var skart vispārpiemērojams pasākums, un

- b) “vispārpiemērojams pasākums” ir tiesību akti, noteikumi, tiesu nolēmumi, procedūras un vispārēji piemērojami administratīvi nolēmumi, kas var ietekmēt jebkuru jautājumu, uz kuru attiecas šis nolīgums.

14.3. PANTS

Publicēšana

1. Katra Puse nodrošina, ka vispārpiemērojams pasākums:
 - a) tiek nekavējoties publiskots oficiāli noteiktos saziņas līdzekļos, ieskaitot, ja iespējams, elektroniskos saziņas līdzekļus, tādā veidā, ka valdības un ieinteresētās personas var ar to iepazīties, un
 - b) atvēl pietiekamu laiku starp minētā pasākuma publiskošanu un stāšanos spēkā, izņemot gadījumus, kad tas nav iespējams steidzamības dēļ.
2. Katra Puse:
 - a) cenšas pietiekami savlaicīgi publicēt visus priekšlikumus par vispārpiemērojamiem pasākumiem vai to grozījumiem, tostarp pēc pieprasījuma sniegt skaidrojumu par šāda priekšlikuma mērķi un pamatojumu;

- b) nodrošina samērīgas iespējas ieinteresētajām personām sniegt piezīmes par vispārpiemērojama pasākuma priekšlikumu vai grozījumu, jo īpaši paredzot pietiekami daudz laika šādu iespēju izmantošanai, izņemot gadījumus, kad tas nav iespējams steidzamības dēļ, un
- c) cenšas ņemt vērā no ieinteresētajām personām saņemtās piezīmes attiecībā uz katru vispārpiemērojama pasākuma priekšlikumu vai grozījumu.

14.4. PANTS

Informācijas pieprasījumi un kontaktpunkti

1. Stājoties spēkā šim nolīgumam, katra Puse norīko kontaktpunktu, lai nodrošinātu šā nolīguma efektīvu īstenošanu un veicinātu saziņu starp Pusēm par jebkuru jautājumu, uz kuru attiecas šis nolīgums.
2. Pēc otras Puses pieprasījuma kontaktpunkts norāda iestādi vai amatpersonu, kas atbild par attiecīgo jautājumu, un pēc vajadzības palīdz atvieglot saziņu ar pieprasītāju Pusi.

3. Katra Puse tai pieejamo resursu ietvaros izveido vai patur spēkā atbilstīgus mehānismus, tai skaitā šā nolīguma citās nodaļās paredzētos, lai sniegtu atbildes uz otras Puses ieinteresēto personu informācijas pieprasījumiem par ierosinātiem vai spēkā esošiem vispārpiemērojamiem pasākumiem un to piemērošanu. Informācijas pieprasījumus var iesniegt saskaņā ar 1. punktu norīkotajos kontaktpunktos vai ar kāda cita piemērota mehānisma starpniecību, ja vien ar šo nolīgumu nav izveidota konkrēta procedūra.
4. Katra Puse paredz mehānismus, kuri pieejami ieinteresētajām personām, kas meklē risinājumu problēmām, kuras radušās, saskaņā ar šo nolīgumu īstenojot vispārpiemērojamu pasākumu.
5. Puses atzīst, ka saskaņā ar šo pantu sniegtās atbildes var nebūt galīgas vai juridiski saistošas, bet izmantojamas tikai informatīvos nolūkos.
6. Pēc pieprasījuma katra Puse sniedz skaidrojumu par vispārpiemērojamu pasākumu mērķi un pamatojumu.
7. Puse pēc otras Puses pieprasījuma nekavējoties sniedz informāciju un atbild uz jautājumiem par visiem vispārpiemērojamiem pasākumiem, kas, pēc pieprasījuma iesniedzējas Puses domām, var būtiski ietekmēt šā nolīguma darbību, neatkarīgi no tā, vai pieprasījuma iesniedzējai Pusei attiecīgais pasākums ir iepriekš paziņots.

14.5. PANTS

Vispārpiemērojamu pasākumu pārvaldība

Katra Puse visus vispārpiemērojamus pasākumus pārvalda vienoti, objektīvi, taisnīgi un saprātīgi. Katra Puse, piemērojot šādus pasākumus konkrētām otras Puses personām, precēm vai pakalpojumiem:

- a) cenšas ieinteresētajām personām, ko šie pasākumi tieši skar, saskaņā ar savām procedūrām savlaicīgi paziņot par pasākumu sākšanu, tostarp sniegt pasākumu būtības aprakstu, tiesisko pamatojumu, saskaņā ar kuru pasākumi tiek uzsākti, un konkrēto jautājumu vispārīgu aprakstu;
- b) ja to pieļauj termiņš, procesa veids un sabiedrības intereses, pirms galīgās administratīvās rīcības veikšanas nodrošina šādām ieinteresētām personām pienācīgu iespēju iesniegt faktus un argumentus, kas pamato tās nostāju, un
- c) nodrošina, ka tās procedūras ir balstītas uz iekšzemes tiesību aktiem un atbilst tiem.

14.6. PANTS

Pārskatīšana un pārsūdzēšana

1. Katra Puse saskaņā ar saviem iekšzemes tiesību aktiem izveido vai saglabā tiesas, šķīrējtiesas vai administratīvas tiesas vai procedūras ar nolūku nekavējoties pārskatīt un pienācīgi pamatotos gadījumos koriģēt administratīvu rīcību saistībā ar jautājumiem, uz kuriem attiecas šis nolīgums. Minētās tiesas vai procedūras ir objektīvas un neatkarīgas no iestādes vai amatpersonas, kurai uzticēta administratīvā izpilde, un tās nav pēc būtības ieinteresētas lietas iznākumā.
2. Katra Puse nodrošina, lai šādās tiesās vai procedūrās procesa pusēm tiek nodrošinātas šādas tiesības:
 - a) pienācīga iespēja pamatot vai aizstāvēt savu nostāju un
 - b) saņemt lēmumu, kas balstīts uz pierādījumiem un iesniegtajiem dokumentiem vai, ja to pieprasa iekšzemes tiesību akti, dokumentus, kurus apkopojusi administratīvā iestāde.
3. Katra Puse nodrošina, lai atbilstīgi tās iekšzemes tiesību aktos paredzētām pārsūdzēšanas vai papildu pārskatīšanas procedūrām šādu lēmumu saistībā ar attiecīgo administratīvo rīcību īsteno un savā darbībā ņem vērā attiecīgais birojs vai iestāde.

14.7. PANTS

Regulatīvā paraugprakse un administratīvā paraugprakse

1. Puses vienojas sadarboties, lai veicinātu regulējuma kvalitāti un efektivitāti, tostarp veicot informācijas un paraugprakses apmaiņu saistībā ar to attiecīgajiem regulējuma reformu procesiem un regulējuma ietekmes izvērtējumiem.
2. Puses atbalsta administratīvās prakses principus un vienojas sadarboties šādu principu veicināšanā, tostarp apmainoties ar informāciju un paraugpraksi.

14.8. PANTS

Īpaši noteikumi

Šo nodaļu piemēro, neskarot nevienu konkrētu noteikumu citās šā nolīguma nodaļās.

15. NODAĻA

DOMSTARPĪBU IZŠĶIRŠANA

A IEDAĻA

MĒRĶIS UN DARBĪBAS JOMA

15.1. PANTS

Mērķis

Šīs nodaļas mērķis ir izveidot efektīvu un lietderīgu mehānismu, lai novērstu un atrisinātu jebkādas domstarpības starp Pusēm par to, kā interpretēt un piemērot šo nolīgumu, ar nolūku rast savstarpēji saskaņotu risinājumu.

15.2. PANTS

Darbības joma

Izņemot, ja šajā nolīgumā ir noteikts citādi, šo nodaļu piemēro attiecībā uz to, lai izvairītos no jebkādām domstarpībām starp Pusēm par šā nolīguma noteikumu interpretāciju vai piemērošanu, un atrisinātu šīs domstarpības.

B IEDAĻA

APSPRIEŠANĀS UN MEDIĀCIJA

15.3. PANTS

Apspriešanās

1. Puses cenšas atrisināt visas domstarpības, kas minētas 15.2. pantā (Darbības joma), labā ticībā sākot apspriešanos ar mērķi panākt savstarpēji saskaņotu risinājumu.
2. Puse ierosina apspriešanos, nosūtot otrai Pusei rakstisku lūgumu, kura kopiju iesniedz Tirdzniecības komitejai, norādot aplūkojamo pasākumu un šā nolīguma attiecīgos noteikumus.

3. Apspriešanos rīko 30 dienu laikā no 2. punktā minētā lūguma saņemšanas, ja vien Puses nevienojas citādi, un tā notiek lūguma saņēmējas Puses teritorijā. Apspriešanos uzskata par pabeigtu 45 dienās no lūguma saņemšanas, ja vien abas Puses nevienojas to turpināt. Apspriešanās, jo īpaši visa izpaustā informācija un Pušu ieņemtā nostāja ir konfidenciāla un neskar nevienas Puses tiesības jebkuros turpmākajos procesos.
4. Apspriešanos par steidzamiem jautājumiem, tostarp tādiem, kas attiecas uz ātrbojīgām precēm, sezonas precēm vai sezonas pakalpojumiem, rīko 15 dienu laikā no dienas, kad saņemts 2. punktā minētais lūgums. Apspriešanos uzskata par pabeigtu 20 dienās, ja vien abas Puses nevienojas to turpināt.
5. Puse, kas ierosinājusi apspriešanos, var izmantot 15.5. pantu (Šķīrējtiesas procedūras sākšana), ja:
- a) otra Puse uz pieprasījumu par apspriešanos nesniedz atbildi 15 dienu laikā no pieprasījuma saņemšanas dienas;
 - b) apspriešanās nenotiek termiņos, kas paredzēti 3. vai 4. punktā;

c) Puses vienojas neapspriesties vai

d) apspriešanās beidzas bez savstarpēji saskaņota risinājuma.

6. Apspriešanās laikā katra Puse sniedz pietiekošu faktu materiālu, lai būtu iespējams izvērtēt to, kādā veidā aplūkojamais pasākums varētu ietekmēt šā nolīguma darbību un piemērošanu.

15.4. PANTS

Mediācijas mehānisms

Puses jebkurā laikā var sākt mediācijas procedūru saskaņā ar 15.-C pielikumu (Mediācijas mehānisms) attiecībā uz pasākumiem, kas nelabvēlīgi ietekmē tirdzniecību vai ieguldījumus starp Pusēm.

C IEDAĻA

DOMSTARPĪBU IZŠĶIRŠANAS PROCEDŪRAS

1. APAKŠIEDAĻA

ŠĶĪRĒJTIESAS PROCESS

15.5. PANTS

Šķīrējtiesas procedūras sākšana

1. Ja Puses nav atrisinājušas domstarpības apspriežoties, kā paredzēts 15.3. pantā (Apspriešanās), Puse, kura ierosinājusi apspriešanos, var pieprasīt izveidot šķīrējtiesu.
2. Pieprasījumu izveidot šķīrējtiesu iesniedz rakstveidā otrai Pusei, nosūtot kopiju Tirdzniecības komitejai. Prasītāja Puse pieprasījumā norāda aplūkojamo pasākumu un veidā, kas skaidri atspoguļo sūdzības juridisko pamatu, paskaidro, kā šis pasākums nav saderīgs ar šā nolīguma noteikumiem.

15.6. PANTS

Šķīrējtiesas darba uzdevumi

Ja vien Puses 10 dienu laikā no šķīrējtiesnešu izvēles dienas nevienojas citādi, šķīrējtiesas darba uzdevumi ir šādi:

“Ņemot vērā Pušu norādītos šā nolīguma attiecīgos noteikumus, izskatīt jautājumu, kas minēts šķīrējtiesas izveides pieprasījumā saskaņā ar 15.5. pantu (Šķīrējtiesas procedūras sākšana), lai lemtu par attiecīgā pasākuma atbilstību 15.2. pantā (Darbības joma) minētajiem noteikumiem, un izdarīt konstatējumus par faktiem, attiecīgo noteikumu piemērojamību un norādīt konstatējumu un ieteikumu galveno pamatojumu saskaņā ar 15.10. pantu (Starpposma ziņojums) un 15.11. pantu (Galīgais ziņojums).”.

15.7. PANTS

Šķīrējtiesas izveide

1. Šķīrējtiesas sastāvā ir trīs šķīrējtiesneši.
2. Desmit dienu laikā pēc tam, kad atbildētāja Puse ir saņēmusi pieprasījumu izveidot šķīrējtiesu, Puses apspriežas, lai vienotos par šķīrējtiesas sastāvu.

3. Ja Puses par šķīrējtiesas sastāvu 2. punktā noteiktajā laikposmā nevienojas, katra Puse ne vēlāk kā 10 dienās pēc 2. punktā noteiktā laikposma beigām var iecelt šķīrējtiesnesi, to izraugoties no minētās Puses kandidātu saraksta, kurš sastādīts saskaņā ar 15.23. pantu (Šķīrējtiesnešu saraksts). Ja Puse neieceļ šķīrējtiesnesi no sava saraksta, šķīrējtiesnesi pēc otras Puses pieprasījuma izvēlas, Tirdzniecības komitejas priekšsēdētājam vai viņa pilnvarotai personai to izlozējot no minētās Puses saraksta, kas sastādīts saskaņā ar 15.23. pantu (Šķīrējtiesnešu saraksts).-
4. Ja Puses 2. punktā paredzētajā laikposmā nevienojas par šķīrējtiesas priekšsēdētāju, Tirdzniecības komitejas priekšsēdētājs vai viņa pilnvarota persona pēc kādas Puses pieprasījuma izvēlas šķīrējtiesas priekšsēdētāju no priekšsēdētāju saraksta, kas sastādīts saskaņā ar 15.23. pantu (Šķīrējtiesnešu saraksts).-
5. Tirdzniecības komitejas priekšsēdētājs vai viņa pilnvarota persona izraugās šķīrējtiesnešus piecu dienu laikā no 3. vai 4. punktā minētā pieprasījuma.
6. Šķīrējtiesas izveidošanas diena ir diena, kad visi trīs izvēlētie šķīrējtiesneši ir paziņojuši Pusēm par viņu iecelšanas pieņemšanu saskaņā ar 15.-A pielikumu (Reglaments).
7. Ja kāds no sarakstiem, kas paredzēti 15.23. pantā (Šķīrējtiesnešu saraksts), nav izveidots vai brīdī, kad tiek iesniegts pieprasījums saskaņā ar 3. vai 4. punktu, tajā nav pietiekami daudz uzvārdu, šķīrējtiesnešus izvēlas ar izlozes palīdzību no to personu loka, kuras oficiāli ierosinājušas abas Puses (vai kāda Puse, ja priekšlikumu ir iesniegusi tikai viena Puse).

15.8. PANTS

Domstarpību izšķiršanas procedūras šķīrējtiesā

1. Domstarpību izšķiršanas procedūra šķīrējtiesā reglamentē šajā pantā, 15.-A pielikumā (Reglaments) un 15.-B pielikumā (Šķīrējtiesnešu un mediatoru rīcības kodekss) izklāstītie noteikumi un procedūras.
2. Ja vien Puses nevienojas citādi, tās tiekas ar šķīrējtiesu 10 dienu laikā no tās izveidošanas, lai vienotos par visiem jautājumiem, ko Puses vai šķīrējtiesa atzīst par vajadzīgiem, tai skaitā par procesa grafiku un šķīrējtiesnešu atalgojumu un tiem atlīdzināmajiem izdevumiem atbilstīgi 15.-A pielikumam (Reglaments). Šķīrējtiesneši un Pušu pārstāvji var piedalīties šajā sanāksmē telefoniski vai videokonferences veidā.
3. Sēdes norises vietu nosaka, Pusēm savstarpēji vienojoties. Ja Puses nevienojas par sēdes norises vietu, sēde notiek Briselē, ja prasītāja Puse ir Vjetnama, un Hanojā, ja prasītāja Puse ir Savienība.
4. Sēdes ir atklātas, ja vien 15.-A pielikumā (Reglaments) nav noteikts citādi.

5. Saskaņā ar 15.-A pielikumu (Reglaments) Pusēm tiek dota iespēja reaģēt uz visām procesa prezentācijām, paziņojumiem, argumentiem vai atspēkojumiem. Jebkuru informāciju vai rakstisku izklāstu, ko kāda Puse ir iesniegusi šķīrējtiesai, tostarp piezīmes par starpposma ziņojuma aprakstošo daļu, atbildes uz šķīrējtiesas jautājumiem un Puses piezīmes par minētajām atbildēm, dara pieejamu otrai Pusei.

6. Ja vien Puses trīs dienu laikā no šķīrējtiesas izveidošanas nevienojas citādi, šķīrējtiesa saskaņā ar 15.-A pielikumu (Reglaments) var pieņemt brīvprātīgus rakstiski izklāstus (*amicus curiae* izklāstus) no fiziskām vai juridiskām personām, kas veic uzņēmējdarbību kādas Puses teritorijā.

7. Šķīrējtiesas iekšējās apspriedes notiek slēgtās sēdēs, kurās piedalās tikai šķīrējtiesneši. Šķīrējtiesa var arī atļaut šķīrējtiesnešu palīgu klātbūtni šajās apspriedēs. Šķīrējtiesas apspriedes un tai iesniegtie dokumenti ir konfidenciali.

15.9. PANTS

Prejudiciāls nolēmums par steidzamību

Pēc kādas Puses lūguma šķīrējtiesa 10 dienu laikā pēc tās izveidošanas var pieņemt prejudiciālu nolēmumu par to, vai tā uzskata lietu par steidzamu.

15.10. PANTS

Starpposma ziņojums

1. Šķīrējtiesa ne vēlāk kā deviņdesmit dienu laikā no šķīrējtiesas izveides sniedz Pusēm starpposma ziņojumu, kurā izklāstīti konstatētie fakti, attiecīgo noteikumu piemērojamība un šķīrējtiesas konstatējumu un ieteikumu pamatojums. Ja tā uzskata, ka šo termiņu nevar ievērot, tad šķīrējtiesas priekšsēdētājs par to rakstiski informē Puses un Tirdzniecības komiteju, norādot kavēšanās iemeslus un dienu, kad šķīrējtiesa plāno sniegt starpposma ziņojumu. Šķīrējtiesa starpposma ziņojumu nekādā gadījumā nesniedz vēlāk kā 120 dienas pēc šķīrējtiesas izveides.
2. Puse šķīrējtiesai var iesniegt rakstisku lūgumu, kas ietver piezīmes, pārskatīt konkrētus starpposma ziņojuma aspektus 14 dienu laikā no šā ziņojuma izdošanas.
3. Steidzamības gadījumos, tostarp tādos, kas saistīti ar ātrbojīgām precēm vai sezonālām precēm vai pakalpojumiem, šķīrējtiesa dara visu iespējamo, lai sniegtu starpposma ziņojumu 45 dienu laikā un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 60 dienas pēc šķīrējtiesas izveidošanas. Puse šķīrējtiesai var iesniegt rakstisku lūgumu, kas ietver piezīmes, pārskatīt konkrētus starpposma ziņojuma aspektus septiņu dienu laikā no starpposma ziņojuma izdošanas.

4. Šķīrējtiesa, izskatījusi Pušu rakstiskos lūgumus, kas ietver piezīmes, saistībā ar starpposma ziņojumu, var grozīt ziņojumu un pēc saviem ieskatiem veikt papildu izpēti.

15.11. PANTS

Galīgais ziņojums

1. Šķīrējtiesa galīgo ziņojumu Pusēm un Tirdzniecības komitejai sniedz 120 dienās no šķīrējtiesas izveides dienas. Ja tā uzskata, ka šo termiņu nevar ievērot, tad šķīrējtiesa priekšsēdētājs par to rakstiski informē Puses un Tirdzniecības komiteju, norādot kavēšanās iemeslus un dienu, kad šķīrējtiesa plāno sniegt galīgo ziņojumu. Šķīrējtiesa galīgo ziņojumu nekādā gadījumā nesniedz vēlāk kā 150 dienas pēc šķīrējtiesas izveides dienas.
2. Steidzamības gadījumos, tostarp tādos, kas saistīti ar ātrbojīgām precēm vai sezonālām precēm vai pakalpojumiem, šķīrējtiesa dara visu iespējamo, lai sniegtu galīgo ziņojumu 60 dienu laikā no tās izveides. Šķīrējtiesa galīgo ziņojumu nekādā gadījumā nesniedz vēlāk kā 75 dienas pēc šķīrējtiesas izveides dienas.
3. Šķīrējtiesas galīgajā ziņojumā ir pietiekami aplūkoti argumenti, kas izvirzīti starpposma pārskata posmā, un tajā sniegtas skaidras atbildes uz Pušu piezīmēm.

2. APAKŠIEDAĻA

IEVĒROŠANA

15.12. PANTS

Galīgā ziņojuma izpilde

Atbildētāja Puse veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nekavējoties un labticīgi izpildītu galīgā ziņojuma prasības.

15.13. PANTS

Samērīgs izpildes termiņš

1. Ja tūlītēja izpilde nav iespējama, Puses cenšas savstarpēji vienoties par termiņu, kurā jāpanāk galīgā ziņojuma prasību izpilde. Šādā gadījumā atbildētāja Puse ne vēlāk kā 30 dienās pēc galīgā ziņojuma saņemšanas paziņo prasītājam Pusei un Tirdzniecības komitejai par to, cik daudz laika tai vajadzēs, lai izpildītu ziņojuma prasības (turpmāk “samērīgs termiņš”).

2. Ja Pusēm ir domstarpības par samērīgu šķīrējtiesas galīgā ziņojuma prasību izpildes termiņu, tad 20 dienu laikā, kopš atbildētāja Puse saņēmusi saskaņā ar 1. punktu veikto paziņojumu, prasītāja Puse rakstveidā pieprasa šķīrējtiesai, kura izveidota saskaņā ar 15.7. pantu (Šķīrējtiesas izveide) (turpmāk “sākotnējā šķīrējtiesa”) noteikt samērīgo termiņu. Par šo pieprasījumu paziņo atbildētājai Pusei un Tirdzniecības komitejai.
3. Šķīrējtiesa 20 dienu laikā pēc 2. punktā minētā pieprasījuma iesniegšanas paziņo Pusēm un Tirdzniecības komitejai nolēmumu par samērīgu termiņu.
4. Par galīgā ziņojuma prasību izpildē panākto progresu atbildētāja Puse rakstveidā informē prasītāju Pusi vismaz 30 dienas pirms samērīgā termiņa beigām.
5. Puses var vienoties par samērīgā termiņa pagarināšanu.

15.14. PANTS

Tādu pasākumu pārskatīšana, kas veikti galīgā ziņojuma prasību izpildei

1. Atbildētāja Puse pirms samērīgā termiņa beigām paziņo prasītājai Pusei un Tirdzniecības komitejai visus galīgā ziņojuma prasību izpildes pasākumus, ko tā veikusi.

2. Ja Pusēm ir domstarpības par to, vai tiek veikts kāds saskaņā ar 1. punktu paziņots izpildes pasākums un vai tas ir saderīgs ar 15.2. pantā (Darbības joma) minētajiem noteikumiem, prasītāja Puse var rakstveidā pieprasīt, lai šo jautājumu izlemj sākotnējā šķīrējtiesa. Par šo pieprasījumu paziņo atbildētājai Pusei un Tirdzniecības komitejai. Prasītāja Puse pieprasījumā norāda aplūkojamo pasākumu un veidā, kas pietiekami atspoguļo sūdzības juridisko pamatu, paskaidro, kādēļ šāds pasākums ir pretrunā 15.2. pantā (Darbības joma) minētajiem noteikumiem.
3. Šķīrējtiesa 45 dienu laikā pēc 2. punktā minētā pieprasījuma iesniegšanas paziņo Pusēm un Tirdzniecības komitejai savu nolēmumu.

15.15. PANTS

Pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļi neizpildes gadījumā

1. Ja atbildētāja Puse līdz samērīgā termiņa beigām nepaziņo prasītājai Pusei un Tirdzniecības komitejai nevienu šķīrējtiesas galīgā ziņojuma prasību izpildes pasākumu vai ja šķīrējtiesa nolemj, ka izpildes pasākumi nav veikti vai ka pasākums, kas paziņots saskaņā ar 15.14. panta (Tādu pasākumu pārskatīšana, kas veikti galīgā ziņojuma prasību izpildei) 1. punktu, nav saderīgs ar minētās Puses pienākumiem, kuri izklāstīti 15.2. pantā (Darbības joma) minētajos noteikumos, atbildētāja Puse nāk klajā ar kompensācijas piedāvājumu, ja to pieprasa prasītāja Puse un pēc apspriešanās ar minēto Pusi.

2. Ja prasītāja Puse nolemj nepieprasīt kompensācijas piedāvājumu vai gadījumā, kad šāds pieprasījums tiek izteikts – ja nav panākta vienošanās par kompensāciju 30 dienu laikā pēc samērīgā termiņa beigām vai pēc tam, kad izdots šķīrējtiesas nolēmums atbilstīgi 15.14. pantam (Tādu pasākumu pārskatīšana, kas veikti galīgā ziņojuma prasību izpildei) par to, ka nav veikti nekādi izpildes pasākumi vai ka veiktie pasākumi nav saderīgi ar 15.2 pantā (Darbības joma) minētajiem noteikumiem, prasītāja Puse ir tiesīga, paziņojot par to otrai Pusei un Tirdzniecības komitejai, apturēt saistības, kas izriet no jebkura 15.2. pantā (Darbības joma) minēta noteikuma, tādā līmenī, kurš ir līdzvērtīgs pārkāpuma izraisītajam zudumam vai samazinājumam. Paziņojumā norāda saistību apturēšanas līmeni. Prasītāja Puse var īstenot apturēšanu jebkurā brīdī pēc tam, kad pagājušas 10 dienas no datuma, kad atbildētāja Puse ir saņēmusi paziņojumu, ja vien atbildētāja Puse nav pieprasījusi šo jautājumu izskatīt šķīrējtiesā saskaņā ar šā panta 3. punktu.

3. Ja atbildētāja Puse uzskata, ka saistību apturēšanas apmērs nav līdzvērtīgs pārkāpuma izraisītajam zudumam vai samazinājumam, tā var rakstveidā pieprasīt, lai šo jautājumu izlemj sākotnējā šķīrējtiesa. Par šo pieprasījumu līdz 2. punktā minētā 10 dienu termiņa beigām paziņo prasītājai Pusei un Tirdzniecības komitejai. Sākotnējā šķīrējtiesa 30 dienās no pieprasījuma iesniegšanas dienas paziņo Pusēm un Tirdzniecības komitejai savu nolēmumu attiecībā uz saistību apturēšanas līmeni. Saistības neaptur, iekams sākotnējā šķīrējtiesa nav paziņojusi savu nolēmumu, un saistību apturēšana ir saderīga ar šo nolēmumu.

4. Saistību apturēšana un kompensācija ir ierobežota laikā un to nepiemēro pēc tam, kad:
- a) Puses ir panākušas savstarpēji saskaņotu risinājumu saskaņā ar 15.19. pantu (Savstarpēji saskaņots risinājums);
 - b) Puses ir vienojušās, ka pasākumi, kuri paziņoti saskaņā ar 15.14. panta (Tādu pasākumu pārskatīšana, kas veikti galīgā ziņojuma prasību izpildei) 1. punktu, nodrošina, ka atbildētāja Puse panāk atbilstību 15.2. pantā (Darbības joma) minētajiem noteikumiem, vai
 - c) visi pasākumi, kas atzīti par nesaderīgiem ar 15.2. pantā (Darbības joma) minētajiem noteikumiem, ir atcelti vai grozīti, panākot atbilstību minētajiem noteikumiem, kā nolemts saskaņā ar 15.14. panta (Tādu pasākumu pārskatīšana, kas veikti galīgā ziņojuma prasību izpildei) 3. punktu.

15.16. PANTS

Tādu pasākumu pārskatīšana,

kas veikti pēc pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļu pieņemšanas neizpildes gadījumā-

1. Atbildētāja Puse paziņo prasītājam Pusei un Tirdzniecības komitejai par pasākumiem, ko tā veikusi, lai izpildītu šķīrējtiesas ziņojuma prasības attiecīgi pēc saistību apturēšanas vai kompensācijas piemērošanas. Izņemot 2. punktā minētos gadījumus, prasītāja Puse pārtrauc saistību apturēšanu 30 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas dienas. Ja ir piemērota kompensācija un izņemot 2. punktā minētos gadījumus, atbildētāja Puse var izbeigt šādas kompensācijas piemērošanu 30 dienu laikā pēc paziņojuma par to, ka tā ir izpildījusi šķīrējtiesas ziņojuma prasības.
2. Ja Puses 30 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas nevienojas par to, vai paziņotais pasākums nodrošina, ka atbildētāja Puse panāk atbilstību 15.2. pantā (Darbības joma) minētajiem noteikumiem, prasītāja Puse rakstveidā pieprasa, lai šo jautājumu izlemj sākotnējā šķīrējtiesa. Par šo pieprasījumu paziņo atbildētājam Pusei un Tirdzniecības komitejai.

3. Šķīrējtiesas nolēmumu 45 dienu laikā no pieprasījuma iesniegšanas datuma paziņo Pusēm un Tirdzniecības komitejai. Ja šķīrējtiesa nolemj, ka paziņotais pasākums atbilst 15.2. pantā (Darbības joma) minētajiem noteikumiem, attiecīgi saistību apturēšana vai kompensācija tiek izbeigta. Ja nepieciešams, saistību pārtraukšanas vai kompensācijas līmeni pielāgo, ņemot vērā šķīrējtiesas nolēmumu.

3. APAKŠIEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

15.17. PANTS

Šķīrējtiesnešu aizstāšana

Ja šķīrējtiesas procesa laikā sākotnējā šķīrējtiesa vai daži tās locekļi nespēj piedalīties, atstāj amatu vai ir jāaizstāj, jo attiecīgais loceklis neievēro 15.-B pielikumā (Šķīrējtiesnešu un mediatoru rīcības kodekss) izstrādātā rīcības kodeksa prasības, piemēro 15.7. pantā (Šķīrējtiesas izveide) noteikto procedūru. Attiecīgi ziņojumu un nolēmumu sniegšanas termiņu pagarina par 20 dienām.

15.18. PANTS

Šķīrējtiesas procesu apturēšana un izbeigšana

1. Pēc abu Pušu pieprasījuma šķīrējtiesa aptur darbu jebkurā brīdī uz laika periodu, par kuru vienojušās Puses un kurš nepārsniedz 12 secīgus mēnešus. Tā pēc abu Pušu rakstiska pieprasījuma atsāk darbu pirms minētā apturēšanas perioda beigām. Puses attiecīgi informē Tirdzniecības komiteju. Šķīrējtiesa pēc kādas Puses rakstiska pieprasījuma var atsākt darbu arī apturēšanas perioda beigās. Pieprasījuma iesniedzēja Puse attiecīgi informē Tirdzniecības komiteju un otru Pusi. Ja kāda Puse nepieprasa atsākt šķīrējtiesas darbu, beidzoties apturēšanas periodam, šķīrējtiesas pilnvaras zaudē spēku un process tiek izbeigts. Ja šķīrējtiesas darbs ir ticis apturēts, laikposmus, kuri noteikti attiecīgajos šīs nodaļas noteikumos, pagarina par tādu pašu laikposmu, par kādu šķīrējtiesas darbs bijis apturēts. Šķīrējtiesas darba apturēšana un izbeigšana neskar Pušu tiesības piedalīties citā tiesvedībā, ievērojot 15.24. pantu (Foruma izvēle).
2. Puses var vienoties izbeigt šķīrējtiesas procesu jebkurā laikā pirms šķīrējtiesas galīgā ziņojuma izdošanas, kopīgi paziņojot par šādu vienošanos šķīrējtiesas priekšsēdētājam un Tirdzniecības komitejai.

15.19. PANTS

Savstarpēji saskaņots risinājums

Puses katrā laikā saskaņā ar šo nodaļu var panākt savstarpēji saskaņotu risinājumu domstarpībām, kas radušās saistībā ar šo nodaļu. Tās kopīgi par katru šādu risinājumu paziņo Tirdzniecības komitejai un attiecīgos gadījumos arī šķīrējtiesas priekšsēdētājam. Ja risinājumam ir nepieciešams apstiprinājums, ievērojot kādas Puses attiecīgās iekšējās procedūras, paziņojumā norāda šo prasību, un domstarpību izšķiršanas procedūru aptur. Ja šāds apstiprinājums nav vajadzīgs vai ja ir paziņots par minētās iekšējās procedūras pabeigšanu, domstarpību izšķiršanas procedūru izbeidz.

15.20. PANTS

Informācija un tehniskas konsultācijas

Pēc kādas Puses pieprasījuma vai šķīrējtiesa pēc savas iniciatīvas var pieprasīt jebkādu informāciju, ko tā uzskata par nepieciešamu šķīrējtiesas procesam, no jebkura avota, tostarp no domstarpībās iesaistītajām Pusēm. Šķīrējtiesai ir arī tiesības pēc sava ieskata lūgt ekspertu viedokli. Pirms šādu ekspertu izraudzīšanās šķīrējtiesa apspriežas ar Pusēm. Visa informācija, kas iegūta saskaņā ar šo pantu, ir jāizpauž un jāiesniedz Pusēm piezīmju sniegšanai šķīrējtiesas noteiktā termiņā.

15.21. PANTS

Interpretācijas noteikumi

Šķīrējtiesa interpretē 15.2. pantā (Darbības joma) minētos noteikumus saskaņā ar parastajiem starptautisko publisko tiesību interpretācijas noteikumiem, ieskaitot tos, kas kodificēti *Vīnes konvencijā par starptautisko līgumu tiesībām*, kura noslēgta Vīnē 1969. gada 23. maijā. Šķīrējtiesa ņem vērā attiecīgās interpretācijas arī šķīrējtiesu un Apelācijas institūcijas ziņojumos, ko pieņēmusi PTO Strīdu izšķiršanas padome. Šķīrējtiesas ziņojumi un nolēmumi nepaplašina vai nesašaurina šajā nolīgumā noteiktās Pušu tiesības un pienākumus.

15.22. PANTS

Šķīrējtiesas lēmumi un nolēmumi

1. Šķīrējtiesa dara visu iespējamo, lai ikvienu lēmumu pieņemtu vienprātīgi. Ja lēmumu nevar pieņemt vienprātīgi, izskatāmo jautājumu izšķir ar balsu vairākumu. Atšķirīgie šķīrējtiesnešu viedokļi nekādā gadījumā netiek izpausti.

2. Šķīrējtiesas ziņojumus un nolēmumus Puses pieņem bez nosacījumiem. Tie nerada nekādas tiesības vai pienākumus attiecībā uz fiziskām vai juridiskām personām. Ziņojumos un nolēmumos izklāsta konstatētos faktus, attiecīgo 15.2. pantā (Darbības joma) minēto noteikumu piemērojamību un konstatējumu un secinājumu galveno pamatojumu. Tirdzniecības komiteja šķīrējtiesas ziņojumus un nolēmumus pilnībā publisko 10 dienu laikā pēc to pieņemšanas, ja vien komiteja nav lēmusi to nedarīt nolūkā nodrošināt informācijas konfidencialitāti.

D IEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

15.23. PANTS

Šķīrējtiesnešu saraksts

1. Komiteja ne vēlāk kā pēc tam, kad no šā nolīguma spēkā stāšanās dienas ir pagājuši seši mēneši, izveido vismaz 15 personu sarakstu, kuras vēlas un spēj būt šķīrējtiesneši. Sarakstu veido trīs daļas:

a) Savienības saraksts;

- b) Vjetnamas saraksts un
 - c) to personu saraksts, kuras nav nevienas Puses valstspiederīgie, kurām nav pastāvīgās dzīvesvietas nevienā Pusē un kuras būs šķīrējtiesas priekšsēdētāji.
2. Katrā no šīm daļām ietver vismaz piecas personas. Tirdzniecības komiteja nodrošina, lai sarakstā vienmēr būtu iekļauts minimālais personu skaits.
3. Šķīrējtiesneši ir apliecinājuši zināšanas un pieredzi tieslietās un starptautiskās tirdzniecības jautājumos. Viņi ir neatkarīgi, rīkojas patstāvīgi un nepieņem norādījumus no organizācijām vai valdībām, nav saistīti ar Pušu valdībām un ievēro 15.-B pielikumā (Šķīrējtiesnešu un mediatoru rīcības kodekss) izklāstīto rīcības kodeksu.
4. Sadarbības komiteja var izveidot papildu sarakstus ar 10 personām, kurām ir zināšanas un pieredzes konkrētās jomās, uz kurām attiecas šis nolīgums. Ja Puses vienojas, šo papildu sarakstu izmanto, lai izveidotu šķīrējtiesu saskaņā ar 15.7. pantā (Šķīrējtiesas izveide) noteikto procedūru.

15.24. PANTS

Foruma izvēle

1. Domstarpību izšķiršanas procedūru izmantošana saskaņā ar šo nodaļu neskar nekādas darbības PTO ietvaros, tai skaitā domstarpību izšķiršanas darbības, vai darbības saskaņā ar jebkuru citu starptautisku nolīgumu, kuru dalībnieces ir abas Puses.
2. Atkāpjoties no 1. punkta, neviena Puse attiecībā uz konkrētu pasākumu attiecīgajos forumos neceļ prasību par pēc būtības līdzvērtīga pienākuma neizpildi atbilstīgi šim nolīgumam un PTO līgumam vai citiem starptautiskiem nolīgumiem, kuru dalībnieces ir abas Puses. Tiklīdz ir sāktā domstarpību izšķiršanas procedūra, Puse citā forumā nesniedz prasību par pēc būtības līdzvērtīga pienākuma neizpildi atbilstīgi citam nolīgumam, ja vien pirmais izvēlētais forums procesuālu vai juridisku iemeslu dēļ nav pasludinājis spriedumu par prasību, kuras priekšmets ir minētā pienākuma neizpilde.
3. Šajā pantā:
 - a) par domstarpību izšķiršanas procedūru saskaņā ar PTO līgumu uzskata tādu procesu, kas uzsākts, vienai Pusei pieprasot izveidot tiesu atbilstīgi 6. pantam PTO Vienošanās par noteikumiem un procedūrām, kas reglamentē strīdu izšķiršanu;

- b) domstarpību izšķiršanas procedūras saskaņā ar šo nodaļu uzskata par sāktām, kad kāda Puse ir lūgusi izveidot šķīrējtiesu atbilstoši 15.5. panta (Šķīrējtiesas procedūras sākšana) 1. punktam;
 - c) domstarpību izšķiršanas procedūras saskaņā ar jebkuru citu starptautisku nolīgumu uzskata par sāktām, kad tas izdarīts saskaņā ar minēto nolīgumu.
4. Nekas šajā nolīgumā neliedz Pusei apturēt saistību izpildi, ko atļāvusi PTO Strīdu izšķiršanas padome. PTO līgumu neizmanto, lai liegtu kādai no Pusēm apturēt saistības saskaņā ar šo nodaļu.

15.25. PANTS

Termiņi

1. Visus šajā nodaļā noteiktos termiņus, ieskaitot termiņus, kuros šķīrējtiesai ir jāizdod savi ziņojumi un nolēmumi, skaita kalendārajās dienās no nākamās dienas pēc darbības vai fakta, uz ko tie attiecas, ja vien nav norādīts citādi.
2. Jebkuru šajā nodaļā minēto termiņu var mainīt, domstarpībās iesaistītajām Pusēm savstarpēji vienojoties. Šķīrējtiesa jebkurā laikā var ierosināt Pusēm mainīt jebkuru šajā nodaļā minēto termiņu, norādot šāda ierosinājuma iemeslus.

15.26. PANTS

Pārskatīšana un grozījumi

Tirdzniecības komiteja var nolemt pārskatīt un grozīt 15.-A pielikumu (Reglaments), 15.-B pielikumu (Šķīrējtiesnešu un mediatoru rīcības kodekss) un 15.-C pielikumu (Mediācijas mehānisms).

16. NODAĻA

SADARBĪBA UN SPĒJU VEIDOŠANA

16.1. PANTS

Mērķi un piemērošanas joma

1. Puses apstiprina to, cik svarīga šā nolīguma efektīvai īstenošanai ir sadarbība un spēju veidošana, kas atbalsta tirdzniecības un ieguldījumu starp tām nepārtrauktu paplašināšanos un jaunu iespēju radīšanu.

2. Puses apņemas padziļināt sadarbību savstarpējas intereses jomās, ņemot vērā Savienības un Vjetnamas atšķirīgos attīstības līmeņus. Šī sadarbība veicina ilgtspējīgu attīstību visos tās aspektos, ieskaitot ilgtspējīgu izaugsmi un nabadzības samazināšanu.
3. Šo nodaļu piemēro visiem šā nolīguma noteikumiem par sadarbību.

16.2. PANTS

Sadarbības jomas un līdzekļi

1. Puses apliecina, ka sadarbība tiks īstenota spēkā esošā tiesiskā un institucionālā regulējuma ietvaros un saskaņā ar noteikumiem un procedūrām, kas reglamentē attiecības starp Pusēm.
2. Lai sasniegtu 16.1. pantā (Mērķi un piemērošanas joma) noteiktos mērķus, Puses īpašu nozīmi piešķir sadarbībai šādās jomās:
 - a) reģionālā sadarbība un integrācija;
 - b) tirdzniecības atvieglošana;
 - c) tirdzniecības politika un regulējums;

- d) ar tirdzniecību saistīti aspekti lauksaimniecībā, zivsaimniecībā un mežsaimniecībā;
- e) ilgtspējīga attīstība, jo īpaši tās vides un nodarbinātības dimensija;
- f) mazie un vidējie uzņēmumi;
- g) citas jomas, kas atzīmētas šā nolīguma konkrētas nodaļās, un
- h) citas savstarpējas intereses jomas, kas saistītas ar šo nolīgumu.

3. Sadarbību starp Pusēm vispirms īsteno, apmainoties ar informāciju, pieredzi un paraugpraksi, kā arī izmantojot sadarbību politikas jomā. Attiecīgā gadījumā var apsvērt seminārus, darbseminārus, mācības, pētījumus, tehnisko palīdzību un spēju veidošanu.

4. Puses apliecina privātā sektora potenciāli nozīmīgo lomu sadarbībā un atbalsta tā iesaistīšanu, lai tas palielinātu šā nolīguma devumu ekonomikas izaugsmei un attīstībai.

16.3. PANTS

Dzīvnieku labturība

Puses vienojas pēc vajadzības sadarboties dzīvnieku labturības jomā, tostarp nodrošinot tehnisko palīdzību un spēju veidošanu dzīvnieku labturības standartu izstrādei. Šā panta nolūkā tās apspriežas ar Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteju, kas izveidota saskaņā ar 17.2. pantu (Specializētās komitejas).

16.4. PANTS

Institucionālais mehānisms

1. Sadarbības jautājumus apspriež attiecīgajās specializētajās komitejās, kas izveidotas saskaņā ar 17.2. pantu (Specializētās komitejas). Sadarbības jomās, kas ir ārpus specializēto komiteju pilnvarām, minētos jautājumus apspriež Tirdzniecības komitejā.
2. Katra Puse savā administrācijā norīko kontaktpunktu sakaru uzturēšanai ar otru Pusi par jautājumiem saistībā ar šīs nodaļas īstenošanu.

17. NODAĻA

INSTITUCIONĀLI, VISPĀRĪGI UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

17.1. PANTS

Tirdzniecības komiteja

1. Puses ar šo izveido Tirdzniecības komiteju, ko veido Pušu pārstāvji.
2. Ja vien Tirdzniecības komiteja nelemj citādi, Tirdzniecības komitejas sanāksmes notiek vienu reizi gadā vai steidzamos gadījumos — pēc kādas Puses pieprasījuma. Ja vien Puses nevienojas citādi, Tirdzniecības komitejas sanāksmes notiek pārmaiņus Savienībā un Vjetnamā. Tirdzniecības komitejas līdzpriekšsēdētāji ir Vjetnamas rūpniecības un tirdzniecības ministrs un par tirdzniecību atbildīgais Eiropas Komisijas loceklis vai viņu attiecīgās deleģētās personas. Tirdzniecības komiteja vienojas par sanāksmju grafiku un nosaka to darba kārtību.
3. Tirdzniecības komiteja:
 - a) nodrošina šā nolīguma pienācīgu darbību;
 - b) uzrauga un veicina šā nolīguma īstenošanu un piemērošanu un sekmē tā vispārējo mērķu sasniegšanu;

- c) pārbauda un koordinē visu specializēto komiteju, darba grupu un citu struktūru, kuras izveidotas saskaņā ar šo nolīgumu, darbu, sniedz minētajām struktūrām ieteikumus par visām nepieciešamajām darbībām, izvērtē un pieņem lēmumus šajā nolīgumā paredzētajos gadījumos par jebkuru jautājumu, ko tai iesniegušas minētās struktūras;
 - d) izvērtē iespējas vēl vairāk uzlabot tirdzniecības un ieguldījumu attiecības starp Pusēm;
 - e) neskarot 15. nodaļu (Domstarpību izšķiršana), cenšas risināt problēmas, kas var rasties jomās, uz kurām attiecas šis nolīgums, vai atrisināt strīdus, kas var rasties par šā nolīguma interpretāciju vai piemērošanu, un
 - f) izskata visus citus interesējošus jautājumus jomās, uz kurām attiecas šis nolīgums.
4. Tirdzniecības komiteja saskaņā ar šā nolīguma attiecīgajiem noteikumiem var:
- a) lemt par specializēto komiteju, darba grupu vai citu struktūru izveidi, uzticēt tām pienākumus, lai tās palīdzētu komitejai tās uzdevumu pildīšanā, un likvidēt šīs struktūras. Tirdzniecības komiteja nosaka tās izveidoto specializēto komiteju, darba grupu vai citu struktūru sastāvu, pilnvaras un uzdevumus;
 - b) sazināties ar visām ieinteresētajām personām, ieskaitot privāto sektoru, sociālajiem partneriem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām par visiem jautājumiem, kas ietilpst šā nolīguma darbības jomā;

- c) izskatīt un ieteikt Pusēm šā nolīguma grozījumus vai gadījumos, kas konkrēti noteikti šajā nolīgumā, ar lēmumu grozīt šā nolīguma noteikumus;
- d) pieņemt šā nolīguma noteikumu interpretācijas, kas ir saistošas Pusēm un visām saskaņā ar šo nolīgumu izveidotajām institūcijām, ieskaitot 15. nodaļā (Domstarpību izšķiršana) minētās šķīrējtiesas;
- e) pieņemt lēmumus vai izstrādāt ieteikumus, kā paredzēts šajā nolīgumā;
- f) pieņemt savu reglamentu un
- g) veikt citas darbības, kuras vajadzīgas, lai pildītu savas funkcijas saskaņā ar šo nolīgumu.

5. Apvienotās komitejas, kas izveidota saskaņā ar Partnerības un sadarbības nolīgumu kā kopējās institucionālās struktūras daļa, kārtējās sanāksmēs Tirdzniecības komiteja informē Apvienoto komiteju par savām un tās specializēto komiteju darbībām.

17.2. PANTS

Specializētās komitejas

1. Ar šo Tirdzniecības komitejas paspārnē izveido šādas specializētās komitejas:
 - a) Preču tirdzniecības komiteja;
 - b) Muitas jautājumu komiteja;
 - c) Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteja;
 - d) Ieguldījumu, pakalpojumu tirdzniecības, elektroniskās komercijas un publiskā iepirkuma komiteja un
 - e) Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komiteja.
2. Panta 1. punktā minēto specializēto komiteju sastāvs, pilnvaras un uzdevumi ir noteikti attiecīgajās šā nolīguma nodaļās un protokolos, un tos, ja nepieciešams, vai grozīt ar Tirdzniecības komitejas lēmumu.

3. Ja vien šajā nolīgumā nav paredzēts citādi vai Puses nevienojas citādi, specializēto komiteju sanāksmes notiek vienu reizi gadā. Tāpat sanāksmes notiek pēc vienas Puses vai Tirdzniecības komitejas pieprasījuma. Sanāksmju līdzpriekšsēdētāji ir Savienības un Vjetnamas attiecīga līmeņa pārstāvji. Sanāksmes notiek pārmaiņus Savienībā un Vjetnamā vai izmantojot jebkurus citus piemērotus saziņas līdzekļus, par ko Puses vienojušās. Specializētās komitejas vienprātīgi vienojas par sanāksmju grafiku un nosaka to darba kārtību. Katra specializētā komiteja var lemt par savu reglamentu, bet, ja tāda nav, *mutatis mutandis* piemēro Tirdzniecības komitejas reglamentu.
4. Specializētās komitejas var iesniegt priekšlikumus lēmumiem, kas jāpieņem Tirdzniecības komitejai, vai pieņemt lēmumus, ja tā paredzēts šajā nolīgumā.
5. Pēc kādas Puses pieprasījuma vai atsaucoties uz attiecīgo specializēto komiteju vai sagatavojot diskusiju Tirdzniecības komitejā, Preču tirdzniecības komiteja var arī risināt jautājumus, kas rodas muitas un sanitāro un fitosanitāro pasākumu jomās, ja tas varētu atvieglot tāda jautājuma atrisināšanu, kuru attiecīgā specializētā komiteja citādi nevar atrisināt.
6. Specializētās komitejas informē Tirdzniecības komiteju par savu sanāksmju grafiku un darba kārtību pietiekamu laiku pirms sanāksmēm un paziņo Tirdzniecības komitejai savu sanāksmju rezultātus un secinājumus. Specializētās komitejas pastāvēšana neliedz Pusei iesniegt jautājumus izskatīšanai tieši Tirdzniecības komitejā.

17.3. PANTS

Darba grupas

1. Ar šo Preču tirdzniecības komitejas paspārnē izveido šādas darba grupas:
 - a) Darba grupa intelektuālā īpašuma tiesību, tai skaitā ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jautājumos un
 - b) Mehānisko transportlīdzekļu un to detaļu darba grupa.
2. Tirdzniecības komiteja var pieņemt lēmumu izveidot citas darba grupas noteikta uzdevuma veikšanai vai ar noteiktu mērķi.
3. Tirdzniecības komiteja nosaka darba grupu sastāvu, pilnvaras un uzdevumus.
4. Ja vien Puses nevienojas citādi, darba grupu sanāksmes notiek vienu reizi gadā. Tāpat sanāksmes notiek pēc vienas Puses vai Tirdzniecības komitejas pieprasījuma. Sanāksmju līdzpriekšsēdētāji ir Savienības un Vjetnamas attiecīga līmeņa pārstāvji. Sanāksmes notiek pārmaiņus Savienībā vai Vjetnamā vai izmantojot jebkurus citus piemērotus saziņas līdzekļus, par ko Puses vienojušās. Darba grupas vienprātīgi vienojas par sanāksmju grafiku un nosaka to darba kārtību. Tās var lemt par savu reglamentu, bet, ja tāda nav, *mutatis mutandis* piemēro Tirdzniecības komitejas reglamentu.

5. Pietiekamu laiku pirms sanāksmēm darba grupas informē attiecīgās specializētās komitejas par savu sanāksmju grafiku un darba kārtību. Katrā kārtējā attiecīgās specializētās komitejas sanāksmē tās ziņo par savu darbību. Darba grupas pastāvēšana neliedz Pusei iesniegt jautājumus izskatīšanai tieši Tirdzniecības komitejā vai attiecīgajā specializētajā komitejā.

17.4. PANTS

Lēmumu pieņemšana Tirdzniecības komitejā

1. Lai sasniegtu šā nolīguma mērķus, Tirdzniecības komiteja ir pilnvarota pieņemt lēmumus šajā nolīgumā paredzētajos gadījumos. Pieņemtie lēmumi ir Pusēm saistoši, un tās veic pasākumus, kas vajadzīgi šo lēmumu izpildei.
2. Tirdzniecības komiteja var sniegt Pusēm atbilstošus ieteikumus.
3. Tirdzniecības komiteja visus lēmumus un ieteikumus pieņem vienprātīgi.

17.5. PANTS

Grozījumi

1. Puses var veikt grozījumus šajā nolīgumā. Grozījums stājas spēkā pēc tam, kad Puses apmainās ar rakstiskiem paziņojumiem, kas apliecina, ka tās ir izpildījušas savas attiecīgās piemērojamās juridiskās procedūras, kuras noteiktas 17.16. pantā (Stāšanās spēkā).
2. Neatkarīgi no 1. punkta Tirdzniecības komiteja var grozīt šo nolīgumu, kā tas paredzēts šajā nolīgumā. Puses Tirdzniecības komitejā lēmumu pieņem saskaņā ar to attiecīgajām piemērojamām juridiskajām procedūrām.
3. Neatkarīgi no 1. punkta struktūru sarakstu 9.-A pielikuma (Publiskā iepirkuma tvērums attiecībā uz Savienību) un 9.-B pielikuma (Publiskā iepirkuma tvērums attiecībā uz Vjetnamu) no A iedaļas (Centrālās pārvaldes struktūras) līdz C iedaļai (Citas aptvertās struktūras) var grozīt saskaņā ar 9.20. pantu (Piemērošanas jomas grozīšana un labošana) un 9.23. pantu (Ieguldījumu, pakalpojumu tirdzniecības, elektroniskās komercijas un publiskā iepirkuma komiteja).

17.6. PANTS

PTO tiesību aktu izmaiņas

Ja tiek grozīts kāds PTO līguma noteikums, ko Puses iekļāvušas šajā nolīgumā, Puses savstarpēji apspriežas, lai rastu savstarpēji pieņemamu risinājumu, ja tas vajadzīgs. Šādas pārskatīšanas rezultātā Tirdzniecības komiteja var pieņemt lēmumu attiecīgi grozīt šo nolīgumu.

17.7. PANTS

Nodokļu sistēma

1. Nekas šajā nolīgumā neskar Savienības vai tās dalībvalsts vai Vjetnamas tiesības un pienākumus, kas izriet no nodokļu nolīgumiem starp kādu Savienības dalībvalsti un Vjetnamu. Ja pastāv neatbilstība starp šo nolīgumu un jebkuru nodokļu nolīgumu, tad, ciktāl pastāv neatbilstība, prevalē nodokļu nolīgums.
2. Neko šajā nolīgumā neinterpretē tā, ka tas liegtu Pusēm, piemērojot savu nodokļu tiesību aktu attiecīgos noteikumus, nošķirt nodokļu maksātājus, kuri nav vienādā situācijā, it īpaši saistībā ar viņu dzīvesvietu vai vietu, kur ieguldīts viņu kapitāls.

3. Neko šajā nolīgumā neinterpretē tā, ka tas liegtu pieņemt vai īstenot pasākumus, kuru mērķis ir novērst izvairīšanos no nodokļiem vai nodokļu nemaksāšanu, ievērojot nodokļu noteikumus nolīgumos par nodokļu dubultas uzlikšanas novēršanu, citos nodokļu režīmos vai iekšzemes nodokļu tiesību aktos.

17.8. PANTS

Norēķinu konts

Saskaņā ar *Starptautiskā Valūtas fonda Vienošanās līguma* noteikumiem Puses atļauj visus tos maksājumus un pārskaitījumus brīvi konvertējamā valūtā saistībā ar darījumiem maksājumu bilances norēķinu kontā starp Pusēm, uz kuriem attiecas šis nolīgums, jo īpaši saistībā ar Pušu attiecīgajām īpašajām saistībām atbilstoši 8. nodaļas (Ieguldījumu liberalizācija, pakalpojumu tirdzniecība un elektroniskā komercija) E sadaļas (Tiesiskais regulējums) 6. apakšsadaļai (Finanšu pakalpojumi).

17.9. PANTS

Kapitāla aprite

1. Attiecībā uz darījumiem maksājumu bilances kapitāla un finanšu kontā, Puses nenosaka nekādus ierobežojumus kapitāla brīvai apritei saistībā ar ieguldījumiem, kas liberalizēti atbilstoši 8. nodaļas (Ieguldījumu liberalizācija, pakalpojumu tirdzniecība un elektroniskā komercija) B sadaļai (Ieguldījumu liberalizācija).
2. Puses apspriežas nolūkā sekmēt savstarpējo kapitāla apriti, lai veicinātu tirdzniecību un ieguldījumus.

17.10. PANTS

Normatīvo aktu piemērošana attiecībā uz kapitāla apriti, maksājumiem vai pārvedumiem

Nolīguma 17.8. pantu (Norēķinu konts) un 17.9. pantu (Kapitāla aprite) neinterpretē tā, ka tie liegtu kādai Pusei vienlīdzīgi un nediskriminējoši un veidā, kas nerada slēptu ierobežojumu tirdzniecībai vai ieguldījumiem, piemērot tās normatīvos aktus, kas attiecas uz:

- a) bankrotu, maksātnespēju, banku atvēršanu un noregulējumu, kreditoru tiesību aizsardzību vai finanšu iestāžu prudenciālo uzraudzību;

- b) finanšu instrumentu izlaišanu, tirdzniecību vai darījumiem ar tiem;
- c) finanšu pārskatu vai uzskaites veidošanu par pārvedumiem, ja tas nepieciešams, lai palīdzētu tiesībaizsardzības un finanšu regulatīvajām iestādēm;
- d) noziedzīgiem nodarījumiem vai kriminālpārkāpumiem, vai krāpniecisku vai maldinošu praksi;
- e) tiesvedības rezultātā pasludinātu spriedumu apmierināšanas nodrošināšanu vai
- f) sociālā nodrošinājuma, valsts pensiju vai obligāto uzkrājumu shēmām.

17.11. PANTS

Pagaidu aizsardzības pasākumi attiecībā uz
kapitāla apriti, maksājumiem vai pārvedumiem

Ārkārtas apstākļos, ja pastāv nopietnas grūtības ekonomiskās un monetārās savienības darbībai Eiropas Savienībā, vai, Vjetnamas gadījumā, nopietnas grūtības monetārajai un valūtas kursa politikai, vai šādu grūtību draudi, skartā Puse var pieņemt absolūti nepieciešamus aizsardzības pasākumus attiecībā uz kapitāla apriti, maksājumiem vai pārvedumiem uz laikposmu, kas nepārsniedz vienu gadu.

17.12. PANTS

Ierobežojumi maksājumu bilances vai ārēju finansiālu grūtību gadījumā

1. Ja Pusei ir vai var rasties nopietnas maksājumu bilances un ārējas finansiālās grūtības vai to draudi, tā var pieņemt vai paturēt spēkā tādus ierobežojošus pasākumus attiecībā uz kapitāla apriti, maksājumiem vai pārvedumiem, kas:
 - a) nav diskriminējoši, salīdzinot ar trešām valstīm līdzīgos apstākļos;
 - b) paredz vienīgi to, kas nepieciešams maksājumu bilances un ārējo finansiālo grūtību koriģēšanai;
 - c) attiecīgā gadījumā atbilst *Starptautiskā Valūtas fonda Vienošanās līgumam*;
 - d) nerada nevajadzīgu kaitējumu otras Puses komerciālajām, ekonomiskajām un finanšu interesēm un
 - e) ir pagaidu pasākumi, kurus pakāpeniski samazina līdz ar situācijas uzlabošanos.

2. Katra Puse var pieņemt ierobežojošus pasākumus attiecībā uz preču tirdzniecību, lai aizsargātu savu ārējo finanšu pozīciju vai maksājumu bilanci. Minētie ierobežojošie pasākumi atbilst *GATT 1994 un 1994. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību vienošanās par maksājumu bilances noteikumiem*.
3. Attiecībā uz pakalpojumu tirdzniecību vai ieguldījumu liberalizāciju katra Puse var pieņemt ierobežojošus pasākumus nolūkā aizsargāt savu ārējo finanšu pozīciju vai maksājumu bilanci. Minētie ierobežojošie pasākumi ievēro nosacījumus, kas minēti *GATS XII* pantā.
4. Puse, kas patur spēkā vai ir pieņēmusi 1. līdz 3. punktā minētos pasākumus, nekavējoties paziņo par tiem otrai Pusei un iespējami drīz iesniedz to atcelšanas grafiku.
5. Ja saskaņā ar šo pantu ir pieņemti vai paturēti spēkā ierobežojumi, Puses nevilcinoties apspriežas Ieguldījumu, pakalpojumu tirdzniecības, elektroniskās komercijas un publiskā iepirkuma komitejā, izņemot gadījumus, kad apspriedes notiek citos forumos. Apspriedēs novērtē maksājumu bilances vai ārējās finansiālas grūtības, kas izraisījušas attiecīgos pasākumus, ņemot vērā, *inter alia*, šādus faktorus:
- a) grūtību veids un apmērs;
 - b) ārējā ekonomikas un tirdzniecības vide vai

- c) alternatīvie korektīvie pasākumi, kas varētu būt pieejami.

Tiek apspriesta ierobežojošo pasākumu atbilstība 1. līdz 3. punktam. Tiek akceptēti visi SVF sniegtie attiecīgie statistikas un citu faktu konstatējumi, un secinājumos tiek ņemts vērā SVF veiktais novērtējums attiecībā uz konkrētās Puses maksājumu bilanci un ārējo finansiālo stāvokli.

17.13. PANTS

Izņēmumi drošības apsvērumu dēļ

Neko šajā nolīgumā neinterpretē tā, ka tas:

- a) liek kādai Pusei izpaust informāciju, ja tā uzskata, ka šīs informācijas izpaušana ir pretrunā tās būtiskām drošības interesēm;
- b) attur kādu Pusi no darbības, ko tā uzskata par nepieciešamu, lai aizsargātu tai būtiskas drošības intereses:
 - i) saistībā ar ieroču, munīcijas un militārā inventāra ražošanu un attiecībā uz tirdzniecību ar citām precēm un materiāliem un saimniecisko darbību, ko veic ar tiešu vai netiešu mērķi apgādāt militārus formējumus;

- ii) attiecībā uz tādu pakalpojumu sniegšanu, kuru tiešais vai netiešais mērķis ir apgādāt militārus formējumus;
- iii) attiecībā uz materiāliem, kas neitronu iedarbībā pārvēršas par skaldmateriāliem, un kodoltermiskajai sintēzei izmantojamiem materiāliem vai materiāliem, no kuriem tos iegūst, vai
- iv) kara laikā vai citādā ārkārtas situācijā starptautiskajās attiecībās

vai

- c) attur kādu Pusi no tādas darbības, kas tai jāveic saskaņā ar *Apvienoto Nāciju Organizācijas Hartu* ar mērķi uzturēt starptautisko mieru un drošību.

17.14. PANTS

Preferenču izmantošana

Pēc tam, kad pagājis viens gads pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas, Puses katru gadu līdz 1. jūlijam apmainās ar importa statistikas datiem, tai skaitā rādītājiem tarifa pozīciju līmenī, par iepriekšējo gadu attiecībā uz tirdzniecību ar preferenciālām un nepreferenciālām precēm Pušu starpā.

17.15. PANTS

Informācijas izpaušana

1. Neko šajā nolīgumā neinterpretē kā prasību kādai Pusei darīt pieejamu konfidenciālu informāciju, kuras izpaušana traucētu tiesībaizsardzībai vai kā citādi būtu pretrunā sabiedrības interesēm, vai skartu konkrētu publisku vai privātu uzņēmumu likumīgas komerciālās intereses, izņemot gadījumus, kad šķīrējtiesa pieprasa sniegt konfidenciālu informāciju domstarpību izšķiršanas procedūrā saskaņā ar 15. nodaļu (Domstarpību izšķiršana). Šādos gadījumos šķīrējtiesa nodrošina, ka tiek pilnībā aizsargāta konfidencialitāte.
2. Ja Puse Tirdzniecības komitejai vai specializētajām komitejām iesniedz informāciju, kura saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem tiek uzskatīta par konfidenciālu, tad otra Puse šo informāciju uzskata par konfidenciālu, ja vien iesniedzēja Puse nepiekrīt citādi attieksmei.

17.16. PANTS

Stāšanās spēkā

1. Puses apstiprina šo nolīgumu saskaņā ar savām piemērojamajām juridiskajām procedūrām.

2. Šis nolīgums stājas spēkā otrā mēneša pirmajā dienā pēc dienas, kurā Puses viena otrai ir paziņojušas, ka ir pabeigtas to piemērojamās procedūras attiecībā uz šā nolīguma stāšanos spēkā. Puses var vienoties par citu datumu.

3. Paziņojumus nosūta Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāram un Vjetnamas Rūpniecības un tirdzniecības ministrijai.

17.17. PANTS

Ilgums

1. Šis nolīgums ir spēkā nenoteiktu laiku.
2. Katra Puse var otrai Pusei rakstiski paziņot par savu nodomu izbeigt šo nolīgumu. Izbeigšana stājas spēkā sestā mēneša beigās pēc paziņošanas.

17.18. PANTS

Saistību izpilde

1. Puses veic visus vajadzīgos vispārīgos vai īpašos pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu saistības, kuras izriet no šā nolīguma. Tās nodrošina, ka šā nolīguma mērķi tiek sasniegti.

2. Ja kāda Puse uzskata, ka otra Puse izdarījusi būtisku Partnerības un sadarbības nolīguma pārkāpumu, tā var veikt atbilstīgus pasākumus attiecībā uz šo nolīgumu saskaņā ar Partnerības un sadarbības nolīguma 57. pantu.

17.19. PANTS

Personas, kurām deleģētas valdības pilnvaras

Ja vien šajā nolīgumā nav paredzēts citādi, katra Puse nodrošina, ka ikviena persona, tostarp valsts uzņēmums un uzņēmums, kuram piešķirtas īpašas tiesības vai privilēģijas vai struktūra ar monopola tiesībām, kam kāda Puse ir deleģējusi regulatīvas, administratīvas vai citas pārvaldes pilnvaras jebkurā pārvaldes līmenī saskaņā ar iekšzemes tiesību aktiem, minēto pilnvaru īstenošanā rīkojas saskaņā ar Puses saistībām saskaņā ar šo nolīgumu.

17.20. PANTS

Tiešas ietekmes neesība

Neko šajā nolīgumā neinterpretē tā, ka tas piešķir tiesības vai uzliek pienākumus personām, izņemot tiesības un pienākumus, kuras Pusēm noteiktas saskaņā ar starptautisko publisko tiesību normām. Vjetnama saskaņā ar saviem iekšzemes tiesību aktiem var noteikt citādi.

17.21. PANTS

Pielikumi, papildinājumi, kopīgās deklarācijas, protokoli un vienošanās

Šā nolīguma pielikumi, papildinājumi, kopīgās deklarācijas, protokoli un vienošanās ir tā neatņemama daļa.

17.22. PANTS

Saistība ar citiem nolīgumiem

1. Ja vien šajā nolīgumā nav noteikts citādi, tas neaizstāj vai nepārtrauc iepriekš noslēgtus nolīgumus starp Savienības vai Eiropas Kopienas dalībvalstīm, vai Savienību un Vjetnamu.
2. Šis nolīgums ir daļa no vispārējām attiecībām starp Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Vjetnamu, no otras puses, kā tas noteikts Partnerības un sadarbības nolīgumā, un daļa no kopējās institucionālās struktūras.
3. Neko šajā nolīgumā neinterpretē kā prasību Pusēm rīkoties neatbilstoši to saistībām saskaņā ar PTO līgumu.

17.23. PANTS

Savienības paplašināšanās nākotnē

1. Savienība informē Vjetnamu par trešo valstu pieteikumiem par pievienošanos Savienībai.
2. Risinot sarunas starp Savienību un kandidātvalsti, kas vēlas tai pievienoties, Savienība cenšas:
 - a) pēc Vjetnamas lūguma sniegt, ciktāl tas iespējams, informāciju par jautājumiem, uz kuriem attiecas šis nolīgums, un
 - b) ņemt vērā Vjetnamas paustās bažas.
3. Savienība informē Vjetnamu par to, ka stājas spēkā kāda pievienošanās Savienībai.
4. Tirdzniecības komiteja pietiekamu laiku pirms dienas, kad kāda trešā valsts pievienojas Savienībai, izskata minētās pievienošanās iespējamo ietekmi uz šo nolīgumu. Puses ar Tirdzniecības komitejas lēmumu var īstenot nepieciešamos pielāgojumus vai pārejas pasākumus.

17.24. PANTS

Teritoriālā piemērošana

1. Šo nolīgumu piemēro:
 - a) attiecībā uz Savienību — teritorijām, kurās piemēro *Līgumu par Eiropas Savienību* un *Līgumu par Eiropas Savienības darbību*, un saskaņā ar minēto Līgumu nosacījumiem, un
 - b) attiecībā uz Vjetnamu — tās teritorijai.

Šajā nolīgumā jēdzienu “teritorija” saprot šajā nozīmē, ja vien nav skaidri norādīts citādi.

2. Attiecībā uz noteikumiem par tarifu režīmu precēm šo nolīgumu piemēro arī uz Savienības muitas teritorijas zonām, uz kurām neattiecas 1. punkta a) apakšpunkts.

17.25. PANTS

Autentiskie teksti

Šis nolīgums ir sastādīts divos eksemplāros angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, holandiešu, horvātu, igauņu, itāļu, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu, zviedru un vjetnamiešu valodā, un visi šie teksti ir vienlīdz autentiski.

[Vieta], [datums]

Eiropas Savienības vārdā —

Vjetnamas Sociālistiskās Republikas vārdā —